

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANA BİLİM DALI**

PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNDE ÜCRET

Ali TUTAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Yasemin TAŞDEMİR

EKİM - 2022

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNDE ÜCRET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ali TUTAR

Enstitü Anabilim Dalı : Özel Hukuk

“Bu tez 19/09/2022 tarihinde yüz yüze olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulanan jüri üyeleri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI
Doç. Dr. Sinan OKUR	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin TAŞDEMİR	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Ümit ORHAN	Başarılı

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet

Hayır

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütölen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Ali TUTAR

19/09/2022

ÖNSÖZ

Futbol, benim için boş zaman aktivitesi olmaktan ziyade daima hayat ritmimi belirleyen bir etken olmuştur. Albert Camus, hayatta, ahlaka ve yükümlülöklere dair ne öğrendiyse futbola borçlu olduğunu söylemiştir. Camus gibi kendimi futbola borçlu hissettiğim için çalışmanın konusunu futbol ile ilgili seçerek futbola olan borcumu bir nebze de olsa ödemek istedim.

Yüksek lisans eğitimimin başlangıcından beri desteğini her zaman hissettiğim, beni sürekli motive eden, fikirlerime saygı duyan kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Taşdemir'e şükranlarımı ve saygılarımı sunarım.

Desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen en küçük üyesi Leyli Deniz Tutar başta olmak üzere aileme ve dostlarıma sevgilerimi sunarım. Yoğun çalışma temposuna rağmen akademik kariyerime destek olup müsamaha gösteren Av. Hayrunnisa Nur Gökçe Dursun ve Av. Erhan Dursun başta olmak üzere tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Bu çalışmanın profesyonel futbolculara, kulüplere ve spor hukukuyla ilgilenen herkese faydalı olmasını dilerim.

Ali TUTAR

19/09/2022

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
GİRİŞ	1
BÖLÜM I: TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONUNUN HUKUKİ STATÜSÜ VE PROFESYONELLİK KAVRAMI	4
1.1. Türkiye Futbol Federasyonu'nun Hukuki Statüsü.....	4
1.1.1. Genel Olarak	4
1.1.2. TFF'nin Tüzel Kişiliği	4
1.1.3. TFF'nin Özerkliği	7
1.1.4. TFF'nin FIFA ve UEFA ile İlişkisi.....	8
1.1.5. TFF'nin Talimat Çıkarma Yetkisi ve TFF Tarafından Çıkarılan Talimatların Hukuki Niteliği.....	11
1.2. Profesyonellik Kavramı ve TFF ile Profesyonel Futbolcu Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği	14
1.2.1. Profesyonellik Kavramı.....	14
1.2.2. TFF ile Profesyonel Futbolcu Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği.....	16
BÖLÜM II: PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİ	18
2.1. Sözleşmenin Tanımı	18
2.2. Sözleşmenin Hukuki Niteliği.....	18
2.3. Sözleşmenin Unsurları	22
2.3.1. İş Görme.....	22
2.3.2. Ücret.....	26
2.3.3. Bağımlılık.....	27
2.4. Sözleşmenin Şekli.....	31
2.5. Sözleşmenin Tarafları	32
2.5.1. Kulüp.....	33
2.5.1.1. Spor Kulübü	33
2.5.1.2. Anonim Şirket	34
2.5.2. Profesyonel Futbolcu.....	35

2.6. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Tarafların Borçları	36
2.6.1. Kulübün Borçları.....	36
2.6.1.1. Profesyonel Futbolcuyu Çalıştırma Borcu	37
2.6.1.2. Profesyonel Futbolcuyu Gözetme Borcu	40
2.6.1.3. Ücret Ödeme Borcu.....	43
2.6.2. Profesyonel Futbolcunun Borçları	43
2.6.2.1. İş Görme Borcu	43
2.6.2.2. Sadakat Borcu	47
2.6.2.3. Talimatlara Uyma Borcu	49
BÖLÜM III: PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNDE ÜCRET.....	51
3.1. Genel Olarak	51
3.2. Ücret Türleri	53
3.2.1. Aylık ücret.....	53
3.2.2. Garanti Ücret	54
3.2.3. Maç Başı Ücreti.....	56
3.2.4. Prim	59
3.2.5. İmza Parası	62
3.2.6. Sadakat Bonusu	63
3.3. Ücret Ödeme Borcunun İfası	64
3.3.1. Ödeme Yapacak Kişi.....	64
3.3.2. Ödeme Yapılacak Kişi	65
3.3.3. Ödeme Biçimi	66
3.3.4. Ödeme Zamanı	68
3.3.5. Ödeme Yeri	69
3.4. Ücretin Miktarı	70
3.4.1. Ücretin Serbestçe Kararlaştırılması.....	70
3.4.2. Serbestinin Sınırı (Asgari Ücret).....	70
3.5. Ücretin Korunması.....	72
3.5.1. Genel Olarak	72
3.5.2. Takas	73
3.5.3. İbra	78
3.5.4. Ücret Alacağıının Haczi, Devri ve Rehni.....	80

3.6. Covid-19 Pandemisinin Kulübün Ücret Ödeme Borcuna Etkisi	81
3.7. Kulübün Ücret Ödeme Borcunu İhlal Etmesi Halinde Koruyucu Hükümler	83
3.7.1. Genel Olarak	83
3.7.2. Profesyonel Futbolcunun Çalışmaktan Kaçınma Hakkı	84
3.7.2.1. Genel Olarak	84
3.7.2.2. Çalışmaktan Kaçınmanın Şartları.....	85
3.7.2.2.1. Profesyonel Futbolcunun Ücret Alacağına Varlığı.....	85
3.7.2.2.2. Gecikmenin Mücbir Sebeye Dayanmaması	86
3.7.2.3. Çalışmaktan Kaçınmanın Sonuçları	87
3.7.3. Kulübün Ödeme Güçsüzlüğüne Düşmesi	88
3.7.4. Kulübün Borçlu Temerrüdüne Düşmesi	90
3.7.4.1. Kulübün Borçlu Temerrüdüne Düşmesinin Şartları.....	90
3.7.4.1.1. Kulübün Ücret Borcunun Muaccel Olması	90
3.7.4.1.2. Profesyonel Futbolcunun İfayı Kabule Hazır Olması	91
3.7.4.1.3. Profesyonel Futbolcunun İhtarı	91
3.7.4.1.4. Kulübün İfadan Kaçınma Hakkının Bulunmaması	92
3.7.4.2. Kulübün Temerrüde Düşmesinin Sonuçları	92
3.7.4.2.1. Profesyonel Futbolcunun Faiz Talep Hakkı.....	92
3.7.4.2.1.1. Faiz Oranı.....	93
3.7.4.2.1.2. Faizin Başlangıç Zamanı	94
3.7.4.2.2. Aşkın Zarar.....	96
3.7.5. Sözleşmenin Feshi.....	97
3.7.5.1. Genel Olarak	97
3.7.5.2. Fesih Usulü.....	99
3.7.5.3. Feshin Sonuçları.....	102
3.7.5.3.1. Genel Olarak	102
3.7.5.3.2. Profesyonel Futbolcunun Serbest Kalması	103
3.7.5.3.3. Profesyonel Futbolcunun Tazminat Talep Hakkı.....	104
3.7.5.3.4. Rekabet Yasağı.....	108
3.7.5.3.5. Ceza Koşulu	111
3.7.5.4. Kulübe Disiplin Cezası Uygulanması	114
3.7.5.5. Zamanaşımı	117

SONUÇ	119
KAYNAKÇA.....	124
ÖZGEÇMİŞ	138

KISALTMALAR

AFC	: Amsterdamsche Football Club
AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AŞ	: Anonim Şirket
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Av.	: Avukat
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
CAS	: Court of Arbitration for Sport
CAF	: Confédération Africaine de Football
CF	: Club de Fútbol
CONCACAF	: Confederation of North, Central American and Caribbean Association Football
CONMEBOL	: Confederación Sudamericana de Fútbol
CR	: Clube de Regatas
Çev.	: Çeviren
DEÜHFD	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Dr.	: Doktor
DRC	: Dispute Resolution Chamber
Ed.	: Editör
ET	: Erişim Tarihi
FA	: The Football Association
FC	: Football Club
FIFA	: Fédération Internationale de Football Association
FIFPro	: Fédération Internationale des Associations de Footballeurs Professionnels
IFAB	: The International Football Association Board
ILO	: International Labour Organization
IOC	: International Olympic Committee
İHD	: İş Hukuku Dergisi
İHSGHD	: İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi

İK	: İş Kanunu
İÜHFİM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
KAP	: Kamuyu Aydınlatma Platformu
m.	: Madde
MÜHFHAD	: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
NEÜHFD	: Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
OFC	: Oceania Football Confederation
PFSTT	: Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı
Prof.	: Profesör
RG	: Resmî Gazete
RSTP	: Regulations on the Status and Transfer of Players
S.	: Sayı
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TEFE	: Toptan Eşya Fiyat Endeksi
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
TFFKGHK	: Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun
TMK	: Türk Medeni Kanunu
TÜFE	: Tüketici Fiyat Endeksi
TÜHİS	: Türk Ağır Sanayii ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası
UÇK	: Uyuşmazlık Çözüm Kurulu
UEFA	: The Union of European Football Associations
ÜFE	: Üretici Fiyat Endeksi
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve devamı
vs.	: Versus
WADA	: World Anti-Doping Agency
WHO	: World Health Organization

ÖZET

Başlık: Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Ücret

Yazar: Ali TUTAR

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Yasemin TAŞDEMİR

Kabul Tarihi: 19/09/2022

Sayfa Sayısı: viii (ön kısım) + 138 (ana kısım)

Futbol, ülkemizde ve dünyada en çok takip edilen spor dalıdır. Futbolun geniş kitlelerce takip edilmesi sayesinde futbol ekonomisi bir hayli büyümüş, profesyonel futbolcular da özellikle Bosman Kararı'ndan sonra büyüyen bu futbol ekonomisi sayesinde aldıkları yüksek ücretlerle faydalanmışlardır. Profesyonel futbolcular ile kulüpler arasında akdedilen profesyonel futbolcu sözleşmesi diğer iş görme sözleşmelerinden farklı olarak bağımlılık ilişkisi barındırması ve sonuç vadetmemesi nedeniyle hizmet sözleşmesi niteliğindedir. Dolayısıyla profesyonel futbolcular da işçi olup ücret karşılığında iş gören kişilerdir. Fakat diğer işçilere kıyasla çok yüksek ücret karşılığında çalışmaları sebebiyle profesyonel futbolcuların da işçi oldukları göz ardı edilmektedir. Çalışma işçi statüsündeki profesyonel futbolcuların ücret alacağı hakkında detaylı bilgi verilmesini amaçlamaktadır.

Türkiye Futbol Federasyonu, ülkemizde ve dünyada en çok takip edilen spor dalı olan futbolun ülkemizdeki tek yetkili organdır. Türkiye Futbol Federasyonu'nun hazırlamış olduğu Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı başta olmak üzere düzenleyici hükümler işbu çalışmanın konusu olan profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücret hususunda özel hüküm olmaları nedeniyle önemlidir. Dolayısıyla TFF ve profesyonel futbolcu arasındaki ilişki konunun iyi anlaşılabilmesi için çalışmanın birinci bölümünde ele alınmıştır.

Çalışmada spor hukuku alanında yazılmış ve konuyla ilgili olan her eser kullanılmaya çalışılmıştır. Çalışmada mümkün olduğunca fazla sayıda TFF Tahkim, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, Yargıtay, CAS ve DRC kararlarına atıf yapılarak konunun daha iyi anlaşılması amaçlanmıştır. Ayrıca futbol dünyasından konuyla alakalı somut olaylara da fazlaca yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Profesyonel, Futbol, Profesyonel Futbolcu, Ücret

ABSTRACT

Title of Thesis: Wages in Professional Football Player Contracts

Author of Thesis: Ali TUTAR

Supervisor: Assist. Prof. Yasemin TAŞDEMİR

Accepted Date: 19/09/2022

Number of Pages: viii (pre text) + 138
(main body)

Football is the most followed sport in Turkey and the World. The football economy has grown considerably due to the fact that football is followed by large masses. Professional football players also benefited from the high wages they received, especially after the Bosman Decision, due to this growing football economy. Unlike other employment contracts, professional football player contracts are in the nature of a employment contract because they contain a dependency relationship and do not commit a result. Therefore, professional football players are also workers who work for a wage. However, it is ignored that professional football players are workers because they earn much higher wages than other workers. The study aims to provide information about the remuneration of professional football players with worker status.

Regulations on the Status and Transfer of Professional Football Players which is prepared by Turkish Football Federation is essential because they are special law terms in the professional football players' contracts, which is the subject of this study. Therefore, the legal relationship between TFF and professional football players is discussed in the study's first part to understand the issue better.

In this study, every academic work written in the field of sports law and related to the subject has been tried to be examined. Furthermore, this study aims to better understand the issue by referring to as many TFF Arbitration, UÇK, Supreme Court, CAS and DRC decisions as possible. In addition, concrete events related to the subject from the football world are also included.

Keywords: Professional, Football, Professional Football Player, Wage

GİRİŞ

Araştırmanın Konusu

Futbol, ortaya çıktığı günden bu yana bir yandan kitleler tarafından yaygın bir şekilde oynanan ve izlenen bir oyun olmakla birlikte diğer yandan kralların, diktatörlerin, devlet başkanlarının ve günümüzde sermaye sahiplerinin kullandığı ve bu yolla kitleleri kontrol ettiği, peşinden sürüklediği bir araçtır¹. Profesyonel futbolcular ise seyircilerinin büyük bir sadakatle takip ettiği popüler kültür ikonlarıdır. Bir gün o ikonlardan biri olmak, futbol topu ayağına değen, biraz da yeteneği olan birçok çocuğun hayallerini süsler.

Futbol, insanlar için kısa yoldan sınıf atlama aracı olması sebebiyle umut vermesinin yanında ülkesinin gidişatı konusunda kızgın ya da endişeli olan insanlar için de hayatın geri kalanında yaşananları unutmak, bu yaşananları değiştirmeye çalışmak ya da ilham alabilecekleri kitlelerle bir araya gelmek için bir fırsat sunuyor².

Geniş halk kitleleri, medyanın da etkisiyle her profesyonel futbolcunun çok yüksek ücretler karşılığında futbol oynadığını, birçoğunun bu ücretleri hak etmediğini düşünmekte, profesyonel futbolcuların da işçi olduklarını göz ardı etmektedir. Çalışmada detaylı şekilde açıklanacağı üzere profesyonel futbolcular da hizmet sözleşmesi ile işverene bağlı olarak çalışmakta ve emeği karşılığında ücrete hak kazanmaktadır. Fakat özellikle ülkemizde profesyonel futbolcuların işçi olduğu sıklıkla unutulmakta, profesyonel futbolcuların kulüplerden ücretini alamamaları halinde bile hiç etkilenmeden çalışmaya devam etmesi beklenmektedir. Nitekim bağlı oldukları kulüplere ücret alacağı için ihtarname gönderen futbolcular “hain” ilan edilmekte, kulüpler tarafından kadro dışı bırakılmaktadır³.

Futbolda sanılanın aksine gerçek olan ise çok az sporcunun ciddi paralar kazandığıdır. Futboldan ciddi paralar kazanan bu şanslı azınlık bile, elde ettikleri gelir ve yaşam düzeyini kısa süren kariyerleri sonunda ellerinde tutamamaktadır⁴. Araştırmanın konusu

¹ Safer Elmas, “*Bi’ Futbolcu Olursak...*” *Futbolda Profesyonellik, Sınıf Atlama ve Hayal Kırıklığı* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2017), 33.

² John McManus, “*Cehennemden Öte*”, *Türkiye Futbolunun Ruhunu Arayış*, Çev. Emir Güney (İstanbul, İthaki Yayınları, 2022), 117.

³ Cemal İyem, *Kramponlu İşçiler: Bir Boş Zaman Çalışanı Olarak Futbolcular* (İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2016), 101.

⁴ İyem, 101; Sine Agergaard ve Jahn Kar Sørensen, “The Dream of Social Mobility: Ethnic Minority Players in Danish Football Clubs”, *Soccer&Society* 10, S. 6 (2009): 766-80. Eduardo Galeano ise bu

profesyonel futbolcuların iş görme ediminin karşılığı olan ücreti ve ücrete ilişkin sair hususlardır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada diğer işçilere nazaran yüksek ücret karşılığında iş gören profesyonel futbolcuların da hukuken işçi statüsünde olduklarını vurgulayarak, iş görme edimlerinin karşılığı olan ücret alacağına ilişkin hususların ve yargı organlarının uygulamasını ortaya koymak amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Spor hukuku dünyada ve özellikle ülkemizde son yıllarda hızla gelişmektedir. Uygulamada ciddi uyuşmazlıklar yaşanmasına rağmen bu spor hukuku alanında akademik çalışmalar oldukça sınırlı sayıdadır. Profesyonel futbolcu sözleşmelerine ilişkin son yıllarda tezler yazılmışsa da bu çalışmanın konusu doğrudan yüksek lisans tezi olarak çalışılmamıştır. Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde özellikle ücret hususunda ülkemizde çok fazla uyuşmazlık yaşanması bu çalışmanın önemini artırmaktadır.

Araştırmanın Yöntemi

Tezin başlığı olarak belirlendikten sonra konuyla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Daha sonra spor hukuku alanında doktrinde yer alan tüm kaynaklara başvurulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın uygulamaya yönelik olması amaçlandığından ulusal ve uluslararası yargı organları tarafından konuyla ilgili kararlar detaylı şekilde araştırılmıştır.

Çalışmanın ilk bölümünde ülkemizde profesyonel futbolcular ve kulüplerin bağlı olduğu Türkiye Futbol Federasyonu'ndan, Türkiye Futbol Federasyonu'nun bağlı olduğu uluslararası federasyonlardan, federasyon tarafından çıkarılan düzenleyici hükümlerden bahsedilmiştir.

durumu şu şekilde açıklamıştır; “Zenci ya da melez, topundan başka bir oyuncuğ olmayan yoksul çocuğ futbol, en azından sosyal açıdan yükselme fırsatı veriyor. Top onun inanabileceğ tek sihirli değnek. Belki ekmeğini ondan çıkarabilir; daha da ötesi top onu bir kahramana, hatta bir ilaha dönüştürebilir.” Eduardo Galeano, *Gölgede ve Güneşte Futbol*, Çev. Ertuğrul Önalp ve Mehmet Necati Kutlu (İstanbul: Can Yayınları, 2021), 82.

Çalışmanın ikinci bölümünde ise profesyonel futbolcu sözleşmesinin tanımı yapılarak sözleşmenin unsurları, tarafları, şekli, hukuki niteliği, tarafların hak ve borçları açıklığa kavuşturulmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın üçüncü ve son bölümünde ise çalışmanın asıl konusu olan profesyonel futbolcuların ücret hakkına ilişkin bilgi verilecek, ücret türleri sınıflandırılacak, kulübün ücret ödeme borcunu ifa etmemesi halinde profesyonel futbolcunun hakları ve ücrete ilişkin diğer meseleler anlatılmıştır.

BÖLÜM I: TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONUNUN HUKUKİ STATÜSÜ VE PROFESYONELLİK KAVRAMI

1.1. Türkiye Futbol Federasyonu'nun Hukuki Statüsü

1.1.1. Genel Olarak

Futbol, dünyada ve ülkemizde en popüler spor dalıdır. Futbolun spor faaliyeti sınırlarını aşıp endüstri haline gelmesiyle birlikte futbolun teşkilatlandırılması, organizasyonu ayrı bir önem taşımaktadır. Ülkemizde futbolu yönetme yetkisi 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun⁵ (TFFKGHK) ile münhasıran Türkiye Futbol Federasyonu'na (TFF) bırakılmıştır. 5894 sayılı Kanun ile TFF'ye Türkiye'deki tüm futbol faaliyetlerini yönetmesi amacıyla geniş yetkiler verilmiştir. TFF'nin hukuki niteliğinin, özerkliğinin ve TFF tarafından çıkarılan talimatların irdelenmesi, TFF'nin çalışmanın konusu olan profesyonel futbolcu sözleşmelerine etkisinin anlaşılması bakımından önemlidir.

1.1.2. TFF'nin Tüzel Kişiliği

TFF'nin tüzel kişiliğinin tespit edilebilmesi için öncelikle özel hukuk tüzel kişiliği ve kamu hukuku tüzel kişiliği kavramlarının açıklanması gerekmektedir. Kamu hukuku tüzel kişileri, kamu hukuku kurallarına tâbi olarak ve kamu gücü ile kamu görevlerini yerine getiren kişi ve mal topluluklarıdır⁶. Anayasa'nın⁷ 123/3 hükmü gereği, kamu tüzel kişiliği, kanunla veya kanunun yetki vermesi halinde idari işlemle kurulur. Kamu tüzel kişileri, kamu idareleri ve kamu kurumları olmak üzere iki grup altında toplanmaktadır⁸.

⁵ Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, Kanun Numarası: 5894, Kabul Tarihi: 05.05.2009, RG:16.05.2009/27230.

⁶ Teoman Akünel, *Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler* (İstanbul: Beta Yayınevi, 1995), 8; Mustafa Dural ve Tufan Ögüz, *Türk Özel Hukuku, Cilt II, Kişiler Hukuku* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2011), 214 vd.; Jale G. Akipek, Turgut Akıntürk ve Derya Ateş Karaman, *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri – Kişiler Hukuku, Cilt: I* (İstanbul: Beta Yayınevi, 2021), 519.

⁷ Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Kanun Numarası: 2709, Kabul Tarihi: 18.10.1982, RG: 09.11.1982/17863.

⁸ M. Kemal Oğuzman, Özer Seliçi ve Saibe Oktay Özdemir, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2021), 219; Dural ve Ögüz, 216; Akipek, Akıntürk ve Ateş Karaman, 520.

Kamu idareleri, kamu hizmeti görmek üzere kurulan kamu hukuku tüzel kişileridir. Kamu kurumları ise tüzel kişilik tanınmış kamu hizmeti gören kuruluşlardır⁹.

Özel hukuk hükümlerine göre, özel hukuk alanında faaliyet göstermek üzere hukuki işlemle kurulan tüzel kişiler ise özel hukuk tüzel kişisi olarak adlandırılır¹⁰. Özel hukuk tüzel kişileri, hukuki işlemle kurulurlar. Ancak özel hukuk tüzel kişileri açısından sınırlı sayıda olma ilkesi geçerli olduğundan yalnızca kanunun öngördüğü tiplerde tüzel kişilik kurulabilmektedir. Mevzuat gereği kurulabilecek özel hukuk tüzel kişileri, vakıflar, ticaret şirketleri, dernekler, sendikalar ve siyasi partilerdir¹¹.

Adından da anlaşılacağı üzere TFF, yalnızca futbol ile ilgili bir federasyon olup Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın denetimi dışındadır. TFF dernek veya vakıf statüsünde değildir. 5894 sayılı Kanun ile tüzel kişilik tanınan ve kendine münhasır yapısı olan bir federasyondur¹².

5894 sayılı Kanun'un amaç başlıklı birinci maddesi şu şekildedir;

“Bu Kanunun amacı; her türlü futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türkiye'yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek üzere, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, özerk Türkiye Futbol Federasyonunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemektir.”

Kanunda TFF'nin tüzel kişiliğe sahip ve özel hukuk hükümlerine tabi olduğu düzenlense de TFF'nin kuruluşundan beri tüzel kişiliğinin türü doktrinde tartışılmalıdır.

Doktrinde kimi yazarlar TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi olduğunu, futbol faaliyetinin kamu hizmeti sayılmasının mümkün olmadığından özel hukuka tabi olduğunu, koyduğu düzenleyici kurallara “yönetmelik” değil, “talimat” ismi verilerek idare içinde bir yapılanma olduğu izleniminin uyandırılmamasının amaçlandığını, Devletin etkin denetimine tabi olmasının TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi olmasına engel olmadığını

⁹ Kamu idarelerine Devlet, il belediyeler örnek olarak gösterilebilirken üniversiteler ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu kamu kurumlarına örnektir. Akünal, 7; Oğuzman, Seliçi ve Oktay Özdemir, 219; Dural ve Ögüz 216; Akipek, Akıntürk ve Ateş Karaman, 520.

¹⁰ Dural ve Ögüz 216; Akünal, 9; Akipek, Akıntürk ve Ateş Karaman, 524.

¹¹ Dural ve Ögüz 217; Akünal, 9; Akipek, Akıntürk ve Ateş Karaman, 524.

¹² Nuray Ekşi, “Futbol Dışında Kalan Diğer Spor Dallarına İlişkin Disiplin Yargılaması”, *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 4, S. 2 (2022), 9; Doktrinde TFF'nin özel statüde bir dernek statüsünde olduğu yönündeki görüş için bkz. Hasan Petek, “Futbolcu ile Kulübü ve Milli Takım Arasındaki Hukuki İlişkiler”, *MÜHFHAD* 22, Cevdet Yavuz'a Armağan, S. 3 (2016), 412.

ifade etmiştir¹³. Buna ek olarak TFF'nin kanunla kurulmuş olmasının TFF'yi kamu tüzel kişisi yapmaya yetmeyeceği, 5894 sayılı Kanun'da TFF'nin özel hukuka tabi olduğunun belirtildiği ve sayılan bu nedenlerin TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi niteliğini güçlendirdiği ileri sürülmektedir¹⁴.

Doktrinde TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi olduğunu savunan diğer görüşe göre ise 5719 sayılı Kanunla¹⁵ TFF'nin dernek vasfında özel hukuk tüzel kişisi olarak kabul edildiğini, futbol kulüpleri özel bir şirket yahut spor kulübü statüsünde olduğundan, kulüplerin birleşmesiyle özel hukuk kişisi olan federasyonun meydana geldiği, bu birliğin kanunla kurulmasının veyahut kamu hizmeti yürütmesinin birliği özel hukuk tüzel kişisi olmasına engel olmayacağı şeklindedir¹⁶.

Doktrinde TFF'yi “kamu hukukundan etkilenen tüzel kişilik” olarak nitelendiren bir görüş de bulunmaktadır¹⁷. Diğer bir görüş ise TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi olduğunun kabul edilmesi halinde Türkiye Futbol Federasyonu Genel Kurulu'nun, diğer özel hukuk tüzel kişileri olan vakıf, dernek ya da şirketlerde olduğu gibi alacağı bir karar ile kendisini her zaman feshedebileceğinin ya da mahkeme kararı ile feshedilebileceği ancak böyle bir görüşün TFF için hukuksal olarak kabul edilemeyeceği, bu nedenle TFF'nin kamu hukuku tüzel kişisi olduğunun kabulü gerektiği yönündedir¹⁸.

Doktrindeki yer alan diğer bir görüşe göre ise kamu hizmetine tüzel kişilik verilmek suretiyle TFF'nin yerinden yönetim kuruluşu olarak kurulduğunu, özel hukuka tabi olmasının kamu hukuku tüzel kişisi olmasına engel olmadığını, personelin ve mali durumunun diğer kamu tüzel kişilerinden farklılık göstermesinin sonucu değiştirmedini belirtmiştir¹⁹. Kanaatimizce özel hukuk hükümlerine tabi olmasının düzenlenmesi kamu

¹³ Serkan Ağar “Türk Spor İdaresinde Türkiye Futbol Federasyonu'nun Yeri ve İşlevi”, *TBB Dergisi* 63, (2006), 306.

¹⁴ Sait Güran, “Türkiye Futbol Federasyonunun İdare Hukuku ile İlişkisi”, *Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, Cilt 2*, Ed. Baki İlkay Engin, (İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2010), 1913.

¹⁵ Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Kanun Numarası: 5719, Kabul Tarihi: 29.11.2007, RG:04.12.2007/26720.

¹⁶ Danıştay'ın TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi olduğu yönündeki kararlar için bkz. Danıştay 10. Dairesi 20.02.1991 tarihli 1989/2924 Esas 1991/547 Karar, Danıştay 10. Dairesi 14.06.2001 tarihli 1999/5415 Esas 2001/2323 Karar sayılı kararları. Şeref Ertaş ve Hasan Petek, *Spor Hukuku*, (Ankara: Yetkin Yayınevi, 2017), 200.

¹⁷ İl Han Özay, “Futbolda Özelleştirme”, *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, S. 1-3 (1990), 33; Kahraman Berk, “Türkiye Futbol Federasyonunun Türk İdare Teşkilatındaki Yeri”, *İÜHFİM* 64, S. 2 (2006), 15.

¹⁸ Aytaç Özelçi, *Türkiye Futbol Federasyonu'nun Türk Hukukundaki Yeri* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2010), 97 vd.

¹⁹ Sebahattin Devecioğlu, “Türkiye Futbol Federasyonunun Özerkliği”, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 8, S. 3 (2003), 54. Kemal Gözler ve Gürsel Kaplan, *İdare Hukuku Dersleri* (Bursa: Ekin

hukuku tüzel kişiliğine engel olmaması, kanunla kurulması ve kamu gücü imtiyazlarının tanınması sebebiyle TFF'yi kamu tüzel kişisi olarak nitelendirmek gerekmektedir.

1.1.3. TFF'nin Özerkliği

Özerklik, “bir topluluğun, bir kuruluşun ayrı bir yasaya bağlı olarak kendi kendini yönetme hakkı, muhtariyet, otonomi, otonomluk” şeklinde tanımlanmıştır²⁰. Özerklik, tüzel kişiliğin kendilerini yöneten kuralları bizzat belirleyebilmesi veya Anayasa ve kanunların koyduğu sınırlar içerisinde hareket edebilme özgürlüğü ve yetisidir²¹.

İdare hukuku alanında ise özerklik, kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluşun yürüttüğü faaliyet veya hizmetle alakalı olarak alacağı kararlarda talimat ve yönlendirilmeye bağlı olmadan, mevzuat çerçevesinde görevini ifa etmesi ve kendi bütçesine sahip olması demektir²².

TFF'nin özerkliği, 3813 sayılı Kanunun²³ 1. maddesi ile tanınmıştır. 5894 sayılı Kanun'un 1. maddesinde de TFF'nin özerk olduğu vurgulanmıştır. Futbolun yönetim ve mali yapısının gerektirmesi ve uluslararası futbol federasyonlarının zorunlu kılması nedenleriyle kanun koyucu, futbolda tüm yetkileri özerk bir kuruluş olan TFF'ye vermiştir. TFF'nin özerkliğinin ilk sonucu olarak merkezi yönetimden ayrı bir yönetsel yapısı ve bütçesi bulunmaktadır²⁴. TFF, futbol ile ilgili tüm konularda merkezi yönetimin ya da başka bir gücün etkisi altında kalmadan karar alma ve bu kararları uygulama gücüne sahiptir²⁵.

TFF'nin kendi başkanını kendisi seçmesi, üzerinde idari denetimin bulunmaması hem mali hem de idari açıdan hiçbir kuruluşun gözetimine tabi olmaması TFF'nin ülkemizde

Yayınevi, 2021), 250. Konuyla ilgili detaylı bilgi için bkz. Özelçi, 82 vd.; Ağar, 303; A. Nadi Günal ve Erkan Küçükgüngör, “Türk Spor Teşkilatının Hukuki Yapısı”, *TBB Dergisi*, 3 (1998), 1056; Hasan Petek ve Evrim Erişir, “Türkiye Futbol Federasyonunun Hukuki Niteliği”, *Terazi Hukuk Dergisi* 3, S. 19 (2008), 197 vd.; Serkan Asker, “1982 Anayasası'nın 59. Maddesi Bağlamında Spor Tahkim Kurulu Kararlarının Denetimi”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017), 50 vd.; Şahin, 49 vd.

²⁰ *Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük*, (Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınevi, 2011), <https://sozluk.gov.tr/ET:06.06.2022>.

²¹ Ağar, 205.

²² İlker Çolak, “Türkiye Futbol Federasyonu'nun Özerkliği ve İdari Denetim”, *Hukuki Perspektifler Dergisi* S. 9 (2006), 146; Ağar, 205; Özelçi, 99.

²³ Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, Kanun Numarası: 3813, Kabul Tarihi: 17.06.1992, RG:03.07.1992/21273.

²⁴ Çolak, 146; Özelçi, 102.

²⁵ Erdener Yurtcan, “Ulusal ve Uluslararası Boyutta Futbol Hukuku – Yeni Gelişmeler”, *İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı*, Özel Sayı 3 (2007), 11; Özelçi, 102.

futbolu özerk bir şekilde yönettiğini ortaya koyduğu düşünülse²⁶ de TFF'nin özerklik ve bağımsızlığının sadece görünüşte olduğu tartışılmaktadır. TFF genel kurulları, yönetim kurulu aday listesinin ve karar tekliflerinin incelenmeden oylandığı usuli bir işlem halinde gerçekleşmektedir. TFF'nin özerkliği ve bağımsızlığı hususundaki tartışılan asıl önemli mesele ise futbola siyasetin müdahil olmasıdır²⁷. Ülkemizde futbola siyasetin müdahil olduğu çeşitli haberlerle sık sık karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca TFF yönetimi tarafından liyakat prensiplerine uygunluğu tartışmalı kişilerin göreve getirildiği TFF hukuk kurullarının bağımsız olmadığı ve kararlarının şaibeli olduğu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) 28.01.2020 tarihli Ali Rıza ve Diğerleri-Türkiye kararı²⁸ ile hüküm altına alınmıştır²⁹.

1.1.4. TFF'nin FIFA ve UEFA ile İlişkisi

Spor hukukunun kendine has bir yapıya ve kurallara sahip olduğu tüm dünyada kabul edilmektedir. Spor hukukunun sahip olduğu özerk ve devletler üstü konumu, Uluslararası Olimpiyat Komitesi³⁰ ve diğer uluslararası federasyonlar etrafında toplanmaktadır. Sporun bu anlamda hukuksallaşması ve globalleşmesi, bağımsız kuruluşlar tarafından yönetilmeye başlanması sonucunu doğurmuştur³¹. IOC, Uluslararası Futbol Birliği

²⁶ Emirhan Çeviker, *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Sona Ermenin Sonuçları* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022), 34. Federasyonların özerkliği ve bağımsızlığına ilişkin detaylı açıklama ve farklı görüşler için bkz. Mustafa Avcı, "Spor Federasyonlarının Hukuki Niteliği, İdari Teşkilat İçindeki Konumu ve Bağımsızlığı Sorunu", *İÜHFİM* 70, S. 2 (2012), 5 vd.; Tekin Çolakoğlu ve Serdar Solmaz, "Spor Federasyonlarında Uygulanan Bağımsızlık Paradoksu", *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 19, S. 3 (2017), 32; Tekin Çolakoğlu ve Esra Esin Erturan, "Spor Federasyonlarının Özerkleşmeleri ve Hukuksal Boyutunda Spor Hukuku Gereksinimleri", *Electronic Journal of Social Sciences*, S. 27 (2009), 335; Ali Akyıldız, "Sporun Hukuku ve Yargısı", *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı*, Ed. Tacar Çağlar, (Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013), 59; Zübeyt Aydın, "Bağımsız Federasyonların Hukuki Yapısı (Yapılanması)", *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı*, Ed. Tacar Çağlar, (Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013), 186; Adnan Türkkan, "Türkiye Futbol Federasyonu Hukuk Kurulları (Disiplin, Uyuşmazlık ve Tahkim Kurulları)", *Ankara Barosu Av. İsmail İnan Armağanı*, Ed. Tacar Çağlar, (Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013), 755.

²⁷ Önder Ege, *Türk Medeni Kanunu'na Göre Spor Kulüpleri* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2021), 73.

²⁸ AİHM 28.01.2020 tarihli Ali Rıza ve Diğerleri-Türkiye Başvuru Numaraları 30226/10, 17880/11, 17887/11, 17891/11 ve 5506/16. Kararın değerlendirmesi için bkz. H. Burak Gemalmaz, "TFF Tahkim Kurulunun Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı Meselesi: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Ali Rıza ve Diğerleri v. Türkiye Kararı", <https://blog.lexpera.com.tr/tff-tahkim-kurulunun-bagimsizligi-ve-tarafsizligi-meselesi/> ET: 12.06.2022. Konu ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Nuray Ekşi, "AİHM'in Ali Rıza ve Diğerleri v. Türkiye Davasında Verdiği 28 Ocak 2020 Tarihli Kararın Özeti", *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 2, S. 2 (2020), 215 vd.

²⁹ Ege, 73. Özellikle 247 ve 248. dipnota bkz.

³⁰ International Olympic Committee-IOC

³¹ Kadir Gürten ve Ege Erenel, "Lex Sportiva: Spor Hukukunun Küreselliği", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3, S. 1 (2012), 298.

Kurulu³² gibi uluslararası federasyonlar ve Dünya Anti Doping Ajansı³³ gibi kuruluşların, kendine has yönetim yapıları ve kuralları, kendi disiplin ve denetim organlarına sahip olmalarının yanında bu kuruluşlar, verdikleri kararlarla kurucu etkiler yaratmaktadırlar. Bu yönüyle zikredilen bu kuruluşlar hiyerarşik bir üst tanımaksızın egemen bir konuma sahiptirler³⁴.

Dünyada futbol yönetimi ve organizasyonun merkezinde FIFA yer almaktadır. FIFA, 21 Mayıs 1904 tarihinde Paris'te kurulmuştur³⁵. FIFA'nın 211 üyesi³⁶ bulunmakta olup, merkezi Zürih'tedir. Futbol alanında kurulmuş konfederasyonlar, ulusal federasyonlar ve spor kulüpleri mutlak biçimde FIFA'nın denetimi altında faaliyetlerini sürdürmektedir³⁷. FIFA, futbolda kuralların belirlenmesi, değiştirilmesi, uluslararası turnuvaların düzenlenmesi konusunda dünyada en yetkili organdır³⁸.

Ulusal federasyonların kendi maçlarını kendilerinin düzenleme yetkisi bulunmaktadır ancak ulusal federasyonlar IFAB'ın belirlediği oyun kurallarını uygulamak zorundadır. Uluslararası karşılaşmalar, konfederasyonların (örneğin UEFA tarafından düzenlenen Avrupa Şampiyonlar Ligi, UEFA Kupası, Avrupa Futbol Şampiyonası) ya da FIFA'nın (örneğin Olimpiyat Oyunları Futbol Turnuvası, Dünya Kupası, Konfederasyon Kupası) denetimi altında yapılmaktadır³⁹.

³² International Football Association Board-IFAB

³³ World Anti-Doping Agency-WADA

³⁴ Gürten ve Erenel, 298; Gürkan Pak, *Profesyonel Futbolcu Sözleşmeleri Uyuşmazlıklarında FIFA Yargılama Usulü* (İstanbul: Platon Plus Yayıncılık, 2021), 19.

³⁵ FIFA,Fransa, Belçika, Danimarka, Hollanda, İsveç ve İsviçre'nin katılımıyla o güne kadar sadece Britanya adalarında düzenlenen İngiltere, Kuzey İrlanda, Galler ve İskoçya'nın katıldığı uluslararası futbol turnuvasını genişleterek bir dünya turnuvası haline getirmek amacıyla kurulmuştur. FIFA tarihi hakkında bilgi için bkz. <https://www.ussoccer.com/history/organizational-structure/fifa#:~:text=FIFA%20was%20established%20on%20May,National%20Associations%2C%20Confederations%2C%20and%20their> ET:07.06.2022.

³⁶ <https://www.fifa.com/about-fifa/associations> ET:07.06.2022.

³⁷ Sebahattin Devecioğlu, Bilal Çoban ve Yunus Emre Karakaya, "Futbol Yönetimi ve Organizasyonlarının Görünümü", *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi* 5, S. 1 (2014), 40.

³⁸ Devecioğlu, Çoban ve Karakaya, 40. FIFA teşkilat yapısı içerisinde bugün itibarıyla Avrupa Futbol Birliği (Union des Associations Européennes de Football-UEFA), Güney Amerika Konfederasyonu (Confederación Sudamericana de Fútbol-CONMEBOL), Kuzey-Orta Amerika ve Karayipler Konfederasyonu (Confederation of North, Central American and Caribbean Association Football- CONCACAF), Afrika Konfederasyonu (Confédération Africaine de Football-CAF), Asya Futbol Konfederasyonu (Asian Football Confederation-AFC) ve Okyanusya Futbol Konfederasyonu (Oceania Football Confederation-OFC) olmak üzere altı adet kıtasal konfederasyon yer almaktadır.

³⁹ Açar, 274.

Mayıs 2022 dönemine ait FIFA Statüsü⁴⁰'nün 2. maddesinde FIFA'nın amaçları sayılmıştır. Bu hükme göre FIFA, futbol oyununu sürekli iyileştirmek, uluslararası turnuvaları düzenlemek, düzenleyici hükümler çıkartmak, doping veya şikeyi engelleyici tedbirleri almak amaçlarıyla hareket etmektedir.

5894 sayılı Kanun'un 3. maddesinde TFF'nin görevleri sayılmıştır. Kanun'un 3/1-c hükmü uyarınca "FIFA ve UEFA'nın yetkili organları tarafından konulan kuralların gereği gibi uygulanmasını sağlamak" ile görevlidir. Aynı zamanda Kanun'un 3/1-f bendi uyarınca TFF, kendisine bağlı olan tüm paydaşların FIFA ve UEFA tarafından konulan düzenlemeleri uygulamakta ve FIFA ve UEFA'nın kurulları tarafından verilen kararların uygulanmasını sağlamakla görevlidir. Yine 3. maddenin 2. fıkrasında teşkilat birimlerinin çalışma usul ve esaslarının diğerlerinin yanında FIFA ve UEFA kurallarına uygun olarak çıkarılacak talimatlarla belirleneceği ifade edilmiştir. Organizasyonla ilgili olarak Kanun'un 4/4. maddesinde TFF'nin FIFA ve UEFA üyesi olduğu belirtilmiştir. Ayrıca Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü'nün⁴¹ "Genel Hükümler" başlıklı 1/5 hükmünde TFF'nin 1923'ten beri FIFA'nın 1962'den beri UEFA'nın üyesi olduğu düzenlenmiştir.

Bu düzenlemelerden anlaşılacağı üzere Kanun, TFF'nin yurtdışı faaliyetleri yanında üyelikleri ile ilgili de hükümler içermektedir. Ancak, bu hükmün, UEFA veya FIFA açısından herhangi bir bağlayıcılığının olmadığını da belirtmek gerekir. Zira diğer tüm uluslararası federasyonlar gibi, FIFA ve UEFA da her ülkeden bir uluslararası federasyonu kendisi tanımaktadır⁴². Söz konusu hükümlerin bir diğer önemi ise TFF'ye ilgili uluslararası federasyonların talimatlarına uygun davranma görevinin verilmiş olmasıdır. Böylece, herhangi başka bir tasarrufa gerek kalmadan TFF'nin, UEFA ve FIFA'nın kurallarını uygulamasının kanunî bir zorunluluk olduğunu söyleyebiliriz⁴³.

⁴⁰ https://digitalhub.fifa.com/m/3815fa68bd9f4ad8/original/FIFA_Statutes_2022-EN.pdf ET: 07.06.2022.

⁴¹ <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documnts/TFF-KANUN-STATU/TFF-Statusu.pdf> ET: 07.06.2022.

⁴² FIFA Statüsü'nün 10 ve 11. maddelerinde FIFA üyeliğine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. https://digitalhub.fifa.com/m/3815fa68bd9f4ad8/original/FIFA_Statutes_2022-EN.pdf ET: 21.07.2022

⁴³ Rifat Erten, "Türk Sporunda Futbol Faaliyetlerinin Yerine Dair Değerlendirmeler", *Futbol Hukuku Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı* (Bursa: Lykeion Yayınevi, 2018), 17. Buna rağmen FIFA talimatları ile uyumlu hale getirilmeyen birtakım TFF talimatları söz konusudur. Örneğin FIFA'nın güncel Futbolcuların Statü ve Transfer Talimatı'nın (Regulations on the Status and Transfer of Players-RSTP) 18. maddesine göre profesyonel futbolcu, sözleşmesi sona ermiş yahut mevcut kulübüyle sözleşmesinin sona ermesine altı ay kalmışsa diğer kulüplerle transfer görüşmesi yapabilir. Fakat Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nda (PFSTT) böyle bir düzenleme yer almamaktadır. Zikredilen FIFA talimatı için bkz. <https://digitalhub.fifa.com/m/cb37201b05fe8f7/original/Regulations-on-the-Status-and-Transfer-of-Players-July-2022-edition.pdf> ET: 11.06.2022

5894 sayılı Kanun ile futbolun tamamen özerk bir yapı içerisinde yönetilmesi hususunda yasal düzenleme yapılmasının nedenlerinden biri de FIFA ve UEFA'nın bu konuda üye federasyonlarına tolerans tanımaması, üye federasyonların ülkelerinde futbolu hiçbir idari denetim ve gözetim altında bulunmaksızın yönetmeleri gerektiğine dair düzenlemelerinden ve yaklaşımından kaynaklanmaktadır⁴⁴. Futbol, günümüzde sadece kendi kurallarını yaratmakla yetinmemiş, kendi varlığını tüm yasa ve devletler üstü devam ettirecek bir yapıyı da tesis etmiştir⁴⁵.

Kısaca FIFA ve UEFA üyesi olan TFF, futbolun gelişmesini ve yurt çapında yayılmasını sağlama görevinin yanında FIFA ve UEFA kurallarının ülkemizde uygulanmasını sağlamak üzere talimatlar hazırlamak ve ülkemizi futbol ile ilgili konularda uluslararası mecrada temsil etmekle de görevlidir⁴⁶.

1.1.5. TFF'nin Talimat Çıkarma Yetkisi ve TFF Tarafından Çıkarılan Talimatların Hukuki Niteliği

Çalışmanın konusu olan profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücret hususunda TFF tarafından çıkarılan Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı⁴⁷ (PFSTT) özel hüküm niteliğinde olması sebebiyle önemlidir. Profesyonel futbolcu sözleşmesi, PFSTT'de özel olarak düzenlenen bir sözleşme türüdür. Bu önemi nedeniyle TFF'nin talimat çıkarma yetkisi ve çıkartılan talimatların hukuki niteliği irdelenmelidir. Talimatların hukuki niteliği irdelenmeden önce ise kendine özgü bir hukuk disiplini olması sebebiyle spor hukuku (lex sportiva) kavramı irdelenmelidir.

Lex sportiva, uluslararası maçların düzenlenebilmesi için evrensel kurallara ihtiyaç duyulması üzerine ortaya çıkmış; sporun ihtiyaç duyduğu hukuki güvenliği sağlamak adına, devletlerin hukuk sistemlerinden bağımsız olarak gelişen kuralların tamamı şeklinde tanımlanmıştır⁴⁸. Lex sportiva, ulusal ve uluslararası hukuklar karşısında,

⁴⁴ Çeviker, 36.

⁴⁵ Tuğrul Akşar ve Kutlu Merih, *Futbol Yönetimi* (İstanbul: Literatür Yayınları, 2008), 152.

⁴⁶ Nil Karabağ Bulut, "TFF ile Profesyonel Futbolcu Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği", *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 3 S. 1 (2021), 43.

⁴⁷ <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Profesyonel-Futbolcularin-Statüsü-ve-Transferleri-Talimatı.pdf> ET:13.03.2022

⁴⁸ Hatice Özdemir Kocasakal, *Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013), 38; Gürten ve Erenel, 301.

kendine has özellikleri bulunan bir alanı düzenleyen uluslar üstü bir hukuk dalıdır⁴⁹. Doktrinde spor hukukunun, kendi kendini düzenleme, çift yapılilik, uluslararasılık, çok etkililik ve kesişme alanı niteliği olmak üzere beş temel özelliği olduğu kabul edilmektedir⁵⁰. Spor hukukunun bu özelliği nedeniyle federasyonların kendi kurallarını düzenleme, kuralları uygulama ve gerekmesi halinde uygulatma hakkı bulunmaktadır⁵¹. Spor hukukunun özelliklerinden kısaca bahsettikten sonra TFF'nin talimat çıkarma yetkisi ve talimatların hukuki niteliği irdelenmelidir. Özerk statüdeki TFF'nin en önemli özelliklerinden birisi faaliyet gösterdiği futbol alanında her türlü normatif düzenlemeyi yapma ve bunları bağımsız şekilde uygulama yetkisidir⁵². Bu itibarla, 5894 sayılı Kanun uyarınca TFF'nin futbol dalında uygulanacak kuralları koyma ve kurallara uyulmasını sağlama yetkisi bulunmaktadır⁵³.

5894 sayılı Kanun'un 3/1-c hükmünde TFF'ye, FIFA ve UEFA'nın yetkili organları tarafından ihdas edilen kuralların uygulanmasını sağlamak ve talimat hazırlayarak futbolu organize etmek görevi verilmiştir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise 5894 sayılı Kanun'un uygulanmasına dair diğer hususların FIFA ve UEFA kurallarına uygun olarak TFF Statüsü ile TFF tarafından çıkartılacak talimatlar ile belirleneceği belirtilmiştir.

TFF, 5894 sayılı Kanun uyarınca FIFA üyesi olarak, TFF Statüsü'nün TFF Yönetim Kurulu'na vermiş olduğu yetki ile dünyada en çok takip edilen spor dalı olan futbolda ülkemizi temsil edebilmesi için FIFA ve UEFA tarafından çıkartılan talimatlara uygun düzenlemeleri yapmak yetkisini haizdir⁵⁴.

Bununla birlikte TFF tarafından çıkarılan talimatların kanunların karşısındaki durumunun da değerlendirilmesi gerekmektedir. Talimat, idarenin düzenleme yetkisine dayanarak çıkardığı yönetmelik benzeri tasarruflardır ve adsız düzenleyici işlem türlerinden

⁴⁹ Duygu Tahan Orhan, *Roma Hukukunda Sportif Faaliyetlerden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk ve Türk Hukukuna Yansımaları* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019), 29.

⁵⁰ Gökçen Topuz, "Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun Yargı Yetkisi Üzerine Düşünceler," Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, *DEÜHFD* 19, Özel Sayı (2017), 1907; Gürten ve Erenel, 300.

⁵¹ Topuz, 1907; Gürten ve Erenel, 300. Lex sportiva hakkında detaylı bilgi için bkz. Cem Özcan, "Küresel Bir Hukuk Düzeni Olarak Lex Sportiva", *İzmir Barosu Dergisi* 82, S. 1 (2017), 177 vd.; Gökhan Güneysu ve Nazlı Yılmaz, "Küresel İdare Hukuku ve Lex Sportiva Bağlamında Wada'nın Rusya'yı Olimpiyatlardan Men Etmesi Kararı", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, S. 2 (2020), 68.

⁵² Erkan Küçükgüngör, "Türkiye'de Spor İle İlgili Mevzuatın Değerlendirilmesi", *Spor Hukuku Dersleri*, Ed. Kısmet Erkiner, Ed. Yardımcısı Ali Soysüren (İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Yayınları, 2007), 229.

⁵³ Küçükgüngör, "Mevzuatın Değerlendirilmesi", 229.

⁵⁴ Çeviker, 37.

biridir⁵⁵. Anayasa Mahkemesi 28.03.1963 tarihli kararında⁵⁶ kanuna aykırı olmamak kaydıyla idare tarafından bu tür adsız düzenleyici işlemler yapılabileceğini belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi kararında da vurgulandığı üzere talimatların kanunlara aykırı olmaması gerekmektedir. Futbolun sürekli değişen ve gelişen bir spor olması sebebiyle FIFA'nın talimatları sürekli değişmekte, bu durum da ulusal federasyonların talimatlarını güncelleme zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır. Futbol alanında yapılacak düzenlemelerin kanun değişikliği şeklinde yapılması halinde sürecin uzayacağı ve güncel durumu yakalamanın imkansızlaşacağı düşünülerek futbol alanında yasal düzenlemeler talimatlar aracılığıyla yapılmaktadır. Bu yönüyle spor hukuku, daha çok bir talimatlar hukuku olarak nitelendirilmiştir. Sportif faaliyetlerin çerçevesini daha çok kanunlar çizmekle birlikte, çerçevenin içi federasyonlarca çıkarılan talimatlarla doldurulmaktadır⁵⁷. Profesyonel futbolcular için özel hüküm niteliğindeki bu ayrıntılı düzenlemeler, profesyonel futbolcular açısından öncelikli olarak uygulama alanı bulacaktır⁵⁸. Fakat talimatlar her ne kadar 5894 sayılı Kanun'un TFF'ye verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılsa da çıkarılan bu talimatların kanunlara aykırı olması durumunda uygulanabilmesi mümkün değildir⁵⁹.

⁵⁵ Bahtiyar Akyılmaz, Murat Sezginer ve Cemil Kaya, *Türk İdare Hukuku* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020), 76; Ender Ethem Atay, *İdare Hukuku* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022), 71.

⁵⁶ Anayasa Mahkemesi 28.03.1963 tarihli, 1963/4 Esas 1963/71 Karar sayılı kararı.

⁵⁷ Ümit Kocasakal, "Spor Hukukunun Özellikleri Çerçevesinde Tahkim Yargılaması ve Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu", *İstanbul Barosu Dergisi*, Spor Hukuku Özel Sayısı (2007), 42.

⁵⁸ Faruk Baştürk, *İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu* (Ankara: Yetkin Yayınevi, 2007), 10; Hasan Petek, *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi* (Ankara: Yetkin Yayınevi, 2002), 33; Erkan Küçükgüngör, "Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2, S. 2 (1998), 46; Başak Baysal ve Deniz Ugan Çatalkaya, "Profesyonel Futbolcu Hizmet Sözleşmesinin Sona Erdirilmesi", *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 2, S. 2 (2020), 12; Yasemin Yalçın, "CAS Hakem Kararlarının Kamu Düzeni Açısından Denetimi", *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 2, S. 2 (2020), 94.

⁵⁹ Ümit Orhan ve Emin Özkurt, "Liglerin Ertelenmesinin Sporcu ve Antrenörlerin Süresi Biten Sözleşmelerine Etkileri", *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi* 12, S. 2 (2020), 53; Karabağ Bulut, "Hukuki Niteliği", 60; Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 145; Onur Şahin, *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Bundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Sportif Yargı Yoluyla Çözümü* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016), 31; K. Ahmet Sevimli ve Yakub Kızılkaya, "Profesyonel Futbolcunun İş İlişkisinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümünde Uygulanacak Kurallar ve Yetkili Merciler", *Legal İHSGHD* 16, S. 63 (2019), 1042. Tarafımızca kabul edilmemekle birlikte Çeviker, 5894 sayılı Kanun ile futbolla ilgili düzenleme yapma yetkisi TFF'ye bırakıldığından TFF Statüsü ve Talimatlarının 5894 sayılı Kanun'un ayrılmaz bir parçası olduğundan talimatların Türk Borçlar Kanunu karşısında özel kanun niteliğinde olması sebebiyle öncelikle uygulanması gerektiği görüşündedir. Bkz. Çeviker, 42. Sarp Şahankaya, "Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015), 33.

1.2. Profesyonellik Kavramı ve TFF ile Profesyonel Futbolcu Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği

1.2.1. Profesyonellik Kavramı

Profesyonel, dilimize Fransızcadan geçmiş yabancı kökenli bir kelimedir. Profesyonel, Türk Dil Kurumu tarafından bir işi kazanç sağlamak amacıyla yapan kimse, amatör karşılığı şeklinde tanımlanmıştır⁶⁰. Profesyonel, amatörlerin aksine sporu hobi için veya heves sebebiyle değil, bir kazanç sağlamak amacıyla yapan kişidir⁶¹. Amatör sporcu, yaptığı spor dalını meslek olarak seçmemiş olan ve sporu devamlı gelir elde etmek amacıyla yapmayan sporcudur⁶². Sporun zevk, sağlıklı yaşam için yapılması yerine belirli kurallar çerçevesinde ücret karşılığında yapılmasıyla profesyonellik kavramı ortaya çıkmıştır⁶³. Kısaca sağlıklı yaşam ve hobi amacıyla spor yapan kişiler amatör; mesleki faaliyet olarak, gelir elde etmek yahut geçimini sağlamak için spor yapan kişilerse profesyonel sporcusu olarak ifade edilir⁶⁴.

3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu⁶⁵'nin mülga 24. maddesinde profesyonel spor dalı, Spor Genel Müdürü'nün, Merkez Danışma Kurulu'nun görüşünü alarak yapacağı teklifle Gençlik ve Spor Bakanı tarafından tespit edileceği şeklinde düzenleme yer almaktaydı. Fakat 26.04.2022 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu⁶⁶'nin 45. maddesinin 2. fıkrasında bir spor dalının profesyonel olarak belirlenmesine ilgili spor federasyonunun görüşü alınarak Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından karar verileceği düzenlenmiştir. Ülkemizde sadece 24 Eylül 1951'de yürürlüğe giren Futbol Profesyonellik Talimatnamesi ile futbol

⁶⁰ *Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük*, (Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınevi, 2011), <https://sozluk.gov.tr/ET:12.06.2022>.

⁶¹ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 93; Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 5; Sevimli ve Kızılkaya, 1030; Baysal ve Ugan Çatalkaya, 5; Oğuz Sadık Aydos, "Sporcu Sözleşmesinin Feshi", *AÜHFĐ* 62, S. 3 (2013), 645.

⁶² Erkan Küçükgüngör, "Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu", *Ankara Barosu Dergisi*, S. 1 (1999), 128; Şeref Ertaş ve Hasan Petek, *Spor Hukuku* (Ankara: Yetkin Yayınevi, 2017), 355; H. Fehim Üçışık, "Amatör Sporcuların Sosyal Güvenliği", *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 1, S. 2 (2019), 4; Ufuk Aydın ve Seher Demirkaya, "Profesyonel Futbolcular Bakımından Hizmet Tespit Davaları", *Karatahta İş Yayımları Dergisi*, S. 8 (2017), 38; Peyman Hürmüz, "Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümünde Yargı Yolu", *Ankara Barosu Av. Akın Ataksoy Armağanı*, Ed. Tacar Çağlar, (Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2015), 492.

⁶³ Şahin, 19.

⁶⁴ Aydos, "Fesih", 645.

⁶⁵ Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu, Kanun Numarası: 3289, Kabul Tarihi: 21.05.1986, RG:28.05.1986/19120.

⁶⁶ Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu, Kanun Numarası: 7405, Kabul Tarihi: 22.04.2022, RG: 26.04.2022/31821.

profesyonel spor dalı haline getirilmiş olup başka hiçbir spor dalına profesyonel statü tanınmamıştır⁶⁷. Bununla birlikte sporcunun profesyonel olması ile spor dalının profesyonel olması birbirinden farklıdır. İlgili spor dalının profesyonel olmaması, o spor dalında hizmet sözleşmesiyle iş gören sporcuların profesyonel olmasına engel değildir⁶⁸. Dolayısıyla basketbol, voleybol gibi amatör sayılan bir spor dalında mesleki faaliyet kapsamında harcadığından daha fazla ücrete hak kazanan sporcu profesyoneldir⁶⁹.

Futbolda profesyonellik modern futbolun anavatanı olan İngiltere’de ortaya çıkmıştır. İngiltere’nin güneyinde yer alan kulüpler amatörlük konseptine önem verirken kuzeyinde yer alan ve hala oynanmaya devam eden ve en eski futbol turnuvası olan The Football Association Challenge Cup’ı (FA Kupası) kazanmak isteyen kulüpler, diğer futbolculara kıyasla daha iyi futbol oynayan futbolculara ücret ödemeyi kabul etmişlerdir. Bu ikilem, İngiltere Futbol Federasyonu’nun 1885 yılında profesyonelliği hukuken kabul etmesi ile sonuçlanmıştır⁷⁰.

FIFA RSTP’nin 2. maddesinin 1. fıkrasına göre profesyonel futbolcu, kulübüyle yazılı sözleşmesi olan ve futbol aktivitesi karşılığında yaptığı harcamalardan daha fazla ücret alan sporcudur. Bu kategori dışında kalanlar amatör futbolcu olarak adlandırılmaktadır. Aynı tanım TFF’nin hazırladığı PFSTT’nin 2. ve 3. maddelerinde de yer almıştır.

PFSTT’nin 3. maddesinde profesyonel futbolcu “bir kulüple yazılı sözleşme yapmış olan ve kendisine futbol faaliyetleri kapsamında yaptığı harcamalardan daha fazla miktarda ödeme yapılan futbolcudur” şeklinde tanımlanmıştır. PFSTT’nin 4. maddesinde ise amatör futbolculara ilişkin “madde 3’te belirtilen tanımın dışında kalan tüm futbolcular amatör futbolcu olarak kabul edilirler. Bir maç ile ilgili gerçekleşen ulaşım, konaklama, malzeme, sigorta, beslenme ve antrenman giderlerinin karşılanması futbolcunun amatör statüsünü bozmaz” şeklinde düzenleme yapılmıştır. Görüleceği üzere, profesyonel futbolcu ile amatör futbolcuyu birbirinden ayıran en önemli unsur, profesyonel

⁶⁷ Çağrı Cem, *Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012), 13.

⁶⁸ Küçükgüngör, “Sporcuların Hukuki Durumu”, 42; Ufuk Aydın, *Profesyonel Sporda Sendikalaşma, PFA Örneği ve Türkiye* (Ankara: Türk-İş Yayınları, 2007), 20; Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 8; Burcu Furtun, “Türk Hukukunda Sporcuların İş Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi”, *Ankara Barosu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı*, Ed. Tacar Çağlar (Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013), 407.

⁶⁹ Cem, 15.

⁷⁰ <https://www.thefa.com/about-football-association/what-we-do/history#:~:text=The%20History%20of%20The%20FA,-Shares&text=The%20Football%20Association%2C%20English%20football's,father'%20of%20The%20Association> ET: 12.06.2022

futbolcuya, kulübüyle yaptığı sözleşme gereği futbol faaliyetleri için yaptığı masraflardan daha fazla miktarda ücret ödeniyor olmasıdır.

1.2.2. TFF ile Profesyonel Futbolcu Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği

PFSTT'nin 11. maddesinin 1. fıkrasına göre “bir futbolcunun, bir kulüpte profesyonel veya amatör olarak oynayabilmesi için ilk tescil işlemleri de dahil olmak üzere bağlı olduğu kulübü adına TFF nezdinde FIFA Kimlik numarası verilmek suretiyle elektronik tescil sistemine tescil edilmiş olması zorunludur.” Düzenlemenin ikinci fıkrasında ise organize futbola ancak TFF'nin elektronik tescil sistemi ile tescil etmiş olduğu futbolcuların katılabileceği düzenlenmiştir. Buna göre profesyonel futbolcu tescil işlemi ile FIFA, UEFA ve TFF'nin statü ve talimatları ile bağlı olmayı kabul etmektedir. O halde profesyonel futbolcu ile TFF arasındaki hukuki ilişki, TFF tarafından profesyonel futbolcunun tescil edilmesi ile başlar⁷¹. Profesyonel futbolcunun TFF nezdinde tescil

⁷¹ Karabağ Bulut, “Hukuki Niteliği”, 45. TFF'nin hukuka aykırı bulduğu profesyonel futbolcu sözleşmelerini tescil etmeme hakkı bulunmaktadır. Nitekim TFF Tahkim Kurulu kulübe tek taraflı fesih hakkı tanıyan sözleşme hükmünü hukuka aykırı bulduğundan kulübün tescil talebini reddetmiştir. TFF Tahkim Kurulu 25.06.2009 tarihli 2009/192 Esas 2009/385 Karar sayılı kararı: “Sözleşmenin, özel hükümler ve diğer şartlar başlığı altında yer alan 5.maddesine göre: “... Kulübü 2007/08 sezonu sonunda 31.05.2008 ve 5.7.2008 tarihleri arasında bu sözleşmeyi tek taraflı fesih hakkına sahiptir.” Bu düzenlemeyle kulübe, iki yıl süreli kurulan Sözleşmeyi, birinci yılın sonunda belirli bir dönemde kullanılabilecek fesih hakkı ile sona erdirmeye imkânı tanınmıştır. Tarafların aynı yönde beyanlarından; kulüp lehine yapılan bu düzenlemeyi, TFF'nin hukuka aykırı bulduğu; bu nedenle Sözleşmeye dayanarak futbolcunun kulüp adına tescilinin mümkün olmadığını, bu düzenlemenin Sözleşmeden çıkarılması hâlinde, futbolcunun kulüp adına tescil edebileceğini belirttiği anlaşılmaktadır.” Şahankaya, 11. Sözleşmenin taraflarına tek taraflı fesih hakkı tanıyan hükmün geçersiz olduğuna ilişkin TFF Tahkim Kurulu kararı için bkz. “Şu halde profesyonel futbol sözleşmelerinde sözleşen taraflara veya taraflardan birine (futbolcuya veya kulübe) haklı bir neden olmaksızın sözleşmeyi fesih hakkı tanıyan şartlar geçersiz ise de haklı bir neden olmaksızın sözleşmeyi fesheden tarafın diğer tarafa ödeyeceği tazminat miktarının önceden belirlenmesine dair şartlar geçerlidir. Taraflar arasındaki sözleşmenin 12. maddesi (ve protokolün 4. maddesi) “2019-2020 futbol sezonunun sonunda futbolcu [...] ve [...] tarihleri arasında [...] TL sözleşme fesih bedelini getirirse sözleşmesi karşılıklı olarak feshedilecektir. Futbolcunun belirlenen sürede fesih hakkını kullanmadığı takdirde kulüp arzu ederse [...] ile [...] tarihleri arasında herhangi bir tazminat ödeme yükümlülüğü olmaksızın belirlenen bonservis ücretinden hak etmiş olduğu hakkeşileri hesaplanıp düşürülerek sözleşmeyi tek taraflı olarak feshetme hakkına sahiptir.” şeklindedir. Bu maddenin “davacı futbolcunun [...] TL fesih bedeli karşılığı sözleşmeyi [...] ve [...] tarihleri arasında sözleşmeyi feshedebileceği” hakkındaki birinci cümlesi geçerlidir; zira futbolcunun haklı bir neden olmaksızın sözleşmeyi feshetmesi halinde kulübe ödeyeceği tazminat miktarı belirlenmiştir. Ancak söz konusu maddenin davalı kulübün [...] ile [...] tarihleri arasında haklı bir neden olmaksızın sözleşmeyi feshedebileceğini öngören ikinci cümlesinde, sözleşmeyi fesheden kulübün ödeyeceği tazminat miktarı belirlenmemiş, aksine kulübün herhangi bir tazminat ödemekle yükümlü olmadığı ve belirlenen bonservis ücretini de futbolcunun hak edişlerinden düşebileceği belirtilmiştir. Davacı futbolcunun sözleşmenin akdi anında henüz doğmamış fesih tazminatı talep hakkından önceden feragat etmesi mümkün olmadığı gibi, haklı bir neden olmaksızın sözleşmeyi fesheden kulübün “bonservis bedeli” olarak anılan miktarı davacı futbolcunun alacaklarından düşebileceği, diğer bir anlatımla sözleşmeyi haksız olarak fesheden kulübe davacı futbolcunun bonservis bedeli ödeyeceği hususunda anlaşma yapılması PFSTT, FIFA – PFSTT ve TBK hükümlerine açıkça aykırı olduğundan, sözleşmenin 12. maddenin 2. cümlesi geçersizdir. Bu nedenle

edilmesi ile kendisine resmi müsabakalara çıkması için gerekli lisans verilir ve böylece TFF ile profesyonel futbolcu arasındaki hukuki ilişki kurulur.

Lisans ilişkisi, profesyonel futbolcuya mesleğini, futbol alanında faaliyet gösteren uluslararası ve ulusal federasyonların koymuş olduğu kurallar çerçevesinde ifa etme hak ve yükümlülüğünü yükler. Lisans ilişkisinin kurulmasıyla TFF, profesyonel futbolcunun statü ve talimatlara aykırı hareketleri karşısında, statü ve ilgili talimatları vasıtasıyla belirlemiş olduğu yaptırımları profesyonel futbolcuya uygulama yetkisini kazanır⁷².

Profesyonel futbolcu ile TFF arasındaki lisans ilişkisini, tamamen veya kısmen kanun tarafından öngörülmüş olan bir sözleşmenin unsurlarını içermemesi itibarıyla sui generis sözleşme olarak nitelendirmek gerekir. Bu haliyle, ilişkinin tarafları olan profesyonel futbolcu ile TFF'nin hak ve borçları kanun tarafından düzenlenmediğinden, söz konusu ilişkinin kapsamı TFF düzenlemeleri dikkate alınarak belirlenir⁷³.

Profesyonel futbolcu, lisans ilişkisinin kurulmasıyla birlikte, TFF'nin kurmuş olduğu organizasyon içinde, TFF tarafından öngörülen kurallara uygun şekilde mesleğini icra etmeyi taahhüt eder. TFF ise profesyonel futbolcunun mesleğini icra etmesine izin vermekle birlikte, kendi kurmuş olduğu düzeni korumayı taahhüt eder. Profesyonel futbolcu, lisans ilişkisinin kurulmasıyla birlikte bütünüyle kendi iradesi dışında oluşturulan bir düzene tabi olmaktadır. Lisans ilişkisinin kurulmasıyla birlikte TFF'nin ilgili tüm düzenlemeleri lisans sözleşmesinin kapsamına girmektedir. Bu haliyle TFF tarafından oluşturulan düzenlemeler Türk Borçlar Kanunu⁷⁴'nun (TBK) 20. maddesi uyarınca genel işlem şartı olarak değerlendirilmeli; talimatların ve taahhütlerin geçerliliği, genel işlem şartlarına ilişkin düzenlemeler kapsamında denetlenmelidir⁷⁵.

davalı kulüp vekilinin "sözleşmenin 12. maddesi uyarınca fesih hakkına sahip olduğu ve [...] TL bonservis bedelinin davacı futbolcu alacağından mahsup edilmesi" yönündeki itirazının reddine karar verilmesi gerekmiştir."

[https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/30-\(Anonimlestirilmis\).pdf](https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/30-(Anonimlestirilmis).pdf) ET: 26.06.2022.

⁷² Karabağ Bulut, "Hukuki Niteliği", 46.

⁷³ Karabağ Bulut, "Hukuki Niteliği", 57.

⁷⁴ Türk Borçlar Kanunu, Kanun Numarası: 6098, Kabul Tarihi: 11.01.2011, RG:04.02.2011/27836.

⁷⁵ Karabağ Bulut, "Hukuki Niteliği", 59.

BÖLÜM II: PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİ

2.1. Sözleşmenin Tanımı

Profesyonel futbolcu sözleşmesi doktrinde bir spor kulübü ile profesyonel futbolcu arasında akdedilen, futbolcunun sportif faaliyetlerini belirli bir süre ile kulübe bağlı olarak yürütmeyi, bunun karşılığında ise kulüp tarafından futbolcuya belirli bir ücret ödenmesinin kararlaştırıldığı, adi yazılı şekle tabi bir iş görme sözleşmesi şeklinde tanımlanmıştır⁷⁶. Doktrinde yapılan diğer bir tanım ise futbol faaliyetini gerçekleştirdiği masraflardan daha yüksek bir ücret karşılığında gerçekleştiren gerçek kişi ile profesyonel statüde takım kurabilen ve futbolcu istihdam edebilen kulüp arasında kurulan sözleşme şeklindedir⁷⁷.

Tarafımızca yapılan tanıma göre ise profesyonel futbolcu sözleşmesi; futbolcunun edim borcu olan futbol faaliyetini, ilgili mevzuatın aradığı şartlara göre kurulmuş olan bir spor kulübüne bağlı olarak, futbol için yaptığı harcamalardan fazla olacak ve asgari ücretten az olmayacak bir ücret karşılığında, belirli bir süre boyunca ifa etmeyi üstlendiği iki tarafa borç yükleyen iş görme sözleşmesidir.

2.2. Sözleşmenin Hukuki Niteliği

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde futbolcunun iş görme borcu kapsamında sonuç taahhüdünün bulunmaması, profesyonel futbolcu ile kulüp arasındaki bağımlılık ilişkisi ve ücret unsurunun zorunlu olması profesyonel futbolcu sözleşmesini kolaylıkla eser ve vekalet sözleşmelerinden ayırır⁷⁸.

⁷⁶ Serhan M. Altay, “Türk Hukukunda Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Kulübün Ücret Ödememesi Nedeniyle Futbolcu Tarafından Feshedilmesi ve Sonuçları”, *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 3, S. 1 (2021), 91. Doktrinde yer alan diğer tanımlar için bkz. Nil Karabağ Bulut, *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Ücret* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021), 7; Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 35; Aydın ve diğerleri ise profesyonel futbolcuyla kulüp arasında imzalanan ve taraflara karşılıklı hak ve yükümlülükler yükleyen bir sözleşme şeklinde tanımlamışlardır. Ufuk Aydın, Verda Canbey Özgüler, Dilek Yalız Solmaz, Hakan Katırcı, Seher Demirkaya, Arif Yüce ve Hilmi Etcı, “Türkiye’de Profesyonel Sporcuların Çalışma Koşulları ve Örgütlenme Eğilimleri” *Çalışma ve Toplum*, S. 4 (2017), 1876; Kağan Turan, “Covid-19 Salgınının Profesyonel Futbolcu Sözleşmelerine Etkisi”, *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 4, S. 2 (2022), 42.

⁷⁷ Yakub Kızılkaya, *Profesyonel Futbolcunun İş İlişisinin Sona Ermesi ve Sonuçları* (İstanbul: Beta Yayınevi, 2019), 5.

⁷⁸ Karabağ Bulut, *Ücret*, 24.

Eser sözleşmesi doktrinde, iş sahibinin bedel ödemesinin karşılığında, yüklenicinin bir eser ortaya koymayı ve teslim etmeyi yüklediği sözleşme şeklinde tanımlanmaktadır⁷⁹. Eser sözleşmesinin sonuç taahhüdünü içeren bir sözleşme olması onu diğer iş görme sözleşmelerinden ayıran temel özelliğidir⁸⁰. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde ise profesyonel futbolcu, iş görme borcuna ek olarak sonuca ilişkin herhangi bir taahhütte bulunmaz. Profesyonel futbolcu, sözleşme ile gücünü ve mesaisini münhasıran kulübün başarı sağlaması için harcamayı taahhüt eder⁸¹. Ayrıca eser sözleşmesinde yüklenicinin iş sahibine karşı bağımsız olması da profesyonel futbolcu ile kulüp arasındaki ilişki ile bağdaşmamaktadır⁸². Eser sözleşmesinde işin niteliği engel olmadıkça ve aksi kararlaştırılmadıkça edimin şahsen ifası şart değildir fakat profesyonel futbolcu sözleşmesinde iş görme borcu niteliği gereği şahsen ifa edilmek zorundadır⁸³. Dolayısıyla profesyonel futbolcu sözleşmesi eser sözleşmesi olarak değerlendirilemez.

Vekâlet sözleşmesi ise vekilin, bağımsız bir şekilde, ücretli veya ücretsiz, vekalet verenin menfaatine ve iradesine uygun bir işi yerine getirmeye yönelik amaca uygun, özenli faaliyette bulunmayı taahhüt ettiği sözleşme türüdür⁸⁴. Profesyonel futbolcu sözleşmesini vekalet sözleşmesi olarak nitelendirilmemesinin temel sebebi ise sözleşmedeki bağımlılık unsurudur. Profesyonel futbolcu, iş görme edimini ifa ederken kulübün talimatları ile bağımlıdır. Vekalet ilişkisinde vekil, vekalet verenin talimatlarıyla bağlı olup, vekalet verenin iradesine uygun davranmakla yükümlüdür. Ancak vekil, taahhüt ettiği işi kural olarak, zaman, yer ve iş görme şartları açısından özgürce ifa eder⁸⁵. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde ise bağımlılık ilişkisi çok daha yoğundur. Profesyonel futbolcu, iş görme borcunu, işverenin gösterdiği yerde, işverenin belirlediği zamanda ve işverenin talimatları

⁷⁹ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler* (Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2021), 592; Cevdet Yavuz, *Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler* (İstanbul: Beta Yayınevi, 2016), 537; Ahmet Pektaş, *Eser Sözleşmesinde Ceza Koşulu* (Ankara: Gazi Kitabevi, 2021), 3. Ömer Ergün, *Borçlar Hukuku (Özel Hükümler) Ders Notları* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2018), 213; Fahrettin Aral ve Hasan Ayrancı, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri* (Ankara: Yetkin Yayınevi, 2021), 371.

⁸⁰ Eren, *Özel Hükümler*, 598; Aydın Zevkliler ve K. Emre Gökyayla, *Borçlar Hukuku- Özel Borç İlişkileri* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021), 480; Pektaş, 14; Aral ve Ayrancı, 381.

⁸¹ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 33; Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 10; Cem, 18.

⁸² Sabahattin Yürekli, *Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hizmet Sözleşmesinin Sona Ermesi* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2016), 49; Pektaş, 14; Aydos, "Fesih", 647.

⁸³ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 69; Şahankaya, 16.

⁸⁴ Suat Sarı, *Vekalet Sözleşmesinin Tek Taraflı Olarak Sona Erdirilmesi* (İstanbul: Beşir Kitabevi, 2004), 36.

⁸⁵ Eren, *Özel Hükümler*, 728; Sarı, 21, Ergün, 234.

doğrultusunda yerine getirmektedir. Dolayısıyla kulüp ile profesyonel futbolcu arasındaki hukuki ilişki vekalet ilişkisinden farklıdır⁸⁶.

Doktrindeki⁸⁷ ve uygulamadaki hâkim görüş, profesyonel futbolcu sözleşmesinin hizmet sözleşmesi niteliğinde olduğu yönündedir. Yargıtay, kulüp ile profesyonel futbolcu arasındaki ilişkinin iş ilişkisi olduğu, taraflar arasında akdedilen sözleşmenin de hizmet sözleşmesi olduğu yönünde kararlar vermektedir⁸⁸. FIFA organları ve Spor Tahkim Mahkemesi (Court of Arbitration for Sport-CAS) kararları incelendiğinde de profesyonel futbolcu sözleşmesinin hizmet sözleşmesi olarak nitelendirildiği görülmektedir⁸⁹. Her ne

⁸⁶ Aydos, "Fesih", 648.

⁸⁷ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 45; Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 15; Cem, 30; Şahin, 28, Kızılkaya, 13; Sevimli ve Kızılkaya, 1036; Karabağ Bulut, *Ücret*, 27; Altay, 93; Baysal ve Ugan Çatalkaya, 8; Aydos, "Fesih" 648; Çelebi, 26; Akbulut, 361; Aydın ve Demirkaya, 40; Faruk Baştürk, "Sosyal Sigortalar Uygulamasında Profesyonel Futbolcular", *Legal İHSGHD*, S. 8 (2005), 1605; Şekip Hardal, "Spor Sözleşmeleri" *İstanbul Barosu Dergisi*, Spor Hukuku Özel Sayısı, Özel Sayı 3 (2007), 93; Dilek Çoban, "Profesyonel Futbolcu Sözleşmeleri", *İstanbul Barosu Dergisi*, Spor Hukuku Özel Sayısı, Özel Sayı 3 (2007), 103; Yalçın, 106; Orhan ve Özkurt, 49; Elif Ezgi Kılınç, "Covid-19'un Spor Sektörüne ve Özellikle Profesyonel Futbolcu Sözleşmelerine Etkileri", *İstanbul Spor Hukuku Dergisi*, 4, S. 1 (2022), 20; Anıl Gürsoy, "Professional Football Players' Contracts Under Turkish Law", *Ankara Bar Review* 1, S. 1 (2008), 20; Petek, "Hukuki İlişki", 2410; Yürekli, 85; Portekiz, İngiltere, Rusya ve diğer ülkelerdeki hukuki durum hakkında detaylı bilgi için bkz. Pak, 16.

⁸⁸ Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, 06.06.2016 Tarihli 2015/9000 Esas 2016/14293 Karar sayılı kararı: "*Davacı futbolcu ile davalı spor kulübü arasında 02.02.009 tarihli profesyonel futbolcu sözleşmesi yapılmış olup, bu sözleşmede tarafların fesih hakkının kullanılmasına ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmadığı, ancak Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatının (PFSTT) " Kulübün Fesih Hakkı " başlıklı 27. maddesinde davalı spor kulübünün sözleşmeyi fesih hakkını kullanmasına ilişkin uyulacak usul ve esaslar belirlendiği anlaşılmaktadır. Davalı spor kulübü tarafından sözleşmenin devamı sırasında 20.10.2010 tarihli davacı futbolcuya gönderilen fesih ihtarnamesi ile sözleşmenin feshedildiği bildirilmiş ise de dosya kapsamı itibariyle davalı tarafından sözleşmenin PFSTT 27. maddesinde belirlenen usul ve şartlara uygun olarak feshedildiğini davalı yasal delillerle ispat edememiştir. Bu itibarla davalı kulüp tarafından gerçekleştirilen fesih işleminin haklı bir sebebe dayanmadığının kabulü gerekir. Taraflar arasındaki hukuki ilişki genel hizmet sözleşmesinden kaynaklanmakta olup...*" Yargıtay 10. Hukuk Dairesi, 31.12.2002 tarihli 2002/9790 Esas 2002/10380 Karar sayılı kararı: "*Davacının Türkiye Futbol Federasyonuna bağlı bulunan davalı spor kulüpleri nezdinde 10.07.1980 ile 31.05.1999 tarihleri arasında yaptığı sözleşmeler uyarınca profesyonel futbolcu olarak fiilen çalıştığını ancak bir kısım çalışmalarının Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilerek primlerinin de ödendiği halde, diğer bir kısım çalışmaların ya hiç bildirilmediği veya eksik bildirildiği iddiasıyla, Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilmeyen hizmet sürelerinin tespitini talep ve dava etmekte olduğu görülmektedir. Şu hale göre, profesyonel sporcu sıfatıyla, davacı ile davalı spor kulüpleri arasında yapılan sözleşmelere dayalı bulunan, profesyonel sportif faaliyetler cümlesinden olarak gerçekleşen çalışmaların, Borçlar Kanunu'nun 313 ve devamındaki maddelerde düzenlenen "Hizmet akdi" kapsamında bulunduğu kuşku ve çekişme yoktur...*" Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 04.04.2016 tarihli 2015/39675 Esas 2016/9346 Karar sayılı kararı: "*Dava, taraflar arasında yapılan Profesyonel Futbolcu Transfer sözleşmesi nedeniyle doğan hizmet ücreti alacağının tahsili istemine ilişkin olup, uyuşmazlığın TBK 393 ila 447. maddeleri arasında düzenlenen genel hizmet sözleşmesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.*" Sinerji İçtihat Bankası: ET:19.12.2021

⁸⁹ Kızılkaya, 9. CAS 30.01.2008 tarihli 2007/A/1298, 2007/A/1299, 2007/A/1300 *Wigan Athletic FC v. Heart of Midlothian v. Webster* kararında profesyonel futbolcu sözleşmesinin kendine özgü bir hizmet sözleşmesi olduğu yönündedir. https://arbitrationlaw.com/sites/default/files/free_pdfs/CAS%202007-A-1298%201299%201300%20WAF%20v%20W%20v%20HofM%20%26%20CAS%20Award.pdf ET: 14.06.2022.

kadar sporcular 4857 sayılı İş Kanunu⁹⁰'nun 4. maddesinde kapsam dışı bırakılmışsa da bu durum profesyonel futbolcuların kulüplerle olan ilişkisinin iş ilişkisi olmasına engel değildir⁹¹.

Sonuç olarak, profesyonel futbolcular ile kulüpleri arasındaki sözleşme ilişkisi, bir iş ilişkisi olup bu sözleşmelere TBK'nin hizmet sözleşmesine ilişkin hükümleri uygulanacaktır⁹². Ancak profesyonel futbolcuların diğer işçilere nazaran çok yüksek ücret karşılığında çalışmaları, sürekli seyahat etmek zorunda olmaları, özel hayatlarına çok fazla müdahaleye maruz kalmaları, sözleşmelerinin belirli süreli olması, sıklıkla kulüp değiştirmeleri ve futbolun yüksek efor isteyen bir spor olmasından dolayı futbolcuların meslek hayatlarının kısa sürmesi, onların diğer işçilerden ayrı bir değerlendirmeye tabi tutulmalarını gerektirmektedir⁹³.

Profesyonel futbolcu ile kulüp arasındaki ilişkinin diğer iş ilişkilerinden oldukça farklı olması sebebiyle TBK'nin hizmet sözleşmesine ilişkin hükümleri uygulanırsa da

⁹⁰ İş Kanunu, Kanun Numarası: 4857, Kabul Tarihi: 22.05.2003, RG:10.06.2003/25134.

⁹¹ Küçükgüngör, "Hukuki Durum" 46; Baysal ve Ugan Çataalkaya, 12. Yargıtay 22. Hukuk Dairesi 05.10.2015 tarihli 2014/15655 Esas 2015/26568 Karar sayılı kararı: "*Sporcular, kulüplerinin (işverenlerinin) gösterdiği yerlerde tespit edilmiş çalışma saatlerine tâbi olarak ve işverenin emir ve gözetimi altında antrenman ve müsabakalar yaptıkları ve karşılığında önceden kararlaştırılmış bir ücret aldıklarına göre, kulüpleri ile bağları iş sözleşmesine dayanmaktadır. Faaliyetin sporla ilgili oluşu sporcu ile kulüp arasındaki bağın iş ilişkisi sayılmasına engel oluşturmaz. Federasyon ile kulüp, federasyon ile hakem, sporcu, teknik direktör, antrenör, idareci ve benzeri spor elemanları ile kulüpler arasında çıkan uyumsuzluklar için federasyonun kendi özel kanunlarında veya hukuk talimatlarında özel kurullar ve tahkim şartı benimsenmiştir. Bu sebeple sporcu, antrenör gibi kimselerin işverenleri olan kulüplerle ilgili uyumsuzluklarda öncelikle bağlı olduğu federasyonun kurullarına başvurması gerekmektedir. Spor, kişisel veya toplu oyunlar biçiminde yapılan genellikle yarışmaya yol açan birtakım kurallara göre uygulanan beden hareketlerinin tümü olarak tanımlanabilir. Buna göre sporcu, sporla uğraşan, aktif olarak içinde yer alan, yarışan, maç yapan kişidir. Somut olayda, taraflar arasında imzalanan sözleşmeye göre davacının sporcu (futbolcu) olduğu anlaşılmaktadır. Esasen davacının lisanslı sporcu olduğu taraflar arasında ihtilaftır. Davacı tarafça, davalı kulüp ile aralarında imzalanan 15.07.2007- 31.05.2009 yürürlük tarihli profesyonel futbolcu sözleşmesi gereğince ücret alacağına davalıdan tahsiline karar verilmesi istenmiştir. Yukarıda belirtilen kanuni düzenlemeler ışığında sporcu ile kulübü arasında alacaklarla ilgili uyumsuzlukta 4857 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması imkânı bulunmamaktadır. Bu sebeple Mahkemeye davanın göreve ilişkin dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.*" Sinerji İçtihat Bankası: ET:19.12.2021 Aynı yönde diğer bir karar için bkz. Yargıtay 22. Hukuk Dairesi 28.05.2013 tarihli 2012/23322 Esas 2013/12675 Karar sayılı kararı.

⁹² Çelik, Caniklioğlu ve Canbolat, 161; Küçükgüngör, "Sporcuların Hukuki Durumu", 46.

⁹³ Alper Çağrı Yılmaz, *FIFA ve CAS Kuralları Çerçevesinde Uluslararası Nitelikli Futbolcu Sözleşmesinin Feshi* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017), 12; Şahin, 26; Turan, 44. Profesyonel futbolcu ile kulüp ilişkisi, spora özgü ihtiyaçlar ve durumlar dikkate alınarak profesyonel futbolcular 4857 sayılı İş Kanunu kapsamı dışında tutulmuşlardır. Küçükgüngör, "Sporcuların Hukuki Durumu", 41; Mehmet Serhan Özdemir, "İş Mahkemeleri Kanununda Yapılan Değişiklikten Sonra Sporcuların Hukuki Durumuna İlişkin Değerlendirmeler ve Arabuluculuk", *Ankara Barosu Av. Türker Arslan Armağanı*, Ed. Tacar Çağlar (Ankara, Ankara Barosu Yayını, 2022), 581.

profesyonel futbolcu ile kulüp arasındaki uyuşmazlıkların çözümünde futbolun barındırdığı özellikler dikkate alınarak yorum yapılmalıdır⁹⁴.

2.3. Sözleşmenin Unsurları

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin tanımı yukarıda yapılmıştır. Yukarıda yapılan tanımlar çerçevesinde profesyonel futbolcu sözleşmesinin üç unsurunun bulunduğu söz edilebilir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin unsurlarını iş görme, ücret ve bağımlılık şeklinde sayabiliriz. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin unsurları klasik hizmet sözleşmesinin unsurları ile örtüşüyor gibi görünse de yapılan işin niteliği diğer hizmet sözleşmelerine konu işlerin niteliğinden çok farklı olması sebebiyle detaylar üzerinde durulacaktır.

2.3.1. İş Görme

İş görme, işçinin hizmet sözleşmesinden kaynaklanan en temel borcudur⁹⁵. İş görme ediminin konusu, işçinin ekonomik bakımından iş olarak kabul edilebilecek her türlü çalışmasıdır. İş görme borcunun konusunu oluşturan iş, bedensel, düşünsel, teknik, sanatsal, bilimsel olabilir⁹⁶.

Profesyonel futbolcu işgücünü, sözleşmede kararlaştırılmış olan belirli bir süre boyunca kulübe özgülemektedir. Profesyonel futbolcu, sözleşme süresi boyunca sözleşme ile bağlı olduğu kulübe karşı iş görme edimini ifayla yükümlü olduğu gibi eğer profesyonel futbolcu, geçici transfer sözleşmesi ile başka bir kulübe transfer olursa iş görme edimini transfer olduğu kulüpte ifa etmekle yükümlüdür⁹⁷.

⁹⁴ Turan, 45.

⁹⁵ Sarper Süzek, *İş Hukuku* (İstanbul: Beta Yayınevi, 2021), 395; Savaş Taşkent, Öner Eyrenci ve Devrim Ulucan, *Bireysel İş Hukuku* (İstanbul: Beta Yayınevi, 2019), 53; Nuri Çelik, Nurşen Caniklioğlu ve Talat Canbolat, *İş Hukuku Dersleri* (İstanbul: Beta Yayınevi, 2017), 148; Kadir Arıcı, *Türk İş Hukuku-I Ferdi İş İlişkileri Hukuku* (Ankara: Gazi Kitabevi, 2022), 133; Ercan Akyiğit, *İş Hukuku* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2021), 178.

⁹⁶ Süzek, *İş Hukuku*, 231; Taşkent, Eyrenci ve Ulucan, 53; Fatih Uşan ve Canan Erdoğan, *İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020), 80; Baysal ve Ugan Çatalkaya, 8. Yavuz, 471; Eren, *Özel Hükümler*, 542; Tunçomağ ve Centel, 91; Yürekli, 31. Konu ile ilgili bkz. Yargıtay 22. Hukuk Dairesi 18.02.2016 tarihli 2014/32731 Esas 2016/4414 Karar sayılı kararı: “İşçi, iş görme edimini sadece fiziki yani bedensel güçle değil düşünsel, bilimsel çalışma gibi farklı şekillerde de gerçekleştirebilir.” Sinerji İcithat Bankası, ET: 05.01.2022.

⁹⁷ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 24.

Profesyonel futbolcunun profesyonel futbolcu sözleşmesi kapsamındaki edimi “futbol faaliyetinde bulunmak” şeklinde ifade edilmektedir⁹⁸. Futbol faaliyetinde bulunmak, profesyonel futbolcunun müsabakalarda oynaması kadar antrenmanlara⁹⁹, kampa, eğitimlere katılması fiillerini de kapsamaktadır. Profesyonel futbolcunun maçlarda oynaması iş görme borcunu sadece alenileştirmektedir¹⁰⁰. Nitekim TFF Tahkim Kurulu’nun 2021 yılına ait bir kararında bu husus şu şekilde ifade edilmiştir;

“Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde, futbolcunun üstlendiği ve kısaca “futbol faaliyetinde bulunma” şeklinde ifade edilen (şahsına sıkı surette bağlı) iş görme edimi, futbolcunun kulüp takımının oynayacağı müsabakalara katılma, bu müsabakalarda yer almaya ve profesyonel seviyede futbol oynayabilmeye yönelik antrenmanlar yapma, teknik ve taktik bilgi ve yetenekleri geliştirme, sağlığına ve fiziki durumuna azami özen göstermeyi içerir. Söz konusu iş görme ediminin ifası, doğrudan ve sıkı sıkıya futbolcunun sağlığına ve fiziki durumuna bağlı olduğundan, futbolcunun sağlıklı ve fiziki olarak iyi durumda olmasına, sakatlık halinde ise tedavisine azami dikkat ve özeni göstermesi büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle profesyonel futbolcu sözleşmelerinde bu özen yükümlülüğünü açıkça ve ayrıca düzenleyen sözleşme şartlarına yer verilmektedir.¹⁰¹”

İş görme edimi olumlu bir insan davranışını gerektirdiğinden bir şeye katlanma ya da kaçınma biçimindeki davranışlar bu unsurun konusunu oluşturmazlar¹⁰². Fakat katlanma yahut kaçınma, hizmet sözleşmesinin içindeki yan edim yükümlülüğünün konusunu oluşturabilir¹⁰³. Futbolun devasa bir endüstri haline gelmesiyle birlikte profesyonel futbolcuların bu yan edim yükümlülüklerinin önemi de artmıştır. Örneğin profesyonel futbolcuların müsabakalara katılmak kadar vücutlarına zarar verecek eylemlerden kaçınmaları da önem taşımaktadır.

⁹⁸ Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 12, Cem, 19-20; Kızılkaya, 5; Emincan Akbulut, “İş Hukuku Bağlamında Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Temel Unsurları”, *İş ve Hayat Dergisi* 3, S. 5 (2017), 361; Turan, 92; Altay, 93.

⁹⁹ Profesyonel futbolcunun mazeretsiz ve izinsiz olarak antrenmanlara katılmaması iş görme borcunun ihlali niteliğinde olup, kulüp profesyonel futbolcuya makul süre verdikten sonra profesyonel futbolcu ihlale devam ederse kulüp, profesyonel futbolcu sözleşmesini haklı nedenle feshedebilir. Çeviker, 92. Aydos, “Fesih”, 654.

¹⁰⁰ Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 12; Şahankaya, 5.

¹⁰¹ TFF Tahkim Kurulu web sitesinde paylaştığı kararların künyesi de anonimleştirildiğinden sadece erişim linkine atıf yapabilmekteyiz. [https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/2-\(Anonimlestirilmis\).pdf](https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/2-(Anonimlestirilmis).pdf) ET: 26.12.2021

¹⁰² Zevkliler ve Gökyayla, 437; Yürekli, 31.

¹⁰³ Yürekli, 31; Kızılkaya, 6.

Ayrıca gelişen futbol endüstrisinde futbol kulüpleri profesyonel futbolcuları sadece iş görme faaliyetlerinden dolayı istihdam etmemekte, yatırım aracı olarak da görmektedir¹⁰⁴. Bu uygulama Avrupa’da yer alan Hollanda ekibi AFC Ajax, Portekiz ekibi FC Porto gibi birçok futbol kulübünün politikası haline de gelmiştir. Bu durum profesyonel futbolcuların, kulüplerin reklam yüzü olarak kullanılmalari sonucunu doğurmaktadır. Arjantinli yıldız futbolcu Lionel Messi’nin Fransız kulübü Paris Saint Germain’e transfer süreci bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Paris Saint Germain kulübü Messi’nin transferi ile forma satış rekorunu kırmıştır¹⁰⁵. Fakat profesyonel futbolcuların kulüplerin reklam, promosyon, tanıtım gibi birtakım futbol dışı faaliyetlerde bulunmalarını iş görme borcu kapsamında değerlendirmemek gerekir. Futbol faaliyeti olarak nitelendirilemeyecek bu ve benzeri durumlar profesyonel futbolcu sözleşmesi kapsamında olmayıp sponsorluk ve imaj hakkına ilişkin sözleşmeler ile profesyonel futbolcular tarafından üstlenilmektedir¹⁰⁶. Profesyonel futbolcuların bu tür faaliyetlerde bulunmayı kabul etmemesi halinde futbolcuların iş görme edimini ifa etmediği sonucuna ulaşamayacaktır.

TBK’nin 395. maddesine göre “sözleşmeden veya durumun gereğinden aksi anlaşılmadıkça, işçi yüklendiği işi bizzat yapmakla yükümlüdür.” Profesyonel futbolcu sözleşmesi profesyonel futbolcunun şahsi özellikleri dikkate alınarak kurulduğundan, profesyonel futbolcu iş görme edimini şahsen ifa etmek zorundadır¹⁰⁷.

Profesyonel futbolcunun iş görme borcu, belirli bir sonucun meydana getirilmesi taahhüdünü kapsamaz. Profesyonel futbolcu, kendi edimini gereği gibi ifa ettiği sürece, kendisinin kadroda yer aldığı maçlarda alınan olumsuz sonuçlar iş görme borcunun ihlali olarak değerlendirilemez¹⁰⁸. Aynı şekilde profesyonel futbolcunun hazırlık faaliyetlerine

¹⁰⁴ Kızılkaya, 6.

¹⁰⁵ <https://www.zee5.com/articles/lionel-messis-jersey-sales-how-much-revenue-did-psg-generate> ET: 27.06.2022.

¹⁰⁶ Cem, 17; Mustafa Özen, *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi (Profesyonelliğe Geçiş ve Transfer) ve Sözleşmeden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Ulusal ve Uluslararası Çözüm Mercii ve Yolları* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2022), 49. Turan, futbolcunun iş görme borcunun esas itibarıyla futbol faaliyetleri ekseninde seyretmekle birlikte, kulübün ticari faaliyetleri ve kurumsal sosyal sorumluluk projelerini de kapsayan ancak bunlarla sınırlı olmayan yükümlülükler bütünü olduğu kanaatinde. Turan, 92. Aksi yönde diğer görüşler için bkz. Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 236; Altay, 92.

¹⁰⁷ Eren, *Özel Hükümler*, 549; Yavuz, 483; Cem, 20; Karabağ Bulut, *Ücret*, 12; Haluk Hadi Sümer, *İş Hukuku* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020), 63.

¹⁰⁸ Karabağ Bulut, *Ücret*, 12.

katılması onun maç kadrosuna alınacağını garanti etmez. Profesyonel futbolcunun hazırlık faaliyetlerine katılması iş görme borcunun ifası için yeterlidir¹⁰⁹.

Kulüp ile profesyonel futbolcu arasında imzalanan sözleşmeyle profesyonel futbolcu kulübün talimatları doğrultusunda emeğini sözleşmede belirlenen süre boyunca sürekli olarak futbol faaliyetine özgülemekle yükümlüdür¹¹⁰. Zira profesyonel futbolcu sözleşmesi hizmet sözleşmesi niteliğinde olması sebebiyle ani edimli bir sözleşme değil, aksine sözleşme süresi boyunca iş görme borcunu doğuran bir sözleşmedir. Öte yandan profesyonel futbolculuk niteliği gereği sözleşmenin taraflarının menfaati açısından ancak aralarındaki ilişkinin sürekli olması durumunda sağlanacaktır¹¹¹. Dolayısıyla profesyonel futbolcunun kulüp ile birkaç maç için anlaşması mümkün değildir¹¹².

Profesyonel futbolcunun iş görme borcunu gerektiği gibi ifa ettiğinden söz etmek için emeğini sözleşme süresi boyunca kulübe özgülemesi gerekir. Profesyonel futbolcu, temel borcu olan futbol oynama faaliyetini, belirlenmiş sürelerle spor kulübünün talimatları doğrultusunda gerçekleştirmeyi üstlenmektedir¹¹³.

İş Kanunu'nun 4. maddesinde sporcuların Kanun'un kapsamı dışında bırakılması sebebiyle profesyonel futbolcular için TBK'ye aykırı olmamak koşuluyla özel düzenleme niteliğindeki PFSTT hükümleri uygulanacaktır. TBK'de belirli süreli hizmet sözleşmesi yapılabilmesi (TBK m.430/2 gereğince yenileme için gerekmektedir) için İş Kanunu'nun aksine objektif koşulların bulunması şart değildir. Kaldı ki profesyonel futbolculuk mesleğinin niteliği, mesleğin temelinde performansın yer alması ve başarılı olmanın arz ettiği önem göz önünde bulundurulduğunda belirli süreli hizmet sözleşmesi imzalanması için objektif koşulların var olduğu kanaatindeyim¹¹⁴. Kulüp açısından da profesyonel futbolcunun yaşı, performans kriterlerinin değerlendirilmesi sonucunda belirsiz süreli bir

¹⁰⁹ Karabağ Bulut, *Ücret*, 13.

¹¹⁰ Ferhat Çelebi, "Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015), 19, Cem, 22.

¹¹¹ Cem, 22.

¹¹² Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 11; Şahankaya, 6.

¹¹³ Ertaş ve Petek, 326; Cem, 21; Akbulut, 372.

¹¹⁴ Alpagut da "*profesyonel sporcuların yaptıkları işler de sanatçılarda olduğu gibi nitelik itibariyle farklılık gösterir. Her şeyden önce, bu işler kısa bir süre için ifa edilebilir. Profesyonel sporcu için otuz-otuzbeş yaş adeta bir sınır oluşturur. Öte yandan özellikle futbol ve basketbolun takım oyunu olması, oyuncuların uyum içinde bulunmasını zorunlu kılar. Bu da takımın oluşturulmasında esneklik ihtiyacını doğurur. Öte yandan, oyuncunun da aktif olabildiği bu kısa dönemi mümkün olan en iyi şekilde değerlendirebilmesi hususundaki çıkarı tarafların uzun süreli hizmet ilişkisine girmelerini mümkün kılmaz. Bu nedenlerle, profesyonel sporcularla yapılan sözleşmelerin sürelendirilmesi işin niteliğinden kaynaklanır*" gerekçesiyle profesyonel futbolcularla belirli süreli hizmet sözleşmesi yapılabileceği kanaatindeyim. Gülsevil Alpagut, *Belirli Süreli Hizmet Sözleşmesi* (İstanbul: TÜHİS, 1998), 91.

ilişkinin en baştan kurulmasına karar verilerek belirsiz süreli bir hizmet sözleşmesi yapılması düşünülemez. Aksi düşünce, çoğunluk itibarıyla fiziksel yeterliliklerin baz alındığı bir spor olan futbol için uygulanabilir olmayacaktır¹¹⁵.

Profesyonel futbolcuların kariyerlerinin diğer meslek gruplarına nazaran çok kısa sürmesi sebebiyle FIFA ve TFF tarafından çıkarılan talimatlarda süreye ilişkin birtakım kısıtlamalar yer almaktadır. FIFA RSTP'nin 18/2 hükmü gereğince profesyonel futbolcular ile kulüplerin azami 5 yıllık sözleşme imzalayabileceğini düzenlenmiştir. Aynı maddenin devamında ise 18 yaşından küçük futbolcular azami 3 yıllık sözleşme imzalanabileceği hüküm altına alınmıştır. PFSTT'de de FIFA talimatı dikkate alınarak sözleşmeye azami sınır getirilmiştir. PFSTT'nin 19/2 hükmü şu şekildedir, "Sözleşmenin süresi en fazla beş yıl olarak belirlenir. Ancak 18 yaşın altındaki futbolcular ile imzalanacak olan sözleşmelerin süresi üç yıldan fazla olamaz."

FIFA ve TFF tarafından getirilen diğer bir sınırlama ise sözleşmenin bitiş tarihine ilişkindir. RSTP'nin 18. maddesinde sözleşmenin sezon sonu biteceği düzenlenmiştir. PFSTT'nin 19. maddesinin 3. fıkrasında sözleşme süresinin bitiş tarihinin her halükârda 31 Mayıs olarak düzenleneceği, resmi müsabakaların uzaması halinde sözleşmenin son resmi müsabakaya kadar devam edeceği düzenlenmiştir¹¹⁶. Bu düzenleme nedeniyle profesyonel futbolcuların sözleşmeleri öngöremedikleri şekilde uzamaktadır. Bu gibi durumlarda da profesyonel futbolcuların sözleşmelerinin ne zaman sona ereceği uyumsuzluklara konu olmaktadır.

2.3.2. Ücret

Ücret unsuru, hizmet sözleşmesinin, işçinin, iş görme edimi karşılığında, işveren tarafından yerine getirilen asli edimdir¹¹⁷. TBK'nin 401. maddesine göre, "işveren, işçiye sözleşmede veya toplu iş sözleşmesinde belirlenen; sözleşmede hüküm bulunmayan hâllerde ise, asgari ücretten az olmamak üzere emsal ücreti ödemekle yükümlüdür." Bu düzenleme, işverenin ücret ödeme borcunun kanuni dayanağını oluşturmaktadır.

¹¹⁵ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 60; Cem, 30.

¹¹⁶ COVID-19 Pandemisinde bu hüküm nedeniyle ortaya çıkan sorunlarla ilgili detaylı açıklama için bkz. Turan, 65; Serdar Bezen, Yeşim Bezen, Zekican Samlı, Tuğcan Akalın ve Salih Kartal, "Football: Extension of Players Contract in Turkey due to the Covid-19 Pandemics", *Sports Law&Taxation* 11, S. 2 (2020), 47.

¹¹⁷ Aydın Başbuğ ve Mehtap Yücel Bodur, *İş Hukuku* (İstanbul: Beta Yayınevi, 2021), 141; Ahmet Nizamettin Aktay, Kadir Arıcı ve Emine Tuncay Senyen-Kaplan, *İş Hukuku* (Ankara: Gazi Kitabevi, 2013), 103; Süzek, *İş Hukuku*, 395, Yavuz, 494; Eren, *Özel Hükümler*, 542; Yürekli, 36; Akyiğit, *İş Hukuku*, 191.

Profesyonel ile amatör futbolcu arasındaki temel ayrımın profesyonel futbolcunun ücrete hak kazanması olması sebebiyle profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücret unsuru daha çok önem kazanmaktadır.

TFF tarafından çıkarılan PFSTT'nin 2/I-e düzenlemesine göre ücret, “profesyonel futbolcunun sözleşmedeki edimleri karşılığı hak kazandığı para ve para ile ölçülebilir diğer değerleri” ifade eder. PFSTT'nin 21. maddesine göre ise “ücret, sözleşmede belirlenmesi zorunlu olan ve futbolcuya aylık asgari ücret tutarının altında olmamak kaydıyla ödenen tutardır.” PFSTT'de ücret türlerine ilişkin detaylı açıklama yapılmamasına rağmen profesyonel futbolcu sözleşmelerinde çok çeşitli ücret türleri yer almaktadır. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin unsurlarından biri olan ve işverenin temel borcu olan ücret ödeme borcu, çalışmanın temel konusunu oluşturduğu için üçüncü bölümde detaylı şekilde açıklanacaktır.

2.3.3. Bağımlılık

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin unsurlarından biri de bağımlılıktır. İşçi iş görme borcunu, işverenin denetim ve gözetimi altında ifa eder. Hizmet sözleşmesinde işverenin yönetim hakkı karşısında işçi, talimatlara uymakla yükümlüdür. İşin görülmesi sürecinde işçinin faaliyeti, çalışma şekli, işi göreceği yeri, işin yapılacağı zamanı ve işyerindeki davranışları hususunda talimat verme hakkı olan işveren, bu sayede işçiyi kişisel bağımlılığı altında tutar¹¹⁸. İş Kanunu'nun 8. maddesinde iş sözleşmesi, bir tarafın bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşme biçiminde tanımlanmıştır. TBK'nin 393. maddesinde “Hizmet sözleşmesi, işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle iş görmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir” şeklinde tanımlanmıştır. Bağımlılığın hizmet sözleşmesinin esaslı unsurlarından olduğu 27.09.1967 tarihli Anayasa Mahkemesi kararında da vurgulanmıştır. Anılan karara göre hizmet sözleşmesi iş, ücret ve bağımlılık unsurunu kapsar. Hizmet sözleşmesini, iş görmeye ilişkin diğer sözleşmelerden ayıran bu bağımlılık unsurudur. Hizmet

¹¹⁸ Süzek, *İş Hukuku*, 226; Eren, *Özel Hükümler*, 542; Eyrenci, Taşkent ve Ulucan, 61; Yürekli, 42; Sümer, 38.

sözleşmesinde işçi, az veya çok işverene bağlıdır; yani işçi çalışmasını işverenin denetim ve gözetimi altında ifa eder¹¹⁹.

Kulübün yönetim hakkı, profesyonel futbolcunun özel yaşamı kapsamında sayılabilecek tutum ve davranışları dahi sınırlayıcı nitelikte olması sebebiyle profesyonel futbolcu ile kulübü arasındaki iş ilişkisinin, klasik bir iş ilişkisine kıyasla daha güçlü bir bağımlılık içermektedir¹²⁰.

Profesyonel futbolcu sözleşmesi uyarınca profesyonel futbolcu, kulübün kontrolü altında futbol faaliyetinde bulunacak; profesyonel futbolcunun çalışma şekli, işin görüleceği yer, işin zamanı, katılacağı resmi ya da özel karşılaşmaların tümü kulüp tarafından tayin edilecektir¹²¹.

Profesyonel futbolcuların hayatları, işverenleri konumundaki spor kulüplerinin sıkı kontrolü altındadır. Profesyonel futbolcuların uyku-yemek saatleri, yiyecek içecek seçimleri büyük ölçüde kulübün antrenörlerinin talimatları doğrultusunda belirlenmektedir. PFSTT'nin 24. maddesine göre futbol kulüpleri, profesyonel futbolcular için belirledikleri kuralları içeren ve kurallara uyulmaması durumunda uygulanacak yaptırımları düzenleyen iç yönetmelik ve disiplin talimatlarını sezonun başlamasından en geç bir hafta önce federasyona sunmakla yükümlüdürler. Futbol kulüpleri tarafından her sene TFF'ye gönderilen iç yönetmelik ve talimatlarda profesyonel futbolcuların maç günü cinsel ilişkiye girmeme yahut gece kulübüne gitmeme gibi düzenlemeler yer alabilmektedir¹²². Bu tür düzenlemelere başka bir örnek ise kulüplerin profesyonel futbolculara eleştiri yasağı getirmesidir. Kulüpler, profesyonel futbolcunun, antrenörlerin taktiklerini, kararlarını yahut yöneticilerin faaliyetlerini¹²³

¹¹⁹ Anayasa Mahkemesi 27.09.1967 tarihli, 1963/336 Esas 1967/29 Karar sayılı kararı: “*Bu akdi, iş görmeye ilişkin diğer akitlerden ayıran, bu bağımlılık unsurudur. Hizmet akdinde işçi az veya çok işverene bağlıdır. Yani o, çalışmasını, hizmetini işverenin gözetimi ve yönetimi altında yapar.*” Sinerji İtihat Bankası, ET: 15.04.2022.

¹²⁰ Baysal ve Ugan Çatalkaya, 16.

¹²¹ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 40; Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 13; Cem, 23; Şahin, 26.

¹²² Profesyonel futbolcular için Sakaryaspor'un 2009-2010 Sezonunda belirlediği birtakım yükümlülükler şöyledir; “*Futbolcular izin günlerinin bitiminde en geç 23.00'da ikametgahlarında hazır olacak şekilde hareket edeceklerdir. Futbolcuların bu saatten sonra her ne şekilde olursa olsun ikametleri dışında bulunmaları yasaktır (madde 9/c). Futbolcular kamp ve seyahatlerde odasına, su veya meşrubat dışında herhangi yiyecek veya içecek maddesi getirmesi bunları oda servisinden istemesi kesinlikle yasaktır.*” İyem, 143. 2012 yılında İtalya'nın SC Napoli takımının kulüp doktorunun maçlardan önceki 2 gün cinsel ilişkinin yasaklandığına ilişkin haber için bkz. <https://www.foxsports.com/stories/soccer/napoli-bans-sex-to-prevent-injuries> ET: 15.04.2022.

¹²³ Galatasaray Spor Kulübü oyuncusu Younes Belhanda, Galatasaray ile Demir Grup Sivasspor arasında oynanan müsabaka sonrasında Galatasaray'ın resmi müsabakaları oynadığı Ali Sami Yen Spor

eleştirmesini yasaklayabilmekte, eleştiren profesyonel futbolculara ise para cezası uygulayabilmektedir. Kulüp ile profesyonel futbolcu ve antrenör arasında belirli bir düzen ve hiyerarşinin olmasının beklenmesi doğaldır. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde yahut iç yönetmelik ve talimatlarda eleştiri yasağı getirilse de eleştiri hakkı hakkaniyete uygun bir şekilde ve terbiye sınırları içinde gerçekleşirse hukuka aykırı olmayacaktır¹²⁴. Nitekim profesyonel futbolcular da diğer işçiler gibi ifade özgürlüğü kapsamında işyerinde karşılaştıkları sorunları, işletmenin yönetimine ilişkin düşünce ve eleştirilerini ifade etme hakları bulunmaktadır¹²⁵.

Kompleksi'nin zeminini eleştirmiş, bunun üzerine Galatasaray Kulübü Kamuyu Aydınlatma Platformu'na (KAP) "*Profesyonel Futbolcu Younes Belhanda ile Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş. arasında akdedilen 3 Temmuz 2017 tarihli Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi, Younes Belhanda'nın 7 Mart 2021 tarihli Galatasaray A.Ş. - Demir Grup Sivasspor müsabakasından sonra BEIN Sports ile yapmış olduğu röportajda Kulüp'ün imajına ve Kulüp Yönetim Kurulu Üyelerinin saygınlıklarına zarar veren ve hakarete varan beyanlarda bulunması sebebiyle ve daha öncesinde de Sözleşme ve Kulüp İç Disiplin Yönetmeliklerine ısrarlı şekilde aykırılık teşkil eden eylemlerde bulunmasının, taraflar arasındaki ilişkiyi çekilmez hale getirmiş olması nedeniyle, Younes Belhanda'nın Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, FIFA Oyuncuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın 14. Maddesi uyarınca 10 Mart 2021 tarihinden itibaren derhal, tek taraflı ve haklı sebeple feshedilmiştir*" şeklinde yaptığı açıklama ile Belhanda'nın sözleşmesini feshetmiştir. Eleştiri haberi için bkz. <https://beinsports.com.tr/haber/belhandadan-zemin-elestirisi> ET: 22.06.2022. KAP açıklaması için bkz. <https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/916792> ET: 22.06.2022

¹²⁴ Ümit Orhan, "Sporcuyla Yapılan Hizmet Sözleşmesinde Sporuncunun Kişilik Haklarının İhlali", *SİCİL İHD*, S. 42 (2019), 98.

¹²⁵ Süzek, *İş Hukuku*, 697; Hamdi Mollamahmutoglu, Muhittin Astarlı ve Ulaş Baysal, *İş Hukuku*, (Ankara: Lykeion Yayınevi, 2022), 862; Hande Heper, "Düşünceyi Açıklama Hakkının Çalışma Yaşamındaki Görünümü: İşçinin İfade Özgürlüğü", *Çalışma ve Toplum* 3 (2022): 1907. Yargıtay'ın işçilerin eleştiri hakkı ve ifade özgürlüğüne ilişkin kararı için bkz. Yargıtay 22. Hukuk Dairesi 14.06.2016 tarihli 2016/16290 Esas 2016/17802 Karar sayılı kararı: "*Davacı sosyal medyada "peki arkadaşlar devletin kestiği fazla mesaiyi cezalarını birçok banka çalışanlarına ödeyerek atlattırken bizim bankamız da bize ödeme şansı varken, devlete ödeyerek atlattığını biliyor muydunuz" ve "soranlara aldığı maaşı söylemekten utanan kaç kişiyiz? Bu yorumu beğenenlerden sayalım" şeklinde paylaşımlarda bulunmuş, ayrıca bir arkadaşının yazmış olduğu "Yeni bomba. Herkesin bildiği üzere tüm şube müdürlerine araç veriliyor. Kiralama firmalarından biri olan ... otomotivin yetkililerinden biri de Belki rastlantıdır ama ben pek öyle sanmıyorum. Resmen siz eşşek gibi çalışın siz ağlayıp sızlayın umurumuzda değilsiniz üst düzey yöneticiler olarak sizleri sömürmeye devam edicez deniyor" şeklindeki paylaşım davacının "Dostum iddian tamamıyla doğruymuş www.....com.tr'ye girip hakkımızda bölümünden üst yönetim bölümü seçilince yöneticiler arasında ismi ve resmi mevcut kendisini, inanmayanlar bakabilir" şeklinde yorumu bulunmaktadır. İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi 10. maddesi bakımından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yerleşik içtihatlarıyla oluşturulan ilkelerden biri de ifade özgürlüğüne ilişkindir. Buna göre; ifade özgürlüğü, demokratik bir toplumun esaslı temellerinden birini ve toplumun ilerlemesi ve her bir bireyin gelişimi için temel şartlardan birini oluşturur. İfade özgürlüğü sadece lehte olduğu kabul edilen veya zararsız görülen veya ilgilenmeye değmez bulunan "haber" ve "düşünceler" için değil, aynı zamanda aleyhte olan, çarpıcı gelen ve rahatsız eden haber ve düşünceler için de uygulanır. Sözleşmenin 10. maddesinde belirtildiği üzere bu özgürlüğün istisnaları vardır; ancak bu istisnalar dar yorumlanmalı ve bir kısıtlama ihtiyacının bulunduğu inandırıcı bir şekilde ortaya konmalıdır (Prof. Dr. Osman Doğru- Dr. Atilla Nalbant; İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar, Cilt:2, s.365, Nilsen ve Johnsen [BD] 43). Bir siyasetçiye yönelik eleştirilerin kabul edilebilir sınırları, özel bir şahsa yönelik eleştirinin sınırlarına göre daha geniştir. Bir siyasetçi özel şahıstan farklı olarak, her sözünü ve eylemini bilerek ve kaçınılmaz bir biçimde, gazetecilerin ve halkın yakın denetimine açar; bu sebeple daha geniş bir hoşgörü göstermek zorundadır. (Lingens ve Avusturya davası). İfade özgürlüğü ayrıca herkesin,*

Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde ve iç yönetmeliklerde sık karşılaşılan diğer bir yasak ise alkol ve tütün mamullerinin kullanımına yöneliktir. Yoğun alkol tüketimi, psikolojik, kardiyovasküler, ortopedik ve benzeri sağlık sorunlarına sebep olduğundan¹²⁶ profesyonel futbolcuların performansını olumsuz etkiler. Dolayısıyla profesyonel futbolcunun performansını olumsuz etkileyecek şekilde alkol ve tütün mamulü tüketimi özen borcu kapsamında değerlendirilerek kulüp tarafından yasaklanabilir. Fakat profesyonel futbolcunun sağlığını ve dolayısıyla performansını etkilemeyecek düzeyde alkol yahut tütün mamulü kullanımının yasaklanmasının da profesyonel futbolcunun kişilik haklarına aşırı derecede müdahale niteliğinde olduğundan hukuka aykırı olacağı kanaatindeyim¹²⁷.

İşverenin yönetim hakkı kapsamında işçiye karşı talimat verebilmesi mümkünse de bu hak işverene, işin görülmesinin, düzenin ve güvenliğin sağlanması amacıyla tanınmıştır. Bu itibarla işveren işçiye işyeri dışı davranışları veya özel yaşamı konusunda kişilik

demokratik bir toplumun özünde yer alan görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahip olması anlamına gelmektedir. AİHM'nin 22 Nisan 2013 tarihli, 48876/08 başvuru no'lu kararında; "İfade özgürlüğüne, demokratik bir toplumun vazgeçilmez esasını ve bu toplumun gelişiminin ve her bireyin kendini gerçekleştirilmesinin temel koşulunu oluşturduğunu, 10. maddenin 2. fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla ifade özgürlüğüne sadece kabul edilen, zararsız ya da farklı olan "bilgi" ya da "düşünceler" için değil ama ayrıca hoş gitmeyen, sarsıcı ya da rahatsız edici olanlar için de geçerli olduğunu, bunların, "demokratik toplumun" onlarsız olamayacağı çoğulculuğun, hoşgörünün ve açık fikirliliğin gereği olduğunu, 10. maddede açıklandığı gibi bu özgürlüğe yapılan sınırlamaların her halde dar yorumlanması gerektiğini ve herhangi bir sınırlama gereksiniminin ikna edici bir biçimde ortaya koyulması gerektiğini..." ifade etmektedir. ...'nin 25. maddesi uyarınca "Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz." Anayasamızın 90. maddesine göre usulüne uygun şekilde yürürlüğe konulmuş Milletlerarası anlaşmalar kanun hükmündedir. Bu kapsamda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi de kanun hükmünde sayılmaktadır. AİHS'nin 10. maddesinde "Herkes görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, kanaat özgürlüğü ile kamu otoritelerinin müdahalesi ve ülke sınırları söz konusu olmaksızın haber veya fikir alma ve verme özgürlüğünü de içerir..." hükmü bulunmaktadır. Eleştirilerde, sarf edilen sözler ve eleştirilen olay ve olgular arasında uygun bir nedensellik ilişkisi bulunmalıdır. Fikri bağlamından tamamen kopuk, alakasız açıklamalar eleştiri kapsamında değerlendirilmeyebilir. Eleştirinin amacı doğru olmayan, istenilmeyen, rahatsız eden veya hoş gitmeyen söz, tutum, davranış, uygulama veya sonuçları ortadan kaldırmaktır. Bu sebeple belli ölçülerde rahatsız edici veya incitici ya da düşündürücü özellik taşırlar. Eleştiri; tasvip etmemenin, doğru bulmamanın veya beğenmemenin dile getirilmesinin ötesinde bir durumdur ve böyle de olmak zorundadır. Somut olayda davacının feshe konu edilen internet yazışmalarının isimli sosyal paylaşım sitesinde belli bir grup içerisinde yapıldığı, bu yazışmaların ağır eleştiri niteliğinde olmakla birlikte ifade özgürlüğü çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği, bu sebeple yapılan feshin geçersiz olduğu anlaşılmalı, açılan işe iade davasının kabulü gerekirken, reddi hatalıdır." Sinerji İçtihat Bankası ET: 12.07.2022.

¹²⁶ Alkolün sporcu sağlığına etkileri hakkında detaylı bilgi için bkz. Matthew J. Barnes, "Alcohol: Impact on Sports Performance and Recovery In Male Athletes", *Sports Medicine* 44, S. 7 (2014), 909; Gaurav Pant ve Prateek Ghosh, "Effect of Alcohol on Sports Performance in Athletes", *International Journal of Yoga, Physiotherapy and Physical Education* 2, S. 3 (2017), 11.

¹²⁷ Orhan, bu tür yasakların dürüstlük kuralı çerçevesinde değerlendirilerek yorumlanması gerektiği kanaatinde. Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Orhan, "Kişilik Hakları", 100 vd.

haklarının ihlal edecek nitelikte talimatlar veremez¹²⁸. Kulüpler tarafından yapılan yukarıda örnek olarak gösterilen ve bunlara benzer düzenlemeler profesyonel futbolcuların kişilik haklarına aykırılık teşkil etmesinden ve hukuka uygunluk sebebinin mevcut olmamasından dolayı hukuka aykırı niteliktedir¹²⁹.

2.4. Sözleşmenin Şekli

TBK'nin 394/1 hükmünde “hizmet sözleşmesi, kanunda aksine bir hüküm olmadıkça özel bir şekle bağlı değildir” düzenlemesi yer almaktadır. Buna karşılık 5894 sayılı Kanun'un uygulanmasını öngördüğü FIFA kuralları ve PFSTT'ye göre profesyonel futbolcu sözleşmesinin yazılı yapılması şekil şartıdır¹³⁰. TBK'de hizmet sözleşmesinde kanunda aksine bir düzenleme olmadığı sürece herhangi bir özel şekle tabi olmadığı düzenlenmiştir. TFF tarafından çıkarılan talimatlar ise 5894 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak hazırlanmış olsa da kanun niteliğinde değerlendirilemez. TFF tarafından çıkarılan talimatın söz konusu hükmü TBK'ye aykırıdır. Bu nedenle TFF tarafından çıkarılan talimata dayanılarak yazılı şekilde yapılmayan profesyonel futbolcu sözleşmesinin geçersiz olduğu ileri sürülemeyecektir¹³¹. Bu nedenle profesyonel futbolcu sözleşmesi bakımından yazılılık geçerlilik koşulu değildir¹³². Yazılılık koşulunun geçerlilik koşulu olarak kabul edilmemesi halinde, PFSTT'de bahsedilen tek tip sözleşme yapılmasının da geçerlilik koşulu olmadığı kabul edilmesi gerekmektedir¹³³.

¹²⁸ Süzek, *İş Hukuku*, 82, Ali Güzel, “İş Hukukunda “Yetki” ve “Özgürlük”, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Turhan Esener'e Armağan* 15, S. 1 (2016), 114.

¹²⁹ Orhan, “Kişilik Hakları”, 102. Yargıtay 7. Hukuk Dairesi, 14.05.2014 tarihli 2014/5708 Esas 2014/10806 Karar sayılı kararı: “İşverenin talimat verme hakkının, yasa, toplu iş sözleşmesi ve bireysel iş sözleşmesi ile daraltılıp genişletilmesi mümkündür. Bir başka açıdan ifade edilecek olursa, işverenin talimat verme hakkı, kanun, toplu iş sözleşmesi ile bireysel iş sözleşmesi hükümleri ile sınırlıdır. Bu itibarla, işveren, ceza ve kamu hukuku hükümlerine aykırı talimatlar veremeyeceğinden, işçi bu nevi talimatlara uymak zorunda değildir. Bunun dışında işveren, işçinin kişilik haklarını ihlal eden talimatlar veremez. Keza, Medeni Kanunu'nun 2'nci maddesinde düzenlenen hakkın kötüye kullanılması yasağı gereği, işveren dürüstlük kuralına aykırı talimatlar da veremez.” Sinerji İçtihat Bankası, ET: 13.03.2022.

¹³⁰ Kızılkaya, 18.

¹³¹ Bahtiyar Akyılmaz, Murat Sezginer ve Cemil Kaya, *Türk İdare Hukuku* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020), 76; Ümit Orhan, *Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinin Değerlendirilmesi* (İstanbul: Aristo Yayınevi, 2020), 13; Ali Tutar, “Yargıtay Kararları Işığında Antrenör Sözleşmelerinin Belirli Süreli Yapılması Sorunu Üzerine Bir Değerlendirme”, *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 3, S. 1 (2021), 71.

¹³² Orhan, *Değerlendirilme*, 13.

¹³³ Kızılkaya, 19; Çelebi, 30. TFF Tahkim Kurulu'nun 19.10.2006 tarihli 2006/162 Esas 2006/285 Karar sayılı kararı: “Kaldı ki Profesyonel Futbol ve Transfer Talimatı'nın 25. maddesinde öngörülen Federasyona ibraz ve tescil koşulu bir geçerlilik şartı değil, düzenin sağlanması ve ihtilaflarda gerekli delilin elde edilmesi ve muhafazası amacıyla öngörülmuş bir düzenlemedir.” Ed. Türker Arslan ve Ümit Kocasakal, *TFF Tahkim Kurulu Örnek Kararları, 19.01.2006-14.02.2008 Dönemi* (İstanbul: Bahar Matbaa, 2008) 446-7.

PFSTT'nin m. 11/1 hükmü uyarınca profesyonel futbolcunun temel borcu olan müsabakalara katılabilmesi için elektronik tescil sistemine tescil edilmiş olması gerekmektedir. PFSTT 11/2 hükmü uyarınca profesyonel futbolcu, tescil işlemiyle birlikte FIFA, UEFA ve TFF'nin statü ve talimatlarına tabi olacağını kabul etmektedir. Profesyonel futbolcunun TFF tarafından tescil edilebilmesi için gerekli evraklar ise PFSTT'nin 14. maddesinde sayılmaktadır. PFSTT 14/1-a hükmünde "Taraflarınca imzalanan sözleşme (Sözleşmenin yabancı dilde sunulması halinde noter yeminli Türkçe çevirisi)" tescil için gerekli ilk belge olarak sayılmıştır.

Yukarıdaki düzenlemeler değerlendirildiğinde profesyonel futbolcunun TFF, FIFA ve UEFA nezdinde düzenlenen futbol karşılaşmalarında oynayabilmesi için profesyonel futbolcu sözleşmesinin TFF tarafından tescil edilmiş olması şarttır. Fakat profesyonel futbolcu sözleşmesinin tanımını yaparken bahsettiğimiz üzere profesyonel futbolcunun iş görme borcunun karşılığı sadece maçlara katılmak değildir. Profesyonel futbolcunun iş görme borcunun kapsamına antrenmanlara, eğitimlere, kamplara katılmak da girmektedir. Dolayısıyla doktrinde hâkim olan görüşe katılmakta ve kulüp ile profesyonel futbolcu arasındaki hizmet sözleşmesinin kurulması için tip sözleşme yapılması şart olmadığı gibi TFF tarafından tescil edilmesinin de şart olmadığı kanaatindeyiz¹³⁴. Sözleşmenin TFF nezdinde tescil edilmesi ise profesyonel futbolcunun kulübün oynayacağı resmi müsabakalarda oynayabileceğinin açıklanmasından ibarettir¹³⁵.

2.5. Sözleşmenin Tarafları

Çalışmanın ilgili kısmında¹³⁶ profesyonel futbolcu sözleşmesini, futbolcunun edim borcu olan futbol faaliyetini, kanunun aradığı şartlara göre kurulmuş olan bir spor kulübüne

¹³⁴ Kızılkaya, 20; Çelebi, 30; Çeviker, 54; Şahin, 21; Özen, 41. Şahankaya, profesyonel futbolcu sözleşmesinin TFF tarafından tescil edilmesinin, sözleşmenin geçerli şekilde kurulduğunu, profesyonel futbolcunun kulüp adına futbol oynamasında bir sakınca olmadığını tespit etmesi amacıyla yapıldığı nedeniyle açıklayıcı nitelikte olduğu, tescil olunmayan sözleşmeye dayalı olarak futbolcu her ne kadar kulübe bağlı şekilde futbol oynayamasa da sözleşmenin hukuken yok hükmünde olmadığı kanaatindedir. Şahankaya, 22. Karabağ Bulut "Profesyonel futbolcunun sözleşmeden doğan asli edim borcunu ifa edebilmesi, sözleşmenin tescil edilmesi şartına bağlanmıştır. Sözleşmenin tescil edilebilmesi ise taraf iradelerinin tek tip sözleşme vasıtasıyla açıklanmış olmasına bağlıdır. Kulüple profesyonel futbolcu arasında hizmet sözleşmesinin kurulması, açıkça TFF'nin bu hususta vereceği izne bağlanmıştır" gerekçesiyle aksi görüştedir. Karabağ Bulut, *Ücret*, 33. Baştürk'ün aksi yöndeki görüşü için bkz. Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 47.

¹³⁵ UÇK 29.05.2021 tarihli 2021/195 Esas 2021/222 Karar sayılı kararında da profesyonel futbolcu sözleşmesinin tescil edilmesinin kurucu işlem olmadığına; TFF tarafından uygulanabilmesi ve lisans çıkarılabilmesi amacıyla tamamlayıcı işlem olduğuna karar vermiştir. Çeviker, 55.

¹³⁶ Bkz 2.1.

bağlı olarak, futbol için yaptığı harcamalardan fazla olacak ve asgari ücretten az olmayacak bir ücret karşılığında belirli bir süre boyunca ifa etmeyi üstlendiği her iki tarafa borç yükleyen iş görme sözleşmesi şeklinde tanımladık. Bu tanım dikkate alındığında profesyonel futbolcu sözleşmesinin taraflarının profesyonel futbolcu ile kanunun aradığı şartlara göre kurulmuş olan bir spor kulübü olduğunu söyleyebiliriz.

2.5.1. Kulüp

Kulüp, PFSTT’de “futbol dalında faaliyeti bulunan mevzuata uygun olarak kurulmuş ve TFF tarafından tescil edilmiş dernek veya şirketler” şeklinde tanımlanmıştır. 26 Nisan 2022 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7405 sayılı Kanun’nda spor kulüpleri açısından önemli değişiklikler yapılmıştır. 7405 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce hukukumuzda spor kulüpleri, 5253 sayılı Dernekler Kanunu’na¹³⁷ göre dernek şeklinde veya 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’na¹³⁸ göre şirket şeklinde kurulabilmekteydi¹³⁹. Yapılan değişiklikle spor kulübü ve anonim şirket statüsündeki spor kulübü şeklinde iki tür kulüp modeli ortaya çıkmıştır.

2.5.1.1. Spor Kulübü

7405 sayılı Kanun’un 2. maddesinde spor kulübü, “Bakanlık ve spor federasyonlarının faaliyetlerine katılmak amacıyla Bakanlığa tescilini yaptıran özel hukuk tüzel kişileri” şeklinde tanımlanmıştır. Kanun’un 3. maddesine göre spor kulübü, spor faaliyetlerine katılmak amacıyla bir araya gelen en az yedi gerçek yahut tüzel kişi tarafından kurulur. Spor kulübü kurmak için Gençlik ve Spor Bakanlığı’na başvuru yapılması gerekmektedir. Bakanlık, yaptığı inceleme neticesinde eksiklik tespit etmezse başvuran kulübü, spor kulüplerine özgü sicile tescil eder. Tescil edilen kulüpler, spor federasyonları tarafından düzenlenen sportif faaliyetlere katılabilirler¹⁴⁰.

¹³⁷ Dernekler Kanunu, Kanun Numarası: 5253, Kabul Tarihi: 04.11.2004, RG:23.11.2004/25649.

¹³⁸ Türk Ticaret Kanunu, Kanun Numarası: 6102, Kabul Tarihi: 13.01.2011, RG:14.02.2011/27846.

¹³⁹Erkan Küçükgüngör ve Barış Akgül, “Futbol Kulüplerinin Halka Açılması”, *Ankara Barosu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı*, Ed. Tacar Çağlar (Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013), 560. Ahmet Faik İmamoğlu, Ercan Karaoğlu ve Esin Esra Erturan, “Türkiye’de Spor Kulüplerinin Yasal Nitelikleri ve Temel Problemleri”, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 12, S. 3 (2007), 37. Ege, 179.

¹⁴⁰ 7405 sayılı Kanun madde 3. “(1) Spor kulüpleri, spor faaliyetlerine katılmak amacıyla gerçek veya tüzel en az yedi kişi tarafından kurulur.

(2) Spor kulübü kurmak için kuruluş bildirimini, tüzük ve gerekli diğer belgelerle birlikte Bakanlığa başvuruda bulunulur.

2.5.1.2. Anonim Şirket

Şirketler, sözleşme ile kurulmuş ve ekonomik amacı olan kişi birleşmeleridir. Şirketlerin ortak ekonomik bir amacı vardır ancak bu amacın meşru olması gerekir. Dolayısıyla TBK m. 27 uyarınca hukuka ahlaka, adaba ve kamu düzenine aykırı amaçlarla şirket kurulamaz¹⁴¹.

Mülga 3813 sayılı Kanun'un¹⁴² 27. maddesinde spor kulüplerinin, futbol şubelerini anonim şirketlere devredebileceği düzenlenmekteydi. Fakat 16.05.2009 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren ve 3813 sayılı Kanun'u ilga eden 5894 sayılı Kanun'da şirketleşmeye ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. TFF tarafından çıkartılan Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü ile bu boşluk giderilmiş, Statü'nün 76. maddesinde futbol alanında faaliyet gösteren bir spor kulübün futbol şubesini anonim şirkete devredebileceği düzenlenmiştir. 7405 sayılı Kanun'da spor anonim şirketlerine ilişkin değişiklik yapılmıştır. 7405 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre 6102 sayılı Kanun'a göre kurulmuş olan anonim şirketler, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından tescil edilmelerinin ardından spor anonim şirketi statüsünü kazanacaktır. Kanun'un 14/V hükmü uyarınca spor anonim şirketleri, faaliyette bulunacakları spor dalını ilgili spor federasyonuna tescil ettirmek zorundadır. Spor anonim şirketinin tescil edildiği spor

(3) Kuruluş bildirim ve belgelerin doğruluğu ile kulüp tüzüğü Bakanlık tarafından altmış gün içinde dosya üzerinden incelenir. Kuruluş bildirim, tüzük ve kurucuların hukuki durumlarında mevzuata aykırılık veya noksanlık tespit edildiği takdirde bunların giderilmesi veya tamamlanması derhâl kuruculardan istenir. Bu istemin tebliğinden başlayarak en geç altmış gün içinde belirtilen noksanlık tamamlanmaz veya mevzuata aykırılık giderilmezse başvuru Bakanlık tarafından reddedilir.

(4) Kuruluş bildirim, tüzük ve diğer belgelerde mevzuata aykırılık veya noksanlık bulunmaz ya da bu aykırılık veya noksanlık süresinde giderilmiş bulunursa spor kulübü Bakanlık tarafından spor kulüpleri siciline tescil edilir ve bu tescille tüzel kişilik kazanır.

(5) Spor kulübünün tüzüğünde; spor kulübünün adı, amacı, gelir kaynakları, üyelik koşulları ve organları ile geçici yönetim kurulunun yer alması zorunludur.

(6) Kuruluş bildirim, tescilin şartları ve tüzüğün içeriği ile gerekli belgelere ilişkin diğer hususlar Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

¹⁴¹ Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2015), 4; Mehmet Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku* (İstanbul: Beta Yayınevi, 2020), 15; İrem Aral, *Şirketler Hukuku*, Ed. Sami Karahan (Konya: Mimoza Yayınları, 2012), 19.

¹⁴² Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, Kanun Numarası: 3813, Kabul Tarihi: 17.06.1992, RG: 03.07.1992/21273. Konuya ilişkin Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından hazırlanan Spor Anonim Şirketlerinin Esas Sözleşmesinin Asgari İçeriği, Ortaklık Yapısı, Pay Sahipliği, Sermayesi ve Organlarına İlişkin Usul ve Esaslar Tebliği 26.07.2022 tarihinde 31904 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

dalında izinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste üç yıl katılmayan kulüpler sicilden terkin edilir¹⁴³.

7405 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesiyle mevcut futbol alanında faaliyet gösteren kulüplerin iki yıl içerisinde Kanun'a uygun şekilde spor kulübü statüsüne geçecek yahut gençlik derneği statüsünde kalarak sadece gençlik faaliyetlerinde bulunabileceklerdir. Gençlik derneği statüsünde kalan kulüpler hakkında 7405 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz¹⁴⁴.

2.5.2. Profesyonel Futbolcu

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin işçi tarafını profesyonel futbolcular oluşturmaktadır. Profesyonel futbolcular her ne kadar İş Kanunu'nun 4. maddesi uyarınca kanunun kapsamı dışına çıkarılmışsa da bu durum 8. madde uyarınca işçi sayılmalarına engel değildir.

PFSTT m. 5/1 hükmü uyarınca 15 yaşından küçük oyuncuların profesyonel futbolcu sözleşmesine taraf olabilmesi mümkün değildir. 15 yaşından büyük futbolcular ise 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu¹⁴⁵ (TMK) hükümleri uyarınca profesyonel futbolcu sözleşmesine taraf olabilirler. TMK'nin 16. maddesine göre ayırt etme gücüne sahip küçük ve kısıtlıların yasal temsilcilerinin rızası olmadan kendi işlemleriyle borç altına girebilmeleri mümkün değildir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin karşılık borç yükleyen sözleşme niteliğinde olması sebebiyle 15 yaşından büyük ve 18 yaşını doldurmamış futbolcuların profesyonel futbolcu sözleşmesine taraf olabilmesi için yasal temsilcilerinin onayı gerekmektedir¹⁴⁶. 15 ila 18 yaş arasındaki profesyonel futbolcuların

¹⁴³ Ülkemizde, futbol takımlarının şirketleşmesi konusunda ilk örneğe Malatyaspor Kulübü'nün futbol şubesini Malatyaspor AŞ'ye devretmesi ile rastlanılmıştır¹⁴³. Sonrasında İstanbulspor, Adanaspor, Vanspor, Çanakkale Dardanelspor, Karşıyakaspor, Antalyaspor kulüpleri futbol takımını şirketleştiren kulüpler arasına girmiştir. Bu kulüpleri Galatasaray, Beşiktaş, Fenerbahçe ve Trabzonspor izlemiştir. Ancak sayılan bu kulüplerden yalnızca Galatasaray, Beşiktaş, Fenerbahçe ve Trabzonspor paylarını borsaya kote etme başarısını gösterebilmiş ve hisselerinin borsada işlem görmesini sağlayabilmiştir. Detaylı bilgi için bkz. Küçükgüngör ve Akgül, 568.

¹⁴⁴ Geçiş hükümleri geçici m. 1/3 "Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 5253 sayılı Kanuna istinaden kurulmuş ve Bakanlık veya Türkiye Futbol Federasyonu tarafından tescil edilmiş olan gençlik ve spor kulüpleri; faaliyet göstermek istedikleri alana göre, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki yıl içinde spor kulübü veya gençlik derneği olarak tercihlerini yaparak Bakanlığa bildirimde bulunurlar. Münhasıran gençlik faaliyetlerinde bulunacak gençlik dernekleri, 5253 sayılı Kanuna tabi olarak faaliyetlerini sürdürür."

¹⁴⁵ Türk Medeni Kanunu, Kanun Numarası: 4721, Kabul Tarihi: 22.11.2011, RG:08.12.2011/24607.

¹⁴⁶ Kızılkaya, 17.

yasal temsilcilerinin rıza göstermesi halinde hizmet sözleşmesi yapabilirler ve bu durumda bu kişilerin yaptıkları hizmet sözleşmeleri geçerli olur¹⁴⁷. Ayırt etme gücü bulunan küçük tarafından yapılan hizmet sözleşmesi, yasal temsilcinin onay verdiği ana kadar hukuken askıda hükümsüz olup onay verilmesi halinde onay ile en baştan itibaren hüküm ifade eder¹⁴⁸.

2.6. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Tarafların Borçları

Hizmet sözleşmesi olarak nitelendirilen profesyonel futbolcu sözleşmesinden doğan asli edimler, profesyonel futbolcunun iş görme borcu ile kulübün ücret ödeme borcudur¹⁴⁹. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde bir taraf için borç niteliğinde olan edim diğer taraf için hak niteliğindedir. Profesyonel futbolcunun işçi olarak iş görme edimini ifa etme sebebi, ücret alacağına kavuşmaktır. İşveren olan kulüp ise profesyonel futbolcunun iş görme edimini ifa etmesinin karşılığında ücret ödeme borcu altına girer¹⁵⁰.

PFSTT'nin 24. maddesinde kulübün yükümlülükleri, 25. maddesinde ise profesyonel futbolcunun yükümlülükleri düzenlenmiştir. Çalışmanın bu kısmında profesyonel futbolcu sözleşmesinin tarafları olan kulüp ve profesyonel futbolcunun karşılıklı borçları ve hakları PFSTT hükümleri çerçevesinde irdelenecektir. Çalışmanın asıl konusu olan kulübün ücret ödeme borcu ve dolayısıyla profesyonel futbolcunun ücret hakkı üçüncü bölümde detaylı şekilde incelenecektir.

2.6.1. Kulübün Borçları

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin işveren tarafını oluşturan kulübün başta ücret ödeme borcu olmak üzere birtakım borçları bulunmaktadır. Kulübün sözleşmeden doğan borçları profesyonel futbolcunun haklarını oluşturmaktadır. Örneğin kulübün ücret ödeme borcu, uygun ekipman sağlama borcu profesyonel futbolcunun zikredilen bu edimlerin ifasını talep etme hakkını doğurmaktadır.

¹⁴⁷ Tufan Ögüz, “Çocuk ve Genç İşçiler ile Özürlülerin İş Sözleşmesi Yapma Ehliyetine İlişkin Esaslar”, *SİCİL İHD*, S. 9 (2008), 24; İftar Cengiz Urhanoglu, “4857 Sayılı İş Kanununa Göre Çocuk ve Genç İşçilerin İş Sözleşmesi Ehliyetlerinin Sınırlandırılmasına Yönelik Düzenlemeler” *TBB Dergisi*, S. 98 (2012), 410.

¹⁴⁸ Yeliz Bozkurt Gümrükçüoğlu, “Mevzuatımızda Çocuk ve Genç İşçilerin Çalışma Yaşamında Korunmasına İlişkin Düzenlemelere Genel Bir Bakış” *DEÜHFD* 15, Özel Sayı (2013), 524.

¹⁴⁹ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 33; Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 17; Cem, 25; Karabağ Bulut, *Ücret*, 40.

¹⁵⁰ Karabağ Bulut, *Ücret*, 40; Kızılkaya, 23.

2.6.1.1. Profesyonel Futbolcuyu Çalıştırma Borcu

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde profesyonel futbolcunun asli edim borcu iş görmedir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde iş görme işçinin asli borcu olmakla birlikte birçok yönden menfaatindedir. Profesyonel futbolcunun düzenli olarak antrenman yapmasının sağlanması ve maçlarda oynatılması gelişimi açısından elzemdir. Bu sebeple kulüp, profesyonel futbolcuya iş vermekle yükümlüdür¹⁵¹. Ancak bu yükümlülük, profesyonel futbolcuların mutlaka maçlarda oynatılması yahut maç kadrosuna dahil edilme zorunluluğu olarak değerlendirilemez¹⁵². Maçlarda oynama sadece profesyonel futbolcunun becerilerine bağlı olmayıp taktik düzen, takım arkadaşlarıyla uyum, teknik direktörün beklentilerini karşılama gibi çok fazla değişkene bağlıdır. Ayrıca bir kulüpte ortalama otuz profesyonel futbolcunun olduğu düşünüldüğünde her profesyonel futbolcunun maçlara çıkabilmesinin mümkün olmadığı ortadadır. Bu sebeplerle kulüp, profesyonel futbolcuları kadroya alıp almamakta ve maçta oynatmakta takdir hakkına sahiptir.

Profesyonel futbolcuların maçlarda oynaması kariyerleri ve ekonomik refahları açısından oldukça önemlidir. Kulübünde düzenli olarak maçlarda oynama şansı bulan profesyonel futbolcular hem kendilerini geliştirme hem de iyi oynayarak kulüplerine faydalı olma olanağı buldukları gibi diğer kulüplerin dikkatini çekerek daha üst düzey kulüplere transfer olma fırsatı yakalarlar¹⁵³. Profesyonel futbolcuların kulüplerinde maçlara çıkmaması durumunda malvarlıkları da olumsuz yönde etkilenecektir. Çalışmanın ilerleyen kısmında bahsedeceğimiz¹⁵⁴ maç başı primi uygulamada profesyonel futbolcuların kadroya girme, ilk on bir kişilik kadroya girme, oyuna sonradan girme gibi durumlara göre farklı oranlarda hak kazanılan ücret türüdür. Kulübün profesyonel futbolcuyu maçlarda oynatmaması halinde profesyonel futbolcu hem bu gelirden yoksun kalacak hem de diğer kulüplerin ilgisini çekmekte zorlanacağından yeni bir kulüple yüksek ücret karşılığında profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalama olasılığı düşecektir.

Profesyonel futbolcuların meslek hayatlarının, hizmet sözleşmesine tâbi diğer işçilere nazaran daha sınırlı bir süreye tekabül etmesi sebebiyle özel düzenleme getirilmiştir.

¹⁵¹ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 200; Karabağ Bulut, *Ücret*, 43.

¹⁵² Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 201; Karabağ Bulut, *Ücret*, 43.

¹⁵³ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 201.

¹⁵⁴ Bkz. 3.2.3.

Profesyonel futbolcular, kısa sayılabilecek mesleki kariyerleri boyunca performans, verimlilik, mesleki itibar ve maddi kazanç bakımından azami seviyeye ulaşabilmeyi amaçlamaktadır. Profesyonel futbolcuların bu amaca ulaşabilmesi için futbol sahası içinde yeteneklerini ve teknik becerilerini sergilemeleri gerekmektedir¹⁵⁵. Bu nedenle, yeteri kadar resmi müsabakaya çıkma şansından mahrum kalan oyuncuların mesleki kariyerlerinin sekteye uğraması, önemli bir risk kaynağıdır. Belirtilen riskin bertaraf edilmesi amacıyla yeterli sürede resmi müsabakaya çıkma şansı verilmeyen profesyonel futbolculara sözleşmeyi “sportif haklı nedenle” feshetme imkânı verilmiştir¹⁵⁶. Sportif haklı nedenle fesih PFSTT’nin 28. maddesinin 5. fıkrasında düzenlenmiştir. Bu hükmün uygulanabilmesi için profesyonel futbolcunun, kulübün resmi maçlarının yüzde onundan¹⁵⁷ daha azında görev alması, 23 yaşından büyük olması, sezonun son maçından itibaren 15 gün içinde fesih hakkını kullanması ve profesyonel futbolcunun durumu ve somut koşullar göz önünde bulundurularak¹⁵⁸ değerlendirme yapılması gerekmektedir¹⁵⁹.

Uygulamada profesyonel futbolcuları cezalandırmak, yıldırarak, zarara uğratmak gibi amaçlarla profesyonel futbolcuların kulüpler tarafından müsabakalarda oynatılmadığına sıklıkla karşılaşılmaktadır. Bu gibi durumlarda PFSTT m. 28/V hükmü uygulanamasa bile (profesyonel futbolcunun resmi müsabakaların yüzde onunda oynatıldığı düşünülürse) TBK m. 435 uyarınca profesyonel futbolcu sözleşmesi haklı nedenle feshedilebilir¹⁶⁰.

¹⁵⁵ Aydos, “Fesih”, 667; Yılmaz, 342.

¹⁵⁶ PFSTT m. 28/V “23 yaş üstü bir profesyonel futbolcu, sezon sonunda, kulübünün oynadığı resmi müsabakaların %10’undan daha azında görevlendirildiği takdirde sözleşmesini sportif haklı sebeple feshetme hakkına sahip olabilir. Böyle bir fesih, futbolcunun durumu ve somut olayın şartları göz önüne alınarak değerlendirilir.” Aydos, profesyonel futbolcunun gelişimi açısından resmi müsabakalarda oynamasının elzem olması sebebiyle yüzde on oranındaki sınırın oldukça düşük olduğu, asgari olarak yüzde otuz olması gerektiği ve böyle bir düzenlemenin kulübü oyuncuyu oynatma baskısı altına sokmayacağını sadece profesyonel futbolcunun sözleşmeyi feshetmesi için haklı neden oluşturacağı kanaatindedir. Aydos, “Fesih”, 667; Yılmaz, 342.

¹⁵⁷ Yüzde onluk oran oynanan resmi müsabaka sayısına göre değil, dakika sayısına göre belirlenmelidir. Yılmaz, 344. Nitekim CAS’ın uygulaması da bu yöndedir. Emsal karar için bkz. CAS 06.03.2008 tarihli 2007/A/1369 sayılı *O. v. FC. Krylia Sovetov Samara* kararı. <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/1369.pdf> ET: 23.06.2022.

¹⁵⁸ Sportif haklı nedenle fesih, futbolcunun durumu ve somut olayın şartları değerlendirilmeli ve futbolcunun sezon sürecindeki sakatlıkları, almış olduğu uzaklaştırma ve müsabakadan men cezaları, takım içindeki görevi, yaşı ve geçmiş kariyerine göre makul beklentileri göz önünde bulundurulmalıdır. Şahin, 83.

¹⁵⁹ PFSTT m. 28/VI “Futbolcu, sportif haklı sebeple feshi kulübünün ilgili sezondaki son müsabakasından itibaren 15 gün içinde yapmak zorundadır.” Yılmaz, 343, Çeviker, 109; Aksoy,78; Şahin, 83.

¹⁶⁰ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 203; Karabağ Bulut, *Ücret*, 46.

Kulüp her ne kadar profesyonel futbolcuyu maçlarda oynatmakla yükümlü değilse de profesyonel futbolcuya uygun antrenman ortamını hazırlamakla yükümlüdür. Profesyonel futbolcunun mesleğini devam ettirebilmesi, düzenli olarak antrenman yapmasına bağlıdır. Antrenmanların düzenlenmesi ve profesyonel futbolcuların bu antrenmanlara katılımının sağlanması kulübün çalıştırma borcu kapsamındaki en önemli borcudur¹⁶¹.

Kulüp, profesyonel futbolcuyu çalıştırma borcunu dürüstlük kurallarına uygun kullanılmalıdır. Çalışma koşullarının futbolcunun maddi ve manevi varlığına zarar verecek nitelikte olmaması gerekmektedir. Aksi durum profesyonel futbolcunun kişilik hakkı kapsamında korunan değerlerin zarar görmesine neden olabileceğinden kulübün sorumluluğunu doğurabilir. Profesyonel futbolcu, dürüstlük kuralına aykırı olarak organize edilen futbol faaliyetlerine katılmaya zorlanamaz¹⁶².

Kulüpler çeşitli nedenlerle profesyonel futbolcuları kadro dışı bırakabilmektedir. Kadro dışı bırakılma durumunda dahi kulübün profesyonel futbolcuya uygun antrenman koşullarını sağlaması gerekmektedir¹⁶³. PFSTT m.24/I-e hükmü uyarınca kulüp, “kadro dışı bıraktıkları futbolculara, antrenman yapabilmeleri için en az bir antrenör nezaretinde hakkın kötüye kullanılması teşkil etmeyecek şekilde saha tahsis etmek ve antrenman koşullarını noter aracılığı ile futbolculara tebliğ etmek” ile yükümlüdür. Ayrıca PFSTT m. 24/I-a hükmü uyarınca da kulüpler, profesyonel futbolcuların gelişimi ve sağlığı için yeterli sayıda uzman personeli çalıştırmakla yükümlüdür¹⁶⁴.

¹⁶¹ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 202; Karabağ Bulut, *Ücret*, 47.

¹⁶² Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 226; Karabağ Bulut, *Ücret*, 58; Orhan, *Değerlendirme*, 18; Turan, 93.

¹⁶³ TFF Tahkim Kurulu 25.06.2009 tarihli 2009/190 Esas 2009/384 Karar sayılı kararı: “...*Tespit neticesinde düzenlenen bilirkişi raporunda “tespit talebinde bulunan ...’un profesyonel futbolcusudur. Kendisine antrenman saati olarak bildirilen saatte diğer futbolcu arkadaşları gibi tesislerde hazır bulunmuş ancak futbolcuları antrenmanlara almaya ve antrenman yaptırmaya yetkili teknik direktör tarafından antrenmanlara kabul edilmemiştir. ...’un çalışmalarını yapabilmesi için herhangi bir alternatif oluşturulmamış, ... için antrenör ayarlanmamış ayrıca PAF takımı ile çalışmasına izin verilmemiştir” sonuç ve kanaatine varılmıştır. Somut uyuşmazlıkta futbolcu 03.03.2008 tarihinde sözleşmeyi feshetmiştir. Kulübün süreklilik arz eden bir şekilde futbolcuya antrenmanlara katılma izni vermediği gibi antrenman yapma imkânı da sağlamadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda kulübün profesyonel futbolcu sözleşmesinden doğan borcuna aykırı davrandığı ve sözleşmenin haklı sebeple feshine neden olduğu kabul edilmelidir”.* Aydos, “Fesih”, 665. Hazırlık kampı kadrosuna dahil edilmeyen ve uygun antrenman koşulları sağlanmayan profesyonel futbolcu tarafından gerçekleştirilen feshin haklı olduğuna ilişkin karar için bkz. TFF UÇK 04.03.2016 tarihli 2015/161 Esas 2016/120 Karar sayılı kararı. Çeviker, 108.

¹⁶⁴ PFSTT m. 24/I-a “*Futbolcuların eğitimi ve sağlığı için uzman teknik adam ve sağlık personelinin temin etmek...*”

Kulüp, profesyonel futbolcunun antrenman ve diğer hazırlık çalışmalarını gerçekleştirebilmesi için uygun nitelikte tesis sağlamalıdır¹⁶⁵. Ayrıca kulüp, profesyonel futbolcuya uygun ekipmanları sağlamakla yükümlüdür. TBK m. 413 hükmü uyarınca işveren, aksine yerel adet olmadığı sürece işçilere iş için gerekli ekipmanı vermekle yükümlüdür. Benzer şekilde PFSTT m. 24/I-b hükmüne göre kulüpler, futbol faaliyetlerinin gerektirdiği malzemeleri profesyonel futbolcular için temin etmekle yükümlüdür.

Uygulamada profesyonel futbolcuların spor ürünleri üreticisi firmalarla yapmış oldukları sponsorluk anlaşmaları gereğince krampon başta olmak üzere spor ekipmanlarının firmalar tarafından sağlandığı bilinmektedir. Fakat profesyonel futbolcuların antrenman kıyafetlerinin, maç formalarının profesyonel futbolcular tarafından kullanılması kulüplerin tanınırlığını, bağlılığı artırması bakımından kulüpler menfaat sahibidir¹⁶⁶. Dolayısıyla profesyonel futbolcular her ne kadar spor ürünleri üreticisi firmalarla sponsorluk anlaşması imzalasalar da krampon haricinde kendisine sağlanan spor ekipmanlarını müsabaka ve antrenmanlarda kullanması pek mümkün değildir.

2.6.1.2. Profesyonel Futbolcuyu Gözetme Borcu

İşçinin sadakat borcu karşılığında işverenin işçiyi gözetme borcu yer almaktadır. Hizmet sözleşmesinin işçi ile işveren arasında kişisel ilişki kuran niteliği, işçi açısından işverenin işi ve işyeri ile ilgili menfaatlerini koruma yükümlülüğünü yüklemesine karşılık işveren açısından işçiyi gözetme biçiminde kendisi gösterir¹⁶⁷.

İşveren, işçiyi gözetme borcu kapsamında işçinin kişiliğini korumak ve kişilik haklarına saygı duymak zorundadır. İşçinin kişiliğinin korunması, işçinin hayatının, sağlığının,

¹⁶⁵ Karabağ Bulut, *Ücret*, 49.

¹⁶⁶ Karabağ Bulut, *Ücret*, 50.

¹⁶⁷ Süzek, *İş Hukuku*, 397; Çelik, Caniklioğlu ve Canbolat, 349; Kenan Tunçomağ ve Tankut Centel, *İş Hukukunun Esasları* (İstanbul: Beta Yayınevi, 2003), 135; Emine Tuncay Kaplan, “İşverenin Koruma ve Gözetme Borcu”, *İş Hukuku ve İktisat Dergisi* 7, S. 2 (2003) 2; İlhan Ulusan, *Özellikle Borçlar Hukuku ve İş Hukuku Açısından İşverenin İşçiyi Gözetme Borcu ve Bundan Doğan Hukuki Sorumluluk* (İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, 1990), 3; Mustafa Tiftik ve Ayşe Adıgüzel, “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’na Göre Genel Hizmet Sözleşmesinde İşverenin İşçiyi Koruma Borcu”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, S. 1 (2016), 330; K. Ahmet Sevimli, “Türk Borçlar Kanunu m.417 ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Işığında Genel Olarak İşçinin Kişiliğinin Korunması”, *Çalışma ve Toplum*, S. 36 (2013), 110; Tunçomağ ve Centel, 125; Akyiğit, *İş Hukuku*, 207, Sümer, 89.

bedensel ve ruhsal varlığının, şeref ve onurunun, kişisel ve mesleki saygınlığının, ahlaki değerlerinin korunmasını içerir¹⁶⁸.

İşçinin kişiliğini korumayı amaçlayan kural TBK'nin 417/I. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan hükme göre "İşveren, hizmet ilişkisinde işçinin kişiliğini korumak ve saygı göstermek ve işyerinde dürüstlük ilkelerine uygun bir düzeni sağlamakla, özellikle işçilerin psikolojik ve cinsel tacize uğramamaları ve bu tür tacizlere uğramış olanların daha fazla zarar görmemeleri için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür." İşverenin gözetme borcu, TBK m. 417 hükmünde ifade edilenlerle sınırlı olmayıp bu borcun kaynağı TMK m. 2'de düzenlenen dürüstlük kuralıdır¹⁶⁹. Bu hüküm uyarınca işveren, işçinin kişiliğini korumak, saygı duymak ve işyerinde dürüstlük kurallarına uygun düzeni sağlamakla ve özellikle işçilerin psikolojik ve cinsel tacize uğramamaları adına gerekli tüm önlemleri almakla yükümlüdür¹⁷⁰. Profesyonel futbolcunun da diğer işçiler gibi takım arkadaşı, kulüp personeli, yöneticiler tarafından cinsel ve psikolojik tacize uğrama ihtimali mevcuttur¹⁷¹. Kulüpler, profesyonel futbolcuları cinsel ve psikolojik tacize karşı korumakla ve aynı zamanda tacize uğramış profesyonel futbolcuların zararını gidermekle yükümlüdür¹⁷².

TBK'nin işçinin kişiliğinin korunmasına ilişkin düzenlemeleri iş kanunlarına tabi tüm iş ilişkilerinde uygulanır¹⁷³. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin hizmet sözleşmesi niteliğinde olması nedeniyle kulübün profesyonel futbolcuyu gözetme borcu bulunmaktadır¹⁷⁴. Kulüp, profesyonel futbolcuyu korumak, profesyonel futbolcunun iş görme borcunu ifa ederken zarara uğramaması için gereken önlemleri almak, profesyonel futbolcunun menfaatlerini ihlal edebilecek nitelikteki davranışlardan kaçınmakla yükümlüdür¹⁷⁵.

¹⁶⁸ Süzek, *İş Hukuku*, 397; Çelik, Caniklioğlu ve Canbolat, 349; Sevimli, 93; Arıcı, 154; Akyiğit, *İş Hukuku*, 207.

¹⁶⁹ Süzek, *İş Hukuku*, 397; Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 205; Karabağ Bulut, *Ücret*, 52.

¹⁷⁰ Süzek, *İş Hukuku*, 400; Betül Erkanlı Başbüyük, "İş Görmekten Kaçınma Sebebi Olarak İşyerinde Cinsel Taciz", *LEGAL İHSGHD*, S. 61 (2019), 144; Sevimli, 113; İbrahim Aydın, "İşçinin Kişiliğinin Korunmasına Yönelik Düzenlemeler ve Borçlar Kanunu Tasarısının Konuyla İlgili Maddelerinin Değerlendirilmesi", *TÜHİS* 19, S. 6 (2005), 33; Kızılkaya, 45; Yavuz, 507; Arıcı, 154; Sümer, 89.

¹⁷¹ Kulüplerdeki yönetici ve antrenörler tarafından gerçekleştirilen psikolojik taciz hadiselerine ilişkin detaylı açıklama için bkz. Recep Cengiz, "Profesyonel Futbol Kulübü Yöneticilerinin Dönüşümsel Liderlik Stilleri ile Kulüplerinin Örgüt Sağlığı ve Futbolcuların Yıldırma (Mobbing) Yaşamaları Arasındaki İlişki" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2008), 276.

¹⁷² Kızılkaya, 46.

¹⁷³ Süzek, *İş Hukuku*, 399; Çelik, Caniklioğlu ve Canbolat, 350.

¹⁷⁴ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 205; Karabağ Bulut, *Ücret*, 51; Kızılkaya 45.

¹⁷⁵ Karabağ Bulut, *Ücret*, 51.

Kulübün profesyonel futbolcuyu gözetme borcu kapsamında profesyonel futbolcunun sağlığını gözetme yükümlülüğü bulunmaktadır. Profesyonel futbolcuların iş görme edimlerini gerçekleştirebilmeleri için sağlıklarının her zaman en üst düzeyde olmaları gerektiği düşünüldüğünde kulübün, profesyonel futbolcunun sağlığını gözetme borcu hayati öneme sahiptir. TBK m. 417/II uyarınca “işveren, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak; işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür.” Bu genel düzenlemeye ek olarak profesyonel futbolcuların 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu¹⁷⁶, nun kapsamına dahil olması sebebiyle Kanun’un ilgili hükümleri profesyonel futbolcular bakımından da uygulanacaktır. PFSTT’nin 24/I-a hükmünde kulüplerin profesyonel futbolcuların sağlığı için sağlık personeli temin etmekle yükümlü olduğu düzenlenmiştir. Buna ek olarak TFF tarafından çıkarılan Sağlık Ekiplerinin Yapılanmaları ve İşleyişleri Talimatı’nın 5. maddesinde kulüplerin sağlık hususundaki yükümlülükleri düzenlenmiştir. İlgili hüküm uyarınca kulüpler, kulüp sağlık kurulu oluşturmak, uygun sayıda sağlık personeli istihdam etmek, sağlık ekibine çalışmaları için uygun ortamı sağlamak, TFF tarafından getirilen düzenlemeleri uygulamak, TFF’nin yapacağı eğitimler için gerekli masrafları yapmakla yükümlüdür¹⁷⁷. Kulübün gözetme borcu kapsamında diğer bir yükümlülüğü ise profesyonel futbolcuların sigortalılığına ilişkindir. Profesyonel futbolcular, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu¹⁷⁸ kapsamında sigortalı sayılır. Kulüp, profesyonel futbolcunun Anayasa m. 60 hükmü ile korunan sosyal güvenlik hakları dolayısıyla prim ödeme gibi birtakım yükümlülüklerle sahiptir¹⁷⁹. Profesyonel futbolcu, gerekli koşulları sağlaması

¹⁷⁶ İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Kanun Numarası: 6331, Kabul Tarihi: 20.06.2012, RG:30.06.2012/28339.

¹⁷⁷ Yalçın Bostancı, “Futbol Kulüplerinin İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Yükümlülüklerinin Değerlendirilmesi”, *Ankara Barosu Av. İsmail İnan Armağanı*, Ed. Tacar Çağlar (Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013), 133 vd.; Furtun, 458; Aydos, “Fesih”, 665; Orhan, *Değerlendirme*, 24; Turan, 102. COVID-19 pandemisi sürecinde kulüplerin işçiyi gözetme borcunun kapsamı genişlemiştir. Bu süreçte kulüplerin en çok dikkat etmesi gereken husus profesyonel futbolcuların sağlığıdır. Kulüp, salgının yarattığı risklerin önlenmesi ve eğitim verilmesi dahil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli ekipmanların edinilmesi, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen koşullara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için gerekli çalışmaları yapmak zorundadır. Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Turan, 101 vd.

¹⁷⁸ Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, Kanun Numarası: 5510, Kabul Tarihi: 31.05.2006, RG:16.06.2006/26200.

¹⁷⁹ Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 117; Kızılkaya, 52; Karabağ Bulut, *Ücret*, 53; Çelebi, 56; Aydın, Canbey Özgüler, Kocabaş, Yalız Solmaz, Katırcı, Demirkaya, Yüce ve Etcı, 1880.

halinde uzun ve kısa vadeli sigortalardan faydalanabilir¹⁸⁰. Profesyonel futbolcunun sigortalılığına ilişkin yükümlülüklerin kulüpler tarafından yerine getirilmemesi halinde profesyonel futbolcunun fesih hakkı söz konusudur¹⁸¹.

Kulübün profesyonel futbolcuyu gözetme borcuna ilişkin PFSTT’de yer alan diğer bir yükümlülüğü ise muhtelif kazalar nedeniyle ortaya çıkması muhtemel maluliyet ve ölüm hallerine karşı sigortalatmaktır. PFSTT m. 24/I-f bendi uyarınca kulüpler, profesyonel futbolcuları maçlarda, antrenmanlarda, antrenmanlara geliş gidişlerde meydana gelme ihtimali olan kazalar ve sakatlıklar için kısmi ve sürekli maluliyet ve ölüm hallerine karşı TFF tarafından belirlenen özel sigorta şirketlerine sigortalatmakla yükümlüdür. Kulüp, rizikonun gerçekleşmesinin akabinde beş günlük süre içerisinde durumu özel sigorta şirketine bildirmek zorundadır¹⁸².

2.6.1.3. Ücret Ödeme Borcu

Ücret ödeme borcu, kulübün profesyonel futbolcu sözleşmesindeki asli edim borcudur¹⁸³. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücretin çalışmanın asıl konusu olması sebebiyle ilerleyen kısımda detaylı şekilde incelenecektir¹⁸⁴.

2.6.2. Profesyonel Futbolcunun Borçları

2.6.2.1. İş Görme Borcu

İş görme borcu, işçinin hizmet sözleşmesinden doğan temel borcudur. Aksi sözleşmede kararlaştırılmadığı sürece iş görme borcunu işçi, bizzat ifa etmekle yükümlüdür. İş görme borcu işçinin ölümü halinde mirasçılara geçmez. İşçinin işi bizzat ifa etme gereği, hizmet sözleşmesinin taraflar arasında kurduğu kişisel ilişkiden ve özellikle işçinin kişiliğini ve becerilerini ön plana çıkaran niteliğinden kaynaklanır¹⁸⁵. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde kulüp, profesyonel futbolcuyu kişisel özelliklerinden yola çıkarak seçtiği için profesyonel futbolcu, iş görme borcunu bizzat ifa etmekle yükümlüdür¹⁸⁶.

¹⁸⁰ Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 117; Çelebi, 56.

¹⁸¹ Kızılkaya, 52.

¹⁸² Kızılkaya, 49; Karabağ Bulut, *Ücret*, 54.

¹⁸³ Arıcı, 140; Altay, 96; Kızılkaya, 7; Karabağ Bulut, *Ücret*, 20.

¹⁸⁴ Bkz. Bölüm III.

¹⁸⁵ Süzek, *İş Hukuku*, 339. Yavuz, 483; Akyiğit, *İş Hukuku*, 178.

¹⁸⁶ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 223; Karabağ Bulut, *Ücret*, 56; Akbulut, 362.

Çalışmanın önceki bölümlerinde¹⁸⁷ bahsettiğimiz üzere profesyonel futbolcunun borcu geniş anlamda futbol faaliyetlerine katılmaktır. Profesyonel futbolcunun iş görme borcu, başta antrenmanlar olmak üzere her türlü hazırlık faaliyetine katılmayı ve maçlarda oynamayı kapsar¹⁸⁸. Profesyonel futbolcu, kulübün takım kadrosunda yer alıp almamasından bağımsız olarak antrenman, eğitim gibi hazırlık çalışmalarıyla yeteneklerini ve teknik bilgisini geliştirmekle yükümlüdür¹⁸⁹.

TFF tarafından hazırlanan tip sözleşmenin profesyonel futbolcunun yükümlülüklerine ilişkin 5. maddesinin b fıkrasında “kulübün, yurt içinde ve yurt dışında yapacağı tüm müsabakalara ve antrenmanlara katılmak” şeklinde geniş ve kanaatimizce eksik bir düzenleme yer almaktadır. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde profesyonel futbolcunun iş görme borcuna yönelik tek borcu müsabaka ve antrenmanlara katılmak olmayıp profesyonel futbolcu kulübün ve TFF’nin düzenlediği eğitimlere katılmak, futbol faaliyeti için formunu korumakla da yükümlüdür.

Profesyonel futbolcunun iş görme edimini ifa etmesi için belirlenen çalışma süreleri diğer işlerden oldukça farklıdır. Profesyonel futbolcular maç günleri haricinde genellikle sabah ve akşam olmak üzere günde iki kez antrenman yapmakta, antrenman aralarındaki sürede ise dinlenmektedirler. Dolayısıyla profesyonel futbolcunun iş görme edimini ifa etmesi bakımından diğer işçiler gibi alışlageldik mesai saatlerinden söz etmek mümkün değildir. Doktrinde profesyonel futbolcuların antrenman nedeniyle fazla çalışma yapmasının profesyonel futbolcunun da gelişmesine katkı sağladığı için TBK m. 398 hükmü uyarınca fazla çalışma ücretine hak kazanılamayacağından bahsedilse de bu yoruma katılmamaktayız¹⁹⁰. Profesyonel futbolcunun fazla çalışması her ne kadar kendi gelişimine de olumlu katkı sağlayabilecekse de profesyonel futbolcunun dinlenme hakkını kullanmasına engel olduğundan TBK m. 398 uyarınca profesyonel futbolcunun rızası alınması gerekmektedir. Şayet önemli bir maç olması gibi nedenlerle profesyonel futbolcunun fazla çalışma yapması kulüp için elzem nitelikte ve profesyonel futbolcunun iş görmekten kaçınma için dürüstlük kuralları gereğince haklı bir nedeni yoksa fazla çalışma ücreti ödenmek suretiyle profesyonel futbolcu fazla çalışmakla yükümlüdür¹⁹¹.

¹⁸⁷ Bkz. 2.3.1.

¹⁸⁸ Karabağ Bulut, *Ücret*, 57; Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 223; Kızılkaya, 23; Çelebi, 60; Şahin, 24.

¹⁸⁹ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 224.

¹⁹⁰ Karabağ Bulut, *Ücret*, 58; Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 225, özellikle bkz. dipnot 156 ve 157.

¹⁹¹ Fazla çalışma nedeniyle profesyonel futbolcunun daha fazla gelişeceği gerekçesiyle fazla çalışma yapmakla yükümlü olduğu şeklindeki görüşe katılmamaktayız. Fazla çalışma yapmak diğer çalışma

Kulüp, profesyonel futbolcuyu çalıştırma hakkını dürüstlük kuralına uygun şekilde kullanmakla yükümlüdür. Kulüp tarafından belirlenen çalışma saatlerinin futbolcunun maddi ve manevi varlığına zarar verecek nitelikte olmaması gerekir. Aksi durum, profesyonel futbolcunun kişilik hakkı kapsamında korunan değerlerin zarar görmesine yol açarak kulübün sorumluluğunu doğurabilir¹⁹².

Profesyonel futbolcu, işçi olması sebebiyle dinlenme hakkına sahiptir. Anayasa m. 50 hükmü uyarınca “Dinlenmek, çalışanların hakkıdır”. Ayrıca TBK m. 421 uyarınca “işveren, işçiye her hafta, kural olarak pazar günü veya durum ve koşullar buna imkân vermezse, bir tam çalışma günü tatil vermekle yükümlüdür”. Profesyonel liglerde maçların genellikle hafta sonu oynanması sebebiyle profesyonel futbolcuların hafta tatillerini pazar günü kullanamama durumu söz konusu olabilir. Bu durumda kulüp, profesyonel futbolcunun hafta tatilini diğer günlerden birinde kullandırmakla yükümlüdür.

Profesyonel futbolcu, bir sezon boyunca bağlı olduğu kulüp için antrenman yapması, sürekli olarak seyahat etmesi ve müsabakalara katılması nedeniyle profesyonel futbolcunun yeni sezon başlamadan önce hem fiziksel hem de psikolojik olarak kendini dinlendirmesi elzem olup, kulübün de bu durumdan menfaati söz konusudur¹⁹³. PFSTT’de yıllık ücretli izne ilişkin özel düzenleme yer almadığından TBK m. 422 hükmü profesyonel futbolcular bakımından uygulama alanı bulur. Bu hüküm uyarınca işveren, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yılda en az iki hafta izin vermekle yükümlüdür. Buna ek olarak Profesyonel Futbolcular Birliği¹⁹⁴ (FIFPro) ile UEFA arasında 11 Ekim 2007 yılında yapılan mutabakata göre profesyonel futbolculara on iki aylık dönem için en az dört hafta yıllık izin verileceği kararlaştırılmıştır. TFF tarafından bu yönde herhangi bir düzenleme yapılmamış olsa da TFF’nin FIFA ve UEFA tarafından konulan kurallara

alanlarında da işçinin kendisini geliştirmesini sağlayabilecektir. Örneğin marangoz olarak çalışan bir işçi ne kadar fazla işlem yaparsa o kadar deneyim kazanacağından daha kısa sürede ustalaşacaktır, dolayısıyla fazla çalışma yapması kendisini geliştirmesi adına menfaatindedir. Fakat bu durumda işçinin fazla çalışma ücretine hak kazanamayacağı şeklinde bir yorum yapılabilmesi mümkün değildir.

¹⁹² Karabağ Bulut, *Ücret*, 58; Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 226; Özen, 52.

¹⁹³ Aydın, Canbey Özgüler, Kocabaş, Yalız Solmaz, Katırcı, Demirkaya, Yüce ve Etcı, 1878; Onur Aksoy, “Profesyonel Futbolcunun İş Sözleşmesi” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010), 38.

¹⁹⁴ Fédération Internationale des Associations de Footballeurs Professionnels (Profesyonel Futbolcular Birliği). FIFPro hakkında detaylı bilgi için bkz. Çelebi, 55 vd.

uymakla yükümlü olması sebebiyle dört haftalık yıllık iznin Türkiye’de de uygulanması gerekmektedir¹⁹⁵.

TBK m. 396 hükmü uyarınca işçi, iş görme borcunu özenle ifa etmekle yükümlüdür. Özen borcu, işçinin iş görme edimini ifa ederken gereken tüm dikkati göstermesi, mesleki bilgisini, fikri ve bedeni becerilerini kendisinden beklenen derecede kullanmasını ifade eder¹⁹⁶. İşçinin iş görme edimini ifa ederken göstermesi gereken özenin derecesi, her iş ilişkisinin somut özellikleri göz önünde bulundurularak değerlendirilir¹⁹⁷. Bu bağlamda işçinin yaşı, deneyimi, bilgi derecesi, mesleki yeteneği, işe yatkınlığı ve nitelikleri, işverence bilinen özellikleri gibi durumlar göz önünde bulundurularak özen borcu değerlendirilmelidir¹⁹⁸.

Profesyonel futbolcu, kulübe karşı üstlenmiş olduğu iş görme borcunu özenle ifa etmekle yükümlüdür. Kulüplerin ekonomik durumu, başarısı ve itibarı profesyonel futbolcuların performanslarına; profesyonel futbolcuların performansları ise sağlık durumlarına, davranışlarına, özel hayatlarına dikkat etmelerine ve takım içindeki tutumlarına bağlıdır. Bu nedenle profesyonel futbolcu, iş görme edimini yerine getirirken kulübün menfaatlerini de göz önünde bulundurarak özen borcuna uygun hareket etmelidir¹⁹⁹.

Profesyonel futbolcunun iş görme borcunun ifasında kendisinden beklenen özeni göstermesi yeterlidir. Kulübe karşı ayrıca belirli bir sonucu gerçekleştirme borcu yoktur²⁰⁰. Profesyonel futbolcunun performansının, özen borcu kapsamında değerlendirilmesi performansın birçok değişkene bağlı olması sebebiyle oldukça zordur. Profesyonel futbolcunun göstermek zorunda olduğu özenin tespitinde ilk olarak taraflar arasında akdedilen sözleşmeye, sözleşmede bir hüküm yoksa profesyonel futbol faaliyetlerinin kuralları dikkate alınarak değerlendirilecektir²⁰¹. Bununla birlikte TFF

¹⁹⁵ Çelebi, 55; Kızılkaya, 51; Karabağ Bulut, *Ücret*, 60.

¹⁹⁶ Çelik, Caniklioğlu ve Canbolat, 266; Recep Makas, “Türk Borçlar Kanunu ve İş Kanunu’na Göre İşçinin Özen Borcu ve Borca Aykırılığın Hukuki Sonuçları”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 16; S. 4 (2012), 151; Yavuz, 485.

¹⁹⁷ Aktay, Arıcı ve Senyen Kaplan, 93; Çelik, Caniklioğlu ve Canbolat, 267; Makas, 155.

¹⁹⁸ Çelik, Caniklioğlu ve Canbolat, 267; Makas, 155; Eyrenci, Taşkent ve Ulucan, 117.

¹⁹⁹ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 172; Turan, 96; Özen, 84. Profesyonel futbolcu, özen borcu kapsamında sağlığına gereken özeni göstermeli, doping, uyuşturucu gibi yasaklı maddelerden uzak durmalıdır. Sözleşme devam ederken kokain kullandığı tespit edildiği için bağlı olduğu federasyon tarafından uzun süre müsabakalardan menedilen profesyonel futbolcu sözleşmesinin feshinin haklı olduğuna ilişkin karar için bkz. CAS’ın 31.07.2009 tarihli 2008/A/1644 sayılı *Adrian Mutu v. Chelsea Football Club Limited* kararı. http://www.centrostudisport.it/PDF/TAS_CAS_ULTIMO/33.pdf ET: 19.06.2022.

²⁰⁰ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 227; Karabağ Bulut, *Ücret*, 61; Kızılkaya, 26.

²⁰¹ Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 153; Orhan, *Değerlendirme*, 16.

tarafından hazırlanan tip sözleşmenin 5. maddesinin f fıkrasında “kulübün yer alacağı müsabakalarda oynayabilmek ve kendisinden beklenen verimi ortaya koyabilmek için özel hayatına ve sağlığına gerekli dikkat ve özeni göstermek” hükmü yer almaktadır. Bu hükümden de anlaşılacağı üzere profesyonel futbolcunun özen borcu, özel hayatına ve sağlığına gerekli özeni göstermek kadar geniş şekilde değerlendirilmektedir²⁰².

2.6.2.2. Sadakat Borcu

TBK m. 396’ya göre “işçi ... işverenin haklı menfaatinin korunmasında sadakatle davranmak zorundadır.” Hizmet sözleşmesinin diğer iş görme sözleşmelerinden farklı olarak işçi ile işveren arasında şahsi ilişki kuran niteliği, hizmet sözleşmesinin taraflar arasında karşılıklı olarak sadakatin varlığını gerekli kılar. Hizmet sözleşmesinde taraflar arasında olması gereken sadakat, işçi yönünden işverenin menfaatlerini koruma ve işverene zarara verebilecek davranışlardan kaçınma, işveren yönünden ise işçiyi gözetme borcu şeklinde kendini gösterir²⁰³.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde de profesyonel futbolcunun kulübe karşı sadakat borcu vardır. Profesyonel futbolcu ile kulüp arasındaki kişisel ilişki, profesyonel futbolcunun kulübün menfaatlerini en iyi şekilde korumasını ve zararlarını önlemeye çalışmasını, kulübe samimi bir şekilde bağlı olmasını zorunlu kılar²⁰⁴. Profesyonel futbolcunun sadakat borcu kapsamında sır saklama, rekabet etmeme ve spor ahlakına uygun davranma yükümlülüğü vardır. Buna ek olarak profesyonel futbolcu, sadakat borcu kapsamında profesyonel futbolcu sözleşmesi ile ilgili önemli bir durum ortaya çıktığında kulüp yetkililerini durum hakkında bilgilendirmeyi de gerektirir²⁰⁵.

Profesyonel futbolcu, TBK m. 396/4 hükmü uyarınca sır saklama yükümlülüğü kapsamında kulübün hizmetinde çalıştığı sürede öğrendiği bilgileri, hizmet sözleşmesinin devamı boyunca kendi menfaatine kullanamaz ve başkalarına açıklayamaz²⁰⁶. İşçinin çalıştığı sürede öğrendiği üretim ve iş sırları gibi başkalarının öğrenmesi halinde

²⁰² Kızılkaya, 25.

²⁰³ Süzek, *İş Hukuku*, 346; Çelik, Caniklioğlu ve Canbolat, 277; Tunçomağ ve Centel, 107; Eren, *Özel Hükümler*, 542; Gülsevil Alpagut, “İşçinin Sadakat Borcu ve Türk Borçlar Kanunu ile Getirilen Düzenlemeler”, *SİCİL İHD*, S. 25 (2012), 23; Yavuz, 486; Eyrenci, Taşkent ve Ulucan, 137; Akyiğit, *İş Hukuku*, 183; Sümer, 74.

²⁰⁴ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 228; David Thorpe, “Sporcular ve İşverenlerinin Karşılıklı Sadakat Yükümlülükleri”, *Ankara Barosu Av. İsmail İnan Armağanı*, Ed: Tacar Çağlar, Çev. Ezgi Çufadar ve Sibel Büyükkılıç (Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013), 214 vd.

²⁰⁵ Aydos, “Fesih”, 654.

²⁰⁶ Eren, *Özel Hükümler*, 542; Alpagut, “Sadakat Borcu”, 28; Tunçomağ ve Centel, 98.

işverenin zarar görmesi muhtemel bilgiler sır saklama borcunun kapsamındadır. Herkesçe bilinen yahut kolayla öğrenilebilecek, ulaşılabilecek bilgiler sır saklama borcu kapsamında yer almaz²⁰⁷. Sır saklama borcu, hizmet sözleşmesinin devamı sırasında herhangi bir sınırlamaya tabi olmayıp mutlak niteliktedir. Hizmet sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesinden sonra sır saklama yükümlülüğünün devamı ise işverenin haklı menfaatinin varlığına bağlıdır²⁰⁸.

Profesyonel futbolcunun sır saklama yükümlülüğünün kapsamı oldukça geniştir. Profesyonel futbolcu, kulübün iktisadi durumu, kulüp içindeki ikili ilişkiler, taktikler, kadrolar, transfer planları gibi sır niteliğindeki bilgileri öğrenme imkanına sahip olabilir. Profesyonel futbolcu sır saklama yükümlülüğü kapsamında sözleşme süresince öğrendiği bu bilgileri saklamakla yükümlüdür. Profesyonel futbolcunun sır saklama borcunu ihlal etmesi, kulübe sözleşmenin haklı nedenle feshi imkânı verebileceği gibi, kulüp ihlal nedeniyle zarara uğramışsa zararın tazminini de talep edebilir²⁰⁹.

Profesyonel futbolcunun sadakat yükümlülüğü kapsamında kulüple rekabet etmeme borcu da bulunmaktadır. TBK m. 396/III hükmü uyarınca profesyonel futbolcu, hizmet sözleşmesi devam ettiği sürece sadakat borcuna aykırı olarak ücret karşılığında başka bir kulüp bünyesinde çalışamaz ve kulüple rekabete girişemez. PFSTT m. 11 uyarınca bir profesyonel futbolcu adına aynı anda iki kulüp adına lisans çıkarılabilmesi mümkün olmadığından profesyonel futbolcunun bu şekilde rekabet edebilmesi mümkün değildir fakat profesyonel futbolcu farklı yollarla rekabet yaşayarak ihlal edebilir. Profesyonel futbolcunun kendi takımının sponsoru olan bir firma ile veya bu firmanın rakibi ile reklam sözleşmesi yapması sadakat yükümlülüğünün ihlali niteliğindedir²¹⁰. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesinden sonra rekabet yasağından söz edilebilmesi için tarafların bu konuda ayrı bir anlaşma yapmış olmaları gerekir. Sözleşmenin sona ermesinden sonraki rekabet yasağına ilişkin açıklamalar çalışmanın ilerleyen bölümünde yapılacaktır²¹¹.

Profesyonel futbolcunun sadakat borcu kapsamında diğer bir yükümlülüğü ise spor ahlakına uygun davranma yükümlülüğüdür. Profesyonel futbolcu, sadakat yükümlülüğü gereğince iş görme edimini ifa ederken doping, şike, teşvik gibi spor ahlakıyla

²⁰⁷ Alpagut, “Sadakat Borcu”, 28.

²⁰⁸ Süzek, *İş Hukuku*, 347; Çelik, Caniklioğlu ve Canbolat, 276; Alpagut, “Sadakat Borcu”, 29.

²⁰⁹ Süzek, *İş Hukuku*, 348; Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 233; Karabağ Bulut, *Ücret*, 71; Turan, 99.

²¹⁰ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 232; Karabağ Bulut, *Ücret*, 68.

²¹¹ Bkz. 3.7.5.3.4

bağdaşmayan fiillerden kaçınması gerekmektedir. Profesyonel futbolcunun bu tür davranışlarda bulunduğu tespit edilmesi halinde 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun²¹² ve TFF Futbol Disiplin Talimatının ilgili hükümleri uyarınca hem kulübün hem de profesyonel futbolcunun cezalandırılması söz konusu olabilir. Dolayısıyla bu tür fiillerde bulunan profesyonel futbolcu sadakat yükümlülüğünü ihlal etmiş olacaktır²¹³.

2.6.2.3. Talimatlara Uyma Borcu

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde, profesyonel futbolcu bakımından en önemli yükümlülüklerden biri, profesyonel futbolcunun kulüpteki düzenlemelere ve kulübün talimatlarına uyma borcudur. Profesyonel futbolcunun bu nitelikteki talimatlara uymaması halinde sözleşme haklı nedenle feshedebileceği gibi, kulüp bu sebeple doğan zararlarının tazmini de talep edilebilir²¹⁴.

Kulübün talimatları futbolun gerekleri ile örtüştüğü gibi profesyonel futbolcuların gelişimi ve takımın başarısı için de önem arz etmektedir. Profesyonel futbolcuların takımla birlikte kamp yapması, kulübe ait tesislerde kalması ve takımla birlikte maçlara gitmesi bu bağlamda ele alınabilir²¹⁵.

PFSTT m.24/c hükmü uyarınca kulüpler, her sezon uygulayacakları iç yönetmelikleri ve disiplin talimatlarını sezonun başlamasından en geç bir hafta önce TFF'ye göndermekle yükümlüdür. Kulüpler, TFF'ye bildirmekle yükümlü oldukları bu iç yönetmelikleri ve talimatları profesyonel futbolcuya teslim etmekle de yükümlüdür. Kulübün PFSTT m.

²¹² Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun, Kanun Numarası: 6222, Kabul Tarihi: 31.03.2011, RG:14.04.2011/27905.

²¹³ Konu ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Oğuz Sadık Aydos, "Futbolda Şike ve Teşvik Primine Kavramsal Yaklaşım ve Hukuki Düzenlemelerin Değerlendirilmesi", *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 1, S. 2 (2019) 107 vd.; Pınar Memiş Kartal, "Türk Ceza Hukukunda Şike Suçu", *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 1, S. 2 (2019) 87 vd.; Bülent Özdirekcan, "Dopingin ve Doping Mücadelenin Mağdurları: Sporcular", Av. Kısmet Erkiner Armağanı Spor Hukuku Yazıları (İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2014), 59; Hasan Gerçek, "Ceza Hukuku ile Spor Hukuku İlişkisi Hukuk Boyutunda Doping", *Ankara Barosu Av. Akın Ataksoy Armağanı*, Ed. Tacar Çağlar (Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2015), 421 vd.; Özlem Yenerer Çakmut, "Sporda Yolsuzluk: Şike ve Teşvik Primi Suçu", *Ankara Barosu Av. İsmail İnan Armağanı* (Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013), 157 vd.; Uğur Güner, "Kavramsal Olarak Şike ve Teşvik Primi", *Ankara Barosu Av. Türker Arslan Armağanı* (Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2022), 479 vd.; Çelebi, 63 vd.

²¹⁴ Eren, *Özel Hükümler*, 542; Karabağ Bulut, *Ücret*, 63, Kızılkaya, 31.

²¹⁵ Kızılkaya, 33; Karabağ Bulut, 63; Turan, 100; Orhan, *Değerlendirme*, 18.

24/c'de düzenlenen şartları yerine getirmemesi halinde profesyonel futbolcuların bu iç yönetmelik ve talimatlara bağlı olmayacaktır²¹⁶.

Profesyonel futbolcu, kulübün yönetim hakkı uyarınca hazırladığı iç yönetmelik ve talimatlara uymakla yükümlü olsa da dürüstlük kuralına aykırı nitelikteki talimatlara uymakla yükümlü değildir. Dürüstlük kuralı belirlenirken futbolun özellikleri, mesleğin gereklilikleri ve talimata uyulmasının futbolcudan beklenip beklenemeyeceği gibi kriterler somut olaya göre değerlendirilecektir²¹⁷.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde tarafların sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerine ek olarak PFSTT'nin 25. maddesinde düzenlenmiş yükümlülükler de bulunmaktadır. Bu hüküm uyarınca profesyonel futbolcu, müsabakalara katılmak için kendisinin yapması gereken işleri tamamlamak ve gerekli belgeleri edinmekle yükümlüdür. Profesyonel futbolcunun sağlıklı ve formda olmasının sözleşmenin devamı için hayati nitelikte olması ve kulüplerin profesyonel futbolcular için ciddi yatırım yapmış olması sebebiyle sağlığa ilişkin PFSTT'de düzenleme yer almaktadır. PFSTT m. 25/c uyarınca profesyonel futbolcu, hastalık veya sakatlık nedeni ile alınacak raporlarını, rapor tarihinden itibaren on gün içerisinde kulübüne ve TFF'ye bildirmekle yükümlüdür. Profesyonel futbolcunun bu yükümlülüğü ihlal etmesi halinde sözleşmesi haklı nedenle feshedilebilecektir²¹⁸.

²¹⁶ TFF Tahkim Kurulu 17.06.2009 tarihli 2009/290 Esas 2009/372 Karar sayılı kararı: "...Somut uyuşmazlıkta kulüp, iç disiplin yönetmeliğini talimatta belirtilen şekilde futbolcuya teslim veya tebliğ ettiğini kanıtlamamıştır." Aksoy, 57.

²¹⁷ Kızılkaya, 33. İşverenin yönetim hakkı çerçevesinde verdiği talimatların sınırlarına ilişkin detaylı açıklama için bkz. K. Ahmet Sevimli, *İşçinin Özel Yaşamına Müdahalenin Sınırları*, (İstanbul: Legal Yayınevi, 2006); Akbulut, 366.

²¹⁸ Yılmaz, 329. Konuya ilişkin TFF Tahkim Kurulu'nun 2020 yılına ait bir kararı şu şekildedir; "Yukarıda açıklandığı üzere futbolcunun, profesyonel futbolcu sözleşmesinden doğan ve şahsına sıkı surette bağlı olan iş görme (futbol faaliyetinde bulunma) ediminin ifası, doğrudan ve tamamen futbolcunun sağlığına ve fiziki durumuna bağlı olup; futbolcu sağlıklı ve fiziki olarak iyi durumda olmakla, sakatlık halinde ise tedavisine azami dikkat ve özeni göstermekle yükümlüdür. Davacı futbolcunun izin süresi sona ermesi rağmen [...] 'ye dönmeyip izinsiz olarak [...] 'de kalmaya devam ettiği, sağlık durumu ve bir tedavi programı uygulayıp uygulamadığı konusunda davalı kulübe herhangi bir bilgi vermediği gibi, bulunduğu yerde bir sağlık uzmanı denetiminde ameliyat sonrası tedavi programı uyguladığını da iddia ve ispat etmediği, taraflar arasındaki sözleşmenin 5. maddesinin (d), (f) ve (l) bentlerinde düzenlenen yükümlülüklerini ağır surette ihlal ettiği; bu durumda, dürüstlük kurallarına göre davalı kulüpten hizmet ilişkisini sürdürmesinin beklenemeyeceği; dolayısıyla davacı futbolcunun sözleşmeden doğan yükümlülüklerini ihlali ortaya çıkan durumun, davalı kulübün sözleşmeyi derhal feshi için haklı sebep teşkil ettiği açıktır. Bu nedenle davalı kulübün taraflar arasındaki sözleşmeyi haklı sebeple feshettiği, aksi yöndeki UÇK kararının isabetli olmadığı sonucuna varılmıştır. Buna göre davacı futbolcu vekilinin "sözleşme davalı kulüp tarafından PFSTT m. 27 / 2 hükmünde öngörülen usule uygun olarak feshedilmediğinden, feshin haksız olduğu" yönündeki itirazının reddine karar verilmesi gerekmiştir." [https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulugu%20Gereklileri%20Kararlari/19-%20\(Anonimlestirilmis\).pdf](https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulugu%20Gereklileri%20Kararlari/19-%20(Anonimlestirilmis).pdf) ET: 26.12.2021

BÖLÜM III: PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNDE ÜCRET

3.1. Genel Olarak

Ücret, hizmet sözleşmesinin esaslı unsurlarındandır. İK m. 8 ve TBK m. 393 uyarınca hizmet sözleşmesinde işçi, bir işin görülmesi karşılığında işveren, ücret ödeme yükümlülüğü altına girer. Dolayısıyla ücret söz konusu olmadıkça hizmet sözleşmesinin varlığından söz edilemez. Bu nedenle, hatır amacıyla veya ahlaki bir niyetle ücretsiz iş görülmesi halinde hizmet sözleşmesinin varlığından söz edilemez²¹⁹.

Ücret doktrinde farklı şekillerde tanımlanmıştır. Ücret, Esener tarafından “işçinin gördüğü işin karşılığı olarak işveren tarafından işçiye sağlanan para ve aynı ödemelerden meydana gelen bir gelir” şeklinde tanımlanmıştır²²⁰. Centel ise “çalışılmadığı halde ücret ödenmesini gerektiren durumlar dışında, yapılan bir hizmetin karşılığı olarak, işveren veya üçüncü kişilerce sağlanan ve para veya parasal değeri bulunan menfaatlerden oluşan bir gelir çeşidi” şeklinde tanımlanmıştır²²¹.

İş ilişkisinin tarafları ücreti, Anayasa m. 48’de düzenlenen sözleşme özgürlüğünün bir gereği olarak serbestçe kararlaştırabilir. Ancak tarafların ücretin miktarının belirlenmesi konusundaki özgürlükleri, çeşitli hukuksal kaynaklarda bazı sınırlamalara tabi tutulmuştur²²². Bu konuda, sınırlama getiren düzenlemelerin başında Anayasa m. 55/3 hükmü ile İK m. 39’da temel esasları belirlenen “asgari ücret” düzenlemesi gelmektedir. Tarafların kural olarak, kanuni sınırlamalara uymak ve asgari ücretin altında olmamak şartıyla ücretin miktarını serbestçe belirleyebileceği kuralı TBK m.401’de “İşveren, işçiye sözleşmede veya toplu iş sözleşmesinde belirlenen, sözleşmede hüküm bulunmayan hallerde ise, asgari ücretten az olmamak üzere emsal ücreti ödemekle yükümlüdür” şeklinde ifade edilmektedir. Ücretin asgari ücretten düşük olamaması kamu düzeninden olup tarafların aksini kararlaştırabilmesi mümkün değildir²²³.

²¹⁹ Süzek, *İş Hukuku*, 224; Eren, *Özel Hükümler*, 554; Yavuz, 494; Arıcı, 140.

²²⁰ Turhan Esener, *İş Hukuku* (Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, 1978), 162.

²²¹ Tankut Centel, *İş Hukukunda Ücret* (İstanbul: Türkiye Denizciler Sendikası Yayını, 1988), 58.

²²² Ulaş Baysal, “Kişisel Veri Olarak Ücret ve Ücretin Gizliliği”, *Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Konferans Serisi*, No.7, Temmuz 2018, 320.

²²³ Karabağ Bulut, *Ücret*, 77.

Ücret PFSTT'nin m. 2/I-e hükmünde "profesyonel futbolcunun sözleşmedeki edimleri karşılığı hak kazandığı para ve para ile ölçülebilir diğer değerleri" şeklinde tanımlanmıştır. Görüleceği üzere Talimat hükmü ücret ödemesinin para ile yapılmasını zorunlu kılmamış, ekonomik karşılığı olan diğer değerlerle de ödemenin yapılabileceğini düzenlemiştir²²⁴. Ayrıca PFSTT'nin 21. maddesinde "ücret, sözleşmede belirlenmesi zorunlu olan ve futbolcuya aylık asgari ücret tutarının altında olmamak kaydıyla ödenen tutardır" hükmü ile profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücretin belirlenmesi zorunlu kılınmış ve alt sınırı asgari ücret olarak belirlenmiştir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde kararlaştırılan ücretin hata, hile veya tehdit dolayısıyla geçersiz olması da söz konusu olabilir²²⁵. Profesyonel futbolcunun sözleşme imzalaması için tehdit edilmesi, baskı altına alınması tehdit nedeniyle sözleşmenin geçersizliğine örnek olarak gösterilebilir²²⁶. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde sonuç vaadi yer almamakla birlikte futbol kulübü de hata ve hile nedeniyle sözleşmenin

²²⁴ Yargıtay 10. Hukuk Dairesi 01.12.2014 tarihli 2014/9862 Esas 2014/38029 Karar sayılı kararı: "Davacı, davalı kulüp ile aralarında 14/01/2011 başlangıç ve 31/05/2011 bitiş tarihli transfer sözleşmesi olduğunu bu kapsamda 5.000 TL peşinat ücreti ile aylık 1500 TL ücret ile maç başı ücretler toplamı 35.375,00 TL ücret alacağını ödenmediğini ileri sürerek başlattığı takibe vaki itirazın iptali ile icra inkâr tazminatının davalıdan tahsilini istemiştir. Davalı 2250 TL'nin banka havalesi ile, bakiye ücretin ise araç devri yapılmak sureti ile ödendiğini savunarak davanın reddini dilemiştir. Mahkemece, davanın kısmen kabulü ile, davalının icra takibine yaptığı itirazın iptaline, 32.155 ,00 TL asıl alacak üzerinden takibin devamına, asıl alacağa takip tarihinden itibaren yasal faiz uygulanmasına, asıl alacağın %40' ı olan 12.862,00 TL icra inkâr tazminatının davalıdan alınıp davacıya verilmesine karar verilmiş, hüküm davalı kulüp tarafında temyiz edilmiştir. Davacı, profesyonel futbolcu transfer sözleşmesi kapsamında ödenmeyen ücret alacağını tahsil istemi ile eldeki davayı açmıştır. Davalı ise, 2250 TL'nin banka havalesi ile, bakiye ücretin ise araç devri yapılmak sureti ile ödendiğini savunarak davanın reddini dilemiştir. Mahkemece davacının sözleşmeden kaynaklanan bakiye ücret alacağını ispat yükü kendisinde olan davalının araç devretmek sureti ile ödendiğini ispat edilemediği gerekçesi ile bu miktar yönünden davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Bu noktada, uyumsuzluk davacının bakiye ücretinin araç devredilmek sureti ile ödenip ödenmediği noktasında toplanmaktadır. Davalı Kulüp tarafından, sözleşmenin devamı sırasında 2010-2011 sezonu 2. devresi için transfer olan davacı futbolcunun hak edişinden mahsup edilmek üzere 30.000 TL ile 35.000 TL arasında bir otomobil alınarak futbolcuya verileceği kararlaştırılmış ve bu karar 11/02/2011 tarihli 38 sıra nolu karar ile karar defterine işlenmiştir. Kararda Ücretin bizzat kulüp başkanı tarafından karşılanacağı, alım satım işlemleri için üçüncü bir şahsın görevlendirildiği belirtilmiş olup araç sahibi ile kulüp başkanı arasında yapılan satış protokolünde ise bizzat devrin futbolcuya yapılacağı kararlaştırıldığı anlaşılmıştır. Bu protokolden 17 gün sonra da görevlendirilen şahıs vasıtasıyla devrin bizzat davacıya yapıldığı anlaşılmaktadır. Davalı yanca sunulan tüm bu belgeler ışığında bu aracın bakiye borç için yapıldığı ve araca 30.000 TL bedel biçildiği anlaşılmaktadır. Öyleyse, bu bedelin davacının alacağına mahsubu ile bakiye alacağı kalmış ise o miktar üzerinden davanın kabulü gerekirken delillerin yanlış değerlendirilip yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup bozma sebebidir." Sinerji İçtihat Bankası, ET: 19.03.2022.

²²⁵ Karabağ Bulut, Ücret, 83.

²²⁶ Profesyonel futbolcu İsmail Çokçalış'ın profesyonel futbolcu sözleşmesini uzatmaması nedeniyle Bursaspor Kulübü yöneticileri tarafından tehdit edildiğine ilişkin haber için bkz. <https://www.milliyet.com.tr/skorer/ismail-cokcalis-ozluce-tesislerinde-hurriyetimden-alikonuldum-66545> 38 ET: 19.03.2022

geçersizliğini ileri sürebilir. Örneğin esasında profesyonel futbolcu olmayan bir kişinin futbol kulübünü yanıltarak profesyonel futbolcu sözleşmesi akdetmesi halinde futbol kulübü hile nedeniyle sözleşmeyi sona erdirebilir²²⁷.

3.2. Ücret Türleri

Profesyonel futbolcu sözleşmelerinin atipik yapısı nedeniyle taraflar arasında belirlenen ücret türleri de farklılık göstermektedir. PFSTT'nin 21. maddesinde aylık ücretin asgari ücretten az olamayacağı düzenlenmesine rağmen ücret türlerine ilişkin bir hüküm yer almamaktadır. Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde genellikle birden fazla ücret türü yer almaktadır²²⁸. Bu ücretlerin bir kısmı zamana bir kısmı ise koşulun gerçekleşmesine bağlıdır.

Hizmet sözleşmesi olarak nitelendirilen profesyonel futbolcu sözleşmesinde, profesyonel futbolcunun iş görme edimi sonuç taahhüdü içermez. Bununla birlikte profesyonel futbolcu ile futbol kulübü anlaşarak profesyonel futbolcunun bireysel ya da kulübün elde ettiği başarılar karşılığında ayrıca ücret ödemesi kararlaştırılabilir. Profesyonel futbolcu sonucun doğmamasından sorumlu olmaz ancak sonucun gerçekleşmesi halinde ilave ücrete hak kazanabilir²²⁹.

Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde sıklıkla yer alan ücret türleri aylık ücret, garanti ücret, maç başı ücreti, prim, imza parası ve sadakat bonusu olarak sayılabilir. Çalışmanın devamında bu ücret türleri üzerinde durulacaktır.

3.2.1. Aylık ücret

PFSTT'nin 21. maddesi uyarınca profesyonel futbolcuya aylık asgari ücret tutarının altında olmamak şartıyla ödeme yapılması zorunludur. TFF tarafından hazırlanan tip sözleşmede de asgari ücretten az olmamak kaydıyla net aylık ücretin gösterilmesi gerekmektedir.

²²⁷ Akhisar Belediye Gençlik ve Spor Kulübü'nün esasında futbolcu olmayan Martins Chisom Onyebueke ile sözleşme imzaladığı iddiasına ilişkin haber için bkz. <https://www.goal.com/tr/haber/topcu-falan-degil-soezue-gercek-oldu-transfer-edilen/97u4xpbdy3481bkk4b5g7ghgn> ET: 19.03.2022

²²⁸ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 177.

²²⁹ Karabağ Bulut, *Ücret*, 85.

Aylık ücret, profesyonel futbolcunun gösterdiği mesleki faaliyetin karşılığı olarak ödenmektedir. Aylık ücret, kural olarak profesyonel futbolcunun mesleki faaliyetini gereği gibi yapması sebebiyle ödendiği halde profesyonel futbolcunun sakatlık yahut kart cezası nedeniyle maçlara çıkamaması halinde de profesyonel futbolcu aylık ücrete hak kazanır²³⁰.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde asgari ücretten az olmayacak şekilde aylık ücretin belirlenmesi zorunlu olmakla beraber aylık ücretin sözleşmede öngörülen diğer ödemeler kapsamında profesyonel futbolcuya ödenmiş olacağı ve profesyonel futbolcuya buna ek olarak asgari ücret ödemesi yapılmayacağı kararlaştırılabilmektedir²³¹. Bu yönde bir şartın geçerli olabilmesi için diğer ödemeler kapsamında yapılacak bu ödemelerin, o ay için asgari ücretten az olamayacağı tartışmasızdır. Şayet böyle bir anlaşmanın sözleşmede yer almaması halinde diğer ödemeler ilgili ay için gereken aylık asgari ücret miktarından fazla olsa bile, diğer ücret ödemeleri ile ayrıca asgari ücretin de ödenmesi gerekmektedir²³².

3.2.2. Garanti Ücret

Garanti ücret, profesyonel futbolcunun sözleşme süresince, göstereceği performanstan bağımsız olarak alacağı ücrettir²³³. Garanti ücrete hak kazanılması için önemli olan, profesyonel futbolcunun emeğini, sözleşmede belirlenen süre boyunca işverenin

²³⁰ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 180.

²³¹ Kızılkaya, 40; Hasan Petek, "Profesyonel Futbolcuya Yapılacak Ödemelerin Gecikmesi", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, S. 149-50 (2017), 235; Altay, 98. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde aylık ücretin kararlaştırılması zorunlu olduğundan taraflar sözleşmede aylık ücret belirleyip aylık ücretin garanti ücrete dahil olduğunu, ilave aylık ücret ödenmeyeceğini kararlaştırabilir. Nitekim TFF Tahkim Kurulu da bu yönde karar vermektedir. "*Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferi Talimatının "Ücret, sözleşmede belirlenmesi zorunlu olan ve futbolcuya aylık asgari ücret tutarının altında olmamak kaydıyla ödenen tutardır." şeklindeki 21. maddesinde profesyonel futbolcu sözleşmelerinde kulüp tarafından futbolcuya her halde aylık net asgari ücret tutarında ücret ödenmesi değil, sözleşme süresi boyunca değişik adlar altında futbolcuya ödenecek ücretlerin toplamının, sözleşme süresindeki aylık asgari ücret toplamından az olamayacağı öngörülmüştür. Söz konusu hüküm uyarınca profesyonel futbolcu sözleşmelerinde net aylık ücret olarak net asgari ücret ödeneceği kaydına yer verilmektedir. Bununla birlikte, sözleşme süresinde futbolcuya yapılan ödemeler toplamı, aynı sürede aylık asgari ücret toplamından fazla ise, sözleşmede yer alan aylık asgari ücret ödeneceği kaydı uyarınca kulübün ayrıca asgari ücret ödemekle yükümlü tutulamayacağını kabul edilmesi gerekir.*" <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/103-Anonimle%20Ftirilmi%20C5%9F.pdf> ET: 26.06.2022.

²³² Altay, 98; Kızılkaya, 40.

²³³ Petek, "Ödemelerin Gecikmesi", 236.

hizmetine sunmasıdır²³⁴. Garanti ücret ifadesi, profesyonel futbolcuya ödenecek olan ücretin profesyonel futbolcunun performansından bağımsız şekilde tayin edilmesi anlamına gelmektedir²³⁵.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde kararlaştırılan garanti ücret çoğunlukla maktu ücrettir. Maktu ücret karşılığı yapılan sözleşmelerde, işçinin, hasta, izinli ya da farklı sebeplerle mazeretli olduğu günlere bakılmaksızın belirli zaman dilimi için kararlaştırılan ücret ödenir²³⁶. Profesyonel futbolcunun garanti ücrete hak kazanması bakımından işçinin sezon içerisindeki performansı yahut sakatlık veya cezalı olması gibi haller önem arz etmemektedir²³⁷.

Profesyonel futbolcu ile kulüp arasında kararlaştırılan garanti ücretin ödemesi peşin veya vadeli şekilde yapılabilir²³⁸. Uygulamada kulüplerin her sezon yaklaşık 30 profesyonel

²³⁴ Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 91; Nil Karabağ Bulut, “Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Peşinat Ücreti ve Garanti Ücret”, *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 1, S. 2 (2019), 34.

²³⁵ Karabağ Bulut, “Peşinat Ücreti”, 34; Altay, 101.

²³⁶ Süzek, *İş Hukuku*, 364.

²³⁷ Petek, “Ödemelerin Gecikmesi”, 236.

²³⁸ Vadeli ödemelerin bono ve çek ile yapılabilmesine ilişkin bkz. Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 12.05.2016 tarihli 2016/596 Esas 2016/14023 Karar sayılı kararı: “*Dosya arasında mevcut, taraflar arasında imzalanan 23.07.2015 başlangıç ve 31.05.2017 bitiş tarihli Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin feshi ve bu fesih sebebi ile futbolcuya yapılacak ödemelere dair hükümlere ilişkin 17.09.2015 tarihli protokolde; futbolcuya 6 taksit halinde toplam 600.000,00 TL ödeme yapılacağı, ödemeler için her biri 100.000,00 TL bedelli 22.09.2015, 30.11.2015, 30.12.2015, 29.01.2016, 26.02.2016, 31.05.2015 vadeli senetler verileceği ve senetlerden herhangi bir tanesi vadesinde ödenmediği takdirde diğer senetlerin vadesinin muaccel hale geleceği kararlaştırılmış olup, takip konusu yapılan senetlerin işbu protokolde belirtilen senetler olduğu hususu taraflar arasında uyuşmazlık konusu değildir. Uyuşmazlık, protokolde belirtilen ilk senedin vadesinde ödenip ödenmediği ve bu nedenle de diğer senetler yönünden muacceliyet koşulunun oluşup oluşmadığı hakkındadır. Somut olayda, borçlunun sunduğu HSBC Bank dekontuna göre, 22.09.2015 vade tarihli senede mahsuben 23.09.2015 tarihinde 100.000, 00 TL'nin, alacaklının banka hesabına tamamen ödendiği, anılan senedin takip konusu yapılmayıp, protokolde belirtilen diğer senetlerin muaccel olduğundan bahisle kalan 5 adet senedin toplam bedeli olan 500.000,00 TL'nin tahsili istemi ile 30.09.2015 tarihinde takibe başlandığı görülmektedir. Bu durumda, takip dayanağı bonoların 17.09.2015 tarihli protokol uyarınca verildiği sabit ve tartışmasız olup, anılan sözleşmede senetlerden birinin vadesinde ödenmemesi halinde diğerlerinin muaccel olacağı kararlaştırılmış olmakla, sözleşmede düzenlenen bu muacceliyet şartı geçerlidir. Protokol kapsamında düzenlenen 22.09.2015 vade tarihli ilk bono vadesinde ödenmeyip mahkemenin de kabulünde olduğu üzere vade tarihinden bir gün sonra ödendiğine göre, sözleşme uyarınca verilen takip dayanağı diğer bonoların muaccel olduğunun kabulü gerekir. Hal böyle olunca, alacaklının muaccel hale gelen senetlere dayanarak icra takibi başlatması yukarıda açıklanan ilke ve kurallara, yasal düzenlemeye uygundur.” Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 25.01.2016 Tarihli 2016/14 Esas 2016/750 Karar sayılı kararı: “*Dava, davacının futbolculuk hizmetine karşılık alacağı tahsili istemine ilişkindir. Davacı, çeki süresinde bankaya ibraz edemediğinden çekin zamanaşımına uğrasa da yazılı delil başlangıcı niteliğinde olup asıl borç ilişkisi bulunduğunu ve tanık dinletmek istediğini beyan ve iddia ettiğine göre, davanın 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 313 ve devamı maddelerinde düzenlenen hizmet akdine dayalı alacak istemine ilişkin olduğu kuşkusuzdur. Bu durumda davalının zamanaşımı definin de varlığı ileri sürülen söz konusu temel ilişki esas alınarak ve 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 126. maddesi çerçevesinde çözümlenmesi gerekirken, mahkemece davanın değerlendirilmesinde hataya düşülerek 6762 sayılı TTK'nın 644. maddesine dayalı sebepsiz zenginleşme davası olarak nitelendirilmek suretiyle 1 yıllık**

futbolcuya garanti ücret ödemesi gerektiği göz önünde bulundurulduğunda bu ödemelerin sıklıkla vadeli şekilde yapıldığı görülmektedir.

Ücretin iş görme borcunun karşılığı olması dolayısıyla, profesyonel futbolcu, sözleşmede aksi kararlaştırılmadığı sürece, garanti ücrete, bu ücret ister peşin ödensin ister vadeli ödensin sözleşmenin yürürlükte kalması ve kural olarak kendi iş görme borcunu ifa etmesi şartıyla hak kazanır²³⁹. Garanti ücretin iş görme borcunun karşılığı olup olmadığı hususunda TFF Tahkim Kurulu ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun (UÇK) farklı yönde kararları mevcuttur. Tahkim Kurulu bazı kararlarında fesihden önce doğmuş olan hak ve borçların geçerliliği fesihden etkilenmeyeceğinden bahisle garanti ücretin fesihden önce muaccel olduğu, bu nedenle feshin garanti ücret alacağı üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmayacağı görüşünderken²⁴⁰; bazı kararlarında ise garanti ücretin iş görme ediminin karşılığını oluşturduğu kanaatinde²⁴¹. Garanti ücretin imza parasından farklı olarak profesyonel futbolcunun iş görme ediminin karşılığını oluşturduğu kanaatindeyim²⁴².

3.2.3. Maç Başı Ücreti

Profesyonel futbolcunun, maç kadrosuna dahil olduğu her bir maç bakımından hak kazanacağı kararlaştırılan ücret, maç başı ücreti olarak adlandırılır. Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde, maç başı ücretinin doğması için futbolcunun kişilik maç kadrosuna dahil edilmesi yeterlidir²⁴³.

zamanaşımı süresinin dolduğundan bahisle davanın reddine karar verilmesi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir” Sinerji İçtihat Bankası, ET: 20.03.2022.

²³⁹ Nil Karabağ Bulut, “Peşinat Ücreti”, 46.

²⁴⁰ TFF Tahkim Kurulu 07.03.2016 tarihli 2016/67 Esas 2016/87 Karar sayılı kararı: “Yapılan müzakere neticesinde; futbolcu ...'in sözleşmeyi fesihde haklılığının tespitine; “peşinat” ödemesinin niteliği ve sözleşme hükmü dikkate alındığında; futbolcunun, 2015-2016 sezonunda (25.08.2015 tarihinde) ödenmesi kararlaştırılan 135.000,00 TL peşinat alacağı olduğu kabul edilmiş; buna karşılık taleple bağlılık ilkesi uyarınca 99.843,94 TL peşinat ücreti alacağı olduğunun tespitine; peşinat ücreti alacağının 25.08.2015 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte kulüpten tahsil edilerek futbolcuya ödenmesine...” <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=247&ftxtID=24658> ET:13.06.2022

²⁴¹ TFF Tahkim Kurulu 28.01.2010 tarihli 2009/640 Esas 2010/38 Karar sayılı kararı: “...Belirtilen hususlar çerçevesinde, profesyonel futbol ilişkisinin, herhangi bir sebeple öngörülen süreden önce sona ermesi halinde, futbolcu, kararlaştırılan ücretin, sözleşmenin yürürlükte kaldığı süreye denk gelen kısmına hak kazanır. Sözleşmenin sona ermesi ile, tarafların borçları karşılıklı olarak ileriye etkili olarak ortadan kalktığından, futbolcu, kararlaştırılan ücretin, sona erme anından sonraki dönemine tekabül eden kısmını elde etme imkanını kaybeder. Sözleşmenin sona ermesiyle, anılan döneme ilişkin ücret alacağı da artık doğmaz.” Karabağ Bulut, “Peşinat Ücreti”, 54.

²⁴² Karabağ Bulut, “Peşinat Ücreti”, 61.

²⁴³ Karabağ Bulut, *Ücret*, 91. TFF Futbol Müsabaka Talimatı'nda 14. maddesinin 2. fıkrasında “Müsabaka başlamadan önce, müsabakada yer alacak biri kaleci olmak üzere 11 (onbir) futbolcu ve lig statülerinde aksi belirtilmediği sürece en fazla 7 (yedi) yedek futbolcunun bulunduğu müsabaka isim listesinin imzalanarak hakeme ibraz edilmesi zorunludur” düzenlemesi yer almaktaysa da işbu çalışmanın yazıldığı

Doktrinde maç başı ücretinin ücret eki olarak parça başına (akort) ücret mahiyetinde olduğu ifade edilmektedir²⁴⁴. İşçinin ürettiği mal veya ortaya koyduğu işin miktarına göre ücrete hak kazanılan sisteme parça başına (akort) ücret sistemi denir²⁴⁵. Akort ücret, parça sayısı, uzunluk veya ağırlık gibi birimlerin baz alınması, her birim için bir ücretin belirlenmesi ve bu ücretin işçi tarafından belirli bir çalışma sürecinde üretilen birim sayı ile çarpılarak hesaplanır²⁴⁶.

TBK m. 411 hükmü gereğince işçinin yalnız bir işverene parça başına iş yapmayı üstlenmesi halinde işveren, işçiye yeterli iş vermekle yükümlüdür. Fakat TBK'nin bu hükmünün profesyonel futbolcu sözleşmelerinde uygulanabilmesi mümkün değildir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücretin yalnızca maç başı olarak belirlenmesi, işin niteliği ile bağdaşmaz. Yukarıda bahsettiğimiz üzere²⁴⁷ profesyonel futbolcu sözleşmesinde profesyonel futbolcunun iş görme borcu sadece maçlara çıkmaktan ibaret değildir, aksine profesyonel futbolcu, iş görme edimi olarak maçlara çıkmaktan ziyade maçlara hazırlanmak ile iş görme borcunu ifa etmektedir. Dolayısıyla parça başına ücret, profesyonel futbolcu sözleşmelerinde ancak aylık ücret, garanti ücret gibi zamana göre ücrete ek olarak yer alabilir²⁴⁸.

Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde maç başı ücretine ilişkin düzenlemelere sıklıkla karşılaşılmaktadır. Kulüp, bir profesyonel futbolcuyu transfer ederken gelişen teknoloji sayesinde detaylı şekilde araştırma yapmasına rağmen profesyonel futbolcuların performansları antrenör taktiğine uyum, takım arkadaşlarıyla ilişki, ligin oyun stiline uyum gibi birçok değişkene bağlıdır. Dolayısıyla kulüpler, maç başı ücretiyle yüksek performans göstererek düzenli olarak forma şansı bulan profesyonel futbolcu ile diğer profesyonel futbolcular arasında farklı ücret ödeme imkanına sahip olmaktadır²⁴⁹.

dönemde yürürlükte bulunan TFF Yönetim Kurulu tarafından ıkarılan 2021 – 2022 Sezonu Süper Lig Müsabakaları Statüsü'nün “*Müسابaka isim listeleri, en fazla 21 futbolcudan, yukarıda belirtilen koşullar ve aşağıdaki usule göre oluşturulur*” hükmü uyarınca 2021-2022 sezonunda takımlar 21 kişilik kadro bildirebilmektedir. <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/STATULER/2021-2022/2021-2022-SL-STATU.pdf> ET: 21.03.2022.

²⁴⁴ Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 93.

²⁴⁵ Fatih Uşan, *İş ve Sosyal Sigorta Uygulamasında Parça Başına Ücret* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2003), 23.

²⁴⁶ Süzek, *İş Hukuku*, 363; elik, Caniklioğlu ve Canbolat, *İş Hukuku*, 297.

²⁴⁷ Bkz. 2.3.1.

²⁴⁸ Karabağ Bulut, *Ücret*, 93.

²⁴⁹ Maç başı ücret hakkında TFF Tahkim Kurulu kararı için bkz. “*Futbol sözleşmelerinde maç başı ücreti, futbolcunun (ilk on birde oyuna başlaması veya sonradan oyuna alınması ile) müsabakada oynaması ya da (sonradan oyuna alınmasa bile) sadece müsabaka kadrosunda yer alması halinde (genellikle futbolcunun*

Maç başı ücretinin diğer bir yönü ise profesyonel futbolcuların motivasyonunu yükseltmesidir. Maç başı ücreti, profesyonel futbolcuyu söz konusu başarıya ulaşabilme hususunda motive ettiği gibi, profesyonel futbolcunun maçta oynaması veya kadroda yer alması durumunda yaptığı işin karşılığında ilave kazanç elde etmesini de sağlar²⁵⁰.

Maç başı ücretinin miktarı ve hak kazanma koşulları profesyonel futbolcu ile kulüp arasında akdedilen sözleşmede serbestçe kararlaştırılabilmektedir. Uygulamada sıklıkla “Futbolcu ilk 11’de oynadığı takdirde maç başı ücretinin tamamını alır. Futbolcu, 21 kişilik maç kadrosunda olup oyuna sonradan girerse maç başı ücretinin %75’ini alır. Futbolcu 21 kişilik maç kadrosunda olup sonradan oyuna giremez ise maç başı ücretinin %50’sini alır. Futbolcu 21 kişilik maç kadrosuna giremez ise maç başı ücreti alamaz” şeklinde anlaşma yapılmaktadır²⁵¹. Bununla birlikte sözleşmede yalnızca maç başı ücretine yer verilmiş ve ayrıca başka bir şart düzenlenmemişse profesyonel futbolcu, maç kadrosuna dahil olmakla birlikte maç başı ücretinin tamamına hak kazanmalıdır²⁵².

ilk on birde oynaması halinde belirlenen miktarın tamamı, sonradan oyuna girme halinde belirlenen miktarın %75 oranındaki kısmı, müsabaka kadrosunda yer alma halinde ise belirlenen miktarın %50 oranındaki kısmı şeklinde) ödenecek bir ücret olarak kararlaştırılmaktadır. Dolayısıyla kulüp, futbolcunun ilk on birde oyuna başlaması veya sonradan oyuna alınması ile müsabakada oynaması ya da müsabaka kadrosunda yer alması halinde futbolcuya sözleşmede belirlenen miktarda maç başı ücreti ödemeyi taahhüt etmektedir. Kulübün maç başı ücreti ödeme borcunun ifa zamanı taraflarca belirlenmemiş (sözleşmede vade kararlaştırılmamış) ise, futbolcunun maç başı ücreti alacağı TBK m. 90 uyarınca ücret ödeneceği kararlaştırılan durumun gerçekleşmesi ile doğar ve doğduğu anda muaccel olur. Doğduğu anda muaccel olan maç başı ücreti borcunun borçlusunu olan kulüp de ancak alacaklı futbolcunun ihtarı ile temerrüde düşer (TBK m. 117 / 1). Taraflarca maç başı ücreti için vade belirlenmiş ise, ücret borçlusunu kulüp, (vadenin taraflarca belirlenmiş olması sebebiyle) alacaklı futbolcunun ihtarına gerek olmaksızın vadenin geçmesi ile temerrüde düşer.” [https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/20-%20\(Anonimlestirilmis\).pdf](https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/20-%20(Anonimlestirilmis).pdf) ET: 26.06.2022.

²⁵⁰ Karabağ Bulut, *Ücret*, 92.

²⁵¹ Petek, “Ödemelerin Gecikmesi”, 237. Yargıtay kararına konu maç başı için yüzdeli anlaşma için bkz. Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 21.10.2020 tarihli 2020/3850 Esas 2020/5967 Karar sayılı kararı: “*Tadil Sözleşmesine göre 2012/2013 sezonu için 30.1.2012 tarihinde 175.000,00 TL garanti ücret, 175.000,00 TL maç başı ücreti ödeneceğinin vurgulandığı, futbolcu ve tadil sözleşmesine göre aynı zamanda maç başı ücretinin sezonda oynanacak devreli lig müsabakalarının toplam maç adedine bölünmesi ile ortaya çıkacak miktar olduğu, müsabakada sahaya ilk 11’de çıkılırsa maç başı ücretin tamamının, sonradan oyuna girilirse %75’inin, sadece ilk 18 kişilik kadroda yer alırsa %50’sinin hak kazanılacağı hususlarına yer verildiği...*” <https://karararama.yargitay.gov.tr/> ET:06.05.2022.

²⁵² Karabağ Bulut, *Ücret*, 91. TFF Tahkim Kurulu’nun 04.05.2006 tarihli 2006/64 Esas 2006/106 Karar sayılı kararı: “*Başvuruda bulunan kulüp vekili, maç başı ücretin futbolcunun kadroda yer almasına ve maçtaki konumuna bağlı olarak değişkenlik gösterdiğini, maç başı ücrete ilişkin kriterlerin kulüpler bakımından artık bir teamül haline geldiği için sözleşmede buna ilişkin esasların yer almasına gerek olmadığını ileri sürmektedir. Oysa Profesyonel Futbol ve Transfer Talimatı’nın 25. maddesi gereğince, futbolcuya yapılacak ödemeler ve ödeme şekilleri sözleşmede gösterilir ve kulüp, adı geçen Talimat’ın 27/a maddesine göre sözleşmede yazılı olan ücreti, kararlaştırılan şekilde 25. madde gereğince futbolculara ödemekle yükümlüdür. Bu sebeple kulüpler tarafından futbolculara yapılacak ödemeler, kulüpler tarafından düzenlenen iç yönetmeliklerle değil, her futbolcu ile ayrı ayrı yapılan tip sözleşmelerde ferdileştirilen koşullara göre belirlenir. Bu çerçevede kulübün ödemesi gereken maç başı ücrete ilişkin*

TBK m. 401 ve PFSTT m. 21 uyarınca maç başı ücretinin şarta bağlı olması nedeniyle profesyonel futbolcu sözleşmesinde futbolcu lehine yalnızca maç başı ücretinin ödenmesinin kararlaştırılabilmesi mümkün değildir. Ancak uygulamada, profesyonel futbolcunun aylık asgari ücreti karşılayacak miktarda maç başı ücretine hak kazanması halinde ayrıca asgari ücret ödenmeyeceğinin kararlaştırıldığı sıkça görülmektedir. Tarafların bu yöndeki anlaşmaları ise kanuna aykırı olmadığından geçerlidir²⁵³.

3.2.4. Prim

Prim, işyerinde işçinin gösterdiği üstün emeğin karşılığında, ifa etmeyi başardığı işin karşılığında ödenen aylık ücrete ilave ödemedir²⁵⁴. Primin, işçiyi daha iyi, başarılı ve verimli çalışmaya motive etme amacı da vardır²⁵⁵. Yargıtay'a göre prim, özel bir çaba gösterilerek, iyi bir şekilde yerine getirilen işin karşılığında ödenen ek bir ücrettir²⁵⁶.

bütün hususların da uygulamada hemen hemen bütün kulüplerin yaptığı gibi tek tip sözleşmede ayrıntılı olarak düzenlenmesi gerekir. Durum böyle olmakla birlikte taraflar arasındaki tek tip sözleşme incelendiğinde, maç başı ücretle ilgili olarak hiçbir kriter ve şartın belirlenmemiş olduğu görülmektedir. Bu sebeple TFF uygulaması ve ilgili talimat hükümleri dikkate alındığında, futbolcunun maç başı ücretine hak kazanabilmesi için kadroya alınıp maça çıkmasının yeterli olduğu ve ilk onbirde oynama, oyuna sonradan girme gibi ayrımların sözleşmede yer almadığı için dikkate alınmayacağı sonucuna varılmaktadır." Arslan ve Kocasakal, 390.

²⁵³ Profesyonel futbolcu sözleşmesinde maç başı alacaklarının asgari ücretin üzerinde olması halinde asgari ücretin ödenmemesi için sözleşmede açıkça bu yönde düzenleme olması gerektiğine ilişkin karar için bkz. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 09.11.2017 tarihli 2016/5487 Esas 2017/10730 Karar sayılı kararı: "Dava, Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinden kaynaklanan ödenmeyen ücret alacağının tahsili istemine ilişkin olup, mahkemece, maç başı ücret miktarının, asgari ücretin altında kalması halinde, sözleşmede yazılı asgari ücret ödemesinin yapılacağı hususunda saptamada bulunularak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Taraflar arasındaki sözleşmenin ödemeler ve özel hükümler başlıklı 3. maddesinde açıkça "Asgari Ücret" düzenlemesine yer verilmiş; sözleşmenin devamında Kulüp tarafından taahhüt edilen diğer ücretler ve ödeme şekli başlıklı kısımda ise ayrıca "Futbolcu spor toto 3. lig müsabakalarında oynayacağı ve oyuna sonradan dahil olacağı müsabakalar için 750 TL. maç başı ücret alacaktır. 18'e girer ve oyuna dahil olmaz ise %50 maç başı ücret alacaktır." ifadesi ile maç başı ücret alacağı ve ödeme koşulları belirtilmiştir. Sözleşmede ayrıca mahkemenin gerekçesinde belirtildiği şekilde bir koşul bulunmamaktadır. Bu haliyle sözleşmede ayrı ayrı belirtilmek suretiyle futbolcu ücreti olarak düzenlenen Asgari Ücret ve Maç Başı Ücreti yönünden davalı kulübün sorumlu olacağı sonucuna ulaşılmaktadır. Hal böyle olunca, sözleşmenin açık düzenlemesi varken, yorum yapmak suretiyle asgari ücretin, maç başı ücreti içerisinde yer aldığı kabulü ile hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." Murat Balcı, Turan Turan, Emrullah Alparslan Aydın, Buse Alpay ve Emek Karakoç, CAS ve Yargıtay Kararları Işığında Futbolda Hukuki Uyuşmazlıklar (Ankara: Adalet Yayınevi, 2020), 783. Karabağ Bulut, Ücret, 35; Altay, 100. Fakat bu yöndeki uygulamanın kulüpler tarafından kötü niyetli olarak kullanıldığı gözlemlenmektedir. Eski profesyonel futbolcu Ergin Keleş bu hususu şu şekilde açıklamıştır; "Düzenli ödeme yapmayan kulüpler, kadrosunda görmek istemediği yerli futbolcuyu "Sözleşmenin yarısı maç başı, seni oynatmam, kadroya da aldirtmam" diyerek tehdit ediyor ve birikmiş alacaklarından vazgeçiriyor". Ergin Keleş, *Nasıl Yıldız Olunmaz?* (İstanbul: İletişim Yayınevi, 2022), 107.

²⁵⁴ Centel, İş Hukukunda Ücret, 126; Süzek, *İş Hukuku*, 365; Çağlar Çopuroğlu, *Ücret ve Korunması* (Ankara: Turhan Kitabevi, 2013), 23.

²⁵⁵ Süzek, *İş Hukuku*, 365; Sümer, 78.

²⁵⁶ Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 03.01.1966 tarihli 1965/10580 Esas 1966/2 Karar sayılı kararı. Çopuroğlu, 23.

Sportif alanda daha iyi sonuçlar elde etme ve başarılı olma amacının gerçekleştirilmesine, profesyonel futbolcuların daha iyi futbol oynamalarına katkıda bulunmak için, hemen hemen bütün kulüplerde prim ödeme sistemi uygulanmaktadır²⁵⁷. Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde prim, profesyonel futbolcunun bireysel performansına bağlı olarak kararlaştırılabileceği gibi takım performansına²⁵⁸ bağlı olarak da kararlaştırılabilir.

²⁵⁷ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 182.

²⁵⁸ Kulübün üst lige çıkması halinde kararlaştırılan prim ödemesi için bkz. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 23.02.2015 tarihli 2014/12292 Esas 2015/5391 Karar sayılı kararı: “*Dava, taraflar arasındaki profesyonel futbolcu sözleşmesi kapsamında düzenlenen protokollere dayalı olarak davacı alacağının tahsili amacıyla yapılan icra takibine vaki itirazın iptali istemine ilişkin olup, uyuşmazlık protokollerde davacıya ödenmesi kararlaştırılan 100.000 TL süper lige çıkma primi ile 50.000 TL süper lige çıkma ek primi ödemelerinde Prim ve maç başı uygulama yönetmeliği hükümlerinin esas alınıp alınmayacağı noktasında toplanmaktadır. Taraflar arasında yapılan 10.07.2010 tarihli protokolde 2010-2011 sezonunda Orduspor'un Süper Lig'e çıkması durumunda davacı futbolcuya 100.000 TL süper lige çıkma primi ödeneceği kararlaştırılmış, 26.04.2011 tarihli ek protokolde de davalı spor kulübünün 2010-2011 sezonunda Bank Asya 1. Lig'e katılan takımlar arasında ilk ikiye girerek doğrudan süper lige çıkması veya play off'a katılarak yapılacak müsabakalar sonucunda süper lige çıkmayı hak etmesi durumunda davacı futbolcuya 50.000 TL süper lige çıkma ek primi verileceği, bu primin daha önceden hazırlanan sözleşmelerde yer alan garanti ücreti, maç başı ücreti veya şampiyonluk ve süper lige çıkma primi adı altındaki tüm maddi edimlere ek olarak verileceği düzenlenmiştir. Her iki protokol kapsamı itibarıyla davacıya ödenmesi taahhüt edilen süper lige çıkma primi ve ek priminin ödenmesinde Prim ve maç başı uygulama yönetmeliği hükümlerinin uygulanacağına dair bir kayıt ve şarta yer verilmemiştir. İlk protokolde davacının süper lige çıkma primini hak etmesi için 2010-2011 sezonunda davalı kulübün süper lige çıkması, ek protokolde ise ilk ikiye girerek doğrudan süper lige çıkması veya play off'a katılarak yapılacak müsabakalar sonucunda süper lige çıkmayı hak etmesi şartı getirilmiştir. Dosya kapsamı itibarıyla her iki protokoldeki bu şartların gerçekleştiği ve davacının protokollerde kararlaştırılan ücretleri talep etme hakkının doğduğunun kabulü gerekir. Hal böyle olunca mahkemece davalı kulübün süper lige çıkma şartının gerçekleştiği ve her iki protokol kapsamında ücretin tamamına hak kazandığı gözetilerek protokol hükümlerine göre yapılacak hesaplama sonucuna uygun karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hatalı değerlendirmeye dayalı olarak hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir”. Sinerji İçtihat Bankası, ET: 27.03.2022. Üst lige çıkılması halinde kararlaştırılan prim hakkında TFF Tahkim Kurulu kararı için bkz. “Yapılan inceleme neticesinde, taraflar arasında 13.01.2020 başlangıç ve 31.05.2020 bitiş tarihli Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi'nin akdedildiği; davacının itirazına konu üst lige çıkma priminin, sözleşmenin “Ödemeler ve Özel Hükümler” başlıklı 3. bölümünde “Şarta Bağlı Ödemeler” başlıklı 1-C maddesinde “2019/2020 futbol sezonunda futbolcu, kulübün bir üst lige yükselmesi halinde prim olarak 17 lig maçı üzerinden hesaplanacak toplam net [...] TL (YÜZELLİBİNTÜRKLİRASI) prime hak kazanacaktır. Bu prim, futbolcunun sadece oyuna girdiği lig maçları sayısının bir maç karşılığına denk gelen prim miktarı ile çarpılması ile belirlenecektir” şeklinde düzenlendiği tespit edilmiştir. Buna göre, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun kararında da isabetli olarak belirtildiği üzere, primin davacının sadece oyuna girdiği lig maçları için belirlendiği ve hesaplanmasında oyuna girdiği lig maçı sayısının dikkate alınacağı açıktır. Dolayısıyla UÇK'nin “2019/2020 sezonunda 6 maçta fiilen oyuna giren davacı futbolcunun, toplam [...]TL ([...]X6) üst lige çıkma primine hak kazandığı” tespiti, taraflar arasında akdedilen sözleşme hükmüne uygun ve isabetlidir. Bu nedenle aksi yöndeki davacı vekili itirazının reddine karar verilmesi gerekmiştir.” <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/81-Anonimle%C5%9Ftirilmi%C5%9F.pdf> ET: 26.06.2022. Kupa finali oynanması halinde kararlaştırılan prim ödemesi için bkz. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 09.04.2014 tarihli 2013/23787 Esas 2014/10804 Karar sayılı kararı: “Her ne kadar mahkemece, taraflar arasında imzalanan sözleşmenin özel hükümler bölümünün (o) bendi gereğince, 2011 – 2012 sezonunda şampiyon olduğunda şampiyonluk primi olarak davalı tarafından davacı futbolcuya 20.000.00.TL ödeneceğinin kararlaştırılması ve davalı spor kulübünün de 2011 – 2012 sezonunda TFF 2.lig kategorisine yükselmesinin şampiyonluk olarak sayılması gerektiğinden bahisle şampiyonluk primi olarak bakiye 11.500.00.TL'nin davalıdan tahsiline karar verilmiş ise de; Türkiye Futbol Federasyonunun 2011 – 2012 sezonu Spor Toto 3.lig müsabakaları statüsünde “şampiyonluk” ve “bir üst lige terfi” olmak üzere iki statü belirlendiği,*

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde prime ilişkin koşullar taraflar arasında serbestçe kararlaştırılır, aynı zamanda sözleşmede prime ilişkin özel bir anlaşmanın yer almaması da mümkündür.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde prime ilişkin özel bir anlaşma yer almasa da iş ilişkisi sırasında kulüp tarafından vaat edilen prim taahhütleri de geçerlidir²⁵⁹. Kulüp tarafından gerçekleştirilen prim ödeme taahhüdünün profesyonel futbolcu tarafından açıkça veya örtülü olarak kabul edilmesi kulübü, söz konusu primi ödeme borcu altına sokar²⁶⁰.

Kulüplerin profesyonel futbolculara ödeyecekleri ücretin tayininde profesyonel futbolcunun yeteneği, tecrübesi, tanınırlığı gibi birden fazla etken rol oynar. Dolayısıyla kulüp, profesyonel futbolculardan biri ile imzaladığı sözleşmede başarı primine yer

gruplarını birinci bitiren takımların şampiyon olduğu, play-off müsabakalarında başarılı olan takımların bir üst lige terfi eden takımlar olduğu, davalı kulübünde 2011- 2012 sezonunda grubunda şampiyon olmadığı ancak play-off müsabakalarında başarılı olarak TFF 2.lig kategorisine yükseldiği, davalı kulübün sözleşmede yer almamasına rağmen kendi inisiyatifi ile davacı futbolcusuna 8.500.00.TL bir üst lige çıkma primi verdiği buna göre davacı futbolcunun şampiyonluk primi almaya hak kazanmadığı dosya kapsamı ve alınan bilirkişi raporu ile sabit olduğundan bu yöndeki davacı talebinin reddi gerekirken yukarıda yazılı yanlış gerekçe ile bu talebin kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.” Sinerji İçtihat Bankası, ET: 27.03.2022. Şampiyon olunması halinde kararlaştırılan prim ödemesi için bkz. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 06.03.2014 tarihli 2013/26018 Esas 2014/6269 Karar sayılı kararı: “Davacı, sözleşmenin özel hükümler başlıklı bölümü (p) bendinde yazılı “2011-2012 sezonunda şampiyon olduğunda şampiyonluk primi olarak 15.000 TL verilecektir.” şeklindeki kararlaştırmaya göre şampiyonluk primi talebinde bulunmuştur. Davalı taraf bu taleple ilgili olarak, takımın şampiyon olmadığını, bir üst lige çıkma hakkı kazandığını, bu yüzden futbolculara 2.250 TL ödeme yaptıklarını savunarak talebin reddine karar verilmesini istemiştir. Mahkemece, davalı kulübün şampiyon olmadığını ancak bir üst lige çıkmış olmasının aynı amaca yönelik olduğu gerekçesi ile bu kısım talebinde kabulüne karar verilmiştir. Sözleşme hükmünde açıkça, “şampiyon olunması” halinde ödeme yapılacağı yazılı olup, bu yöndeki talebin reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir.” Sinerji İçtihat Bankası, ET: 27.03.2022.

²⁵⁹ Kızılkaya, 43. Karabağ Bulut, Ücret, 96. TFF Tahkim Kurulu 24.05.2007 tarihli 2007/140 Esas 2007/190 Karar sayılı kararı: “Özel Hukuk sistemimizde “borcun tecdidi (yenilenmesi)” kavramı vardır. Ancak tecdidin akitten açık şekilde anlaşılması gerekir. 09.06.2006 tarihli yeni transfer sözleşmesi ayrı ve bağımsız bir sözleşme olup 28.07.2005 tarihli önceki sözleşmenin tecdidi niteliğinde değildir. Yeni sözleşme bağımsız bir sözleşme olduğundan önceki sözleşmeden kaynaklanan borçlar ortadan kalkmadığı gibi önceki sözleşme zamanında doğmuş sair borçlar da ortadan kalkmaz. Eğer ikinci sözleşme bir tecdit niteliğinde olsaydı önceki sözleşmeden doğan alacaklar ferileriyle birlikte ortadan kalkmış sayılacaktı. Oysa yeni sözleşmede önceki borçların ortadan kalktığına dair bir açıklık yoktur. Şampiyonluk vaadi ise sözleşmede yer alan bir vaat değildir. 28.07.2005 tarihli sözleşmede yer almasa da AA Yönetim Kurulunun 18.04.2006 tarihli kararında takımın süper lige yükselmesi halinde futbolculara 60 bin YTL (brüt) şampiyonluk primi ödeneceği kararlaştırıldığına göre bu karar AA Kulübünü bağlar. Zira bu karar BK m. 8 anlamında bir “alenî mükafat vaadidir”. Vaadi yapan kişinin muhatap çevresini belirleme, bunu sınırlama hakkı mevcuttur. Kulüp de vaadini futbolcuları çevresiyle sınırlamıştır. Kulüp bu vadiyle bağlıdır. Dolayısıyla muteriz futbolcu XX’in yeni sözleşme imzalamakla önceki sözleşme dönemindeki taleplerinden vazgeçtiği sonucu çıkarılamayacağından şampiyonluk primine ilişkin talebi yerinde görülmelidir.” Arslan ve Kocasakal, 482-5.

²⁶⁰ Karabağ Bulut, Ücret, 96. Aksi yönde görüş için bkz. Petek, Profesyonel Futbolcu, 183. “Prim ödemeleri, profesyonel futbolcu sözleşmesinde düzenlenmediği için, ücret eki niteliğinde olmadığı sürece, tamamen kulübün tutumuna bağlıdır. Bu nedenle vaat edildiği halde ödenmemesi, futbolcuya prim ödenmesini talep hakkı vermez.”

verirken diğ er bir profesyonel futbolcu ile kurduğ u sözleşmede bu yönde bir düzenlemeye yer vermeyebilir²⁶¹.

3.2.5. İmza Parası

İmza parası, diğ er kulüpler yerine sözleşme imzalamayı kabul ettiğ i kulüple sadece sözleşme imzaladığ ı için profesyonel futbolcuya ödenen ücret olarak tanımlanabilir²⁶². Profesyonel futbolcunun imza parasına hak kazanması için sözleşmenin kurulmuş olması yeterlidir²⁶³. Kulüpler tarafından profesyonel futbolculara garanti ücrete ilave olarak imza parası ödenmesinin nedeni profesyonel futbolcuyu kulüp ile sözleşme imzalamaya ikna etmektir. Uygulamada imza parası genellikle peşin ödenmekle birlikte tarafların anlaşması halinde taksitli şekilde ödenmesi de mümkündür²⁶⁴.

İmza parası, profesyonel futbolcunun iş görme ediminden bağımsız olarak sözleşmenin imzalanmasına, bir diğ er ifadeyle kurulmasına bağılıdır. Bu nedenle imza parası, TBK m. 393 anlamında ücret olarak değ erlendirilemez²⁶⁵. Doktrinde imza parasının TBK m. 177’de düzenlenen “bağ lanma parası” niteliğ inde olduğu görüşü hakimdir²⁶⁶. TBK’nin bağ lanma parası başlıklı 177/1 hükmü şu şekildedir; “Sözleşme yapılırken bir kimsenin vermiş olduğu bir miktar para, cayma parası olarak değ il sözleşmenin yapıldığ ına kanıt olarak verilmiş sayılır.” Bu hükümden hareketle bağ lanma parası, sözleşme koşullarında anlaşıldığ ı ve sözleşmenin kurulduğ unu ispatlamak amacıyla bir tarafın diğ er tarafa sözleşme kurulurken verdiğ i bir miktar para şeklinde tanımlanabilir²⁶⁷. Taraflar arasında akdedilen sözleşmenin herhangi bir nedenle geçersiz olması halinde bağ lanma parası verilen kişinin, aldığ ı parayı TBK m. 77 ve devamında düzenlenen sebepsiz zenginleşme

²⁶¹ Karabağ Bulut, *Ücret*, 95. Takım başarısına göre prim ödemesine örnek olarak Galatasaray Spor Kulübü ile Fransız futbolcu Bafetimbi Gomis arasında akdedilen sözleşme gösterilebilir. Bu sözleşmede TFF Süper Lig şampiyonluğu halinde 200.000,00 USD, Süper Lig ve UEFA müsabakalarında elde edilecek her puan için 5.000,00 Euro prim anlaşması yapılmıştır. <https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/614110> ET: 27.03.2022.

²⁶² Karabağ Bulut, *Ücret*, 85.

²⁶³ Altay, 99. Karabağ Bulut, “Peşinat Ücreti”, 31.

²⁶⁴ Kızılkaya, 41; Altay, 99.

²⁶⁵ Karabağ Bulut, *Ücret*, 85; Kızılkaya, 41.

²⁶⁶ Karabağ Bulut, *Ücret*, 85; Altay, 99.

²⁶⁷ Burcu Yağcıoğ lu, Bağ lanma Parası, Cayma Parası, Bunların Ceza Koş uluyla Benzerlikleri ve Farklılıkları, Prof. Dr. Ş eref Ertaş’a Armağ an 19, *DEÜHFD*, Özel Sayı (2017), 1211; M. Kemal Oğ uzman ve Turgut Öz, *Borç lar Hukuku Genel Hük ümler, C. II* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021), 523; Ahmet Kılıçoğ lu, *Borç lar Hukuku Genel Hük ümler* (Ankara: Turhan Kitabevi, 2021), 975.

hükümleri çerçevesinde iade etmesi gerekmektedir çünkü bağlanma parası tahakkuk etmeyen bir nedenle verilmiş olacaktır²⁶⁸.

TBK'nin 177. maddesinin ikinci fıkrasında ise aksine sözleşme veya yerel adet olmadıkça bağlanma parasının asıl alacaktan mahsup edileceği yönünde bir karine getirilmiştir²⁶⁹. Fakat profesyonel futbolcu ile kulüpler arasında yapılan anlaşmalarda imza parasının diğer alacaklardan bağımsız olduğu, bu nedenle imza parasının mahsup edilmemesi gibi bir yerel adet bulunmaktadır. Dolayısıyla sözleşmede imza parasına dair anlaşma bulunmasa dahi, sözleşmenin kurulma anında ödenen bir miktar paranın imza parası olarak kabul edilmesi ve sektördeki yerel adet gereğince sözleşmede karşılaştırılan ücretlerden düşülmemesi gerekmektedir²⁷⁰.

Taraflar arasında imza parası ödemesi karşılaştırıldığı durumlarda sözleşme kulübün kusuru yahut tarafların kusursuz olmasına rağmen sona ermesi halinde imza parasının iadesi mümkün değildir. Ancak sözleşme profesyonel futbolcunun kusuru nedeniyle sona ermiş ise bu bedelin oranlanarak sebepsiz zenginleşme hükümleri çerçevesinde kulübe iadesi söz konusu olmalıdır²⁷¹.

3.2.6. Sadakat Bonusu

Sadakat bonusu, bir sporcunun kulübüyle imzaladığı sözleşmede yer alan; sporcunun sözleşme süresi boyunca kulüpte kalmayı taahhüt etmesi ve bu taahhüdüne sadık kalması halinde kulübü tarafından kendisine ödenecek ilave ücrete verilen addır²⁷². Taraflar arasındaki sözleşmenin süresinden önce tarafların anlaşmasıyla, profesyonel futbolcunun başka kulübe transferiyle sona ermesi halinde profesyonel futbolcu sadakat bonusuna hak kazanamayacaktır. Fakat profesyonel futbolcunun sözleşmesini feshetmeden alacakları için yahut başka nedenlerle TFF'ye veya adli yargıya başvurması halinde sözleşme sona ermeyeceğinden sadakat bonusuna hak kazanmasına engel değildir. Taraflar, sadakat

²⁶⁸ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2021), 1219; Kenan Tunçomağ, *Türk Borçlar Hukuku, I. Cilt, Genel Hükümler* (İstanbul: Sermet Matbaası, 1976), 896; Safa Reisoğlu, *Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (İstanbul: Beta Yayıncılık, 2012) 454; Turgut Akıntürk ve Derya Ateş Karaman, *Borçlar Hukuku* (İstanbul, Beta Yayınevi, 2022), 160; Yağcıoğlu, 1221.

²⁶⁹ Yağcıoğlu, 1218.

²⁷⁰ Karabağ Bulut, *Ücret*, 86; Altay, 99.

²⁷¹ Kızılkaya, 42; Petek, "Ödemelerin Gecikmesi", 237. Aksi yönde görüş için bkz. Karabağ Bulut, *Ücret*, 87. İmza parasının ödenmemesi halinde profesyonel futbolcunun hizmet sözleşmesini haklı nedenle feshettiğine ilişkin CAS kararı için bkz. CAS 14.03.2014 tarihli 2013/A/3237 *Bratislav Ristic v. FK Olympic Sarajevo* kararı. <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/3237.pdf> ET: 23.06.2022.

²⁷² Hakkı Mert Doğu, "Sadakat Bonusu", *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 2, S. 1 (2020), 86.

bonusu olarak belli bir miktar paranın ödenmesini kararlaştırabilecekleri gibi otomobil yahut ev verilmesi gibi aynı ödemeyi de kararlaştırabilirler²⁷³.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde sadakat bonusunun verilmesinde kulübün menfaatleri ön plana çıkmaktadır. Kulüp, popüler, gelecek vadeden ve kendinden sıklıkla söz ettiren sporcuları elinde tutmak ve bu sayede forma satışları, maç bileti vb. gelirlerini artırmak amacıyla sadakat bonusu taahhüt etmektedir²⁷⁴.

3.3. Ücret Ödeme Borcunun İfası

3.3.1. Ödeme Yapacak Kişi

Profesyonel futbolcunun ücreti, futbolcuyu istihdam ettiği veya istihdam etmiş sayıldığı süreyle sınırlı olmak üzere, profesyonel futbolcu sözleşmesi gereğince kulüp tarafından ödenir²⁷⁵. Profesyonel futbolcuların geçici transfer sözleşmesi²⁷⁶ yahut iki kulüp arasında karşılıklı futbolcu değişimi durumlarında aksine bir anlaşma yoksa ücret ödemesi profesyonel futbolcunun yeni kulübü tarafından yapılır²⁷⁷.

Ücret ödeme borcu, maddi nitelikte borç olduğundan, ücret ödeme borcunun üçüncü bir kişi tarafından ifa edilmesi de mümkündür. Nitekim TBK'nin 83. maddesi uyarınca alacaklı, borcun şahsen ifasında menfaat sahibi değilse borçlu, borcunu şahsen ifa

²⁷³ Doğu, 90.

²⁷⁴ Doğu, 91. Lionel Messi'nin FC. Barcelona kulübü ile yapmış olduğu sadakat bonusu anlaşması için bkz. <https://www.goal.com/tr/haber/barcelona-psgye-giden-messiye-servet-oodemek-zorunda/hxwzewl24acr1bmn2i1k58dqo> ET: 27.03.2022.

²⁷⁵ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 185.

²⁷⁶ Uygulamada sıklıkla futbolcu kiralama şeklinde anılsa da PFSTT'de "geçici transfer" kavramı kullanılmıştır. PFSTT m. 15'te geçici transfer sözleşmesi şu şekilde düzenlenmiştir; "*Profesyonel futbolcu, ancak kendisi ve ilgili kulüpler arasında akdedilecek yazılı bir sözleşme ile asıl kulübünden başka bir kulübe geçici olarak transfer edilebilir.*" Geçici transfer, sözleşmesi devam eden futbolcunun sözleşmeli olduğu kulüp dışında başka bir kulübe belirli bir süreyle bir bedel karşılığında transfer edilerek bu sürenin sona ermesiyle asıl kulübüne transfer ücreti ödenmesine gerek kalmaksızın dönmesini sağlayan, süreyle sınırlandırılmış transfer türüdür. Petek ve Ertaş, 301.

²⁷⁷ Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 185.

etmekle yükümlü değildir²⁷⁸. Üçüncü kişi tarafından yapılan ifayı kabul etmeyen profesyonel futbolcu, alacaklı temerrüdüne düşer²⁷⁹.

3.3.2. Ödeme Yapılacak Kişi

İşçi, ücretin asli alacaklısı olduğundan ücretin kural olarak bizzat işçiye ödenmesi gerekir²⁸⁰. Uluslararası Çalışma Örgütü²⁸¹ tarafından çıkarılan ve 8 Haziran 1949'da kabul edilen ve Türkiye tarafından 24.10.1960 tarihinde onaylanan²⁸² 95 sayılı Ücretin Korunması Hakkında Sözleşme²⁸³'nin (Protection of Wages Convention) 5. maddesinde de kural olarak ücretin bizzat işçiye ödenmesi gerektiği düzenlenmiştir. Ücretin işçinin kendisine ödenmesi kuralı gereğince işveren, işçi haricinde bir kişiye ödemedede bulunduğu kural olarak borcunu ifa etmiş sayılmaz²⁸⁴. Dolayısıyla profesyonel futbolcu sözleşmesinde de kural olarak ücret profesyonel futbolcunun bizzat kendisine ödenir²⁸⁵.

²⁷⁸ Üçüncü kişi tarafından yapılan ücret ödemeleri bazı durumlarda profesyonel futbolcunun aleyhine olabilir. Örneğin profesyonel futbolcunun ücretinin kulübün sponsoru olan ve aynı zamanda başka bir kulüpte yönetici olan bir kişi tarafından yapılması durumunda profesyonel futbolcunun ücreti kabul etmemesi durumunda menfaati söz konusudur. Aksi durumda profesyonel futbolcunun şike ithamlarıyla karşılaşması söz konusu olabilir. Dolayısıyla somut olayın özelliklerine göre üçüncü kişilerin ücret ödeme borcunu ifasını kabul durumu değerlendirilmelidir.

²⁷⁹ Karabağ Bulut, *Ücret*, 86. TFF Tahkim Kurulu 07.06.2007 tarihli 2007/133 Esas 2007/203 Karar sayılı kararı: “*Borçlar Kanunu'nun 67. maddesindeki esasa göre, borcun bizzat borçlu tarafından ifa edilmesinde alacaklının menfaati bulunmadıkça, borçlu borcunu şahsen ifaya mecbur değildir. Alacaklının borcun bizzat borçlu tarafından ifasında menfaati bulunup bulunmadığı araştırılırken, bunun hukuka uygun ve özellikle dürüstlük kuralı uyarınca göz önünde tutulmaya değer bir menfaat olmasına dikkat edilir. Somut olay anılan bu esas ışığında değerlendirildiğinde; kulübün borcunun bir para borcu olduğu şüphesizdir. Para borcunun ifasında borçlunun şahsi vasıfları önem taşımadığından, borcun bizzat borçlu tarafından ifa edilmesinde alacaklının menfaatinin bulunduğu söz edilemez. Paranın gönderilme nedeni belirtilmeyen iki havalede ödemeyi yapan kişi olarak ismi yazılı T.Ç. borçlu kulübün yönetim kurulu üyesi ve genel müdürüdür. Futbolcu vekili ödemelerin adı geçen şahsın şahsi borcunu ifa maksadı ile yaptığını iddia etmiş ise de bu iddiasını kanıtlayan herhangi bir delil sunmadığı gibi, müvekkilinin adı geçen şahıstan olan şahsi alacağına ilişkin somut bir beyanda da bulunmamıştır. Bu sebeple iki adet havale tutarının futbolcu alacağından mahsup eden TFF Yönetim Kurulu kararında bir isabetsizlik görülmemiştir.*” Arslan ve Kocasakal, 489.

²⁸⁰ Tunçomağ ve Centel, 115; Yavuz, 499; Çopuroğlu, 115; Akyiğit, *İş Hukuku*, 194.

²⁸¹ International Labour Organization-ILO

²⁸² Ücretin Korunması Hakkında 95 Sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Tasdikına ve Bu Sözleşmeye Katılmamıza Dair Kanun, Kanun Numarası: 109, Kabul Tarihi: 24.10.1960, RG: 28.10.1960/10641

²⁸³ Sözleşmenin Türkçe metni için bkz. https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/WCMS_377265/lang--tr/index.htm ET: 24.07.2022. İngilizce metni için bkz. https://www.ilo.org/dyn/normle/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312240 ET: 24.07.2022

²⁸⁴ Centel, *İş Hukukunda Ücret*, 313; Çopuroğlu, 115.

²⁸⁵ Tunçomağ ve Centel, 124; Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 185; Karabağ Bulut, *Ücret*, 105.

Son yıllarda on sekiz yaşının altındaki profesyonel futbolcu sayısının önemli ölçüde artması sebebiyle küçük profesyonel futbolcuların durumu önemlidir. İşçinin küçük olması ve yasal temsilcisinin onayıyla çalışması durumunda yasal temsilci aksine bir bildirimde bulunmadıkça ücret küçüğe ödenebilir. Yasal temsilci, ücreti alma konusunda küçüğü doğrudan yetkilendirebileceği gibi bu konuda sessiz kalmış da olabilir. Bu durumda küçüğe verilen çalışma izninin ödemeyi kabul yetkisini de içerdiği kabul edilmektedir²⁸⁶.

TMK m. 359 uyarınca küçük, kendi kişisel kazancını yönetmek ve kişisel kazancından yararlanma hakkına sahiptir. Bu durumda kulüp, ücret ödeme borcunu küçüğe ifa edebilir²⁸⁷.

3.3.3. Ödeme Biçimi

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde kararlaştırılan ücretin nasıl ödeneceğine ilişkin herhangi bir hüküm yer almamakla birlikte ücretin kural olarak para ile ödenmesi gerekir. Ücretin para yerine mal olarak ödenmesi sistemi işçiyi zarara uğrattığından, günümüz modern hukuk sistemlerinin hiçbirinde artık kabul görmemektedir²⁸⁸. Ücretin mal şeklinde yani aynen ödenmesi ancak işverenin temel ücret dışında sağladığı yan menfaatler, ücret ekleri için söz konusu olabilir²⁸⁹. Nitekim çalışmanın ücret türlerine ilişkin kısmında ücret eki niteliğindeki sadakat bonusu, prim gibi ödemelerin aynı şekilde yapılabileceğine ilişkin örnekler yer almaktadır²⁹⁰.

TBK'nin 99. maddesine göre ücret gibi para borcunun, ülke parası dışında başka bir para birimiyle ödenmesi kararlaştırılabilir²⁹¹. Fakat 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini

²⁸⁶ Çopuroğlu, 115.

²⁸⁷ Karabağ Bulut, *Ücret*, 106.

²⁸⁸ Çopuroğlu, 83.

²⁸⁹ Süzek, *İş Hukuku*, 376, Sümer, 83.

²⁹⁰ Bkz. 3.2.4 ve 3.2.6.

²⁹¹ Yargıtay'ın Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Tebliğ'den önce tarihli ücret ödemesinin yabancı para ile yapılabileceğine ilişkin kararı için bkz. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 25.01.2016 tarihli 2014/20413 Esas 2016/1331 Karar sayılı kararı: "*Davacı, taraflar arasındaki Profesyonel futbolcu transfer sözleşmesine göre ödenmesi gereken 10.833 dolar aylık ücretin ödenmemesi sebebiyle yapılan icra takibine vaki itirazın iptali isteminde bulunmuştur. Davacı icra takip dosyasında 10.833 ... asıl alacak, 32,05 USD işlemiş faiz olmak üzere toplam 10.865,05 ... alacağın tahsisini talep etmiş olup, icra takibinin dayanağı olan ve taraflar arasında yapılan profesyonel futbolcu sözleşmesinde aylık ödemelerin 10.833 dolar olarak yapılacağını kararlaştırdığı anlaşılmaktadır. TBK 99. maddesinde "Konusu para olan borç Ülke parasıyla ödenir. Ülke parası dışında başka bir para birimiyle ödeme yapılması kararlaştırılmışsa, sözleşmede aynen ödeme veya bu anlama gelen bir ifade bulunmadıkça borç, ödeme günündeki rayiç üzerinden Ülke parasıyla da ödenebilir. Ülke parası dışında başka bir para birimiyle belirlenmiş ve*

Koruma Hakkında Kanun'a²⁹² ilişkin mevzuatta yapılan değişikliklerle birtakım sözleşme türleri bakımından yabancı para ile ödeme yapılmasına ilişkin düzenlemeler yasaklanmıştır. Bu yasağı öngören 85 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar²⁹³ ile 32 sayılı Kararın²⁹⁴ "Döviz" başlığını taşıyan 4. maddesine (g) bendi ile Karara geçici 8. madde eklenmiştir.²⁹⁵ Anılan hükme göre "Türkiye'de yerleşik kişilerin, Bakanlıkça belirlenen haller dışında, kendi aralarındaki menkul ve gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dahil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmeden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endekli olarak karşılaştırılmaz." Bu düzenleme nedeniyle Türkiye'de ikamet eden kişilerin aralarında yapacakları hizmet sözleşmelerinde ücretler kural olarak Türk parası olarak karşılaştırılacaktır. Ayrıca Karar'da, Karar'ın yayınlanmasından önce akdedilen hizmet sözleşmelerinde de yabancı para olarak karşılaştırılan bedeli Türk parasına çevirme zorunluluğu öngörülmüştür²⁹⁶.

Zikredilen Karar'da herhangi bir ayırım yapılmaksızın hizmet sözleşmesinden kaynaklanan tüm ödeme yükümlülükleri yabancı para üzerinden karşılaştırması yasaklandığından, yasağın geçerli olduğu hizmet sözleşmelerinde, ücret ve ücret eki niteliğindeki tüm ödemeler bu kapsamdadır²⁹⁷.

Buna karşılık, Hazine ve Maliye Bakanlığının 16.11.2018 tarihinde yayımlanan 32/52 sayılı tebliğinin 8. maddesinin 7. fıkrasında bu kurala bazı istisnalar getirilmiştir. 2008-32/34 numaralı Tebliğ madde 8 hükmünün 14. bendi uyarınca; "Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye'de yerleşik kişilerin taraf olduğu iş

sözleşmede aynen ödeme ya da bu anlama gelen bir ifadede bulunmadıkça, borcun ödeme gününde ödenmemesi üzerine alacaklı, bu alacağının aynen veya vade ya da fiili ödeme günündeki rayiç üzerinden Ülke parası ile ödenmesini isteyebilir" şeklinde yapılan düzenleme itibarıyla davacının sözleşmede döviz cinsinden ödenmesi karşılaştırılan aylık ödemeye dair alacağı döviz cinsinden talep edebileceği ve mahkemenin de HMK 26. maddesi gereğince davacının talebi ile bağlı olup bu talepten fazlasına veya başka bir şeye karar veremeyeceği gözetilerek bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir." Petek, "Ödemelerin Gecikmesi", 235.

²⁹² Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun, Kanun Numarası: 1567, Kabul Tarihi: 20.02.1930, RG:25.02.1930/1433.

²⁹³ RG, 13.09.2018, 30543.

²⁹⁴ 07.08.1989 tarihli, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar, RG, 11.08.1989, 20249.

²⁹⁵ Ercüment Özkaraca, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın İş Sözleşmelerinde Uygulama Alanı, *MÜHFHAD* 25, S. 1 (2019), 187.

²⁹⁶ Özkaraca, 198.

²⁹⁷ Özkaraca, 195.

sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.” Dolayısıyla yabancı profesyonel futbolcular bakımından ücret alacağının yabancı para üzerinden veya yabancı paraya endeksli biçimde kararlaştırılmasına ilişkin kısıtlamalar geçerli değildir²⁹⁸.

3.3.4. Ödeme Zamanı

İşçinin ücreti niteliği itibariyle düzenli aralıklarla ödenmelidir. Ancak bu aralığın işçi açısından çok uzun, işveren açısından çok kısa olmaması gerekir²⁹⁹. 95 sayılı Ücretin Korunması Hakkında Sözleşme’de de ücretin belirli aralıklarla ödenmesi gereği 12. maddesinde düzenlenmiştir. Hükümün amacı, işçinin ücreti küçük birimler halinde alması durumunda, birikim gerektiren ihtiyaçlarına yönelmeyerek, günlük ihtiyaçlarına yönelmesi ve bu sebeple ücretini kolayca elden çıkarabilmesi ihtimali karşısında işçinin ücretini korumaktır³⁰⁰.

Ücretin ödenme zamanı TBK m. 406’da düzenlenmiştir. İlgili hüküm şu şekildedir; “Aksine âdet olmadıkça, işçiye ücreti her ayın sonunda ödenir. Ancak, hizmet sözleşmesi veya toplu iş sözleşmesiyle daha kısa ödeme süreleri belirlenebilir”. Görüldüğü üzere taraflar sözleşmeyle ücretin ödenme zamanını diledikleri gibi belirleyebilir. Sözleşmede ücretin ödeme zamanı belirlenmemişse bu konudaki adete bakılır. Ülkemizde adet, ücretin ayın on beşinde ödenmesi şeklindedir. Sözleşmede hüküm yoksa ve aksine adet yoksa ücret her ayın sonunda³⁰¹.

Kanun koyucu tarafından nispi emredici nitelikte düzenlenen TBK m. 406/1 hükmü, profesyonel futbolcu sözleşmelerinde de geçerlidir. Bu hüküm, profesyonel futbolcunun hak ettiği ücretin düzenli şekilde ödenmesi hususundaki menfaatini korur³⁰².

Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde sıklıkla maç başı ücretlerine belli sayıda maça çıkıldıktan sonra hak kazanılacağına ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Bu tür ödeme sürelerine ilişkin hükümler nispi emredici düzenleme niteliğinde olan aylık dönemleri

²⁹⁸ Süzek, *İş Hukuku*, 377; Özkaraca, 200.

²⁹⁹ Süzek, *İş Hukuku*, 378.

³⁰⁰ Mollamahmutoğlu, Astarlı ve Baysal, 589; Çopuroğlu, 91.

³⁰¹ Mehmet Remzi ve Sezer Aydın, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2019), 221.

³⁰² Süzek, *İş Hukuku*, 379.

geçmediği takdirde geçerli olacaktır. Aylık dönemleri geçecek şekilde düzenlemeler ise geçersiz olup kulüp, bu ödemeleri her ayın sonunda ödeme zorundadır³⁰³.

Profesyonel futbolcuya bir miktar paranın yanı sıra iş görme borcunun karşılığı olarak ev veya araba tahsisi, çocuklarının eğitim masraflarının karşılanması gibi taahhütlerde bulunulmuşsa bu borçlar, TBK m. 90 hükmü uyarınca vade kararlaştırılmadığı sürece ya da borcun niteliğinden aksi anlaşılmadıkça sözleşmenin kurulması ile muaccel olur³⁰⁴.

3.3.5. Ödeme Yeri

Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesi Dair Yönetmelik³⁰⁵ uyarınca 01.01.2009 tarihinde itibaren, Türkiye genelinde en az beş işçi çalıştıran işverenler, çalıştırdıkları bu kişilere o ay içinde yapacakları her türlü ödemeyi, banka aracılığıyla ödemekle yükümlüdürler³⁰⁶.

TBK'nin 407. maddesinde ise işçilerin ücretlerinin banka aracılığıyla ödeneceği hususunda Cumhurbaşkanlığının yetkili olduğu ve yasal düzenlemenin bakanlıklar aracılığıyla yapılacağı yer almaktadır. Fakat Yönetmelik'in 5. maddesinde

“Borçlar Kanununa tabi olarak işçi çalıştıran iş sahiplerince, işçinin sözleşmede gösterilen veya adet olan ya da kendisinin bağlı bulunduğu genel vekâletname ile belirlenen her türlü ödemelerden öncelikle kanunî kesintiler yapıldıktan sonra işçiye net olarak ödenecek bakiye tutarının bankalar aracılığıyla ödenmesi hususunda iş sahiplerine zorunluluk getirilip getirilmemesi ve bu zorunluluğun kapsamı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığından sorumlu Devlet Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir”

Hükmü yer almaktadır. Bu hüküm uyarınca TBK'ye tabi olarak işçi çalıştıran işverenlerin işçilere yapacakları ödemeleri banka kanalıyla yapma zorunluluğu söz konusu değildir³⁰⁷.

Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde ücretin nasıl ödeneceği TBK m. 89 hükmü çerçevesinde değerlendirilmelidir. Para borcu niteliğindeki ücret ödemesinin, TBK m. 89 hükmünün birinci bendi uyarınca, alacaklının ödeme zamanındaki yerleşim yerinde ifa

³⁰³ Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 94; Karabağ Bulut, *Ücret*, 109.

³⁰⁴ Karabağ Bulut, *Ücret*, 109.

³⁰⁵ Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesine Dair Yönetmelik, RG: 18.11.2008/27058.

³⁰⁶ Süzek, *İş Hukuku*, 378; Çelik, Caniklioğlu ve Canbolat, *İş Hukuku*, 304.

³⁰⁷ Hakan Üzeltürk, “Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesi”, *SİCİL İHD*, S. 13 (2009) 221.

edilmesi gerekmektedir. TBK'nin bu hükmü emredici nitelikte olmadığından taraflar ifa yerini diledikleri gibi belirleyebilirler. Günümüzde banka yoluyla ödeme, ispat kolaylığı sağlaması ve internet bankacılığının yaygınlaşması nedeniyle oldukça yaygınlaşmıştır³⁰⁸.

3.4. Ücretin Miktarı

3.4.1. Ücretin Serbestçe Kararlaştırılması

TBK'nin 401. maddesine göre “İşveren, işçiye sözleşmede veya toplu iş sözleşmesinde belirlenen; sözleşmede hüküm bulunmayan hallerde ise, asgari ücretten az olmamak üzere emsal ücreti ödemekle yükümlüdür”. Sözleşmede hüküm bulunmayan hallerde ise ücret, emsal işlerde çalışan işçilerin ücretleri göz önünde bulundurularak belirlenir³⁰⁹. Hizmet sözleşmesinin asli unsurlarından biri olan ücret, kural olarak sözleşme özgürlüğü çerçevesinde belirlenir. İşçi ve işveren, iş görme edimi karşılığında işçinin ne kadar ücrete hak kazanacağını serbestçe belirler³¹⁰. İş Hukukunda bu öğretinin sınırını asgari ücret belirler. Daha önce belirttiğimiz üzere profesyonel futbolcu sözleşmelerinin TFF tarafından tescil edilebilmesi için asgari ücretten az bir ücretin kararlaştırılmadığı yazılı bir sözleşmenin TFF'ye sunulması zorunludur. Dolayısıyla profesyonel futbolcu sözleşmelerinde ücretin belirlenmediği durumlarla karşılaşmak mümkün değildir.

3.4.2. Serbestinin Sınırı (Asgari Ücret)

Kamu düzenini ilgilendiren asgari ücret, çalışmak zorunda olan bir insanı yoksulluğa mahkûm etmenin kabul edilemez olması, emek-sermaye ilişkisinde işçiye yeterli ekonomik güvencenin sağlanması ve ekonomik dengesizliğe müdahale gibi insani, ekonomik ve sosyo-politik nedenlerle ortaya çıkmıştır³¹¹.

Anayasanın 55. maddesinin üçüncü fıkrasında asgari ücrete ilişkin düzenleme yer almaktadır. Bu hükme göre, “asgari ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da göz önünde bulundurulur”. Ülkemizde asgari ücret İş Kanunu'nun 39. maddesi ile Asgari Ücret Yönetmeliği'nde³¹² düzenlenmiştir.

³⁰⁸ Karabağ Bulut, *Ücret*, 112.

³⁰⁹ Süzek, *İş Hukuku*, 371; Akyiğit, *İş Hukuku*, 194; Sümer, 81. Bu yöndeki Yargıtay İBK için bkz. 18.11.1964 tarihli, 1964/2 Esas 1964/4 karar.

³¹⁰ Mollamahmutoğlu, Astarlı ve Baysal, 576.

³¹¹ Metin Kutal, *Asgari Ücret* (İstanbul: Sermet Matbaası, 1969), 25.

³¹² Asgari Ücret Yönetmeliği, RG: 01.08.2004/25540.

İş Kanunu'nun 39. maddesi ile sosyal adalet ve hakkaniyet ilkelerine ve Anayasaya uygun bir biçimde herhangi bir istisna getirilmeksizin hizmet sözleşmesi ile çalışan tüm işçilerin asgari ücrete ilişkin düzenlemelerden yararlanacağı hükme bağlanmıştır. Bu nedenle profesyonel futbolcular gibi TBK'ye tabi olarak çalışan işçilere ödenecek ücretin de asgari ücretin altında kararlaştırılması mümkün değildir³¹³.

4857 sayılı İş Kanunu'nda asgari ücretin tanımı yer almamakla birlikte Asgari Ücret Yönetmeliği'nin 4. maddesinde "İşçilere normal bir çalışma günü karşılığı ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücret" şeklinde yapılmıştır. Asgari ücret doktrinde, işçinin temel ihtiyaçlarını karşılayarak asgari bir yaşam düzeyi sağlaması için gerekli olan, daha azının kararlaştırılmayacağı, zorunlu niteliğe sahip ücret şeklinde tanımlanmıştır³¹⁴.

Asgari ücretin tespiti, bir denge sağlama işidir. Asgari ücretin tespitinde hâkim olan temel iki esas, işçiye insan onuruna yakışır asgari bir yaşam standardı sağlanması ve ekonomik açıdan karşılanabilir olmasıdır. Bu iki esasın ilki işçi lehineyken işverenin aleyhindedir çünkü işveren bakımından yüksek ücret, üretim maliyetlerinin artmasına neden olmaktadır³¹⁵. Ülkemizde uygulamada uzun yıllardan beri asgari ücretin hesaplanmasında sadece tek işçinin ihtiyaçları göz önünde tutulmaktaydı. Oysa Anayasa'nın 55. maddesinin 2. fıkrasında devletin, işçilerin adaletli bir ücret elde etmeleri için gerekli önlemleri alacağı öngörülmüştür. 4709 sayılı Kanunla³¹⁶ yapılan değişiklikle Anayasanın zikredilen maddesinin son fıkrasına, asgari ücretin saptanmasında çalışanların geçim koşullarının göz önünde bulundurulacağı ifadesi eklenmiştir. Bu ise hesaplamalarda sadece işçinin kendisinin değil, ailevi ihtiyaçlarının da dikkate alınması halinde mümkündür. Bu nedenle Anayasa'ya uygun yorum, asgari ücretin saptanmasında daha önceki bazı yıllarda yapıldığı gibi işçi ailesinin belirli ölçüde göz önünde tutulmasını ve asgari ücrete belirli miktarda bir ekleme yapılmasını gerekli kılar³¹⁷.

³¹³ Süzek, *İş Hukuku*, 373; Mollamahmutoğlu, Astarlı ve Baysal, 577, Çopuroğlu, 50; Akyiğit, *İş Hukuku*, 194.

³¹⁴ Süzek, *İş Hukuku*, 373; Kutal, 6; Centel, 182; Mollamahmutoğlu, Astarlı ve Baysal, 577.

³¹⁵ Kutal, 39.

³¹⁶ Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun, Kanun Numarası: 4709, Kabul Tarihi: 03.10.2001, RG: 17.10.2001/24556.

³¹⁷ Süzek, *İş Hukuku*, 374; Kutal, 234; Çelik, Caniklioğlu ve Canbolat, 343, Mollamahmutoğlu, Astarlı ve Baysal, 641.; Çopuroğlu, 50.

Asgari Ücret Yönetmeliği'nin 12. maddesi uyarınca hizmet sözleşmelerine ve toplu iş sözleşmelerine asgari ücrete ilişkin hükümlerin aksine hükümler konulamaz. Asgari ücretin ödenmesinde işveren tarafından işçiye ödenen ek ücretler ve sosyal yardımlar dikkate alınmaz. Asgari ücretin altında kalan ücretler, asgari ücret miktarına yükseltilir³¹⁸. Profesyonel futbolcu sözleşmelerinin de TBK hükümlerine tabi olması sebebiyle yaptığımız bu açıklamalar profesyonel futbolcu sözleşmeleri için de geçerlidir.

3.5. Ücretin Korunması

3.5.1. Genel Olarak

Ücret, modern ekonomiler içinde sayıları hızla artan işçilerin ve ailelerinin neredeyse tek geçim kaynağı olması nedeniyle işçi ve ailesinin geçimini sağlaması bakımından hayati öneme sahiptir. Bu nedenle özellikle ücretin korunması yönünde düzenlemeler yapılmıştır³¹⁹. Ücretin işçi ve ailesinin geçim aracı niteliğinde olması, işverenin ücret ödeme borcunu alelade bir borç olmaktan çıkartarak ona bir “sosyal karakter” vermiştir³²⁰. Ücretin korunmasına ilişkin normatif hükümlerle hem işçi ve ailesinin hayat standartlarını mümkün olduğunca iyileştirmek hem de işverene, üçüncü kişilere ve hatta işçinin bizzat kendisine karşı ücret alacağını korumak amaçlanmaktadır. Modern sosyal hukukun amacı, hasta, işçi, izinli ya da yaşlı işçilerin gelirlerinin devamlılığını sağlamaya yöneliktir. Bu durumun sonucu olarak günümüzde, işçi sadece aktif çalıştığı dönemde ücrete hak kazanmayıp, bazı durumlarda aktif olarak çalıştırılmadığı veya bazı nedenlerle çalışmadığı durumlarda dahi işçiye ücret talep edebilme olanağı tanınmıştır³²¹.

İşçinin ücreti, kişiliğinin devamı, korunması ve geliştirilmesi ile yakından ilgilidir. Bunun sebebi, zamanının çoğunu hizmet sözleşmesindeki iş görme ediminin ifasına özgüleyen işçinin, yaşamını işverenden aldığı ücrete bağımlı şekilde düzenlemesi ve planlamasıdır. Bu hali ile işçinin yaşam düzenini koruması, bütünüyle düzenli aralıklarla kavuşacağı

³¹⁸ Süzek, *İş Hukuku*, 375; Mollamahmutoğlu, Astarlı ve Baysal, 641

³¹⁹ Süzek, *İş Hukuku*, 361; Ünal Narmanlıoğlu, “Kanuni Süresinde Ücreti Ödenmeyen İşçinin İş Görmekten Kaçınabilme Hakkı (İmkânı)”, *DEÜHFD* 12, Özel Sayı (2010), 608; Öcal Kemal Evren, *İş Hukukunda Ücret ve Uygulaması* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2011), 133; Tunçomağ ve Centel, 120.

³²⁰ Centel, *Ücret*, 46

³²¹ Narmanlıoğlu, 609; Centel, *Ücret*, 217; Süzek, *İş Hukuku*, 362. Yargıtay 22. Hukuk Dairesi 08.06.2017 tarihli 2015/15041 Esas 2017/13623 Karar sayılı kararı: “Ücret, çalışma karşılığı ödenir. Çalışma olmaksızın veya çalışılmış sayılan günlerden olmadığı sürece ücrete hak kazanılamaz. Kısaca ücret, fiilen çalışma karşılığıdır. Bu nedenle davacının ücret alacağı talebi fiilen çalışılan süreye göre hesaplanmalıdır.” Sinerji İçtihat Bankası, ET: 03.04.2022.

ücret alacağına ifasına bağlıdır. O sebeple, işçinin ekonomik bütünlüğünün korunabilmesi, işçinin ücreti bakımından öngörülebilirliğin ve istikrarın sağlanmasını gerektirir. Dolayısıyla işçinin ücret alacağı ile korunmak istenen, işçinin asgari düzeyde yaşam standartlarına sahip olmasının yanında kişilik hakkına bağlı hak ve özgürlükleridir³²².

Ücretin korunmasına ilişkin yapılan genel açıklamadan sonra ücretin korunması amacıyla yapılan takas, ibra, haciz, devir ve rehne ilişkin düzenlemeler ele alınacaktır.

3.5.2. Takas

Takas, birbirine karşı aynı cins alacaklı olan kişilerden birinin, tek taraflı irade beyanıyla borcu, düşük miktartlı borç kadar sona erdiren işlemdir. Taraflardan birinin takas beyanını ileri sürmesi halinde karşılıklı borçlardan her biri, miktarı daha az olan borç oranında sona erer³²³. Kanun koyucu, TBK m. 143 hükmüyle, takasın gerçekleşmesine ilişkin irade beyanının, borçların takas edilebilmesi için TBK m. 139 hükmünde aranan şartların gerçekleştiği andan itibaren, geriye doğru hüküm doğurmasını emretmiştir. Takas, bozucu yenilik doğuran bir işlemdir³²⁴.

Takasın sonuç doğurması için karşı tarafın rızasının arandığı haller TBK'nin 144. maddesinde düzenlenmiştir. Bu hükme göre “Nafaka ve işçi ücreti gibi, borçlunun ve ailesinin bakımı için zorunlu olup, özel niteliği gereği, doğrudan alacaklıya verilmesi gereken alacakların” takas edilebilmesi için karşı tarafın rızası gerekmektedir. Takasa ilişkin genel hüküm olan m. 144'e ek olarak TBK m. 407/2'de hizmet sözleşmesinde takas yasağı düzenlenmiştir. TBK m. 407/2 hükmü şu şekildedir; “İşveren, işçiden olan alacağı ile ücret borcunu işçinin rızası olmadıkça takas edemez. Ancak, işçinin kasten sebebiyet verdiği yargı kararıyla sabit bir zarardan doğan alacaklar, ücretin haczedilebilir kısmı kadar takas edilebilir.” İşçinin rızasının geçerliliği bakımından herhangi bir şekil şartı öngörülmemiştir. Söz konusu hükümlerin amacı, ücretin korunması suretiyle, işçinin geçimini sağlamasının teminat altına alınmasıdır³²⁵.

³²² Karabağ Bulut, *Ücret*, 119.

³²³ Eren, *Borçlar Hukuku*, 1274; Kılıçoğlu, 852; M. Kemal Oğuzman ve M. Turgut Öz, *Borçlar Hukuku: Genel Hükümler, C. 1* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021), 605.

³²⁴ Oğuzman ve Öz, 606.

³²⁵ Oğuzman ve Öz, 616; Tankut Centel, “Türk Borçlar Kanunu'nda İşverenin Ücret Borcu”, *SİCİL İHD S.* 23 (2011), 12; Tunçomağ ve Centel, 132. İşçinin muvafakati olmadan işverenin başka alacakları için mahsup yapılamayacağına ilişkin bkz. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 22.05.2019 tarihli 2017/11880 Esas

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde kulübün, profesyonel futbolcunun ücret alacağı ile kendisinin profesyonel futbolcudan olan alacaklarını takas etmesi için profesyonel futbolcunun rızası aranır. Uygulamada kulüplerin takasa ilişkin beyanı, genellikle kulüp tarafından profesyonel futbolcuya verilmiş olan para cezalarının profesyonel futbolcunun ücret alacağı ile takas edilmesine yöneliktir³²⁶. Bu durumda kulüp tarafından profesyonel futbolcuya verilen para cezasının geçerliliği değerlendirilmelidir. TFF hukuk organları profesyonel futbolcu hakkında tatbik edilen para cezalarına ilişkin olarak yapılacak değerlendirmelerde TBK m. 178 ve devamı hükümlerini dikkate alacaktır. TBK m. 182/1'e göre taraflar ceza miktarını diledikleri gibi kararlaştırabilirler. Ceza koşulu kanuna, ahlaka, kişilik haklarına aykırı olmayacaktır³²⁷.

Kulüpler ile profesyonel futbolcuya para cezası öngören hükümler PFSTT m. 24 uyarınca her sezon başında TFF'ye sunmak zorunda oldukları iç yönetmelikler ile veya profesyonel futbolcu sözleşmesi ile kararlaştırılmaktadır. PFSTT m. 24'ün c ve d bentleri³²⁸ uyarınca düzenlenen yükümlülükleri yerine getirmemesi halinde profesyonel futbolcuya verilen disiplin cezasının geçerliliğinden söz edilebilmesi mümkün değildir³²⁹.

2019/11867 Karar sayılı kararı “Davacının davalı işverene gönderdiği 02.11.2009 tarihli ihtarnamede ödenmediğini iddia ettiği 2009 Eylül ve Ekim ayları ücretlerini talep ettiği anlaşılmakta olup, mahkemenin de kabulünde olduğu üzere bu aylara ait ücretin ödendiğine ilişkin ispat yoktur. Borçlar Kanunu'nun 407/2 hükmü nedeniyle işçinin muvafakati olmadığı sürece işverenin başka alacakları için ücretten mahsup yoluna gidilemeyeceğinden davacının ödenmediği anlaşılan 2009 yılı Eylül-Ekim aylarına ait ücret alacağının belirlenip tahsiline karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile reddi hatalıdır.” Çalışma ve Toplum Dergisi, Yargıtay Kararları, S. 64.

³²⁶ Karabağ Bulut, *Ücret*, 122.

³²⁷ Kenan Tunçomağ, *Türk Hukukunda Cezai Şart* (İstanbul: Baha Matbaası, 1963), 69.

³²⁸ PFSTT m. 24 “c) Kulüpler sezonun başlamasından en geç bir hafta önce, bir sonraki sezon uygulayacakları iç yönetmeliklerini ve/veya disiplin talimatlarını TFF'ye göndermek zorundadırlar. Kulüpler TFF'ye tescil ettirdikleri ve uygulayacakları iç yönetmeliklerini ve/veya disiplin talimatlarını imza karşılığında futbolcuya teslim veya noter aracılığı ile tebliğ etmek, d) Futbolcularına verdikleri para cezalarına ait kararlarını, nedenleri, tutarları ve noterden onanmış karar örnekleri ile birlikte, karar tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde noter aracılığı ile futbolcuya ve TFF'ye bildirmek.”

³²⁹ Aksoy, 56; Çelebi, 71. Kulüp tarafından yapılan bildirim geçerliliğine ilişkin bkz. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 09.11.2017 tarihli 2017/6580 Esas 2017/10732 Karar sayılı kararı: “Dava, taraflar arasında yapılan Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi nedeniyle doğan davacı alacağının tahsili istemine ilişkin olup, davalı savunmasında, davacı futbolcuya uygulanan para cezalarının mahsubu gerektiğini savunmuş, mahkemece, bozma sonrası davacı futbolcunun ödenmeyen hak edişi 21.09.2014 tarihli bilirkişi raporu esas alınarak 75.273,28 TL olarak belirlenmiş, para cezasının yerinde olduğuna ilişkin dosyaya kazandırılan 27.02.2017 tarihli bilirkişi raporundan alıntı yapıp, davacıya tebliğ edilmeyen para cezasının yerinde olmadığı sonucuna varılmak suretiyle, davanın kabulüne karar verilmiştir. Davalı taraf, tebliğ işlemlerinin yerine getirildiğini bildirerek, 20.05.2013 tarihli davalı futbolcuya “ceza tebligatı” açıklamasıyla gönderilen PTT gönderi belgesini ve tebligat aşamalarını içerir sistemden alınan çıktıyı dosyaya ilaştirmiştir. Hemen belirtilmelidir ki; Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nun (PFSTT) “Kulüplerin Yükümlülükleri” ara başlıklı 24. maddesinin “d” bendinde vurgulanan “Futbolcularına verdikleri para cezalarına ait kararlarını, nedenleri, tutarları ve noterden onanmış karar örnekleri ile birlikte, karar tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde futbolcuya ve TFF'ye bildirmek

Kulübün futbolcuya disiplin cezası verirken disiplin cezasının dayanağı olarak gösterdiği olayın açık ve somut ifadelerle profesyonel futbolcuya bildirilmesi gerekmektedir³³⁰.

Disiplin cezası gerektiren olayı ispat yükü kulüptedir³³¹.

zorundadırlar” hükmüne göre, kulüp tarafından verilen para cezalarının noter marifetiyle futbolcuya tebliği şart olmayıp, belirtilen sürede futbolcuya bildirim yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu haliyle, kulübün PFSTT'nin 24. maddesinin 'd' bendinde belirtilen sorumluluğunun da bu kapsamda ele alınması gerekmektedir. Hal böyle olunca, mahkemece, kulüpçe verilen para cezasının futbolcuya bildiri hususu yukarıda belirtildiği şekilde irdelenmesi, statüde belirtilen diğer yükümlülükler de değerlendirilerek sonucu çerçevesinde bir karar verilmesi gerekirken; noter tebligatının yapılmaması nedeniyle para cezasının yerinde olmadığı sonucunu doğuracak şekilde hüküm tesisi, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.” Sinerji İçtihat Bankası, ET: 14.06.2022. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 12.06.2020 tarihli 2019/5023 Esas 2020/4617 Karar sayılı kararı: “Dava profesyonel futbolcu sözleşmesinden kaynaklı ödenmeyen ücret alacağının tahsili ve sözleşmenin haklı nedenle feshinden kaynaklı tazminat isteklerine ilişkin olup davanın kısmen kabulüne dair verilen karar dairemizde yukarıda tarih ve sayısı belirtilen ilamla, davalı kulüp tarafından verilen para cezalarının talimatın 24. maddesi (c) ve (d) bentlerince usul yönünden incelenmesi sonra da içerik yönünden kulüp ceza yönetmeliğine uygunluğunun denetlenmesi ... gereğince bozulmuştur”. Mert Yaşar, “İlk Derece Mahkemeleri, Bölge Adliye Mahkemeleri ve Yargıtay’ın Sporla İlişkin Olarak 2020 Yılında Verdiği Bazı Kararlar”, *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 3, S. 2 (2021), 234. Talimat hükümlerine uygun olarak bildirim yapılmadan verilen para cezasının hükümsüz olduğuna ilişkin bkz. “UÇK kararında “kulüp disiplin talimatı uyarınca verilen cezaların tebliğ edildiği ihtarname ekinde cezalara ilişkin yönetim kurulunun kararının mevcut olduğuna dair bir delilin dosyaya sunulmadığı; bu nedenle verilen para cezalarının PFSTT 24/1-d maddesinde öngörülen usule aykırı olduğu” gerekçesiyle davalı futbolcuya verilen toplam [...] TL disiplin cezasının davalı futbolcudan tahsili talebinin reddine karar verilmiştir. Davacı kulüp vekili tarafından “para cezasına dair yönetim kurulu kararlarının davalıya gönderilen ihtarname metni içerisine eksiksiz bir şekilde eklendiği ve tebliğ edildiği” ileri sürülerek itiraz edilmiştir. PFSTT'nin 24. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendi “futbolcularına verdikleri para cezalarına ait kararlarını, nedenleri, tutarları ve noterden onanmış karar örnekleri ile birlikte, karar tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde noter aracılığı ile futbolcuya ve TFF'ye bildirmek” şeklindedir. İtiraz dilekçesi ekinde sunulan yönetim kararlarının [...] 16. Noterliği tarafından tasdik edildiği anlaşılmakta ise de UÇK kararında da belirtildiği üzere tasdik edilmiş bu kararların, para cezalarının tebliğ edildiği ihtarname ekinde davalı futbolcuya gönderildiğini ispat eden bir delil sunulmamıştır. Bu durum karşısında toplam [...] TL para cezasının davalıdan tahsili talebinin reddi yönündeki UÇK kararında bir isabetsizlik bulunmadığı anlaşıldığından, davacı kulübün aksi yöndeki itirazının reddine karar verilmesi gerekmiştir.” <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/69-Anonimle%C5%9Ftirilmi%C5%9F.pdf> ET: 26.06.2022. TFF Tahkim Kurulu 09.11.2006 tarihli, 2006/267 Esas 2006/306 Karar sayılı kararı: “Kulüp tarafından futbolcuya verilen para cezasına ilişkin olarak, Profesyonel Futbol ve Transfer Talimatı'nın 27. maddesinin h bendi gereğince, kulüplerin futbolcularına verdikleri para cezalarına ilişkin kararların, bunun nedeni, miktarı ve noterden onaylı karar örnekleri ile birlikte, kararın verildiği tarihten itibaren en geç 10 gün içinde futbolcuya ve federasyona bildirilmesi gerekir, bu süre içinde gönderilmeyen kararlar dikkate alınmaz. Dava konusu olayda, kulüp yönetim kurulu, 14.04.2006 tarihli toplantısında futbolcuya kulüp disiplinde talimatına aykırı davranışları sebebiyle toplam 50.000 YTL para cezasına hükmetmiş olmakla birlikte anılan kararı Ankara 57. Noterliği aracılığıyla 04.05.2006 tarihinde futbolcuya bildirmiştir. Bu sebeple karar tarihinden 20 gün sonra notere onaylatılıp gönderilen ceza kararı, şekle uygun olarak düzenlenmediği için dikkate alınmamıştır.” Arslan ve Kocasakal, 452-4.

³³⁰ Çelebi, 71; Şahankaya, 46.

³³¹ Şahankaya, 46. TFF Tahkim Kurulu, 16.07.2009 tarihli 2009/377 Esas 2009/415 Karar sayılı kararı: “Disiplin cezalarına ilişkin uyuşmazlıklarda, cezaların dayandırıldığı somut neden ve davranışların varlığını ispat yükü kulübe düşmektedir. Spor disiplinine aykırı davranışlar, sorumsuz davranışlarda bulunma, antrenman ve müsabakalarda gerekli performansı göstermeme, özensiz ve disiplinsiz davranışlar sergileme gibi genel ve soyut gerekçelerle disiplin cezası verilmesi mümkün değildir. Spor disiplinine aykırı, sorumsuz ve özensiz tavırların neler olduğu, bu eylemlerin ne zaman, nerede, nasıl gerçekleştiği hukukten geçerli ve ikna edici belgelerle ortaya konulmalıdır.” Şahankaya, 46, bkz. 233. dipnot.

PFSTT’de yer verilen usuli şartlara uyulması, disiplin cezasının dayanağı olan olayın açıkça ortaya koyulması disiplin cezasının geçerli olabilmesi için yeterli değildir. Bu şartlara ilave olarak disiplin cezasının içeriğinin de hukuka uygun olması şarttır. Disiplin cezası verilen eylemin, disiplin cezasını gerektirip gerektirmeyeceği, gerektiriyor ise eylem ile ceza arasında orantı olup olmadığı değerlendirilmelidir³³².

Uygulamada kulüpler profesyonel futbolcuların alacaklarından mahsup edebilmek için fahiş miktarlarda para cezası verebilmekte ve disiplin hükümlerini kötüye kullanabilmektedir³³³. Bu nedenle para cezalarının geçerliliği konusunda her bir para

332 Kızılkaya, 37. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 16.06.2017 tarihli 2015/18749 Esas 2017/7563 Karar sayılı kararı: “Dava, profesyonel futbolcu sözleşmesinden kaynaklı ödenmeyen ücret alacağının tahsili ve sözleşmenin haklı nedenle feshinden kaynaklı tazminat isteklerine ilişkindir. Davalı kulüp, ödemelerde bulunduğunu ayrıca futbolcuya para cezaları verildiğini savunarak bunların mahsubunu talep etmiştir. Mahkemece, para cezalarının sportif ceza niteliğinde olduğu, davacı alacaklarından mahsup edilemeyeceği değerlendirilmesi yapılarak bu yöndeki talep reddedilmiştir. Hemen belirtilmelidir ki, sportif cezalar Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatının (...T) 30. maddesinde düzenlenmiş olup, olayda uygulama yeri bulunmamaktadır. Davalı kulübün, davacı futbolcu hakkında tahakkuk ettirdiği para cezalarının usul ve esas yönünden yerindeliği ve uygulanabilirliği hususunda mahkemece inceleme ve değerlendirme yapılması gerekmektedir. Türkiye Futbol Federasyonu yönetim kurulu tarafından yürürlüğe konulan Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatının (...T) “Kulüplerin Yükümlülükleri” ara başlıklı 24. maddesinin “c” bendinde “Kulüpler sezonun başlamasından en geç bir hafta önce, bir sonraki sezon uygulayacakları iç yönetmeliklerini ve/veya disiplin talimatlarını TFF’ye göndermek zorundadırlar. Kulüpler TFF’ye tescil ettirdikleri ve uygulayacakları iç yönetmeliklerini ve/veya disiplin talimatlarını imza karşılığında futbolcuya teslim veya noter aracılığı ile tebliğ etmek zorundadırlar” şeklinde yapılan düzenleme ile kulüplerin bir sonraki sezon uygulayacakları iç disiplin yönetmeliğinin yürürlüğe konuluş ve uygulanabilirliğinin sağlanmasına yönelik uyulması zorunlu usulü şartlar belirlenmiştir. Aynı maddenin “d” bendinde “ Futbolcularına verdikleri para cezalarına ait kararlarını, nedenleri, tutarları ve noterden onanmış karar örnekleri ile birlikte, karar tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde futbolcuya ve TFF’ye bildirmek zorundadırlar” şeklinde yapılan düzenleme ile kulüpler tarafından talimat hükümlerine uygun yürürlüğe konulmuş olan iç disiplin yönetmeliğine göre futbolcular hakkında verilen para cezalarının geçerli olabilmesi ve uygulanabilmesi için yapılması gereken usulü işlemlerin neler olduğu belirlenmiştir. Yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler kapsamında davacı futbolcu hakkında verilen para cezalarının değerlendirilmesi, daha sonra da içerik yönünden incelenmek suretiyle para cezalarının yerindeliği ve kulüp iç disiplin yönetmelik hükümlerine uygun olup olmadığı hususlarının incelenmesi, sonucuna uygun karar verilmelidir. Bunun yanı sıra; davacının fesih tazminatına yönelik talebi davacı futbolcunun dava dışı kulüple anlaşma yaptığı ve herhangi bir zararının doğmadığı gerekçesi ile reddedilmiş ise de mahkemenin bu gerekçe ile verdiği kararının da yerinde olduğu söylenemez. Zira öncelikle, ...T nin Futbolcunun Fesih Hakkı başlıklı 28.maddesinde belirtilen “ Kulüp futbolcunun ücretlerini ödemekte temerrüde düştüğü takdirde, futbolcu sözleşmesini feshetmek arzusunda ise, kulübüne ve bilgi için TFF’ye noterden keşide edeceği bir ihtarname ile ücretinin 30 gün içerisinde ödenmesini bildirmek zorundadır. Kulüp, söz konusu mehle rağmen ücretini ödemediği takdirde, futbolcu mehlin sona ermesinden itibaren ancak 7 gün içinde sözleşmesini feshedebilir.” düzenlemesi çerçevesinde bir inceleme yapılmalı, dosyaya kazandırılacak ... Spor ile yapılan sözleşmenin ücrete ilişkin koşulları, münfesi sözleşme ile değerlendirilmek suretiyle sebep olunan futbolcu zararı belirlenmeli, buna göre bu hususta bir karar verilmelidir.” Sinerji İçtihat Bankası, ET: 03.04.2022.

333 Galatasaray Spor Kulübü’nün Hollandalı profesyonel futbolcu Wesley Sneijder’e vermiş olduğu 2.3 Milyon Euro tutarındaki disiplin cezası haberi için bkz. <https://www.hurriyet.com.tr/snejderin-menajerinden-galatasaray-a-gir-ifadeler-40128823> ET: 03.04.2022.

cezası bakımından somut olayın özellikleri nazara alınarak değerlendirme yapılması gerekmektedir³³⁴.

İşçinin takasa onay vermesi halinde, ücretin işveren tarafından takasa konu edilmesinde herhangi bir sınırlamaya yer verilmemiştir. Doktrindeki hâkim görüşe göre, işçinin işverene kasten verdiği zararlarda dahi takası ücretin haczedilmezliği oranında sınırlayan TBK hükmü karşısında, işçinin onayıyla yapılacak takasların da aynı oranda sınırlandırılmasının kabul edilmesi gerektiği yönündedir³³⁵. İşçinin ücretinin takas sınırlandırılmasına tabi olması kamu düzeninden olup tarafların bu düzenlemeye aykırı olarak yaptıkları anlaşmalar geçersizdir³³⁶. Takas sınırlaması sadece işveren açısından söz konusu olup işçi, işverene karşı her durumda takas def'inde bulunabilir³³⁷.

İşçinin işverene kasten zarar vermesi durumunda ücretin takası için işçinin rızası aranmaz. Bu durumda takas, kasten zarar verildiğini tespit eden bir mahkeme kararının olması halinde ve ücretin haczedilebilirlik sınırı içinde kalmak kaydıyla mümkündür³³⁸. Profesyonel futbolcunun sözleşmeyi kasten ihlal ederek verdiği zarardan doğan alacaklar da TBK m. 407/2 hükmünün ikinci cümlesi kapsamında değerlendirilmelidir. Burada önemli olan profesyonel futbolcunun kast derecesinde kusurla işlemiş olduğu bir fiil ile kulübün zarara uğramasına yol açmış olmasıdır³³⁹. Profesyonel futbolcunun kasten

³³⁴ Çeviker, 99. Hizmet akdinde öngörülmediyse ve objektif bir kritere dayanmıyorsa, düşük performansı nedeniyle oyuncuya hiçbir cezanın kesilemeyeceği ve hizmet sözleşmesinin sona ermesinden yalnızca iki gün önce kulübün para cezası kesmesinin bakiye alacakların mahsubu amacıyla yapıldığına ilişkin CAS kararı için bkz. CAS 15.06.2015 tarihli 2014/A/3823 sayılı *Kayserispor Kulübü Derneği v. Zurab Khizanishvili* kararı. Nihat Güman, "CAS'ın Zurab Khizanishvili ile Kayserispor Arasındaki Hizmet Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlığa İlişkin 15 Haziran 2015 Tarihli Kararının Tercümesi", *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 2, S. 2 (2020), 123 vd. Performans düşüklüğüne dayanılarak disiplin cezası verilemeyeceğine ilişkin UÇK kararı için bkz. UÇK 06.10.2016 tarihli 2016/471 Esas 2016/481 Karar sayılı kararı: "... futbol bir takım oyunu olup, müsabakaların galibiyet ile sonuçlanması tek bir oyuncunun hatta tüm oyuncuların üst düzey performans göstermesine rağmen gerçekleşmeyebilir. Hava ve saha koşulları, geçici performans düşüklükleri, teknik adamların takımı müsabakaya iyi hazırlamaması, takım diziliş ve taktikleri yanlışlar ve hatta hakem hataları ve buna benzer sebepler bu başarısızlıklara sebep olabilmektedir. Ancak elde edilen başarısız sonuç sebebi ile teknik heyet veya oyuncuların cezai sorumluluklarına gidilmesi spor müsabakalarının doğasına uygun düşmeyecektir." Çeviker, 99. Düşük performansın haklı fesih nedeni olarak değerlendirilemeyeceğine ilişkin CAS kararı için bkz. CAS 09.02.2018 tarihli 2017/A/4990 sayılı kararı. Benzer yönde karar için bkz. CAS 12.08.2010 tarihli 2010/A/2049 sayılı *Al Nasr Sports Club v. F.M.* https://arbitrationlaw.com/sites/default/files/free_pdfs/CAS%202010-A-2049%20ANSC%20v%20FM%20Award.pdf ET: 23.06.2022 Konu ile ilgili detaylı bilgi, CAS ve DRC uygulaması için bkz. Yılmaz, 71 vd.

³³⁵ Süzek, *İş Hukuku*, 389; Mollamahmutoğlu, Astarlı ve Baysal, 632; Çopuroğlu, 153.

³³⁶ Mustafa Çenberci, *İş Kanunu Şerhi* (Ankara: Olgaç Yayınları, 1986), 762.

³³⁷ Çopuroğlu, 151.

³³⁸ Çopuroğlu, 153.

³³⁹ Karabağ Bulut, *Ücret*, 126.

kırmızı kart görerek cezalı duruma düşmesi kulübe kasten zarar vermesine örnek olarak gösterilebilir³⁴⁰.

Kulüpler profesyonel futbolcunun takas rızasını genellikle sözleşme kurulurken almaktadır. Burada tartışılması gereken sorun, işçinin ücret alacağına işverene karşı olan borcu ile takas edilmesine ilişkin alacak hakkı doğmadan vermiş olduğu rızanın geçerli olup olmadığıdır. Doktrinde, işçinin rızasının takas edilecek olan ücret alacağına muaccel olmasından önce alınması halinde geçersiz olacağı ileri sürülür. Buna göre, kanun koyucunun işçiyi koruma gayesi dikkate alındığında, işçinin ücret alacağına muaccel olmasından sonra vereceği rıza ile ücret alacağı takas edilebilir³⁴¹.

3.5.3. İbra

İbra, TBK'nin 132. maddesinde borcu sona erdiren hallerden biri olarak düzenlenmiştir. İbra sözleşmesi, tarafların aralarında mevcut bir borcu kısmen veya tamamen ortadan kaldırmak suretiyle borçlunun borçtan kurtulmasına yönelik sözleşmedir³⁴². İbra, borçlunun rızasıyla alacak hakkından vazgeçildiğine yönelik bir sözleşme olup, tek taraflı irade beyanı ile gerçekleşen bir vazgeçme işlemi değildir³⁴³. İbra, borcu doğuran işlemin şekle tabi olup olmadığına bakılmaksızın herhangi bir şekle tabi olmadan borcu ortadan kaldırmaktadır³⁴⁴. İbranın geçerli olabilmesi için taraflar arasında karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanının olması gerekir³⁴⁵.

³⁴⁰ Özel günlerde ailesiyle birlikte tatil yapmak için bazı futbolcuların kasten kart gördüğüne haberlerde sıklıkla karşılaşılmaktadır. Örneğin Trabzonspor AŞ'de yıllarca oynamış olan Arjantinli profesyonel futbolcu Gustavo Colman'a ilişkin haber için bkz. <https://www.haberturk.com/spor/futbol/haber/905972-noel-kirmizisi-mi> ET: 30.08.2022.

³⁴¹ Tunçomağ, *Borçlar Hukuku*, 884; Centel, *Ücret*, 340; Çil, 729; Karabağ Bulut, *Ücret*, 123.

³⁴² Eren, *Genel Hükümler*, 1421; Oğuzman ve Öz, 574; Kılıçoğlu, 1062.

³⁴³ Eren, *Genel Hükümler*, 1421; Oğuzman ve Öz, 577; Kılıçoğlu, 1063.

³⁴⁴ Oğuzman ve Öz, 575; Banu Bilge Sarihan, "Türk Borçlar Hukukunda ve İş Hukukunda İbranın Hukuki Boyutu", *NEÜHFD* 3, S. 1 (2020), 101.

³⁴⁵ Oğuzman ve Öz, 557. Yargıtay'ın yapmış olduğu ibra tanımı için bkz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 24.06.2015 tarihli 2013/2293 Esas 2015/1735 Karar sayılı kararı: "İbra, alacaklının alacak hakkından vazgeçmesine ve bu suretle borçlunun borçtan kurtarılmasına ilişkin sözleşmedir. Alacak hakkı alacaklının tek taraflı bir vazgeçme beyanı ile sona ermez. İbra sözleşmesinin kurulması için de öneri, kabul ve bu iki irade beyanı arasında uygunluk bulunması zorunludur. Ancak borçlunun ibrayı kabul iradesi daima zımnen açıklanmaktadır. İbra sözleşmesinin geçerli olması için ise sadece tarafların bir sözleşme yapmaları ve tarafların bu sözleşme ile alacağı sona erdirmeyi istemeleri yeterlidir." Burcu Melekoğlu Keser, *İkale ve İbra Sözleşmeleri* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2018), 110.

İşçinin ücretinin işçi ve ailesi için hayati öneme sahip olması nedeniyle işçinin alacağı tam olarak ifa edilmeden işvereni ibra etmesi hayatın olağan akışına aykırıdır³⁴⁶. Ücretin bu önemi sebebiyle, İş Hukukunda ibra dar olarak yorumlanmalı ve borcun tam olarak ifa ile sona ermesi hali haricinde ibra, borcu sona erdiren bir neden olarak kabul edilmemelidir³⁴⁷.

TBK m. 132 hükmü genel olarak ibra sözleşmelerini düzenlerken özel hüküm niteliğindeki TBK m. 420 hükmü işçi işveren ilişkisinin mevcut olduğu durumlarda yapılan ibra sözleşmesini düzenlemektedir. TBK'nin ibraya ilişkin 420. maddesi, genel-özel kanun ilişkisi bağlamında ibra konusunda özel hüküm yer almayan iş ilişkileri bakımından da uygulanacaktır³⁴⁸.

TBK m. 420/II'ye göre ibra sözleşmesinin yazılı olması, ibra tarihi itibarıyla iş ilişkisinin sona ermesinden başlayarak en az bir ay geçmesi, ibraya konu alacağın türünün ve miktarının açıkça gösterilmesi, ödemenin hak tutarına nazaran eksiksiz ve banka vasıtasıyla yapılması şarttır³⁴⁹. TBK m. 420'deki şartlar, işçinin alacaklı olduğu durumlara ilişkindir, işverenin alacaklı olduğu durumlarda geçerli değildir³⁵⁰. Dolayısıyla profesyonel futbolcunun kulübe borçlu olduğu durumlarda TBK m. 420 hükmü değil, genel hüküm olan TBK m. 132 uygulanacaktır.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde, profesyonel futbolcu lehine sözleşmede düzenlenmiş olan ücretler, sözleşmede kararlaştırılmamış olmakla birlikte daha sonra kulüp tarafından ödeneceği vaat edilen primler gibi hizmet sözleşmesinden kaynaklanan profesyonel futbolcu alacakları ibra sınırlandırmasına tabidir³⁵¹. Fakat profesyonel

³⁴⁶ Sarıhan, 111; Şahin Çil, "İbra Sözleşmesi ile İkale Sözleşmesinin İş Güvencesine Etkileri", *SİCİL İHD*, S. 7 (2007), 26.

³⁴⁷ Sarıhan, 111.

³⁴⁸ Murat Şen, "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre İş Hukukunda İbra Sözleşmesi", *SİCİL İHD*, S. 24 (2011), 75.

³⁴⁹ Eren, *Özel Hükümler*, 542.

³⁵⁰ Sarıhan, 113; Şen, 77. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 13.07.2011 tarihli 2009/32873 Esas 2011/23974 Karar sayılı kararı: "6098 Sayılı B.K.'nin ilgili maddesinde işverence yapılacak olan ödemelerin banka yoluyla yapılması zorunluluğunun getirilmesi de ödemeye dair ispat sorunlarını ortadan kaldırabilecektir. Sözü edilen yasal düzenleme sadece işçinin alacaklı olduğu durumlar için işçi yararına kısıtlamalar öngörmektedir. İşverenin cezai şart ve eğitim gideri talep ettiği yine işçinin vermiş olduğu zararın tazminine dair uygulamalarda ve hatta sebepsiz zenginleşme hükümleri çerçevesinde işçinin işverene borçlu olduğu durumlarda, taraflar, herhangi bir sınırlamaya tabi olmaksızın işçinin borçlarını ibra yoluyla sona erdirebilirler." Sinerji İçtihat Bankası, ET:06.04.2022. Aynı yönde karar için bkz. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 23.01.2012 tarihli 2009/43343 Esas 2012/1280 Karar sayılı karar.

³⁵¹ Karabağ Bulut, *Ücret*, 129

futbolcunun, hizmet sözleşmesi dışında, başka bir sözleşmeden doğan alacakları bakımından kulübü ibra etmesi TBK m. 420 hükmüne tabi olmaz³⁵².

3.5.4. Ücret Alacağının Haczi, Devri ve Rehni

İşçinin ücretinin korunması maksadıyla TBK m. 410'da ücret alacağının haczi, devri ve rehnine ilişkin sınırlandırmalar getirilmiştir. TBK m. 410 hükmü uyarınca "İşçilerin ücretinin dörtte birinden fazlası haczedilemez, başkasına devredilemez ve rehnedilemez. Ancak, işçinin bakmakla yükümlü olduğu aile bireyleri için hâkim tarafından takdir edilecek miktar, bu orana dâhil değildir. Nafaka alacaklılarının hakları saklıdır." TBK m. 410 hükmü ile haciz, devir ve rehin gibi tehlikelere karşı ücretin işçinin eline geçmesinin güvence altına alınması yerindedir³⁵³. Ücretin haczi konusunda sadece işçinin kendisi değil, bakmak zorunda olduğu aile üyeleri de korunmuştur³⁵⁴.

Her türlü ücret, haciz sınırlamasına tabi olup, çalışmanın fiziki ya da fikri olması önem arz etmediği gibi devamlı olup olmaması da önemli değildir³⁵⁵. Dolayısıyla profesyonel futbolcunun iş görme ediminin karşılığı olan ücret, prim, maç başı ücreti gibi tüm ücret türleri TBK m. 410'da düzenlenen sınırlandırmaya tabidir.

TBK m. 410 hükmü haciz sınırlamasına istisna getirmiş ve nafaka alacaklılarının hakları saklı tutulmuştur. Nafaka alacağı durumunda, işçinin ücreti herhangi bir sınırlama olmaksızın tamamen haczedilebilir³⁵⁶. Nafaka alacağı birikmiş halde talep edilebileceği gibi birikmiş nafakaların toplu şekilde talep edilmesi, nafaka alacağını alelade bir alacağa dönüştürmez. Bu nedenle birikmiş olsa da nafaka alacağı, hacze ilişkin sınırlandırmaya tabi değildir³⁵⁷. Dolayısıyla profesyonel futbolcunun bakmakla yükümlü olduğu aile bireyleri lehine nafakaya hükmedilmesi halinde haciz için öngörülen sınırlandırmalar geçerli olmayıp profesyonel futbolcunun ücretinin tamamı haczedilebilir³⁵⁸.

TBK'nin 410. maddesinin 1. fıkrasında devir yasağı ile rehin yasağı da düzenlenmiştir. Kanun, işçinin ücretini kendi işlemlerine karşı da korumak maksadıyla aylık ücretin

³⁵² Sarıhan, 113; Karabağ Bulut, *Ücret*, 129

³⁵³ Centel, "İşverenin Ücret Borcu", 12; Eren, *Özel Hükümler*, 560.

³⁵⁴ Süzek, *İş Hukuku*, 387; Sümer, 85.

³⁵⁵ Levent Akın, "Maaş ve Ücret Haczi", *AÜHFD* 44, S. 1 (1995), 336.

³⁵⁶ Akın, 349, Süzek, *İş Hukuku*, 387.

³⁵⁷ Çopuroğlu, 167.

³⁵⁸ Karabağ Bulut, *Ücret*, 131.

dörtte birinden fazlasının devredilemeyeceğini hükme bağlamıştır³⁵⁹. İşçinin doğmuş ve doğacak ücret alacaklarının devri engellenerek işçi ve ailesinin ekonomik olarak zor duruma düşmesinin engellenmesi amaçlanmıştır³⁶⁰.

Devir sınırlaması, ücret olarak değerlendirilemeyecek olan tazminatlar için söz konusu değildir³⁶¹. Örneğin işçinin iş kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat alacaklarını üçüncü kişilere devrederken devir sınırlaması söz konusu olmayacaktır³⁶².

Ücretin devri ile kastedilen, profesyonel futbolcunun ücret alacağını üçüncü bir kişiye temlik etmesidir. Yani profesyonel futbolcunun ücret alacağının dörtte birinden fazlasını alacağın temliki suretiyle devretmesi mümkün değildir³⁶³. TBK m. 410 hükmü kamu düzeninden olması sebebiyle mutlak emredici nitelikte olup aksine sözleşme hükümlerinin dörtte bir oranındaki sınırlamanın üzerindeki kısmı geçersizdir³⁶⁴. Dolayısıyla profesyonel futbolcunun, ücret alacağının dörtte birinden fazlasını devrettiği veya rehnettiği hallerde kısmi hükümsüzlük uygulanarak, dörtte biri aşan kısım için kesin hükümsüzlük yaptırımını uygulanır³⁶⁵.

3.6. Covid-19 Pandemisinin Kulübün Ücret Ödeme Borcuna Etkisi

Covid-19 pandemisi, 2019 yılının Aralık ayında Çin'in Wuhan şehrinde tespit edilmiş olup Türkiye'de ilk Covid-19 vakası 11 Mart 2020 tarihinde açıklanmıştır. Aynı tarihte Dünya Sağlık Örgütü³⁶⁶ tarafından dünya genelinde pandemi ilan edilmiştir. Bu tarihten itibaren pandemi, tüm dünyada futbol faaliyetlerini ciddi şekilde etkilemiş, Türkiye'de ve dünyada liglerin uzun süre oynanmasına engel olmuştur. Pandeminin futbol faaliyetlerine etkisi günümüzde hala devam etmektedir. Pandemi, kulüpleri ekonomik olarak oldukça etkilemiş, bu durum kulüplerin ücret ödeme borcunu ifasında sorun yaşamalarına neden olmuştur³⁶⁷.

³⁵⁹ Çopuroğlu, 170.

³⁶⁰ Süzek, *İş Hukuku*, 387; Centel, Ücret, 332.

³⁶¹ Centel, Ücret, 334;

³⁶² Çopuroğlu, 170; Süzek, *İş Hukuku*, 387.

³⁶³ Karabağ Bulut, *Ücret*, 131.

³⁶⁴ Merve Göksel, "Ücretin Haciz, Devir ve Temlik İşlemlerine Karşı Korunması", *Ali Güneren'e Armağan* (İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2010), 156; Çopuroğlu, 173.

³⁶⁵ Karabağ Bulut, *Ücret*, 132.

³⁶⁶ World Health Organization-WHO

³⁶⁷ Covid-19 pandemisinin futbol sektörüne etkileri hakkında detaylı bilgi için bkz. Tuğrul Akşar, *Finansal Futbol* (İstanbul: Literatür Yayınevi, 2020), 335; Selçuk Özaydın, "Turkish Football After Covid-19", *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 15, S. 2 (2021), 192 vd.; Thomas Horkey, "No Sports, No Spectators

Covid-19 sebebiyle maçların ertelenmesiyle profesyonel futbolcular maçlara çıkamamış, kulüpler de liglerin profesyonel futbolcuların iş görmeleri için uygun ortamı sağlayamamışlardır. Profesyonel futbolcu, Covid-19 pandemisi sürecinde maçların oynanmaması (liglerin tatil edilmesi) yahut hastalığa yakalanarak karantina süreci nedeniyle antrenmanlara ve maçlara çıkamasa dahi kural olarak garanti ücrete eksiksiz hak kazanır³⁶⁸. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde şartta bağlı kararlaştırılan alacak türlerinden olan maç başı primi ve performans primleri ise şart gerçekleşmediğinden profesyonel futbolcuya ödenmez³⁶⁹.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücretin konusunu bir miktar paranın ödenmesi oluşturduğundan salgın sürecinde ücret ödeme borcunun ifasının imkânsız hale gelmesinden bahsedilemez. Kulübün yalnızca pandeminin varlığına dayanarak ücret ödeme borcunu ifa etmekten kaçınması, haklı bir gerekçe olarak kabul edilemez³⁷⁰. Ayrıca hizmet sözleşmesinde işletme riskinin kulübe ait olması nedeniyle ekonomik engeller de kulübün katlanması gereken risklerdendir³⁷¹. Bu nedenle kulübün elinde olmayan nedenlerle profesyonel futbolcunun iş görme ediminin ifası geçici bir süre imkânsız olsa dahi kulübün şartta bağlı olmayan ücretleri ödeme borcu devam eder³⁷². Kulübün pandemi sürecinde ücret ödeme borcunu ihlal etmesi halinde profesyonel

– No Media, No Money? The Importance of Spectators and Broadcasting for Professional Sports During Covid-19”, *Soccer&Society* 22, S. 1 (2021), 96; Turan, 54; Hülya Bingöl, Şükrü Bingöl ve İsmail Öner, “Covid-19’un Spor Sektörüne Etkisi”, *Journal of History School* 13, S. 46 (2020), 1890; Mutlu Türkmen ve Arif Özseri, “Covid-19 Salgını ve Spor Sektörüne Etkileri”, *International Journal of Sports Culture and Science* 8, S. 2 (2020), 55; İpek Palamut Çağan, “Covid-19 Sürecinin Spor Hukukuna Yansımaları”, *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 4, S. 1 (2022), 63; Kılınç, 12; Ali Gürel Göksel, “Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Spor Organizasyonlarına Etkisi ve Sporda Normalleşme Süresi”, *Turkish Studies* 15, S.4 (2020), 451 vd.

³⁶⁸ Turan, 111.

³⁶⁹ Kılınç, 43.

³⁷⁰ Turan, 115. Konu ile ilgili DRC kararları için bkz.; *Raul Andrei Rusescu v. Giresunspor Kulübü Derneği* (2020), *Muhindo Kirenge Piscas v. Wazito FC* (2020), *Boris Kleyman v. Enosis Neon Paralimniou* (2020). Konuyla ilgili bilgi için bkz. Palamut Çağan, 68; Şahin Akıncı, “Covid 19’un Borç İlişkilerine ve Bazı Borçlar Hukuku Sözleşmelerine Etkisi”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Covid-19 Hukuk Özel Sayısı 38, S. 2 (2020), 60.

³⁷¹ Polat Soyer, “İşletme Rizikosu Teorisi ve Türk İş Hukuku”, *DEÜHFD* 2, S. 2 (1981), 101; Karabağ Bulut, *Ücret*, 137; Turan, 112.

³⁷² Mollamahmutoğlu, Astarlı ve Baysal, 672; Karabağ Bulut, *Ücret*, 136; Turan, 113; Kılınç, 45. FIFA DRC’nin (Dispute Resolution Chamber-Uyuşmazlık Çözüm Kurulu) profesyonel futbolcunun pandeminin öncesinde de ödemeyi geciktirmesini de göz önünde tutarak pandeminin ücretin ödenmesine engel olmadığına ilişkin 12.08.2021 tarihli kararı için bkz.; *Rashad Muhammed v. BB Erzurumspor Kulübü Derneği* <https://sennferrero.com/wp-content/uploads/2021/10/Muhammed.pdf> ET:17.06.2022.

futbolcu hizmet sözleşmesini haklı nedenle feshedebilir³⁷³ ve tazminata hak kazanabilir³⁷⁴.

Kulüpler, yaşadığı zorlu süreçte profesyonel futbolcularla müzakere ederek onlardan ücretlerinde indirim yapmalarını talep edebilir. Nitekim uygulamada gerek yabancı gerek yerli kulüp ve profesyonel futbolcular, sözleşmelerde ücret hususunda önemli indirimler yapmışlardır. Fakat kulüp, ücrette indirim yapılmasını futbolcuya dayatamayacağı gibi ücretinde indirim yapmayan profesyonel futbolcuya disiplin cezası da veremez³⁷⁵.

3.7. Kulübün Ücret Ödeme Borcunu İhlal Etmesi Halinde Koruyucu Hükümler

3.7.1. Genel Olarak

Profesyonel futbolcunun iş görme ediminin karşılığında kulüp ücret ödeme yükümlülüğünü üstlenir. Kulübün, profesyonel futbolcunun ücretini tam olarak ödememesi, kulübün ücret ödeme borcuna aykırılık oluşturur. Profesyonel futbolcu bakımından emeğinin karşılığı olan ücret bir alacak iken kulüp bakımından da bir borç teşkil etmektedir. Profesyonel futbolcunun ücretinin tam olarak ödenmemesinde birtakım hukuki yaptırımlar söz konusu olmakla birlikte TFF tarafından uygulanacak cezai yaptırımlar da söz konusu olabilmektedir. Çalışmanın bu bölümünde kulübün ücret ödeme borcunu tam olarak ifa etmemesi durumunda profesyonel futbolcunun haklarından bahsedilecektir.

³⁷³ Bkz. 3.7.5. FIFA DRC *Victor Ruiz Torre v. Beşiktaş Futbol Yatırımları San. ve Tic. AŞ.* arasındaki uyuşmazlıkta pandemi sürecinde kulübün ücret ödeme borcunu ihlal etmesi sebebiyle profesyonel futbolcunun haklı nedenle sözleşmesini feshettiğine ve tazminata hak kazandığına hükmetmiştir. Beşiktaş Kulübü'nün karara karşı CAS'a başvurması üzerine CAS, FIFA DRC'nin kararını hukuka uygun bulmuştur. Bkz. CAS 12.04.2022 tarihli 2020/A/7455 sayılı kararı. <https://digitalhub.fifa.com/m/1c3c6dc732de7c66/original/CAS-2020-A-7455-Besiktas-Futbol-Yatirimlari-Sanayi-Ve-Ticaret-A-S-v-FI-FA-Victor-Ruiz-Torre.pdf> ET: 17.06.2022

³⁷⁴ Bkz. 3.7.5.3.3. Turan, 113.

³⁷⁵ Turan, 114. Kulüpler Birliği Vakfı tarafından yayınlanan bildiriye, yapılan mevcut zarar hesaplamaları uyarınca, yıllık ortalama %30 zarara uğradığı tespit edilen futbol kulüplerinin, futbolcular ile akdetmiş oldukları sözleşmelerde yazan ücret miktarlarında tek taraflı olarak indirime gidebilecekleri ifade edilmiştir. Kulüpler Birliği Vakfı'nın düzenleyici işlem yapma yetisinden yoksun, yapılan bildirin tavsiiye niteliğinde ve hukuki geçerliliğinin olmaması sebebiyle kulüplerin bu bildiriye dikkate alarak profesyonel futbolcu sözleşmelerinde belirtilen ücret miktarında yapacağı tek taraflı bir müdahaleyle değişikliğe gitmesi mümkün değildir. Kılınç, 44. Haber için bkz. <https://www.sabah.com.tr/spor/futbol/2020/04/13/kulupler-birligi-vakfindan-son-dakika-aciklamasi> ET: 19.06.2022.

3.7.2. Profesyonel Futbolcunun Çalışmaktan Kaçınma Hakkı

3.7.2.1. Genel Olarak

TBK'nin 393. maddesi uyarınca profesyonel futbolcunun iş görme ediminin karşılığında kulübün ücret ödeme borcu doğmaktadır. Karşılıklı borç yükleyen sözleşmelerde TBK m. 97 hükmü uyarınca sözleşmenin bir tarafının edimini ifa etmemesi halinde diğer tarafın kendi edimini ifa etmeme hakkı bulunmaktadır. Konuya ilişkin TBK m. 97 hükmü şu şekildedir; “Karşılıklı borç yükleyen bir sözleşmenin ifası isteminde bulunan tarafın, sözleşmenin koşullarına ve özelliklerine göre daha sonra ifa etme hakkı olmadıkça, kendi borcunu ifa etmiş ya da ifasını önermiş olması gerekir.” Doktrinde ödemezlik def'i adı verilen bu hak alacaklıya, muaccel hale gelmiş bir borcun borçlusuna geçici bir süre ifadan kaçınma imkânı vermektedir³⁷⁶. Tarafların edimlerinin karşılıklı olduğu hizmet sözleşmesi, tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerden olduğundan ödemezlik def'i, bu sözleşme tipinde de uygulama alanı bulur³⁷⁷.

Ödemezlik def'i, ödemezlik def'ini kullanan tarafın sözleşmeyi sona erdirmek yerine karşı taraf edimini ifa edene dek kendi edimini ifa etmeyerek karşı taraf üzerinde baskı kurmasını sağlamaktadır³⁷⁸.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde taraflar kural olarak edimlerini aynı zamanda ifa etmezler. Kural olarak profesyonel futbolcunun iş görme edimini ifa etmesinin akabinde kulüp ücret ödeme borcunu ifa eder. Yani ücret, işin görülmesinden sonra ödenir. Ancak taraflar profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücretin ödenmesini işin görülmesinden önce yapılmasını kararlaştırabilirler³⁷⁹.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde profesyonel futbolcunun edimi sürekli edim, kulübün edimi ise dönemli edimdir³⁸⁰. Kulübün, profesyonel futbolcunun hak ettiği ücreti ödememesi durumunda, ücret ödeme dönemi boyunca iş gören profesyonel futbolcu,

³⁷⁶ Eren, *Genel Hükümler*, 995.

³⁷⁷ Eren, *Genel Hükümler*, 1010; Oğuzman ve Öz, 357.

³⁷⁸ Oğuzman ve Öz, 358.

³⁷⁹ Süzek, *İş Hukuku*, 382; Karabağ Bulut, *Ücret*, 159; Miraç Şamil Pekşen, “Ücretin Süresinde Ödenmemesi Sebebiyle İşçinin Çalışmaktan Kaçınma Hakkı” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018), 71.

³⁸⁰ Eren, 1012.

ödemezlik def'ini kullanabilir³⁸¹. Ödemezlik def'inin yasal koşulları oluşması halinde, def'i ileri süren tarafa edimini ifadan kaçınma hakkı verir. Ödemezlik def'i ileri sürülen taraf edimi ifa eder yahut ciddi bir şekilde edimin ifasını teklif ederse ödemezlik def'ini ileri süren tarafın artık bu hakka dayanması mümkün değildir³⁸².

3.7.2.2. Çalışmaktan Kaçınmanın Şartları

3.7.2.2.1. Profesyonel Futbolcunun Ücret Alacağına Varlığı

Çalışmaktan kaçınma hakkından söz edilebilmesi için öncelikle profesyonel futbolcunun ücret alacağına mevcut olması gerekir. Ücret alacağına fiilen çalışılarak yahut çalışılmış gibi sayılan hallerle hak etmiş olmak arasında fark yoktur³⁸³.

Çalışmaktan kaçınma hakkına konu ücret alacağına geniş anlamda ücret mi yoksa dar anlamda ücret mi olduğu konusu doktrinde tartışmalıdır. Doktrindeki hâkim görüşe göre, geniş anlamda ücretin ödenmemesi halinde işçi, çalışmaktan kaçınma hakkını kullanabilir³⁸⁴. Aksi durumda işveren, işçinin çalışmaktan kaçınmasını engellemek amacıyla sadece asıl ücreti ödeyebilir, ücret eklerini ödemekten imtina edebilir. Bu durum ise maddenin düzenleniş amacına aykırı bir uygulama oluşturur³⁸⁵. Doktrindeki aksi görüşe göre ise günümüzde çok çeşitli ek ödemelerin olması sebebiyle her türlü parasal hakta işçiye çalışmaktan kaçınma hakkının tanınmaması gerektiğinden maddede bahsedilen ücretin dar anlamda ücret şeklinde yorumlanması gerektiği yönündedir³⁸⁶. Yargıtay uygulaması da doktrindeki hâkim görüş ile aynı yöndedir³⁸⁷. Sonuç olarak

³⁸¹ Ali Güzel, “İşçinin Ücretinin Ödenmemesi Nedeniyle İş Görme Edimini Yerine Getirmekten Kaçınması ve Çalışmadığı Süre İçin Ücret Talep Edememesi”, Karar İncelemesi, *Çalışma ve Toplum* 2 (2005), 132.

³⁸² Eren, 1016; Kılıçoğlu, 596.

³⁸³ Ercan Akyiğit, “Ücreti Geciken İşçinin Çalışmaktan Kaçınması”, *LEGAL İHSGHD*, S. 5 (2005), 18; Çopuroğlu, 210.

³⁸⁴ Süzek, *İş Hukuku*, 382; Akyiğit, 18; Mollamahmutoğlu, Astarlı ve Baysal, 623; Narmanlıoğlu, 617; Dilek Dulay Yangın, “Ücretin Ödenmemesi Sebebiyle İşçinin İş Görmekten Kaçınma Hakkı”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 10 (2012), 211; Çopuroğlu, 211; Pekşen, 77.

³⁸⁵ Süzek, *İş Hukuku*, 382.

³⁸⁶ Şahin Çil, “İşçi Ücretinin Ödenmemesinin Sonuçları”, Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, Ed. Süleyman Başterzi (İstanbul: Beta Yayıncılık, 2011), 1284.

³⁸⁷ Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 09.03.2005 tarihli 2005/3551 Esas 2005/7831 Karar sayılı kararı: “İkramiye, işçinin ücretinin eki olarak geniş anlamdaki ücretine dahil olduğu için, işverenin atfetine bırakılmış bir bağışlama kabul edilemez. Bu nedenle işverenin objektif iyi niyet kurallarına ve hakkaniyete uygun hareket etmesi zorunludur. İşçinin ikramiye alması için gerekli süre çalışmasına ve ödeme için belirlenen tarihte ikramiyesinin ödenmesi İş Kanunu'nun 32/V. maddesi hükmü gereğidir. İşveren, tüm işlemlerinde olduğu gibi ikramiye dağıtımında da aynı durumdaki işçileri arasında farklı işlem yapamaz. Bu husus işverenin işçilere yardım ve gözetme borcuna, eşit işlem yapma ilkesine aykırı düşer. Ödenmesi gereken tarihten üç ay geçmesine rağmen ödenmeyen genel anlamda ücret olarak kabul edilen ikramiye için işçilerin bireysel

profesyonel futbolcunun iş görme ediminin karşılığını oluşturan her türlü ücretin (maç başı ücreti, prim, ikramiye vs.) ifasında temerrüt, profesyonel futbolcunun ödemezlik def'ine dayanmasına imkân verir³⁸⁸.

Ücret alacağıının zamanaşımına uğramış olup olmamasının çalışmaktan kaçınma hakkının kullanılması bakımından önemi bulunmamaktadır. Zamanaşımı, alacağı sona erdirmemekte, borçlu tarafından zamanaşımı def'i ileri sürülmesi halinde talep hakkını engellemektedir³⁸⁹. Dolayısıyla profesyonel futbolcunun ücret alacağı zamanaşımına uğramış olsa dahi çalışmaktan kaçınma hakkı devam etmektedir³⁹⁰.

3.7.2.2.2. Gecikmenin Mücbir Sebebe Dayanmaması

İşçinin çalışmaktan kaçınma hakkından söz edilebilmesi için işveren tarafından ücretin ödenmemesinin mücbir sebebe dayanmaması gerekmektedir. İşverenin ücret ödeme borcunu ifa etmemesinin arkasında mücbir sebebin varlığı halinde işçi çalışmaktan kaçınmaz³⁹¹. Mücbir sebep, irade dışında, dışarıdan gelen, öngörülmesi mümkün olmayan, borçluyu sözleşmeye kusurlu aykırılıktan kurtaran ve ifa güçlüğü içerisine sokarak gecikmeye yol açan olağanüstü hadise olarak tanımlanmaktadır³⁹².

İşvereni, ücret ödemesine engel olan ekonomik güçlükleri mücbir sebep olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Ülkemizdeki futbol kulüplerinin ekonomik durumlarını da göz önünde bulundurduğumuzda ekonomik krizi mücbir sebep olarak değerlendirip profesyonel futbolcuların iş görmekten kaçınma haklarını gasp etmek, kulübün üstlenmesi gereken işletme riskini haksız bir biçimde profesyonel futbolculara yüklemek anlamına gelecektir³⁹³.

kararlarına dayalı iş görme ediminden kaçınma eylemi yasadışı grev sayılamaz. Fesih bildiriminde davacının 21.04.2004 tarihinde 15-23 vardiyasında işyerine geldiği halde İş Kanunu'nun 34. maddesine dayanarak iş görme borcunu yerine getirmekten kaçınması sayısal olarak toplu nitelik kazansa da yasadışı grev sayılamaz. Bu nedenle feshin geçersizliğine ilişkin mahkeme kararına yönelik davalı vekilinin temyiz itirazları yerinde değildir.” Sinerji İçtihat Bankası, ET: 17.04.2022. Aynı yönde karar için bkz. Yargıtay 7. HD. 03.05.2016 tarihli, 2015/19603 Esas 2016/9924 Karar sayılı kararı.

³⁸⁸ Karabağ Bulut, *Ücret*, 158.

³⁸⁹ Eren, *Genel Hükümler*, 1297; Kılıçoğlu, 889.

³⁹⁰ Çopuroğlu, 212.

³⁹¹ Çopuroğlu, 212.

³⁹² Narmanlıoğlu, 618; Akyiğit, 21; Eren, *Genel Hükümler*, 557; Dulay Yangın, 215.

³⁹³ Süzek, *İş Hukuku*, 383; Öner Eyrenci, “4857 Sayılı İş Kanunu ile Getirilen Yeni Düzenlemeler”, *LEGAL İHSGHD* 1 (2004), 39

İş Kanunu'nun 34. maddesinde düzenlenen çalışmaktan kaçınma hakkının kullanılması için şart olan ücretin yirmi gün içerisinde ödenmemesi koşulu, hizmet sözleşmesine tabi işçiler için düzenlenmemiştir. Bu nedenle profesyonel futbolcunun çalışmaktan kaçınma hakkını kullanması için ücret alacağıın muaccel olması ve kulübün ödememekte mücbir sebebe dayanmıyor olması yeterlidir³⁹⁴.

3.7.2.3. Çalışmaktan Kaçınmanın Sonuçları

Ödemezlik def'i, profesyonel futbolcunun muaccel olan ücret alacağıın tamamı ifa edilmedikçe iş görme borcunu ifasından kaçınma imkânı sağlar³⁹⁵. Profesyonel futbolcunun çalışmaktan kaçınma hakkını kullanması hizmet sözleşmesinin feshi anlamına gelmez. Profesyonel futbolcunun çalışmaktan kaçınma hakkını kullanmasıyla muaccel hale gelmiş ücret alacağı ifa edilene kadar iş görme edimini ifa etme borcu ortadan kalkmakta fakat profesyonel futbolcunun sadakat borcu devam etmektedir³⁹⁶.

Profesyonel futbolcunun çalışmaktan kaçınma hakkını kullanması için özel bir şekil şartı düzenlenmemiştir. Ödemezlik def'ini ileri sürecek olan profesyonel futbolcunun ücret alacağı ifa edilinceye kadar iş görme borcunu ifa etmeyeceğini iletmesi yeterlidir³⁹⁷. Ücret alacağıın tamamının ifa edilmesinden söz edebilmek için ifanın, profesyonel futbolcu sözleşmesiyle taahhüt edilen şartlara uygun olması gerekir. Profesyonel futbolcu, kısmi ifayı kabule mecbur olmamakla birlikte somut olayın özelliklerine göre kısmi ifanın reddi dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edebilir. Kısmi ifanın reddinin dürüstlük kuralına aykırılığı somut hadisenin özellikleri ve taraf menfaatleri göz önünde bulundurularak değerlendirilmelidir³⁹⁸.

İşçinin çalışmaktan kaçınma hakkını kullanmasının akabinde doğacak ücret alacaklarının durumu tartışılması gereken diğer bir husustur. İş Kanunu'nun 34. maddesinde bu durum açıkça düzenlenmemiştir. İş görme edimini ifa etmekten kaçınan işçinin çalışmadığı süre içinde ücrete hak etmeyeceği bazı yazarlar³⁹⁹ tarafından ileri sürülmüş ancak doktrindeki

³⁹⁴ Karabağ Bulut, *Ücret*, 164.

³⁹⁵ Narmanlıoğlu, 625; Karabağ Bulut, *Ücret*, 164.

³⁹⁶ Narmanlıoğlu, 625; Akyiğit, 25.

³⁹⁷ Karabağ Bulut, 164.

³⁹⁸ Karabağ Bulut, 165.

³⁹⁹ Mollamahmutoğlu, Astarlı ve Baysal, 689.

hâkim görüşü⁴⁰⁰ çalışmaktan kaçınan işçinin çalışmadığı dönemde ücrete hak kazanacağı yönündedir. Yargıtay uygulaması ise işçinin iş görme edimini ifa etmekten kaçındığı bu süre zarfında ücretini işverenden isteyemeyeceği yönündedir⁴⁰¹.

Kanuni bir hakkı kullanarak çalışmadıkları döneme ilişkin ücretlerin ödenmemesi halinde işçiler, İş Kanunu m. 34'ten doğan haklarını kullanmaktan imtina edecekler; diğer deyişle kanundan doğan iş görmekten kaçınma hakkının kullanılması fiilen imkânsız hale gelecektir⁴⁰².

İş Kanunu uygulamasındaki tartışmanın aksine TBK'nin 408. maddesinde işverenin işçinin edimini kabulde temerrüde düşmesi halinde ücreti ödemekle yükümlü olacağı hükme bağlanmıştır⁴⁰³. Buna göre ödemezlik def'inin ileri sürülmesine sebep olan kulübün, profesyonel futbolcunun iş görmekten kaçınmasına kendi davranışı ile sebebiyet verdiğinden, profesyonel futbolcu iş görme edimini yerine getirmese de ücrete hak kazanır⁴⁰⁴.

3.7.3. Kulübün Ödeme Güçsüzlüğüne Düşmesi

TBK'nin 436. maddesinde işverenin ifa güçsüzlüğüne düşmesi durumunda birtakım şartların gerçekleşmesiyle birlikte işçiye sözleşmeyi fesih hakkı düzenlenmiştir. İlgili hükme göre “İşverenin ödeme güçsüzlüğüne düşmesi hâlinde işçi, sözleşmeden doğan hakları uygun bir süre içinde işveren tarafından güvenceye bağlanmazsa, sözleşmeyi derhâl feshedebilir.” İşverenin ödeme güçsüzlüğüne düşmesi karşısında işçinin haklarını düzenleyen TBK m. 436 hükmü, TBK m. 98'de düzenlenen genel kuralın özel bir

⁴⁰⁰ Süzek, *İş Hukuku*, 386; Güzel, “İş Görmekten Kaçınma”, 137; Akyiğit, 23; Pekşen, 131; Narmanlıoğlu, 625; Dulay Yangın, 224; A. Can Tuncay, Ücretin Ödenmemesinin Sonuçları (İşçinin İş Görmekten Kaçınma Hakkı), Karar İncelemesi, *LEGAL İHSGHD* 2, S. 6 (2005), 653.

⁴⁰¹ Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 10.02.2005 tarihli 2004/13259 Esas 2005/3782 Karar sayılı kararı: “İşçinin ücretinin ödeme gününden itibaren 20 gün içinde mücbir bir neden dışında ödenmemesi halinde işçi iş görme borcunun yerine getirmekten kaçınabilir. Bu süre içinde ücret ödemesi uygulaması yapılacağı kanun tasarısında düzenlendiği halde Türkiye Büyük Millet Meclisindeki görüşmeler sırasında bu düzenleme kanun metninden çıkarılmış ve bu suretle Yasama organı boşa geçen bu sürede ücret istenemeyeceğine dair iradesini açık olarak ortaya koymuştur. 34. maddenin bu düzenlemesine göre işçinin iş görme borcunu yerine getirmekten kaçındığı bu sürenin ücretini işverenden talep etmesi mümkün değildir. Zira, işçinin çalışmaması kendi iradesi ile oluşmuştur. Açıklanan bu nedenlerle davanın reddi gerekirken yazılı şekilde kabulü hatalı olup bozmayı gerektirmiştir”. Sinerji İçtihat Bankası, ET: 17.04.2022. Aynı yönde kararlar için bkz. Yargıtay 22. Hukuk Dairesi 21.03.2014 tarihli 2013/21161 Esas 2014/6911 Karar sayılı kararı.

⁴⁰² Sarper Süzek, “İşçi Ücretlerinin Ödenmemesinin Hukuki Sonuçları”, *AÜHF* 56, S. 4 (2007), 213.

⁴⁰³ Dulay Yangın, 225.

⁴⁰⁴ Narmanlıoğlu, 628.

görüntüsü olduğundan hizmet sözleşmeleri bakımından öncelikle uygulama alanı bulur⁴⁰⁵.

TBK m. 436 hükmü uyarınca profesyonel futbolcunun fesih hakkının doğumu için kulübün ödeme güçsüzlüğü birinci koşuldur. Kulübün ödeme güçsüzlüğünün kabulü için, mali durumunun muaccel olan borçlarını ifaya yetecek durumda olmaması gerekir. Kulübün mutlaka iflas etmiş olması veya hakkında haciz işleminin sonuçsuz kalmış olması şart değildir⁴⁰⁶. Kulübün acze düşüp düşmediğinin belirlenmesinde somut olayın özellikleri göz önüne bulundurulur değerlendirme yapılacaktır⁴⁰⁷.

Profesyonel futbolcunun fesih hakkının doğumu için gereken ikinci şart, ücret alacağı için kulübün ödeme güçsüzlüğü dolayısıyla tehlikeye düşmüş olmasıdır. Profesyonel futbolcunun ücreti tehlikeye düşmedikçe fesih hakkı söz konusu olmaz. Profesyonel futbolcunun ücretinin peşin ödendiği veya teminat altına alındığı durumlarda ücretin tehlikeye düşmesinden söz edilemeyeceğinden profesyonel futbolcunun fesih hakkı olmaz⁴⁰⁸.

Fesih hakkının doğması için aranan koşulların mevcut olması halinde profesyonel futbolcunun hizmet sözleşmesini feshetmeden önce makul süre içerisinde kulüpten teminat göstermesi istemesi gerekmektedir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde, profesyonel futbolcunun iş görme ediminin daha sonra telafisinin mümkün olmaması dolayısıyla, profesyonel futbolcunun teminat gösterilinceye kadar çalışmaktan kaçınma hakkı bulunmaktadır. Bu sayede kulübün teminat gösterme hususunda vermesi gereken kararı hızlandırarak profesyonel futbolcunun ücreti üzerinde kulübün ödeme güçsüzlüğüne düşmesinin doğurduğu sakıncalar azalacaktır⁴⁰⁹.

Teminat altına alınması gereken profesyonel futbolcu sözleşmesinde kararlaştırılan, sözleşme süresinin bitimine kadar muaccel olacak ücret alacaklarıdır. Kulübün uygun süre içerisinde teminat göstermemesi halinde profesyonel futbolcu hizmet sözleşmesini feshedebilir. Kulübün ödeme güçsüzlüğüne düşmesi nedeniyle hizmet sözleşmesinin

⁴⁰⁵ Kılıçoğlu, 445.

⁴⁰⁶ Karabağ Bulut, *Ücret*, 170.

⁴⁰⁷ Çopuroğlu, 261.

⁴⁰⁸ Centel, *Ücret*, 378; Karabağ Bulut, *Ücret*, 170.

⁴⁰⁹ Centel, *Ücret*, 379; Çopuroğlu, 262.

feshedilmesi durumunda kulüp, hizmet sözleşmesinin feshi dolayısıyla ortaya çıkacak sonuçlara da katlanır⁴¹⁰.

3.7.4. Kulübün Borçlu Temerrüdüne Düşmesi

3.7.4.1. Kulübün Borçlu Temerrüdüne Düşmesinin Şartları

Profesyonel futbolcunun ücretinin farklı nedenlerle ödenmemesi halinde kulübün borçlu temerrüdüne düşme durumu söz konusu olabilir. Borçlu temerrüdü TBK m. 117-126. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Borçlunun, borçlanılan edimi borca aykırı hareket ederek ifada gecikmesine, borçlu temerrüdü denilmektedir⁴¹¹.

Profesyonel futbolcunun ücret alacağı nedeniyle kulübün borçlu temerrüdüne düşmesi için birtakım koşullar bulunmaktadır. Çalışmanın devamında bu koşulları sırasıyla inceleyeceğiz.

3.7.4.1.1. Kulübün Ücret Borcunun Muaccel Olması

Borcun muaccel olması, borçlu temerrüdünden söz edilebilmesi için öncelikli koşuldur. Muacceliyet, alacaklının borçlanılan edimi, borçludan talep ve dava edebilme yetkisini ifade eder⁴¹². Muacceliyet, vadeye bağlanmış borçlarda vadenin gelmesi ile oluşur, henüz vadesi gelmemiş bir borç muaccel olmayacağından bu durumda temerrütten de söz edilemez⁴¹³. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücret, sözleşmede aksi düzenlenmiş olmadıkça TBK m. 406 uyarınca her ayın sonunda ifa edilir. Fakat profesyonel futbolcu sözleşmelerinde yazılı sözleşmenin TFF'ye sunulmasının zorunlu olması sebebiyle profesyonel futbolcu sözleşmelerinde ödeme tarihi genellikle belirlenmektedir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde birden fazla ücret türünün kararlaştırıldığı durumlarda her bir ücret bakımından farklı vadelerin belirlenmesi mümkündür, önemli olan, TBK m. 406 hükmünde ifade edilen, ücretin en geç ayda bir ödenmesi yönündeki emredici kuralların ihlal edilmemesidir⁴¹⁴.

⁴¹⁰ Karabağ Bulut, *Ücret*, 171.

⁴¹¹ Eren, *Genel Hükümler*, 1089; Kılıçoğlu, 680; Oğuzman ve Öz, 395; Kılıçoğlu, 866; Halil Akkanat, "İfada Gecikme ve Borçlu Temerrüdü", *Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan* (İstanbul: Beta Yayınevi, 2000), 6; Hasan Ayrancı, *Türk Borçlar Hukukunda Munzam Zarar* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2006), 51.

⁴¹² Eren, *Genel Hükümler*, 1092; Oğuzman ve Öz, 395; Kılıçoğlu, 867; Akkanat, 8.

⁴¹³ Eren, *Genel Hükümler*, 1092; Kılıçoğlu, 867; Ayrancı, *Munzam Zarar*, 53.

⁴¹⁴ Karabağ Bulut, *Ücret*, 172.

3.7.4.1.2. Profesyonel Futbolcunun İfayı Kabule Hazır Olması

Kulübün temerrüde düşmesi için profesyonel futbolcunun ifa teklifini kabule hazır olması veya borcun ifası için gerekli hazırlık fiillerini yapmış olması gerekir. Profesyonel futbolcunun ifayı kabulden imtina etmesi veya hazırlık fiillerini gereği gibi yapmaması durumunda alacaklı temerrüdü söz konusu olup bu durumda ise borçlu temerrüdünden söz edilemez⁴¹⁵.

3.7.4.1.3. Profesyonel Futbolcunun İhtar

Kural olarak kulübün temerrüde düşmesi için profesyonel futbolcunun ihtarda bulunması şarttır. İhtar, borcun ifa edilmesine yönelik herhangi bir şekil şartı olmayan çağrı niteliğindedir⁴¹⁶. İhtar şartı, profesyonel futbolcu tarafından kulübe yöneltilen, ifa talebine ilişkin irade beyanını içermelidir, kulübü temerrüde düşürmek kastı ile ihtar etmiş olması şart değildir⁴¹⁷.

Profesyonel futbolcunun kulübü ücret ödeme borcundan fazla bir miktar para için ihtar etmesi halinde, ihtar borcun gerçek miktarı için sonuç doğurur. Bununla birlikte profesyonel futbolcu, talep ettiği miktardan daha az bir ödemeyi kabul etmeyeceğini de açıklamışsa ihtar bütünüyle geçersiz olur⁴¹⁸.

TBK’de ihtarın şekline ilişkin özel düzenleme yer almamakla birlikte PFSTT’nin 28. maddesinde ücretin ödenmemesi halinde yapılacak ihtarla ilişkin düzenleme yer almaktadır. Bu hükme göre;

“Kulübün, futbolcunun ücretlerini ödememesi ve/veya futbolcunun sosyal güvenlik haklarını ihlal etmesi halinde, futbolcu sözleşmesini feshetmek arzusunda ise, kulübüne ve bilgi için TFF’ye noterden keşide edeceği bir ihtarname ile ücretinin 30 gün içerisinde ödenmesini ve/veya sosyal güvenlik haklarının da aynı süre içerisinde yerine getirilmesini bildirmek zorundadır. Kulüp, söz konusu mehile rağmen ücretini ödemediği ve/veya sosyal güvenlik haklarını yerine getirmediği takdirde, futbolcu mehilin sona ermesinden itibaren ancak 7 gün içinde sözleşmesini feshedebilir”.

⁴¹⁵ Eren, *Genel Hükümler*, 1097; Kılıçoğlu, 867; Oğuzman ve Öz, 404; Akkanat, 18.

⁴¹⁶ Eren, *Genel Hükümler*, 1093; Kılıçoğlu, 868; Oğuzman ve Öz, 397; Akkanat, 20.

⁴¹⁷ Eren, *Genel Hükümler*, 1095; Oğuzman ve Öz, 398; Karabağ Bulut, *Ücret*, 174; Akkanat, 29.

⁴¹⁸ Eren, 1094; Karabağ Bulut, *Ücret*, 174.

Bu hüküm uyarınca ücretin ödenmemesi halinde sözleşmesini feshetmek isteyen profesyonel futbolcu, noterden keşide edeceği ihtarnameyi kulübe ve TFF'ye iletmek ve ayrıca bağlı olduğu kulübe ücreti ödemesi için 30 gün süre vermek zorundadır.

Kulüp, sözleşmede vadenin belirlenmemiş olduğu hallerde, PFSTT m. 28'de öngörülen koşullar mevcut olmasa dahi profesyonel futbolcunun kulübe göndereceği ihtarname ile temerrüde düşer. Ancak ücretinin ödenmemesi sebebiyle sözleşmesini feshetmek isteyen profesyonel futbolcunun PFSTT m. 28'e uygun olarak keşide edeceği ihtarnameyi kulübe göndermesi gerekir⁴¹⁹.

Profesyonel futbolcu, ihtarda temerrüt sonucunun doğması bakımından süre tayin etmiş olabilir. Bu durumda kulüp, futbolcu tarafından tayin edilen sürenin geçmesiyle temerrüde düşer⁴²⁰. Örneğin profesyonel futbolcu, sözleşmede vadenin belirlenmediği durumda PFSTT m. 28 hükmü uyarınca kulübe 30 gün süre vermesi halinde kulüp, sürenin sona ermesinin ardından temerrüde düşecektir.

3.7.4.1.4. Kulübün İfadan Kaçınma Hakkının Bulunmaması

Kulübün ücret ödeme edimini ifadan kaçınması hakkı varsa ve ifadan kaçınması bu hakka dayanıyorsa ifadan kaçınma borca aykırılık oluşturmaz yani borçlu temerrüdü söz konusu olmaz⁴²¹. Kulübün ödemezlik def'ini ileri sürmesi, borçlu temerrüdüne düşmesine engel olur. Kulüp tarafından kullanılan ödemezlik def'i, ödemezlik def'inin şartlarının oluştuğu andan itibaren hüküm doğurur⁴²².

3.7.4.2. Kulübün Temerrüde Düşmesinin Sonuçları

3.7.4.2.1. Profesyonel Futbolcunun Faiz Talep Hakkı

Yukarıda açıkladığımız üzere profesyonel futbolcunun alacağı muaccel olmasının ardından ve kulübün ifadan kaçınma için haklı bir nedeni bulunmaması halinde kulüp ücret ödeme borcunu ifa etmek zorundadır. Kulübün ücret ödeme borcunun ifasında

⁴¹⁹ Baysal ve Ugan Çatalkaya, 23; Karabağ Bulut, *Ücret*, 175.

⁴²⁰ Eren, 1094; Oğuzman ve Öz, 399; Akkanat, 33.

⁴²¹ Eren, 1097; Akkanat, 41.

⁴²² Karabağ Bulut, *Ücret*, 172.

temerrüde düşmüş olması halinde profesyonel futbolcu, TBK m. 120 uyarınca aynen ifanın yanında temerrüt faizi de talep edebilir⁴²³.

Temerrüt faizinin önleyici ve telafi edici iki işlevi vardır. Paranın temerrüt faizinin yatırım faizinden düşük olması durumunda, işveren ücret ödeme borcunu ifa etmek yerine yatırım yapmayı tercih edebilmektedir. İşçinin ücretinin korunması amacıyla temerrüt durumunda yüksek faiz uygulanması halinde bu sorunun önüne geçilebilecektir. Para, kolayca semerelendirilebildiğinden zamanında ödenmemesi halinde maddi kayba yol açar. Faizin telafi edici işlevi ise paranın bu özelliği nedeniyle geç ödenmesi nedeniyle ortaya çıkan zararı karşılamasıdır⁴²⁴. Fakat aşağıda detaylı açıklayacağımız üzere profesyonel futbolcu sözleşmelerinde temerrüt halinde yasal faizin uygulanıyor olması ve ülkemizin günümüzdeki ekonomik koşulları dikkate alındığında temerrüt faizinin bu iki işlevinin yetersiz olduğu kanaatindeyim.

Para borcunda temerrüde düşülmesi halinde doğan temerrüt faizi kusura ve alacaklının zararını ispat etmesine bağlı değildir. Kanun koyucu para borçlarında alacaklının kural olarak zarara uğradığının kabulüyle götürü tazminat olarak temerrüt faizini öngörmüştür⁴²⁵.

3.7.4.2.1.1. Faiz Oranı

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücret alacağı için uygulanacak temerrüt faizi oranının kararlaştırılması mümkündür. Fakat TBK m. 120/2 uyarınca taraflarca kararlaştırılacak yıllık temerrüt faizi oranı 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun⁴²⁶ uyarınca belirlenen temerrüt faizi oranının yüzde yüzünden fazla olamaz. Tarafların sözleşmede temerrüt faiz oranını kararlaştırmaması durumunda temerrüt faizi oranı, borcun doğmuş olduğu tarihte yürürlükte olan hukuk kurallarına göre belirlenir⁴²⁷. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde temerrüt halinde uygulanacak faiz oranının belirlenmemesi durumunda 3095 sayılı Kanun'un ikinci maddesi uyarınca temerrüt faizi

⁴²³ Oğuzman ve Öz, 519; Kılıçoğlu, 888; Ayrancı, *Munzam Zarar*, 66, Karabağ Bulut, *Ücret*, 176.

⁴²⁴ Hasan Ayrancı, "Para Borçlarında Temerrüt Faizi", *Ankara Barosu Hukuk Gündemi Dergisi* 5 (2006), 100.

⁴²⁵ Eren, *Genel Hükümler*, 1102; Oğuzman ve Öz, 520; Kılıçoğlu, 706; Hakan Keser, "Temerrüt Durumunda Ücret ve İkramiye Alacaklarına Uygulanacak Faiz Oranı ve Faizin Başlangıcına İlişkin Yargıtay Kararının İncelenmesi", *SİCİL İHD*, S. 17 (2010), 236.

⁴²⁶ Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun, Kanun Numarası: 3095, Kabul Tarihi: 04.12.1984, RG:19.12.1984/18610.

⁴²⁷ Oğuzman ve Öz, 520; Karabağ Bulut, *Ücret*, 177.

oranı, yasal faiz oranı olan %12'dir. Fakat %12 olan yasal faiz oranı, 9 Aralık 2005 tarih ve 2005/9831 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yıllık %9'a düşürülmüştür.

Çalışmanın önceki bölümlerinde profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücret ödemesinin yabancı para üzerinden ödenmesine sınırlama getirildiğinden bahsedilmiştir⁴²⁸. Profesyonel futbolcunun ücret alacağına yabancı para üzerinden kararlaştırılması halinde ise temerrüt faizi 3095 sayılı Kanun'un 4/a hükmü uyarınca devlet bankalarının o yabancı para ile açılmış bir yıl vadeli mevzuat hesabına ödediği en yüksek faiz oranı üzerinden hesaplanır⁴²⁹.

3.7.4.2.1.2. Faizin Başlangıç Zamanı

Temerrüt faizi, borçlunun temerrüde düşmüş olduğu günü izleyen günden itibaren işlemeye başlar. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücretin ödeneceği tarih net olarak belirlenmişse belirlenen tarihin geçmesinin akabinde kulüp temerrüde düşmüş olacaktır. Dolayısıyla temerrüt faizi de belirlenen günün geçmesiyle işlemeye başlayacaktır⁴³⁰.

⁴²⁸ Bkz. 3.3.3.

⁴²⁹ Karabağ Bulut, *Ücret*, 178; Çopuroğlu, 189.

⁴³⁰ Keser, "Temerrüt", 234; Karabağ Bulut, *Ücret*, 178. Konuya ilişkin TFF Tahkim Kurulu kararı için bkz. "Açıklanan bu durum karşısında itiraz edilen UÇK kararında "maç başı ücreti için vade belirlenmediği ve faiz işletilebilmesi için temerrüt ihtarı gönderilmesi gerektiği kabul edilirse, vade belirlenmediği için aslında muaccel olmayan bir maç başı ücreti için temerrüt ihtarı ile muacceliyet şartının da sağlandığının kabul edileceği; ancak TBK uyarınca muaccel olmayan bir borç için temerrüt ihtarı çekilmesinin mümkün olmadığı; bu nedenle taraflarca maç başı ücretinin belirlendiği ve maç başı ödeneceğinin kararlaştırıldığı her sözleşmede maç başlarının muacceliyet ve vadesinin, aksine bir vade tarihi kararlaştırılmadığından, maça ilişkin esame listesinin verilmesi ile gerçekleştiği ve ifa zamanının taraflarca bu şekilde kararlaştırılmış olduğu" şeklinde açıklanan gerekçenin, TBK m. 90 hükmünün hatalı anlaşılıp yorumlanması sebebiyle isabetli olmadığı; maç başı ücreti için vade belirlenmemiş ise, söz konusu ücretin TBK m. 90 uyarınca doğduğu anda muaccel olduğu; dolayısıyla da UÇK kararında "sözleşmede vadesi belirlenmemiş maç başı ücretinin muaccel olmadığı; muaccel olmaması sebebiyle de temerrüt ihtarında bulunulmayacağı; muacceliyet için de ihtarda bulunulması" gerektiğinden söz edilmesinin hatalı ve TBK m. 90 hükmüne aykırı olduğu; TBK m. 90 uyarınca doğduğu anda muaccel olan maç başı ücretinin borçlusu kulübün alacaklı futbolcunun ihtarı ile temerrüde düşeceği (TBK m. 117 / 1) açıktır. Dosyada davalı kulübün maç başı ücreti borcu için alacaklı futbolcu tarafından ihtarda bulunmak suretiyle temerrüde düşürüldüğünü gösteren bir belge mevcut olmadığından, davacı futbolcunun maç başı alacağı için dava tarihinden itibaren faiz talep edebileceği hususunda tereddüt edilecek bir yön yoktur. Bu nedenle UÇK tarafından "maç başı ücret alacaklarına her bir resmi maçı takip eden günden itibaren yasal faizi ile birlikte tahsiline" karar verilmesi isabetli görülmemiş; davalı kulübün, davanın ikame edilmesi ile temerrüde düşmüş olduğundan, itiraz edilen UÇK kararının maç başı ücret alacaklarına uygulanan farklı faiz başlangıç tarihlerinin dava tarihi olarak düzeltilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır." [https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/20-%20\(Anonimlestirilmis\).pdf](https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/20-%20(Anonimlestirilmis).pdf) ET: 26.06.2022. Maç başı ücretinin en geç sezon sonu ödeneceği kararlaştırılmışsa Talimat hükmü uyarınca sözleşmenin bitiş tarihi olan 31.05 tarihinde maç başı ücreti alacağına muaccel olduğuna ilişkin TFF Tahkim Kurulu kararı için bkz. "Bir borcun ifa edileceği günün, mutlaka gerçekleşecek belirli bir olayın veya olgunun gerçekleşeceği gün olarak belirlenmesi mümkün olup, bu halde taraflarca belirlenmiş vade söz konusudur. Taraflar arasındaki sözleşmede de kulübün maç başı ücreti borcunu ifa edeceği zaman "... en geç sezon sonu ödenir." şeklinde mutlaka gerçekleşecek sezonun

Bazı yazarlara göre, işçinin ücretinin her ayın son günü gibi belirli bir günde ödenmesi halinde, bu durumun işyeri uygulaması haline geldiğinin kabulüyle sözleşmeyle belirlenmiş hale geleceği sonucuna varılarak ödeme gününün sonuna kadar ücretin ödenmemesi durumunda işverenin temerrüde düştüğü kabul edilmelidir⁴³¹. Kanaatimce profesyonel futbolcu sözleşmesinde de ücretin korunması amacıyla bir kulüpte tüm futbolcuların ücreti her ayın on beşi gibi belirli bir günde ödeniyorsa ayın on beşinin gün sonuna kadar ücretin ödenmemesi halinde kulüp temerrüde düşmüş sayılmalıdır.

Kulübün temerrüde düşmesinin ardından işleyecek olan temerrüt faizi talep edilmelidir. Dava veya icra yoluyla yöneltilecek ifa talebi, kendiliğinden temerrüt faizini kapsamaz⁴³². Profesyonel futbolcunun, geciken ücret alacağını ihtirazi kayıt ileri sürmeksizin kabul etmesi durumunda TBK m. 131 uyarınca temerrüt faizinin asıl alacağına bağlı fer'i bir hak olması sebebiyle temerrüt faizine dair alacak da kendiliğinden sona erer⁴³³. Asıl alacağına bağlı olarak fer'ilerinin de son bulunduğu mahkemece re'sen göz önünde bulundurulur⁴³⁴.

sona ermesi olgusunun gerçekleştiği tarih belirlenmiştir. Dolayısıyla davalı kulüp vekilinin "sezon sonu" ibaresinin taraflarca belirlenmiş vade olmadığı itirazı isabetli değildir. Buna göre UÇK'nın "davacının maç başı ücret hak edişi olan [...] TL'nin sözleşmede sezon sonu şeklinde belirlenen özel vade kuralı uyarınca sezonun sona erdiği 31.05.2021 tarihinden itibaren fiili ödeme tarihine kadar işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesi" yönündeki kararında isabetsizlik yoktur." <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/104-Anonimle%C5%9Ftirilmi%C5%9F.pdf> ET: 26.06.2022.

⁴³¹ Mollamahmutoğlu ve Astarlı, 602; Keser, "Temerrüt", 236; Çopuroğlu, 193.

⁴³² Oğuzman ve Öz, 527.

⁴³³ Oğuzman ve Öz, 528; Çopuroğlu, 193; Kılıçoğlu, 781. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 02.02.2005 tarihli 2004/10-771 Esas 2005/24 Karar sayılı kararı: "*Borçlar Kanununun 113/2. (TBK m.131) maddesi hükmüne göre, evvelce işleyen faizleri talep hakkının saklı tutulduğu (ihtirazi kayıt) veya saklı tutulduğunun hal ve koşullardan çıkartılması kaydıyla, ödenmemiş faizlerin istenebilme hakkı ortadan kalkmamakta, asıl borç ifa veya sair bir suretle son bulmuş olsa bile, borcun fer'isi olan faiz varlığını sürdürmekte ve alacaklı bunları talep edebilme hakkını yitirmemektedir. İhtirazi kayıt, alacaklının borçluya yönelttiği bir irade bildirimini ifade eder. Bu bildirim ifadan önce ya da en geç ifanın ardından derhal yapılmalıdır. Ön koşul ileri sürülmezse ilişkin olduğu hakkın düşmüş sayılması, o haktan zımni olarak vazgeçilmiş olması esasına dayanır. İşlemiş faizleri talep hakkının saklı tutulduğuna ilişkin beyanla ilgili olarak yasada bir şekil öngörülmemiştir. Asıl borç son bulunduğu halde alacaklı, bu hakkını saklı tuttuğunu veya durumun koşullarından bunun anlaşılması gerektiğini kanıtladığı takdirde işlemiş faizlerle ilgili alacak hakkı, son bulmayacaktır. Burada önemli yön, alacaklının hangi eylem ve işlemlerinin, bu hakkı kullanmak istediği şeklinde yorumlanması gerektiğidir. İfade edilmek istenen husus, somut olayın niteliğinin, para borcunun son bulmasına karşılık, işlemiş faiz borcunun devamını gerektirmesidir. Alacaklı açıkça ihtirazi kayıt ileri sürmese de yaptığı eylem ve işlemlerden bu hakkını kullanmak istediği sonucu çıkarılabiliyorsa, artık bu hakkın saklı tutulduğunun kabulü gerekecektir. Alacaklının, asıl borç konusu para alacağını tahsil ederken, işlemiş faizleri talep hakkını saklı tuttuğunu beyan etmediği veya bu durum "hal ve koşullardan çıkartılmadığı" takdirde ise, yukarıda belirtilen yasal ilke uyarınca, asıl borç son bulmakla, faiz alacağı da son bulacaktır."* Sinerji İçtihat Bankası ET: 24.04.2022.

⁴³⁴ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 02.02.2005 tarihli 2004/10-771 Esas 2005/24 Karar sayılı kararı.

3.7.4.2.2. Aşkın Zarar

Profesyonel futbolcunun ücretinin ödenmemesi sebebiyle uğradığı zarar bazı durumlarda temerrüt faiziyle giderilememektedir. Bu nedenle TBK m. 121’de profesyonel futbolcunun zararının temerrüt faizinden fazla ve kulüp kusurlu ise profesyonel futbolcu aşkın zararın tazminini talep edebilir.

Aşkın zarar talep eden, alacaklının gecikme dolayısıyla uğramış olduğu zararın temerrüt faizi ile karşılanamadığını ispat yükü altındadır⁴³⁵. Profesyonel futbolcunun aşkın zararı çeşitli şekillerde ortaya çıkabilir. Örneğin profesyonel futbolcunun ücretinin zamanında ödenmemesi sebebiyle profesyonel futbolcu ceza koşulu, tazminat, faiz ödemek zorunda kalmış olabilir. Profesyonel futbolcu, sayılan bu ödemeleri kulübün ücreti zamanında ödememesi sebebiyle yaptığını ispatlayabilirse aşkın zararı talep edebilir. Kulüp, kusursuzluğunu ispat edemedikçe aşkın zararı tazminle mükelleftir. Dolayısıyla kulüp, ücreti ödememesinin profesyonel futbolcuyu ekonomik açıdan sıkıntıya sokmadığını, ücret ödeme borcunu zamanında ifa etmesi halinde de profesyonel futbolcunun yukarıda sayılan ödemeleri yine de yapmak zorunda kalacağını ispatlayabilirse aşkın zarar ödeme yükümlülüğünden kurtulabilir⁴³⁶.

Yüksek enflasyon sebebiyle temerrüt faizinin profesyonel futbolcu ücretinin geç ödenmesi sebebiyle uğradığı zararı tam olarak karşılayamaması karşısında aşkın zarar

⁴³⁵ Oğuzman ve Öz, 529; Kılıçoğlu, 899.

⁴³⁶ Oğuzman ve Öz, 530; Ayrancı, *Munzam Zarar*, 130; Çopuroğlu, 195.

olarak talep edilebileceği⁴³⁷ ileri sürülse de Yargıtay'ın somut verilerle zararın ispatlanması gerektiği yönünde kararları da mevcuttur⁴³⁸.

3.7.5. Sözleşmenin Feshi

3.7.5.1. Genel Olarak

TBK'nin 435. maddesinde sözleşmenin haklı nedenle feshi düzenlenmiştir. 435. maddenin ikinci fıkrasında haklı sebep, “dürüstlük kurallarına göre hizmet ilişkisini sürdürmesi beklenemeyen bütün durum ve koşullar” şeklinde tanımlanmıştır. Bununla birlikte kulübün ücret ödeme borcunda temerrüde düşmesi halinde uygulanması gereken

⁴³⁷ Oğuzman ve Öz, 528; Kılıçoğlu, 708; Yargıtay 15. Hukuk Dairesi 06.12.2018 tarihli 2018/3765 Esas 2018/4907 Karar sayılı kararı: “davacı, alacağının temerrüde rağmen süresinde ödenmemesi nedeniyle vergi, ... prim borçları, kira ve faturalarının gecikme faizi ve zararlar ödediği, şirkete ait dükkanın borçları karşılığı alacaklılara verilmek zorunda kaldığı ve şirketin aldığı diğer işleri tamamlayamadığını ileri sürmüş ise de; yapıldığı ileri sürülen ödemeler, maruz kalınan icra takiplerinin davacı şirketin davalıdan olan alacağını zamanında tahsil edememesi nedeniyle yapıldığı, ileri sürülen zararlar ile geç ödeme arasında illiyet bağının bulunduğu ve munzam zararın varlığı somut delillerle kanıtlanamamıştır. Ancak davalı tarafça enflasyonun yüksekliği ve paranın satın alma gücündeki azalma nedeniyle faizle karşılanmayan zararın varlığına dair karinenin aksi de ileri sürülüp ispatlanmamıştır. Bu durumda mahkemece, ülkemizde yaşanan ve herkes tarafından bilinen enflasyon olgusu nedeniyle her zaman alacaklıların zararının temerrüt faizi ile karşılanması mümkün olmayacağı, gecikme halinde faizle karşılanmayan zararın varlığı karine kabul edilip bu karinenin aksi davalı borçlu tarafından ileri sürülüp kanıtlanamadığından öncelikle temerrüt tarihleri ile tahsil tarihlerindeki enflasyon verilerini gösterir TEF, TÜFE-ÜFE oranları, bankalardan mevduat faiz oranları, döviz kurları devlet tahvil faiz oranları, işçi ücretleri ve diğer yatırım araçları ile ilgili bilgiler resmi kurumlardan sorulup tespit edildikten sonra tahsiline karar verilen alacağın tahsil edilip temerrüt tarihi itibarıyla bu yatırım araçlarından oluşacak sepete yatırılması halinde tahsil tarihlerinde ulaşabileceği miktar ile bulunacak bu miktardan davada kabul edilen alacağın tahsil tarihinde ulaştığı miktar hesaplatılarak faizle karşılanmayan zarar ve miktarı konusunda yeniden oluşturulacak bilirkişi kurulundan gerekçeli ve denetime elverişli rapor alınıp sonucuna uygun bir karar verilmesi gerekirken bu hususlar üzerinde durulmadan eksik inceleme sonucu davanın reddi doğru olmamış, kararın bozulması uygun bulunmuştur.” Sinerji İçtihat Bankası ET: 24.04.2022. Aynı yönde kararlar için bkz. Yargıtay 15. Hukuk Dairesi 04.03.2019 tarihli 2018/1494 Esas 2019/932 Karar; Yargıtay 15. Hukuk Dairesi 28.11.2018 tarihli 2018/3499 Esas 2018/4739 Karar sayılı kararları.

⁴³⁸ Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 19.12.2019 tarihli 2018/5338 Esas 2019/12839 Karar sayılı kararı: “Öncelikli olarak dava konusu somut olayda, çözümlenmesi gereken hukuki sorun; davacının ikinci aracın alınmasından kaynaklı söz konusu bedeli değerlendiremediği için bir zararın mevcut olup olmadığıdır. Yüksek enflasyon, dolar kurundaki artış, serbest piyasadaki faiz oranlarının yüksek oluşu davacıyı ispat yükünden kurtarmaz. Zira; davacı parayı ne şekilde kullanacağını kanıtlayamamıştır. Soyut enflasyonun ya da bankalarda mevduat için ödenen faizin temerrüt faizinden yüksek oranda olması, munzam zararın gerçekleştiği ve kanıtlandığı anlamına gelmez. Burada davacının kanıtlanması gereken husus enflasyon ve mevduat faizinin yüksekliği gibi genel olgular değil, kendisinin şahsen ve somut olarak ikinci aracı almasından kaynaklı zarar gördüğü keyfiyettir. Ülkede yaşanan ekonomik kriz nedeniyle paranın döviz karşısında hızlı değer kaybı, yüksek enflasyon gibi genel afaki ve doğrudan davacının zararını ifade etmeyen umumi ekonomik konjonktürel olgular BK'nin 105. (TBK. 122.) maddesinde sözü edilen munzam zararın varlığını göstermez. O halde mahkemece, yukarıda anılan hususlar bir bütün olarak değerlendirilerek, davacı munzam zararın varlığını somut delillerle kanıtlayamamış olduğundan munzam zarar talebi yönünden davanın reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.” Sinerji İçtihat Bankası, ET: 24.04.2022.

hükümler TBK m. 123 ve devamı hükümleridir. Ücret ödeme borcunda temerrüde düşülmesi halinde, sözleşmenin sona erdirilmesi için TBK m. 435'te aranan sözleşmenin devamının dürüstlük kuralı uyarınca taraflardan biri için çekilmez olması şartı aranmaz⁴³⁹. Profesyonel futbolcunun sözleşmesini ücretinin ödenmemesi nedeniyle feshettiği bir durumda profesyonel futbolcu, ücretin ödenmediğini ispatla yükümlü değildir. Bunun aksine kulüp, ücretin ödendiğini ispatlayacaktır⁴⁴⁰.

Kulüp ile profesyonel futbolcu arasındaki ilişkinin niteliği ve spor hukukunun kendine özgü yapısı TBK kurallarından farklı bir düzenlemenin yapılmasını gerektirmiştir⁴⁴¹. Profesyonel futbolcunun ücretinin ödenmemesi nedeniyle fesih hakkı TBK m. 123 hükümlerine göre değil özel hüküm niteliğinde olan ve PFSTT m. 28 hükümlerine göre değerlendirilecektir⁴⁴². Doktrinde profesyonel futbolcunun ücretinin ödenmemesi sebebiyle fesih hakkının süre verilmesi şartına tabi tutulması ve sürenin uzun olması, kulübün süre içerisinde ücreti ödemesinin profesyonel futbolcunun fesih hakkını elinden aldığı gerekçesiyle eleştirilmiştir⁴⁴³. PFSTT m. 28 hükmünün TBK hükümlerine aykırı

⁴³⁹ Karabağ Bulut, *Ücret*, 184. Bununla birlikte FIFA ve DRC uygulamasında vadesinde ödenmeyen oyuncu alacaklarının her durumda sözleşmenin haklı nedenle feshedilemeyeceği kanaatindedir. Vadesi geçmiş alacakların oyuncular bakımından haklı nedenin varlığına esas teşkil edebilmesi için vadesi geçmiş alacağın uzun süreden beri ödenmiyor olmasıyla birlikte profesyonel futbolcunun fesih öncesinde tescilli olduğu kulübe yazılı olarak ihtar çekmesi gerekmekte, vadesinin üzerinden henüz kısa bir süre geçmiş veya meblağ itibariyle önemsiz sayılabilecek alacaklar bakımından sözleşmenin haklı nedenle feshi mümkün görülmemektedir. DRC ve CAS tarafından verilen kararlarda üç aylık temerrüt halinde profesyonel futbolcunun haklı nedenle sözleşmesini feshedebileceğine karar vermekteyken, üç hafta gibi kısa süreli gecikmelerin haklı fesih nedeni olmadığı yönündedir. Üç aylık gecikmenin haklı neden olacağına ilişkin CAS kararı için bkz. CAS 28.11.2012 tarihli 2012/A/2698 *Denizlispor Kulübü Derneği v. Wesley Pina Goncalves* kararı. <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/2698.pdf> ET: 23.06.2022. Konu ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Yılmaz, 32.

⁴⁴⁰ Mollamahmutoğlu, Astarlı ve Baysal, 208; Gökhan Türe, "Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Haksız Feshi", *Futbol Hukuku Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı* (Bursa: Lykeion Yayınevi, 2018), 27; Aydos, "Fesih", 663. Ayrıca bkz. TFF Tahkim Kurulu 15.05.2008 tarihli 2008/135 Esas 2008/184 Karar sayılı kararı.

⁴⁴¹ Petek, "Gecikme", 245.

⁴⁴² Karabağ Bulut, *Ücret*, 185.

⁴⁴³ Hukukun temel amaçlarından birisi olan zayıfları koruma düşüncesi, profesyonel futbolcu sözleşmesinin zayıf tarafını teşkil eden profesyonel futbolcu aleyhine olarak PFSTT'nin feshe ilişkin hükümleri ile ihlal edilmiştir. Burada PFSTT'nin ilgili hükmünün kanuna aykırı olması sebebiyle geçerliliği de tartışmalıdır. Aydos, "Fesih", 664; Kızılkaya, 104; Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 218. TFF Tahkim Kurulu tarafından bu hususta yapılan tartışma için bkz. TFF Tahkim Kurulu 17.7.2008 tarihli 2008/208 Esas 2008/216 Karar sayılı kararı "...sözleşme devam ederken futbolcunun kulübüne alacaklarının ödenmesi, aksi hâlde sözleşmeyi feshedeceğine ilişkin ihtarında bulunmasının yaşamın olağan akışına göre mümkün bulunmadığını; böyle durumlarda kulüplerin futbolculara çeşitli bahanelerle cezalar kestiğinin birçok örneğinin görüldüğünü; futbolcuların, TFF tarafından hiçbir şekilde denetlenmeyen ve talimatlarla sınırlanmayan ceza yönetmelikleri sebep gösterilerek, yüksek para cezalarına maruz kalacağını; öngörülen 30 günlük sürenin bu tür uygulamaların rahatlıkla hayata geçirilmesine olanak sağladığını; fesih iradesini ortaya koyan futbolcunun kulüp karşısında korumasız bulunduğunu; edimlerini yerine getirmeyen kulübe futbolcunun 30 gün süre vermesi gerekirken, edimleri yerine getirmeyen futbolcuya kulübün uygun bir süre

olması sebebiyle uygulanmaması gerektiği kanaatindeyim fakat uygulamada PFSTT m. 28'in uygulanıyor olması sebebiyle fesih usulüne çalışmamızda yer vermekteyiz.

3.7.5.2. Fesih Usulü

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin fesih usulü PFSTT'nin 28. Maddesinde;

“Kulübün, futbolcunun ücretlerini ödememesi ve/veya futbolcunun sosyal güvenlik haklarını ihlal etmesi halinde, futbolcu sözleşmesini feshetmek arzusunda ise, kulübüne ve bilgi için TFF'ye noterden keşide edeceği bir ihtarname ile ücretinin 30 gün içerisinde ödenmesini ve/veya sosyal güvenlik haklarının da aynı süre içerisinde yerine getirilmesini bildirmek zorundadır. Kulüp, söz konusu mehile rağmen ücretini ödemediği ve/veya sosyal güvenlik haklarını yerine getirmediği takdirde, futbolcu mehilin sona ermesinden itibaren ancak 7 gün içinde sözleşmesini feshedebilir”

Şeklinde düzenlenmiştir. Bu hükme göre profesyonel futbolcunun fesih hakkını kullanabilmesi için PFSTT m. 28 uyarınca bağlı olduğu kulübe son kez süre vermesi gerekmektedir. Profesyonel futbolcunun kulübe süre vermesi, kulübü verilen süre içerisinde borcunu ifa etmeye davet niteliğindedir. PFSTT'nin 28/I hükmü uyarınca profesyonel futbolcunun ücretinin ödenmemesi nedeniyle sözleşmesini feshetmesi için birtakım koşullar getirilmiştir. Kulübün profesyonel futbolcunun ücretini ödemediği takdirde profesyonel futbolcu, sözleşmesini feshetmek istiyorsa kulübe ve TFF'ye noterden keşide edeceği ihtarname ile ücretin ödenmesi için kulübe 30 gün süre vermek zorundadır. Bu süre içerisinde kulübün profesyonel futbolcunun ücretini ödememesi halinde profesyonel futbolcu, sözleşmeyi 7 gün içerisinde feshedebilecektir⁴⁴⁴. Burada verilen sürenin son gününün resmî tatil gününe rastlaması halinde 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu⁴⁴⁵'nin 93. maddesi uyarınca süre, tatili takip eden ilk iş günü çalışma saati sonunda sona ermiş kabul edilecektir⁴⁴⁶.

PFSTT 28/I hükmü uyarınca profesyonel futbolcu, ücretin ödenmesi için kulübe süre verdiğine ilişkin bildiriye TFF'ye de sunulmalıdır. PFSTT 28/IV uyarınca TFF, kendisine gönderilen ve süre verilmesine ilişkin beyanı içeren ihtarnameyi tebliğ tarihinden itibaren

vermesi gerektiğinin yeterli görülmesinin eşitsizlik teşkil ettiğini...” Ed. Adnan Türkkân ve Serap Amasya, *TFF Tahkim Kurulu Örnek Kararları 14.2.2008 – 29.6.2011 Dönemi*, C.: I (İstanbul, TFF Yayını), 74 -82.

⁴⁴⁴ Yılmaz, 332; Kızılkaya, 103; Petek, “Gecikme”, 244; Altay, 104.

⁴⁴⁵ Hukuk Muhakemeleri Kanunu, Kanun Numarası: 6100, Kabul Tarihi: 12.01.2011, RG:04.02.2011/27836.

⁴⁴⁶ Altay, 104.

en geç 7 gün içerisinde kulübe bildirmekle yükümlüdür. Profesyonel futbolcu tarafından belirlenen sürenin hangi andan itibaren işleyeceği, kulübe hangi bildirim daha önce ulaştığına göre tespit edilir⁴⁴⁷.

Kulübün kendisine verilen otuz günlük süreye rağmen ücret ödeme borcunu ifa etmemesi durumunda profesyonel futbolcu, sürenin sona ermesinden itibaren 7 gün içinde sözleşmesini feshedebilecektir. Profesyonel futbolcu 7 gün içinde sözleşmeyi feshederken kulübe yönelteceği ihbarnameyi noter aracılığıyla göndermeli ve ihbarnamenin bir örneğini bilgilendirme için TFF'ye göndermelidir⁴⁴⁸. Bu süre hak düşürücü nitelikte olup sürenin geçmesi halinde profesyonel futbolcunun PFSTT m. 28 uyarınca kulübe yeniden süre vermesi gerekmektedir⁴⁴⁹. Profesyonel futbolcu tarafından PFSTT m. 28'de düzenlenen usule uyulmaması halinde yapılan fesih haksız fesih niteliğinde olacak ve profesyonel futbolcu sportif ceza riski ile karşılaşacaktır⁴⁵⁰.

⁴⁴⁷ Yılmaz, 333; Aydos, "Fesih", 663; Petek, "Gecikme", 244; Karabağ Bulut, *Ücret*, 188. Bu yönde karar için bkz. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 18.01.2016 tarihli 2015/1535 Esas 2016/513 Karar sayılı kararı: "Somut uyumsuzluğa konu olayda, davacı futbolcu tarafından sözleşmeden doğan alacaklarının ödenmesi talebiyle davalıya gönderilen alacak ihtarnamesinin 30.11.2011 tarihinde davalıya tebliğ edildiği, aynı ihtarnamenin ... tarafından davalıya faks yoluyla 29.11.2011 tarihinde tebliğ edildiği anlaşılmaktadır. ... 28/4. maddesinde yapılan düzenleme ile alacak ihtarnamesinde davalıya tanınan 30 günlük mehil süresinin başlama tarihinin futbolcu tarafından gönderilen ihtarnamenin kulübe noter aracılığıyla tebliği veya ... tarafından kulübe yapılan bildirimden hangisi önce yapılmış ise o tarihin esasa alınacağı düzenlenmekle, bu kapsamda ihtarnamenin davalıya ... tarafından 29.11.2011 tarihinde tebliğ edilmekle bu tarih esas alınarak ihtarnamede tanınan 30 günlük sürenin 29.12.2011 tarihinde sona erdiği ve davacının Sözleşmenin feshine dair 30.12.2011 tarihli fesih işleminin süresinde gerçekleştirilmesi nedeniyle davacı tarafından yapılan fesih işleminin usulüne uygun yapıldığı anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca Mahkemece davacı tarafından yapılan sözleşmenin feshine ilişkin işlemin ...28. maddesinde açıklanan usule uygun olarak gerçekleştirildiği gözetilerek davanın esasına girilmek suretiyle gerekli inceleme yapılarak sonucuna uygun karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hatalı değerlendirmeye dayalı olarak davanın reddine dair hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." Sinerji İçtihat Bankası, ET: 02.05.2022.

⁴⁴⁸ Yılmaz, 333. Profesyonel futbolcu tarafından gerçekleştirilen feshin geçerli olabilmesi için şekil şartlarına uyulması gerektiğine ilişkin karar için bkz. TFF Tahkim Kurulu 27.01.2005 tarihli 2004/226 Esas 2005/11 Karar sayılı kararı: "Futbolcu X'in fesih ihbarında bulunduğu tarihin Profesyonel Futbol ve Transfer Talimatı'nın 32'nci maddesinde belirtilmiş olan sürelerle uygun olmadığı belirlenmiştir. Süre ve şekil şartlarına uyulması, feshin doğuracağı sonuçları etkileyen esaslı unsurlardır. Bu sebeple, olayda kurallara uygun olmadığı belirlenen fesih ihbarının kayıtlara işlenmemesine ilişkin TFF Yönetim Kurulu kararının onanmasına karar verilmiştir". Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 225.

⁴⁴⁹ Karabağ Bulut, *Ücret*, 194; Kızılkaya, 103; Altay, 105.

⁴⁵⁰ Konuya ilişkin TFF Tahkim Kurulu kararı için bkz. "Buna göre davacı kulübün futbolcunun ücretlerini ödemede temerrüde düşmesi haklı fesih sebebi ise de futbolcunun bu haklı sebeple sözleşmeyi feshederken PFSSST m. 28 / 1 hükmünde öngörülen usule uymaması, yapılan fesih işleminin haksız fesih olarak nitelenmesini gerektirmektedir. Bu bakımdan UÇK kararı isabetlidir. Bununla birlikte, davacı kulübün PFSTT'na açıkça aykırı olan bir anlaşma yaptıktan sonra ve bu anlaşmaya uygun şekilde sözleşmenin feshedilmiş olması sebebiyle sportif ceza uygulanması talebinde bulunmasının, Türk Medeni Kanunu'nun 2. maddesinde düzenlenen dürüstlük kuralına aykırılık teşkil ettiği hususunda tereddüt edilecek bir yön yoktur. Bu bakımdan da UÇK kararı isabetli görüldüğünden, davacı kulüp vekilinin aksi yöndeki itirazının

PFSTT m. 28/3 uyarınca 30 günlük sürenin futbolcu aleyhine değiştirilebilmesi mümkün değildir. Fakat taraflar, aralarında yaptıkları sözleşmeyle otuz günlük süreyi kısaltabilir, yedi günlük fesih süreyi ise uzatabilirler⁴⁵¹.

Profesyonel futbolcunun kulübe PFSTT m. 28 uyarınca ihtarname gönderdikten sonra kulübün otuz günlük süre içerisinde ödeme yapması halinde profesyonel futbolcunun haklı fesih hakkı ortadan kalkacaktır⁴⁵². Fakat kulübün ücret ödeme borcunu sıklıkla ihlal ettiği, profesyonel futbolcunun ücretin ifası için her defasında PFSTT m. 28 uyarınca ihtarname göndermesi gerektiği hallerde profesyonel futbolcu, TBK m. 435 uyarınca sözleşmeyi haklı nedenle feshedebilir⁴⁵³.

reddedilmesine karar verilmesi gerekmiştir.” <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/79-Anonimle%C5%9Ftirilmi%C5%9F.pdf> ET: 26.06.2022.

⁴⁵¹ Yılmaz, 333. Altay, 105. Şahin, 83. Aksi yönde görüş için bkz. Karabağ Bulut, *Ücret*, 190. TFF Tahkim Kurulu’nun 30 günlük sürenin sözleşme ile uzatılmayacağına ilişkin kararı için bkz. TFF Tahkim Kurulu 03.11.2016 tarihli 2016/313 Esas 2016/344 Karar sayılı kararı. Çeviker, 99. TFF Tahkim Kurulu ise 2021 tarihli bir kararında 30 günlük sürenin sözleşme ile hiçbir şekilde değiştirilemeyeceği yönündedir. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir; “PFSTT’nin 28. maddesinin “Kulüp futbolcunun ücretlerini ödemekte temerrüde düştüğü takdirde, futbolcu sözleşmesini feshetmek arzusunda ise, kulübüne ve bilgi için TFF’ye noterden keşide edeceği bir ihtarname ile ücretinin 30 gün içerisinde ödenmesini bildirmek zorundadır. Kulüp, söz konusu mehle rağmen ücretini ödemediği takdirde, futbolcu mehilin sona ermesinden itibaren ancak 7 gün içinde sözleşmesini feshedebilir.” şeklindeki 1. fıkrası hükmünün, profesyonel futbolcu sözleşmesinde tarafların aksine anlaşma yapmasına imkân vermediği açıktır. PFSTT’nin 28. maddesinin 3. fıkrasında, “bu maddenin 1. ve 2. fıkralarında belirtilen sürelerin futbolcu aleyhine değiştirilemeyeceği” hüküm altına alınmışsa da bu hükmün zıt anlamından futbolcu lehine değiştirilebileceği anlamı da çıkarılamaz; zira PFSTT’nin 28. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında futbolcunun fesih hakkını kullanırken uyması gereken usul “zorundadır” denilerek hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla profesyonel futbolcu sözleşmesinde kulübün futbolcunun ücretlerini ödemediği halde, futbolcunun noter vasıtasıyla göndereceği ihtarname ile 30 günlük ödeme süresi vermeden derhal ya da 30 günden az süre vererek sözleşmeyi feshetme hakkı veren anlaşmalar, PFSTT m. 28 / 1 hükmüne aykırı olması sebebiyle geçersizdir. Aynı şekilde kulübün futbolcunun ücretlerini ödemediği halde, futbolcunun temerrüt tarihinden belirli bir süre sonra fesih hakkını kullanmak için noter vasıtasıyla ihtarname gönderebileceğini ya da gönderdiği ihtarname ile 30 günden fazla süre vermesini öngören sözleşme şartları da PFSTT m. 28 / 3 hükmüne aykırı olması sebebiyle geçerli değildir.” <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/79-Anonimle%C5%9Ftirilmi%C5%9F.pdf> ET: 26.06.2022.

⁴⁵² TFF Tahkim Kurulu’nun bu yöndeki kararı için bkz. “Dosyada mevcut belgelerden davalı futbolcunun alacaklarının ödenmesi hususunda ihtarname gönderdiği tarihte muaccel olan alacağının toplam [...] TL olduğu; davacı kulüp tarafından da ihtarnamede belirtilen süre içerisinde [...] TL ödeme yaptığı tespit edilmiştir. Buna göre davacı kulübün süresi içinde muaccel alacak tutarından [...] TL fazla ödeme yapmasına rağmen davalı futbolcunun sözleşmeyi feshinin, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı’nın (PFSTT) m. 28 hükmüne aykırı haksız fesih olduğu açıktır. Dolayısıyla UÇK’nın feshin haksız olduğu yönündeki tespitinin isabelli olduğundan, aksi yöndeki davalı futbolcu vekilinin feshin haklı olduğu gerekçesiyle sportif ceza kararına itirazının reddine karar verilmesi gerekmiştir.” <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/105-Anonimle%C5%9Ftirilmi%C5%9F.pdf> ET: 26.06.2022.

⁴⁵³ Karabağ Bulut, *Ücret*, 185; Altay, 105; Yılmaz, 333; Aydos, “Fesih”, 334. Yazar, ücret ödemelerinin sıklıkla geç yapılmasının haklı fesih nedeni olduğu görüşünde olmakla birlikte profesyonel futbolcunun kendisine yapılan gecikmiş ödemeleri kabul ederken ödemenin geç yapılmasına rıza göstermediğini ve tekrar eden gecikmeleri mazur görmeyeceğini kulübe bildirmesi gerektiği kanaatindedir.

Profesyonel futbolcu tarafından gerçekleştirilen feshin TFF nezdinden hüküm ifade edebilmesi için profesyonel futbolcunun feshe ilişkin irade beyanından sözleşmenin kayıtsız şartsız feshedildiğinin anlaşılması gerekir⁴⁵⁴.

3.7.5.3. Feshin Sonuçları

3.7.5.3.1. Genel Olarak

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin feshedildiği ana kadar doğmuş olan borçların varlığı fesihden etkilenmez. Profesyonel futbolcunun fesih anına kadar doğmuş olan alacakları devam eder. Profesyonel futbolcu, sözleşmenin feshinden önce muaccel olan borçların ifasını fesihden sonra da aynen talep edebilir⁴⁵⁵. Ancak fesihden önce doğmuş olan borçlar varlıklarını devam ettirseler dahi profesyonel futbolcunun karşılıksız şekilde önceden peşinen elde edilen edimi de iade yükümlülüğü bulunur⁴⁵⁶.

TBK'nin hizmet sözleşmesinin haklı nedenle feshini düzenleyen 435. maddesi emredici hüküm olması sebebiyle tarafların kendi aralarında yaptıkları ve sözleşmenin haklı nedenle feshini engelleyen, haklı neden kavramının içeriğini daraltan veya bu nedenle fesih hakkının kullanılmasını güçleştiren sözleşmeler geçersizdir⁴⁵⁷.

Sözleşmenin feshinin ileriye etkili olması, fesih tarihinden önce doğmuş olan hukuki sonuçların varlığını korur. Kulübün sözleşmenin feshinden önce borçlu temerrüdüne düşmüş olması dolayısıyla işlemeye başlamış olan temerrüt faizinden doğan sorumluluğu devam eder. Sözleşmenin feshi, kulübün sözleşmenin feshinden önce sözleşmeye aykırılık dolayısıyla doğmuş olan diğer sorumluluklarını da ortadan kaldırmaz⁴⁵⁸.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin ücretin ödenmemesi nedeniyle feshedilmesi halinde kulüp aleyhine birtakım sonuçlar doğurması kaçınılmazdır. Çalışmanın devamında profesyonel futbolcunun sözleşmesini haklı nedenle feshetmesi durumunda profesyonel futbolcu ve kulüp açısından ortaya çıkan sonuçlar incelenecektir.

⁴⁵⁴ Karabağ Bulut, *Ücret*, 195.

⁴⁵⁵ Oğuzman ve Öz, 562; Karabağ Bulut, *Ücret*, 196.

⁴⁵⁶ Oğuzman ve Öz, 562; Yürekli, 342; Karabağ Bulut, *Ücret*, 198.

⁴⁵⁷ Yürekli, 268.

⁴⁵⁸ Karabağ Bulut, *Ücret*, 199.

3.7.5.3.2. Profesyonel Futbolcunun Serbest Kalması

Profesyonel futbolcunun mevcut kulübüyle sözleşme süresi içerisinde ikinci bir kulüple sözleşme imzalayabilmesi mümkün değildir⁴⁵⁹. Profesyonel futbolcunun serbest kalması, sözleşmesi sona eren profesyonel futbolcunun ekonomik yükümlülük altında kalmadan ve eski kulübüne herhangi bir bedel ödenmeden⁴⁶⁰ dilediği kulüple yeni sözleşme yapabilecek duruma gelmesidir⁴⁶¹.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona erme tarihinden önce tek taraflı olarak gerçekleştirilen fesih bildiriyle sona erdirildiği durumlarda da profesyonel futbolcu serbest kalmaktadır. Buna karşılık, feshin haklı nedene dayanmadığı durumlarda da profesyonel futbolcu serbest kalmakta birlikte gerek profesyonel futbolcunun gerek profesyonel futbolcuyu transfer eden yeni kulübün haksız fesih tazminatı ve sportif ceza yaptırımlarına tabi tutulma ihtimali ortaya çıkmaktadır⁴⁶². PFSTT m. 29 uyarınca profesyonel futbolcu sözleşmesinin feshedilerek son bulunduğu durumlarda, yeni kulübe transfer olabilmesi için yeni kulübün feshin hukuki ve cezai sonuçlarından müteselsilen sorumlu olduğunu kabul etmesi gerekmektedir⁴⁶³.

Profesyonel futbolcunun herhangi bir nedenle serbest kalmasının ardından istediği kulüple sözleşme imzalayabilme hakkının tarihi çok eskiye dayanmamaktadır. Profesyonel futbolcu sözleşmeleri için dönüm niteliğinde olan Bosman Kararı'nı⁴⁶⁴ önemi dolayısıyla kısaca aktarmak gerekmektedir. Bosman Kararı'ndan önceki sisteme göre profesyonel futbolcuya önceki kulübü tarafından yeni bir sözleşmenin teklif edildiği durumlarda sözleşme sona erse dahi profesyonel futbolcunun yeni kulüp ile sözleşme imzalayabilmesi için yeni kulübün eski kulübe transfer ücreti ödemesi gerekmektedir. Bu

⁴⁵⁹ Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 227; Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 350; Şahin, 85. Futbol kulübünün, mevcut kulübüyle sözleşmesi devam profesyonel futbolcu ile transfer görüşmesi yapması dahi PFSTT m. 19/6 hükmüyle sınırlandırılmıştır. Detaylı bilgi için bkz. Çeviker, 113, 319. dipnot.

⁴⁶⁰ PFSTT m. 16 uyarınca 23 yaşının altındaki profesyonel futbolcu, serbest statüde olsa dahi transfer olacağı kulübün, önceki kulübüne yetiştirme tazminatı adı altında bir miktar ödeme yapmak zorundadır. Yetiştirme tazminatı hakkında detaylı bilgi için bkz. Çeviker, 147 vd.; Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 288; Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 54; Altay, 107; Şahin, 86; Taner Ünlü, "Sporcuların Yetiştirme ve Dayanışma Ödemesi", *Ankara Barosu Av. Akın Ataksoy Armağanı*, Ed. Tacar Çağlar (Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2015), 727 vd.

⁴⁶¹ Cem, 118; Altay, 106; Şahin, 85.

⁴⁶² Cem, 119.

⁴⁶³ Kızılkaya, 124; Karabağ Bulut, *Ücret*, 215

⁴⁶⁴ Avrupa Birliği Adalet Divanı 15.12.1995 tarihli, C-415/93 sayılı kararı: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61993CJ0415&qid=1651669197056> ET: 04.05.2022.

sistem Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın 15 Aralık 1995 tarihinde açıkladığı Bosman⁴⁶⁵ Kararı ile değişerek modern dönemdeki profesyonel futbolcu transferinde yer alan kuralların temeli oluşmuştur. Zikredilen kararda, sözleşmesi sona eren profesyonel futbolcunun önceki kulübüne ödenmesi öngörülen transfer ücretinin, işçi statüsündeki profesyonel futbolcuların serbest dolaşım hakkını ihlal ettiğine hükmedilmiştir. Bosman Kararı'ndan sonra profesyonel futbolcu sözleşmesi sona eren bir profesyonel futbolcu, Birlik ülkeleri içerisinde diğer bir kulüple yeni bir sözleşme imzalarken, önceki kulübü koşulları varsa yetiştirme bedeli haricinde herhangi bir transfer ücretine hak kazanamaz. Bosman Kararı ile benimsenen esaslar UEFA, FIFA ve TFF tarafından da benimsenmiş ve sözleşmesi sona eren profesyonel futbolcunun dilediği kulüple sözleşme imzalamasının önü açılmıştır⁴⁶⁶.

3.7.5.3.3. Profesyonel Futbolcunun Tazminat Talep Hakkı

PFSTT'de profesyonel futbolcu tarafından profesyonel futbolcu sözleşmesinin haklı nedenle feshinin sonuçlarına yer verilmemiştir. Dolayısıyla profesyonel futbolcunun tazminat talebi için genel hüküm niteliğinde olan TBK'nin hizmet sözleşmesine ilişkin hükümleri uygulanacaktır⁴⁶⁷.

Profesyonel futbolcu, ücretinin ödenmemesi sebebiyle sözleşmesini feshettiğinde, kulübün temerrüde düşmekte kusuru mevcutsa sözleşmenin süresinden önce sona ermesi sebebiyle uğranılan zararın giderilmesini talep edebilir. Profesyonel futbolcu, malvarlığının sözleşmenin süresinde sona ermiş olsaydı içinde bulunacağı durum ile erken sona ermesi dolayısıyla içinde bulunduğu durum arasındaki farkı talep edebilir⁴⁶⁸.

Hizmet sözleşmesinin haklı nedenle feshi TBK'nin 437. maddesinde düzenlenmiştir. TBK m. 437 "Haklı fesih sebepleri, taraflardan birinin sözleşmeye uymamasından doğmuşsa o taraf, sebep olduğu zararı, hizmet ilişkisine dayanan bütün haklar göz önünde tutularak, tamamen gidermekle yükümlüdür" şeklindedir. Bu hükmün amacı tazminat talebinde bulunan tarafı, sözleşme devam etseydi içinde bulunacağı duruma

⁴⁶⁵ Karar, Jean Marc Bosman isimli Belçikalı futbolcunun soyadı ile anılmaktadır.

⁴⁶⁶ Cem, 154; Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 227; Karabağ Bulut, *Ücret*, 214; Kızılkaya, 124; Ünlü, 730.

⁴⁶⁷ Yılmaz, 350; Çeviker, 119; Kızılkaya, 125; Altay, 108.

⁴⁶⁸ Karabağ Bulut, *Ücret*, 199-200. CAS 28.11.2012 tarihli 2012/A/2698 sayılı *Denizlispor Kulübü Derneği v Wesley Pina Gonçalves* kararı. <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/2698.pdf> ET: 14.06.2022.

getirebilmektir⁴⁶⁹. Profesyonel futbolcu sözleşmeyi haklı nedenle feshettiğini, kulüp ise temerrüde düşmekte kusursuz olduğunu ispat etmekle yükümlüdür⁴⁷⁰.

Profesyonel futbolcu, profesyonel futbolcu sözleşmesini haklı nedenle feshetmesi halinde sözleşme süresi sonuna kadar hak edeceği ücreti tazminat olarak talep edebilecek, zikredilen bu tazminattan profesyonel futbolcunun yapmaktan kurtulduğu masraflar ile yeni bir kulüple anlaşması halinde kazandığı gelirler veya kazanmaktan kasten kaçındığı gelirler indirilecektir⁴⁷¹. Profesyonel futbolcunun bilerek yeni bir kulüp aramaktan kaçınması veya makul olmayan şekilde tatmin edici bir hizmet sözleşmesini imzalamayı reddetmesi veya farklı seçenekleri varken kasten daha kötü maddi koşullarda sözleşme imzalamayı hiçbir haklı sebep olmaksızın kabul ettiği gibi durumlarda zararı azaltma yükümlülüğünü ihlal ettiğinden söz edilebilir⁴⁷². Profesyonel futbolcu sözleşmeyi haklı nedenle feshettikten sonra başka bir kulüp ile sözleşmesi imzalamış ise hakkaniyet gereği yapılan yeni anlaşmadaki kazançlar tazminat hesabında indirilmelidir^{473,474}. Dikkate

⁴⁶⁹ Yılmaz, 339; Mehmet Serhan Özdemir, “Sporcu Alacağı Davaları”, *Ankara Barosu Av. Akın Ataksoy Armağanı*, Ed. Tacar Çağlar (Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2015), 632.

⁴⁷⁰ Yürekli, 269; Baysal ve Ugan Çatalkaya, 26.

⁴⁷¹ Kızılkaya, 126; Karabağ Bulut, *Ücret*, 204; Çeviker, 123; Cem, 124; Özdemir, 632. Profesyonel futbolcunun mevcut kulübüyle olan sözleşmesini haklı nedenle feshettikten sonra transfer olduğu kulüpten aldığı ücretin mahsup edilmesi gerektiğine ilişkin TFF Tahkim Kurulu kararı için bkz. “*Dosyada mevcut belgelere göre davacı futbolcunun dava dışı kulüp ile akdettiği sözleşmeden davalı kulüp ile olan sözleşmenin sona ereceği 31.05.2021 tarihine kadar (2020 – 2021 sezonunda [...] TL peşinat ücreti, [...] TL maaş ücreti ve [...] TL maç başı ücreti olmak üzere) toplam [...] TL gelir elde ettiği tespit edilmiştir. Buna göre dava dışı kulüpten elde ettiği toplam [...] TL'nin davacı futbolcunun haksız fesih dolayısıyla [...] TL tutarındaki yoksun kaldığı kazançtan düşülmesi gerektiği açıktır. Davacı futbolcunun dava dışı kulüpten elde ettiği gelir dışında indirim yapılması gereken bir durumun mevcudiyeti kanaat verici şekilde de olsa ispat edilmediğinden, davacı futbolcunun talep edebileceği fesih tazminatının, ([...] TL - [...] TL) [...] TL olduğu sonucuna varılmıştır. Dava tarihinden önce davalı kulübün fesih tazminatı bakımından temerrüde düşürüldüğüne dair dosyada bir belge bulunmadığından, [...] TL fesih tazminatın dava tarihinden itibaren yasal faizi ile tahsiline karar verilmesi gerekmektedir.*” <https://www.tff.org//Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/94-Anonimle%C5%9Ftirmi%C5%9F.pdf> ET: 26.06.2022.

⁴⁷² “CAS içtihatları uyarınca zararın hesaplanması sadece feshi haklı kılan hareket veya ihmal değil aynı zamanda hizmet sözleşmesinin feshinde sözleşme, kararlaştırılan süreye kadar ifa edilseydi oyuncunun kazanabileceği ücretler ve diğer maddi kazanç ve menfaatlardan oluşan “müspet zarar” da dikkate alınmalıdır.” CAS 2015/A/4346 sayılı 05.07.2016 tarihli *Gaziantepspor Kulübü Derneği v Darvydas Sernas* kararı. Emrullah Tokmak, “CAS’ın Futbolcunun Sözleşmeyi Haklı Nedenle Feshi Sebebiyle Hükmedilen Tazminata Karşı Kulüp Tarafından Yapılan Temyize İlişkin 5.7.2016 Tarihli Kararının Tercümesi”, *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 3, S.:2, (2021), 209.

⁴⁷³ Özdemir, 633; Karabağ Bulut, *Ücret*, 205; Çeviker, 121.

⁴⁷⁴ TFF Tahkim Kurulu 24.8.2006 tarihli 2006/142 Esas 2006/178 Karar sayılı kararı: “*Kulüp ve futbolcu arasında yapılmış tip sözleşmenin futbolcu tarafından feshinin haklı olduğu önceki kararlar doğrultusunda kesinleşmiş olduğu göz önünde tutularak, yerleşik Yargıtay kararları ve doktrindeki görüşler dikkate alınarak BK'nın 325 ve 345. maddeleri uyarınca muteriz futbolcuya bir sonraki dönem için ödenmesi gereken 950.000 YTL'nin tazminat olarak takdiri, fakat bu miktardan futbolcunun Azerbaycan'da oynadığı süre içinde elde ettiği 100.000 ABD Doları karşılığı 145.000 YTL... düşülmesi suretiyle bulunan... YTL'nin tazminat olarak...*” Cem, 126. TFF Tahkim Kurulu 28.01.2010 tarihli 2009/640 Esas 2010/38 Karar sayılı kararı: “*...Yukarıda belirtilen olgular çerçevesinde; Futbolcunun, sözleşmenin yerine getirilmesinden*

alınması gereken yararlar, borca aykırılık ile uygun illiyet bağı içerisinde olanlardır. Bunların dikkate alınmamasıyla tazminat talebi, zararın giderilmesi amacını aşarak profesyonel futbolcu için zenginleşme aracına dönüşebilir⁴⁷⁵. Tazminatın amacının zararın giderilmesi olması sebebiyle, tazminat sorumluluğunun üst sınırı, profesyonel futbolcunun uğramış olduğu zarar olmalıdır⁴⁷⁶.

Uygulamada denkleştirme yapılarak hesaplanan tazminattan hakkaniyet indirimi adı altında ilave bir indirim yapılması durumu söz konusudur. TFF uygulamasında genellikle %25 olarak yapılan bu indirimin hangi nedenle yapıldığı kararda açıkça gösterilmeli ve her somut olayda farklı değerlendirilmelidir⁴⁷⁷. Hakkaniyet indiriminin yapılabilmesi için profesyonel futbolcunun kazanmaktan kasten kaçındığı bir gelirin bulunması ve bu durumun kararda net bir şekilde gösterilmesi gerekmektedir⁴⁷⁸.

kurtulması ve böylelikle çalışma gücünün serbest kalması sonucu mesleki tecrübesi formasyonu, yetenekleri kapsamında başka bir işten sağladığı veya sağlamaktan kasten feragat ettiği kazançlar, sözleşme konusu işi yapmaması yüzünden tasarruf ettiği giderler, sözleşmenin bakiye süresi, bakiye süre ücret alacağına ilişkin sermaye değeri gözetilerek, haksız fesih tazminat alacağına takdiren fesih sonrası döneme ilişkin futbolcuya ödenmesi öngörülen 96.000 EURO Toplam ücretten %60 oranında indirimle gidilerek, 38.400 EURO karşılığı olarak 82.421 TL olarak belirlenmesinin hakkaniyete uygun bulunacağı kanaatine varılmıştır.” Özdemir, 633. TFF Tahkim Kurulu 09.07.2009 tarihli 2009/390 Esas 2009/413 Karar sayılı kararı: “Tazminat hukukunun en temel ilkelerinden biri de denkleştirme ilkesidir. Denkleştirme ilkesine göre; borca aykırı davranıştan ötürü alacaklı bir taraftan zarara uğrarken diğer taraftan da bazı menfaatler elde etmişse, bu menfaatlerin zarar hesap edilirken nazara alınarak zarardan mahsup edilmesi gerekir.” Çeviker, 122.

⁴⁷⁵ Karabağ Bulut, *Ücret*, 204.

⁴⁷⁶ Eren, *Özel Hükümler*, 724; Karabağ Bulut, *Ücret*, 205.

⁴⁷⁷ UÇK ve Tahkim Kurulu'nun farklı oranlarda ve belli bir kritere dayanmayan kararları için bkz. TFF UÇK 07.09.2016 tarihli 2016/204 Esas 2016/410 Karar sayılı kararı, TFF UÇK 22.02.2016 tarihli 2016/163 Esas 2016/90 Karar sayılı kararı, TFF UÇK 15.07.2016 tarihli 2016/210 Esas 2016/350 Karar sayılı kararı, TFF Tahkim Kurulu 15.12.2016 tarihli 2016/375 Esas 2016/402 Karar sayılı kararı. Çeviker, 126. TFF Tahkim Kurulu'nun %60 gibi afaki bir denkleştirme oranı uyguladığı karar için bkz. TFF Tahkim Kurulu 28.01.2010 tarihli 2009/640 Esas 2010/38 Karar sayılı kararı: “...Futbolcunun, sözleşmenin yerine getirilmesinden kurtulması ve böylelikle çalışma gücünün serbest kalması sonucu mesleki tecrübesi formasyonu, yetenekleri kapsamında başka bir işten sağladığı veya sağlamaktan kasten feragat ettiği kazançlar, sözleşme konusu işi yapmaması yüzünden tasarruf ettiği giderler, sözleşmenin bakiye süresi, bakiye süre ücret alacağına ilişkin sermaye değeri gözetilerek, haksız fesih tazminat alacağına takdiren fesih sonrası döneme ilişkin futbolcuya ödenmesi öngörülen 96.000 EURO Toplam ücretten %60 oranında indirimle gidilerek, 38.400 EURO karşılığı olarak 82.421 TL olarak belirlenmesinin hakkaniyete uygun bulunacağı kanaatine varılmıştır.” Özdemir, 633.

⁴⁷⁸ Çeviker, 128. TFF Tahkim Kurulu'nun profesyonel futbolcunun fesih sonrası kazandığı yahut kazanmaktan kaçındığı gelirler mahsup edildikten sonra hakkaniyet indirimi yapılmasının hatalı olduğuna ilişkin ve kanaatimce diğer kararlara kıyasla hukuka uygun olan kararı için bkz. “TBK m. 437 / 1 hükmüne göre haklı fesih sebebi, taraflardan birinin sözleşmeye uymamasından doğmuşsa, o taraf, sebep olduğu zararı, hizmet ilişkisine dayanan bütün haklar göz önünde tutularak tamamen gidermekle yükümlüdür. Belirli süreli hizmet sözleşmesinin işveren tarafından haklı sebebe dayanmaksızın feshedilmesi halinde işçinin fesih tazminatı olarak talep edebileceği miktarın belirlenmesi hakkındaki TBK m. 438 hükmü, işverenin sözleşmeye uymaması yüzünden işçinin sözleşmeyi haklı sebeple feshi hâlinde de uygulanır. Taraflar arasındaki sözleşmenin davacı futbolcu tarafından haklı feshine, davacı futbolcunun alacaklarını 10.05.2021 tarihli ihtarnama ile verilen 30 günlük sürede ödemeyen davalı kulüp sebebiyet verdiğinden,

Profesyonel futbolcunun TBK m. 437 uyarınca talep edeceği tazminatın profesyonel futbolcu sözleşmesinde kararlaştırılan ücret türlerinden hangilerini kapsayacağı hususu tartışılmalıdır. Fesih tazminatı, somut olayın özellikleri dikkate alınarak profesyonel futbolcu sözleşmesinde kararlaştırılan bütün ücretler dikkate alınarak belirlenmelidir⁴⁷⁹.

Fakat Yargıtay ve TFF uygulaması profesyonel futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshetmesi halinde hükmedilecek tazminatta sadece aylık ücret, garanti ücret ve peşinat ücreti gibi şarta bağlı olmayan ücretlerin dikkate alınması gerektiği yönündedir. Uygulamada prim, maç başı ücreti gibi şarta bağlı alacaklar profesyonel futbolcunun kaç maçta kadroya dahil edileceği yahut şampiyon olup olunamayacağı gibi durumların net olarak tespit edilmesinin mümkün olmaması sebebiyle tazminat hesaplamasına dahil edilmemektedir⁴⁸⁰.

sözleşmesini haklı nedenle fesheden futbolcu, sözleşmeyi feshetmek zorunda kalmasaydı sözleşmeyi feshettiği tarihten sözleşme süresinin dolacağı tarihe kadar olan sürede (kalan sözleşme süresinde) kazanabileceği miktarı tazminat olarak isteyebilir. Ancak TBK m. 438 / 2 hükmü uyarınca futbolcunun, kalan sözleşme süresinde sözleşmenin sona ermesi yüzünden tasarruf ettiği miktar ile başka bir işten elde ettiği veya bilerek elde etmekten kaçındığı gelir tazminattan indirilir. Söz konusu maddenin gerekçesinde de "Maddenin ikinci fıkrasında birinci fıkrada hükmedilecek tazminatlarla ilgili olarak bir mahsup (denkleştirme) kuralına yer verilmektedir." denilmektedir. Dolayısıyla TBK m. 438 / 1 uyarınca talep edilebilecek tazminattan (fesih tazminatından) TBK m. 438 / 2 hükmünde öngörüldüğü şekilde mahsup (denkleştirme) yapılabilir. Bu hüküm uyarınca indirim yapılması gerektiğini ve miktarını tazminat yükümlüsü kulüp (işveren) ispat etmek zorundadır. İndirim sebebi veya sebeplerinin mevcudiyeti kanaat oluşturacak şekilde de olsa ispat edilip miktarının ispat edilmemesi halinde ise yapılması gereken indirim miktarı, her olayda somut durumun koşullarına göre takdirene belirlenebilir. Dolayısıyla futbolcunun talep edebileceği tazminat miktarından, feshettiği sözleşmenin kalan süresinde elde ettiği ve/veya elde edeceği gelir mahsup edildikten sonra ayrıca "denkleştirme prensibinden hareketle hakkaniyet gereği" (takdirene belirlenen bir oranda) indirim yapılması, TBK 438 / 2 hükmüne aykırıdır." <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/127-Anonimle%C5%9Ftirilmi%C5%9F.pdf> ET: 26.06.2022.

⁴⁷⁹ Karabağ Bulut, *Ücret*, 201. Çeviker, 123. Özellikle 347. dipnota bkz.

⁴⁸⁰ Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 04.04.2016 tarihli 2015/4987 Esas 2016/9334 Karar sayılı kararı: "Dava dilekçesinde sözleşmenin haklı nedenle feshine dayalı olarak mahrum kalınan maç başı ücretinden kaynaklanan zarar talep edilmiştir. Maç başı ücretleri genel olarak sözleşmelerde kararlaştırıldığı üzere davacı futbolcunun lig maçlarında oynaması veya kadroda yer alması halinde ödenen bir ücret olup, Oynanacak müsabakalarda hangi futbolcunun kadroya dahil edileceği ve ilk on birde yer alacağı, tamamen teknik nedenlere dayalı olarak, futbolcunun yeteneği, beceri ve genel performansına dayalı form durumu, takımdaki diğer futbolcuların performansı ile rakip takımın durumu gibi değişken hususlar değerlendirilmek suretiyle maçlarda futbolcunun oynayıp oynamayacağı hususunda takdir yetkisi tamamen davalı kulübe aittir. Buna göre davacı futbolcunun fesih tarihinden sonra oynanacak maçlarda görevlendirilmesinin kesin olmadığı, dolayısıyla davacı futbolcunun maçlarda oynama şartına bağlı belirsiz alacağı ilişkin tazminat talep edemeyeceği anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca mahkemece maç başı ücretinden kaynaklanan zarar istemine ilişkin işbu davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde davanın kabulüne dair hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir." Sinerji İçtihat Bankası, ET: 04.05.2022. TFF UÇK 20.07.2017 tarihli 2017/55 Esas 2017/369 Karar sayılı kararı: "Maç başı ücretlerinin şarta bağlı ücret olması ve müsabakalarda oynama ve/veya kadroda bulunma şartının ancak davalı kulüpte kalınması durumunda tespit edilebileceği göz önüne alındığında, bu şartın gerçekleşip gerçekleşmeyeceğinin belirsiz olması nedeniyle fesih tazminatına konu edilemeyeceği..." TFF UÇK 30.03.2017 tarihli 2017/87 Esas 2017/109 Karar sayılı kararı: "Davacı tarafın fesih tazminatı olarak talep

Kanaatimce profesyonel futbolcu sözleşmesinde maç başı ücreti, prim gibi şarta bağlı olarak kararlaştırılan alacakların katı bir şekilde tazminat hesabına dahil edilmemesi hukuka aykırı olup somut olaya göre şarta bağlı alacaklar da tazminat hesabına dahil edilebilmelidir. Örneğin sözleşmede bir profesyonel futbolcunun 20 gol atması halinde 100.000,00 TL prim ödemesi kararlaştırılması durumunda, profesyonel futbolcunun sezon içerisinde 15 gol attıktan sonra ücretinin ödenmemesi sebebiyle sözleşmesini feshetmesinin ardından bu primin de en azından oranlanarak tazminat hesabına dahil edilmesi gerektiği kanaatindeyim.

3.7.5.3.4. Rekabet Yasağı

İşçinin işverenle rekabet etmemesi, hizmet sözleşmesinin devam ettiği süre zarfında sadakat borcu kapsamında bir yükümlülüktür. Ayrıca taraflar, hizmet sözleşmesi sona erdikten sonra işçinin işveren ile rekabet etmeyeceğine ilişkin bir hükmün hizmet sözleşmesine konulmasını veya bu konuda ilave bir sözleşme yapılmasını kararlaştırabilirler⁴⁸¹. Rekabet yasağı sözleşmesinin koşulları TBK'nin 444. maddesinde

ettiği 100.000,00 TL ek ücretin davacının müspet zararının içerisinde bulunup bulunmadığı Kurulumuz tarafından değerlendirilmiş olup söz konusu ücretin şarta bağlı bir başarıyı primi niteliğinde olduğu, fesih tarihi itibarıyla şartın gerçekleşmemiş olduğu ve bu tutarın davacının müspet zararı olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine varılmıştır.” Çeviker, 122-3. Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 10.11.2021 tarihli 2021/1476 Esas 2021/11196 Karar sayılı kararı: “... futbolcunun fesih tarihinden sonra oynanacak maçlarda görevlendirilmesinin kesin olmadığı, dolayısıyla, futbolcunun maçlarda oynama şartına bağlı maç başı alacağı yönünden talepte bulunamayacağı ancak mahkemece hüküm kurulurken tamamen şarta bağlı alacak çeşidi olan maç başı alacağının, fesih tazminatı hesabında dikkate alındığı sonucunu doğuracak şekilde hüküm kurulmuş olması usul ve yasaya aykırı olduğu gerekçesiyle hüküm bozulmuştur.” Tacar Çağlar, “Profesyonel Futbolcu Sözleşmelerine İlişkin Olarak 2021 Yılında Verilen Bazı Yargıtay Kararları”, *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 4, S.:1, (2022), 140. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 18.09.2019 tarihli 2016/12557 Esas 2019/8481 Karar sayılı kararı: “*Bilindiği üzere; maçbaşu ücretleri, futbolcunun lig maçlarında oynaması veya kadroda yer alması halinde ödenen bir ücret olup, bu maçlarda futbolcunun oynayıp oynamayacağı hususunda takdir yetkisi tamamen kulübe aittir. Oynanacak müsabakalarda hangi futbolcunun kadroya dahil edileceği ve kimleri ilk 11’de yer alacağı kulüp adına teknik direktörün sorumluluğu altında ve tamamen teknik nedenlere dayalı olarak, futbolcunun yeteneği, beceri ve genel performansına dayalı form durumu, takımdaki diğer futbolcuların performansı ile rakip takımın durumu gibi değişken hususlara bağlı olmakla fesih tarihinden sonra oynanacak maçlarda görevlendirilmesinin kesin olmadığı, dolayısıyla futbolcunun maçlarda oynama şartına bağlı bu alacak yönünden talepte bulunamayacağı anlaşılmaktadır.*” <https://karararama.yargitay.gov.tr/> ET: 06.05.2022. Benzer yönde kararlar için bkz. Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 09.11.2020 tarihli 2020/6960 Esas 2020/6182 Karar, Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 12.06.2020 tarihli 2019/5023 Esas 2020/4617 Karar. Benzer yönde diğer kararlar için bkz. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 20.11.2017 tarihli 2016/16778 Esas 2017/11344 Karar, Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 18.04.2016 tarihli 2015/33578 Esas 2016/10650 Karar sayılı kararı. Balcı, Turan, Albay, Aydın ve Karakoç, 795 vd.

⁴⁸¹ Süzek, *İş Hukuku*, 348; Sarper Süzek, “Yeni Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde İşçinin Rekabet Etmeme Borcu”, Prof. Dr. Berin Ergin’e Armağan, *İÜHFİM*, S. 2 (2014), 457; Savaş Taşkent ve Mahmut Kabakçı, “Rekabet Yasağı Sözleşmesi”, *SİCİL İHD*, S. 16 (2009), 21; Nuray Kovancı, “Türk İş Hukukunda Rekabet Yasağı Sözleşmesi”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 31 (2017), 770; Eren, *Özel Hükümler*, 576.

düzenlenmiştir. Bu hüküm uyarınca geçerli bir rekabet yasağı sözleşmesinden söz edilebilmesi için sözleşmenin yazılı şekilde yapılması, işçinin fiil ehliyetine sahip olması, işverenin haklı bir faydasının varlığı ve işçinin ekonomik geleceğinin sarsılmaması gerekir. Çalışmanın devamında bu koşullar sırasıyla incelenecektir.

Geçerli bir rekabet yasağından söz edilebilmesi için sözleşmenin tarafı olan işçinin fiil ehliyeti olması gerekir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde taraflarından olan profesyonel futbolcunun fiil ehliyetinin olmadığı durumlarla karşılaşılabilmektedir. Böyle bir durumda profesyonel futbolcunun yasal temsilcisi onaylasa dahi kulüp ile profesyonel futbolcu arasında rekabet sözleşmesi yapılamaz⁴⁸².

TBK m. 444 hükmü uyarınca rekabet yasağı sözleşmesinin mutlaka yazılı biçimde yapılmış olması gerekmektedir. Rekabet yasağı, tip iş akitleriyle, iç yönetmeliklerle yahut bu tür belgelere atıf yapılarak kararlaştırılmaz⁴⁸³. Kulüpler tarafından profesyonel futbolculara verilen disiplin talimatlarıyla rekabet yasağı getirilebilmesi mümkün değildir.

Rekabet yasağı sözleşmesinin yapılabilmesi için kulübün, korunmaya değer haklı bir yararının varlığı gerekmektedir. TBK'nin m. 444/II uyarınca rekabet yasağı sözleşmesinin yapılabilmesi için işçinin işverenin müşteri çevresi veya üretim sınırları ya da işverenin yaptığı işler hakkında bilgi edinme olanağının olması ve bu bilgilerin kullanılması halinde işverenin önemli bir zarara uğrama ihtimalinin olması gerekmektedir⁴⁸⁴. Profesyonel futbolcunun kulübün üretim sınırları yahut işleri hakkında bilgi sahibi olabilmesi mümkün değildir⁴⁸⁵. Bir an için profesyonel futbolcunun takımın taktiklerini, dizilişini bilmesinin bu kapsamda değerlendirilebileceği akla gelse de profesyonel futbolcunun sadece transfer dönemlerinde kulüp değiştirebilmesi ve modern futbolda takımların çok sık taktik değiştirmesi, kulübün bu durumdan önemli bir zarara

⁴⁸² Süzek, *İş Hukuku*, 349; Eren, *Özel Hükümler*, 577; Aziz Can Tuncay, "Rekabet Yasağı Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları (Bir Yargıtay Kararı Üzerine)", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 15, S. 1 (2016), 483; Fevzi Şahlanan, "Rekabet Yasağı Sözleşmesinin Kurulması Geçerlilik Şartları Hükümleri ve Sona Ermesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Prof. Dr. Ali Güzel'e Armağan*, Ed. Talat Canbolat (İstanbul: Beta Yayınevi, 2010), 721; Yavuz, 490.

⁴⁸³ Süzek, *İş Hukuku*, 349; Tuncay, 473; Sümer, 137.

⁴⁸⁴ Süzek, *İş Hukuku*, 350-1; Tuncay, 485; Taşkent ve Kabakçı, 25; Şahlanan, 722; Yavuz, 491; Sümer, 137.

⁴⁸⁵ Cem, 122; Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 158; Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 354; Kızılkaya, 27.

uğrama ihtimalinin çok düşük olması nedenleriyle rekabet yasağı sözleşmesinin yapılabilmesi için TBK m. 444/II’de aranan koşulların mevcut olmadığı kanaatindeyim.

Bu koşullara ek olarak rekabet yasağı sözleşmesinin hiçbir şekilde işçinin ekonomik geleceğini sarsıntıya uğratmaması gerekmektedir. TBK’nin m. 445/I düzenlemesi ile işçiye mesleğini icra etme yasağının önüne geçilmiştir. Kanun hükmünün sınırlayıcı niteliği sebebiyle hâkimin şüphe halinde, rekabet yasağı sözleşmesiyle işçinin ekonomik geleceğinin tehlikeye düşürüldüğü şeklinde yorumlanmasını gerektirir⁴⁸⁶. Futbol, yapısı gereği kulüplerin birbirleri ile rekabet halinde olduğu ve diğer mesleklere kıyasla oldukça sınırlı sayıda iş imkânı olan bir alandır⁴⁸⁷. Ayrıca profesyonel futbol faaliyetinin kısa süreli olma özelliği de dikkate alındığında, faal futbol hayatında oldukça az sayıda kulüpte futbol oynama imkânı olan bir profesyonel futbolcunun bu imkânını bir de rekabet yasağı sözleşmesi ile sınırlandırmak, futbolun rekabet barındıran doğasına ve hakkaniyete ters düşecektir⁴⁸⁸.

Yukarıda açıklanan nedenlerle TBK m. 444 ve 445’te düzenlenen koşulların rekabet yasağının futbolun doğasına aykırı olması ve rekabet yasağı sözleşmesinin profesyonel futbolcunun ekonomik geleceğini hakkaniyete aykırı olarak tehlikeye düşüreceğinden geçersizdir. Uygulamada transfer sözleşmelerinde profesyonel futbolcunun eski kulübüne karşı yapılan müsabakalarda oynatılmayacağına ilişkin taahhütler eklendiği görülmektedir. Buna ilişkin PFSTT’de herhangi bir düzenleme yer almasa da PFSTT’nin geçici transfer hususunu düzenleyen 15/IV hükmü uyarınca “geçici transfer sözleşmesinde sportif rekabeti ve futbolcunun katılacağı müsabakaları sınırlandıran hükümler bulunamaz”. PFSTT’nin bu hükmü uyarınca profesyonel futbolcunun sadece geçici bir süre için başka bir kulüpte çalışarak sonradan eski kulübüne döndüğü geçici transferde bile rekabetin sınırlandırılması mümkün değilken profesyonel futbolcunun kesin olarak kulüp değiştirdiği profesyonel futbolcu transfer sözleşmesinde yer alacak olan rekabeti sınırlandırıcı anlaşmalar evleviyetle geçersiz sayılmalıdır⁴⁸⁹. Nitekim uygulama da profesyonel futbolcu ile kulüp arasındaki rekabet yasağı sözleşmelerinin

⁴⁸⁶ Süzek, *İş Hukuku*, 352; Süzek, “Rekabet”, 460; Taşkent ve Kabakcı, 33.

⁴⁸⁷ Çeviker, 117.

⁴⁸⁸ Cem, 123; Çeviker, 117; Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 355; James Johnson, “Sporda Rekabetin Kısıtlanması”, *Ankara Barosu Av. İsmail İnan Armağanı*, Çev. Kerem Öz (Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013), 554.

⁴⁸⁹ Cem, 125; Şahankaya, 69; Çelebi, 63.

profesyonel futbolcuların çalışma özgürlüğünü kısıtladığı gerekçesiyle geçersiz olduğu yönündedir⁴⁹⁰.

3.7.5.3.5. Ceza Koşulu

Ceza koşulu, TBK'nin 179 ila 182'nci maddeleri arasında düzenlemiştir. Ayrıca hizmet sözleşmesinde ceza koşulunun geçerliliğine ilişkin 420. maddede de düzenleme yer almaktadır. Ceza koşulu doktrinde borçlunun alacaklıya karşı mevcut bir borcu hiç veya gereği gibi ifa etmemesi durumunda ödemeyi vadettiği, ekonomik değer taşıyan hukuki işlem ile belirlenmiş bir edim şeklinde tanımlanmıştır⁴⁹¹.

Ceza koşulunun imkânsız olması halinde de hükümsüz olacaktır⁴⁹². Her ne kadar ceza koşulunun miktarını belirlemede taraflar özgür ise de hizmet sözleşmesinde işçi işverene karşı zayıf konumda olduğundan işverenin ağır bir ceza koşulu kabul ettirmesi mümkündür⁴⁹³. Bu nedenle TBK m. 182/2 hükmünde hâkime, aşırı bulduğu ceza koşulunu indirebilme yetkisi tanınmıştır⁴⁹⁴.

Geçerli bir ceza koşulundan söz edilebilmesi için öncelikle hukuken mevcut ve geçerli bir asıl borç ilişkisi ile bu ilişkiden doğan asıl borcun mevcut olması gerekir⁴⁹⁵. Ceza koşulu, asıl borca bağlı fer'i bir borçtur. Bu nedenle geçerli bir ceza koşulundan söz

⁴⁹⁰ Bkz. TFF Tahkim Kurulu 11.09.2018 tarihli 2008/235 Esas 2008/265 Karar sayılı kararı. Çeviker, 117.

⁴⁹¹ Eren, *Genel Hükümler*, 1133; Hakan Keser, "İş Sözleşmelerinde Kararlaştırılan Cezai Şartlara İlişkin Bir Değerlendirme", *SİCİL İHD*, S. 35 (2016), 18; Talat Canbolat ve Ebru Eren, "Asgari Süreli İş Sözleşmelerinde Cezai Şart", *İş ve Hayat* 3, S. 5 (2017), 230; İrem Yayvak Namlı, *İş Hukukunda Cezai Şart* (İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2017), 12; A. Murat Demircioğlu, "İş Hukukunda Cezai Şart", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Prof Dr. Ali Güzel'e Armağan*, Ed. Talat Canbolat (İstanbul: Beta Yayınevi, 2010), 159.

⁴⁹² Oğuzman ve Öz, 436.

⁴⁹³ Çağlar Özel ve Erol Cansel, "Türk Borçlar Hukukunda Ceza Koşulu", Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, *Yaşar Üniversitesi Dergisi* 8, Özel Sayı (2013), 731.

⁴⁹⁴ CAS'ın 2013/A/3426 sayılı *Zamalek SC v Manuel Agogo* kararında futbolcu aleyhine kulüp tarafından tatbik edilen ciddi miktardaki para cezasını hukuka uygun bularak onamıştır. Karara konu olayda futbolcunun yıllık maaş 1.000.000,00 Euro'dur. Kulüp oyuncusuna 52.000,00 Euro para cezası vermiştir. Bu para cezası futbolcunun yıllık maaşının yaklaşık %5'ine aylık maaşının ise yaklaşık %62'sine tekabül etmektedir. CAS kararında, futbolcunun disiplin ihlalinin ağırlığını (futbolcunun disiplin ihlali sebebi ile federasyon tarafından futbolcuya verilen uzun süreli disiplin cezasını) dikkate almış ve kulübün futbolcuya vermiş olduğu 52.000,00 Euro para cezasını oransal ve hukuka uygun bulmuştur. Kararın metni için bkz. Arbitration CAS 2013/A/3426 Zamalek SC v. Manuel Agogo, award of 31 October 2014 <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/3426.pdf> Şekip Mosturoğlu, "Profesyonel Futbolculara Verilen Para Cezası", *İstanbul Spor Hukuku Dergisi* 1, S. 2 (2019), 72.

⁴⁹⁵ Eren, *Genel Hükümler*, 1210; Keser, "Cezai Şart", 20; Yayvak Namlı, 47.

edilebilmesi için, öncelikle asıl borcun geçerli olması gerekmektedir. Asıl borcun geçersiz olması durumunda ceza koşulu da geçersiz olacaktır⁴⁹⁶.

Ceza koşulunun geçerli olması için aranan ikinci koşul ise ceza koşulu hususunda tarafların anlaşmış olmasıdır. Ceza koşulu anlaşması, her sözleşmede olduğu gibi tarafların karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanları ile kurulan hukuki bir ilişkidir⁴⁹⁷. Kanun'da şekle ilişkin herhangi bir hüküm yer olmadığından ceza koşulu anlaşması şekle tabi değildir⁴⁹⁸.

Ceza koşulunun üçüncü unsuru, yeni bir edimin taahhüt edilmesidir. Bu yeni edim, taraflar arasındaki asıl sözleşmeden kaynaklanan borcun konusu değildir. Ceza koşulu, bir sözleşmesel edim olup bu edimin üçüncü kişi yararına kararlaştırılabilmesi de mümkündür⁴⁹⁹.

Hizmet sözleşmesinde özellikle nitelikli işçinin sözleşmeyi süresinden önce feshetmesini engel olmak amacıyla taraflar sözleşmede ceza koşulu kararlaştırılmaktadır⁵⁰⁰. Hizmet sözleşmesinin haklı neden bulunmaksızın işçi tarafından feshi halinde, iki taraflı olmak ve hakkın özüne dokunmamak koşuluyla ceza koşulunun kararlaştırılması mümkündür⁵⁰¹. Fakat hizmet sözleşmesinde ceza koşulunun geçerli olabilmesi için fesih hakkının özünü ortadan kaldırır nitelikte olmaması gerekmektedir. Bu anlamda fesih hakkının özünü ortadan kaldırır şekilde kararlaştırılan ceza koşullar geçersizdir⁵⁰².

PFSTT'de ceza koşuluna ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmadığından ceza koşulunun geçerliliği hususunda TBK hükümleri uygulanacaktır. Hizmet sözleşmelerinde işveren aleyhine tek taraflı ceza koşulu kararlaştırılmasının önünde hukuken bir engel olmamakla birlikte TBK m. 420 uyarınca sadece işçi aleyhine ceza

⁴⁹⁶ Eren, *Genel Hükümler*, 1211; Oğuzman ve Öz, 407; Yayvak Namlı, 52; Gaye Baycık, "İş Hukukunda Cezai Şart", *İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar III*, Ed. Tankut Centel (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018), 3; Cem, 133.

⁴⁹⁷ Yayvak Namlı, 54.

⁴⁹⁸ Yayvak Namlı, 62; Baycık, 8.

⁴⁹⁹ Yayvak Namlı, 73.

⁵⁰⁰ Yayvak Namlı, 74; Sarper Süzek, "İş Akdini Fesih Hakkının Sınırlandırılması", Yargıç Dr. Aydın Özkul'a Armağan, *Kamu-İş* 6, S. 4 (2002), 91.

⁵⁰¹ Süzek, *İş Hukuku*, 749; Yayvak Namlı, 393; Süzek, "Feshin Sınırlandırılması", 91; Kübra Doğan Yenisey, "İş Hukukunda Cezai Şart", Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş Hukukunda Güncel Sorunlar Semineri, İstanbul (2012), 32.

⁵⁰² Keser, "Cezai Şart", 26.

koşulu kararlaştırılması yasaklanmıştır⁵⁰³. Bununla birlikte mesleki eğitim karşılığında bir süre çalışma şartı getiren hizmet sözleşmelerinde, bu süre içerisinde işçi tarafından yapılan haksız fesihlerin bağlandığı ceza koşulu bakımından ayrıca işveren aleyhine ceza koşulu öngörülmesi şart değildir⁵⁰⁴. Fakat bu durumda kararlaştırılacak ceza koşulu Yargıtay tarafından sınırlama getirilmiş ve işçiye verilen eğitim bedeli kadar ceza koşulunun karşılığı bulunmakla eğitim karşılığı ceza koşulu hükmünün belirtilen ölçüler içinde geçerli olduğu öngörülmüştür⁵⁰⁵.

Değinilmesi gereken diğer bir husus ise kulüp ile profesyonel futbolcu arasındaki ilişkinin klasik hizmet sözleşmesi ilişkisinden farklı olması sebebiyle sadece profesyonel futbolcu kararlaştırılan ceza koşulunun geçerli olup olmadığıdır. Her somut olayın özellikleri değerlendirilmesi şartıyla kulüplerin profesyonel futbolcuların gelişimi için çok fazla personel istihdam etmesi⁵⁰⁶, profesyonel futbolcuların gelişimi ve transferi⁵⁰⁷ için ciddi yatırım yapması hususları ve eğitim giderlerine ilişkin Yargıtay görüşü de göz önünde bulundurulduğunda profesyonel futbolcunun sözleşmesini haklı neden olmadan feshi

⁵⁰³ Baycık, 8; Yayvak Namlı, 391; Baysal ve Ugan Çatalkaya, 29. TFF Tahkim Kurulu'nun tek taraflı olarak sadece kulüp aleyhine kararlaştırılan ceza koşulunun geçerli olduğuna ilişkin kararı için bkz. "*Davalı Kulüp vekili "[..] tarihli Protokolün tek tarafa cezai şart yüklemesi sebebiyle geçersiz olduğunu] ileri sürmüş ise de, ceza şartı hizmet sözleşmesi niteliğindeki profesyonel futbolcu sözleşmesinde değil, UÇK kararı ile davalı kulüpten tahsiline karar verilen miktarın ödeme zamanı ve miktarına ilişkindir. Bu protokolün taraflarından sadece davalı kulüp borçlu olup, davacı futbolcunun bu protokolden doğan ceza öngörülebilecek bir borcu yoktur. Ayrıca hizmet sözleşmelerinde dahi sadece işçi aleyhine konulan ceza koşulu geçersizdir (TBK m. 420 / 1). Bu nedenle davalı Kulübün "tek tarafa ceza şartı yüklenmiş olması sebebiyle [..] tarihli Protokolün geçersiz olduğu" ve davacının talebinin reddi gerektiği şeklindeki beyanlarının isabetli olmadığı sonucuna varılmıştır.*" [https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/6-\(Anoni%20mllestirilmis\).pdf](https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/6-(Anoni%20mllestirilmis).pdf) ET: 26.06.2022.

⁵⁰⁴ Süzek, *İş Hukuku*, 750; Baycık, 9.

⁵⁰⁵ Süzek, *İş Hukuku*, 751. Yargıtay 7. Hukuk Dairesi, 24.06.2015 tarihli 2014/19881 Esas 2015/12960 Karar sayılı kararı: "*Taraflar arasında düzenlenen iş sözleşmesinin VII. Maddesinde " İşçi, iş sözleşmesini kanunda ve diyaliz yönetmenliğinde ön gördüğü sürelerde bildirip ayrılrsa bile diyaliz eğitiminin bitiminden itibaren 2 (iki) yıl çalışma zorunluluğunun olduğu zaman zarfında Devlet Memuru olarak atanması, evlilik ve eş durumundan dolayı işinden ayrılmak istemesi hallerinde bile iş verenin zararını tanzim etmek üzere ayrıldığı gün itibariyle aylık brüt ücret tutarının 10 (on) katı kadar olan tutarı işverene ödemeyi önceden kabul ve taahhüt eder" hükmü düzenlenmiştir. Düzenlenen bu cezai şart tek taraflı ve işçi aleyhine düzenlenmiştir. Davacı, davalı için yapmış olduğu eğitim giderini isteyebilir ise de cezai şart isteyemez. Bu nedenle davanın reddine karar vermek gerekirken kabulü hatalı olup bozma nedenidir.*" Sinerji İçtihat Bankası. ET: 07.05.2022. Benzer yönde karar için bkz. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 19.10.2017 tarihli 2015/13969 Esas 2017/16218 Karar sayılı kararı.

⁵⁰⁶ Thomas Gronnemark, İngiliz futbol kulübü Liverpool FC'de özel olarak profesyonel futbolcuların taç atış tekniklerini geliştirmek ve taç atışı taktikleri çizmekle görevlidir. <https://www.goal.com/tr/haber/liverpoolun-tac-atisi-antrenoerue-ile-tanisin-thomas/drg7vnke95251ps4t911ops1u> ET: 07.05.2022

⁵⁰⁷ İspanyol Real Madrid CF Kulübü 2018 yılında 16 yaşında olan Brezilyalı profesyonel futbolcu Vinicius Júnior'un transferi için CR Flamengo Kulübü'ne 45.000.000,00 bonservis bedeli ödemiştir. <https://www.skysports.com/football/news/11835/10890441/real-madrid-sign-vinicius-junior-from-flamengo-for-reported-38m-fee> ET: 03.09.2022.

halinde profesyonel futbolcu aleyhine tek taraflı ceza koşulunun geçerli olacağı kanaatindeyim⁵⁰⁸.

TBK m. 182/3 hükmü uyarınca, ceza koşulu miktarının aşırı olduğu yönünde hâkimde bir kanaat oluşmuşsa ceza koşulu miktarını re'sen indirilebilir⁵⁰⁹. Yargıtay yerleşik içtihadında işçinin ödemesi gereken ceza koşulunun hesabında TBK'nin 182/3 hükmünden ayrı olarak çalışılmayan süreye karşılık gelen miktarı dikkate almakta, bu şekilde işçinin ödeyeceği ceza koşulunun sarsıcı sonuçlarını önlemektedir⁵¹⁰.

3.7.5.4. Kulübe Disiplin Cezası Uygulanması

Profesyonel futbolcunun ücretinin ödenmemesi sebebiyle sözleşmesini feshetmesi halinde tazminata hak kazanmasının yanında talep etmesi halinde kulübe TFF tarafından yaptırım da uygulanabilir. Buna ilişkin düzenleme PFSTT'nin "Gecikmiş Ödemeler" başlıklı Mükerrer 22. maddesinde düzenlenmiştir⁵¹¹. Bu hüküm sadece profesyonel futbolcuların ücretlerinin ödenmesinde temerrüde düşülmesi halinde uygulanmamakta,

⁵⁰⁸ Petek, profesyonel futbolcunun sakatlık durumu hariç bir sezondaki maçların yarısından daha az bir sayıda maça çıkmış olması halinde ceza koşulu ödeyeceğine ilişkin sözleşmenin geçerli olduğunu savunmuşsa da profesyonel futbolcu sözleşmesinin hizmet sözleşmesi olması ve profesyonel futbolcunun bir sonuç vadetmemesi, profesyonel futbolcuların maçlarda oynayabilmelerinin birçok faktöre bağlı olması nedeniyle bu görüşe katılmamaktayız. Petek, *Profesyonel Futbolcu*, 360. Benzer yönde görüş için bkz. Çeviker, 139. Orhan, sadece sporcu aleyhine kararlaştırılan ceza koşulunun TBK m. 420 hükmü nedeniyle geçersiz olduğu kanaatinde. Ümit Orhan, *Sporcu Sözleşmelerinde Opsiyon Uygulamaları* (İstanbul: Aristo Yayınevi, 2021), 25.

⁵⁰⁹ Fahiş ceza koşuluna ilişkin TFF Tahkim Kurulu kararı için bkz. TFF Tahkim Kurulu 2009/199 Esas 2009/308 Karar sayılı kararı. Bu kararda TFF Tahkim Kurulu, profesyonel futbolcu ... ve ... arasında belirlenen 1.000.000 USD ceza koşulunun futbolcunun ekonomik mahvına neden olacağı gerekçesiyle tenkis etmiştir. Miktarı belirlerken futbolcunun yeni kulübü olan ... ile olan sözleşmesinde yer alan ceza koşulu miktarına eşit olmasının hakkaniyete uygun olacağını belirtmiş ve buna göre ceza koşulunu 275.000 Euro karşılığı olan 409.447,50 USD tutarına indirmiştir. *Şahin*, 92.

⁵¹⁰ Baycık, 20. Bkz. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 16.11.2017 tarihli 2017/26768 Esas 2017/18433 Karar, Yargıtay 22. Hukuk Dairesi 23.05.2016 tarihli 2015/10433 Esas 2016/14813 Karar sayılı kararlar. Sinerji İçtihat Bankası. ET: 07.05.2022

⁵¹¹ Karabağ Bulut PFSTT mükerrer 22. maddesinin ceza koşulu olarak nitelendirilmesinin uygun olduğu kanaatinde. Fakat ceza koşulundan söz edilebilmesi için taraflar arasında ceza koşuluna ilişkin bir anlaşmanın mevcut olması gerekmektedir. Bu yaptırım taraflar arasındaki anlaşmadan kaynaklanmamakta, talimattan kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla söz konusu yaptırımın ceza koşulu olarak değerlendirilmesi gerektiği yönündeki görüşe katılmamaktayız. PFSTT mükerrer madde 22 hükmünün disiplin cezası olduğu görüşündeyim. Petek ise disiplin cezalarında daha çok kamusal menfaatler ön plandayken bu hükmün profesyonel futbolcunun bireysel menfaatini koruduğu gerekçesiyle disiplin cezası olmadığını savunmaktadır. PFSTT mükerrer madde 22 hükmü sadece profesyonel futbolculara yapılacak ödemelerin gecikmesi halinde uygulanmaz, bilakis diğer kulüplere yapılacak ödemelerin gecikmesi halinde de uygulanabilir. Dolayısıyla kanaatimce bu hüküm bireysel olarak profesyonel futbolcuların menfaatini korumaktan ziyade genel olarak futbol piyasasını korumaya yönelik olduğundan kamusal niteliği ön plandadır ve bu nedenle disiplin cezası niteliğindedir. Yılmaz da bu yaptırımın disiplin cezası niteliğinde olduğunu savunmaktadır. Detaylı bilgi için bkz. Karabağ Bulut, *Ücret*, 220; Petek, "Gecikme", 247; Yılmaz, 334; Türe, 30.

kulüplerin birbirleriyle olan alacaklarında temerrüde düşülmesi halinde de uygulama alanı bulmaktadır⁵¹². Fakat çalışmanın konusu itibariyle sadece profesyonel futbolcunun ücret alacağının ödenmemesi hali incelenecektir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde kararlaştırılan ücret türlerinden herhangi birinde gecikme olması durumunda mükerrer madde 22 hükmü uygulanabilir. Ücretin ödendiğini ispat yükü kulüptedir⁵¹³.

⁵¹² Petek, “Gecikme”, 249.

⁵¹³ Aydos, “Fesih”, 663. TFF Tahkim Kurulu 14.08.2008 tarihli 2008/213 Esas 2008/235 Karar sayılı kararı. Türkkkan ve Amasya, 251. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 28.03.2016 tarihli 2015/31806 Esas 2016/8768 Karar sayılı kararı: “*Dava, taraflar arasında 05.12.2011 tarihinde yapılan 01.06.2012 başlangıç ve 31.05.2014 bitiş tarihli Profesyonel futbolcu sözleşmesine dayalı alacağın tahsili istemine ilişkin olup, bu sözleşmeyle davalı spor kulübü tarafından davacıya 2012-2013 futbol sezonu için diğer ödemeler yanında garanti ücret olarak 25.07.2012 tarihinde 50.000 TL ödenmesi kararlaştırılmıştır. Dava konusu sözleşmede 25.07.2012 tarihinde ödenmesi kararlaştırılan 50.000 TL alacağın muaccel olmasından sonra Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatının (PFSTT) 15. maddesine uygun olarak davacı ve davalı ile geçici transfer ilişkisine konu sözleşmenin tarafı olan ... arasında 22.08.2012 tarihli Profesyonel futbolcu geçici transfer sözleşmesi yapılmak suretiyle davacı futbolcunun dava dışı kulübe kiralanmasına dair hukuki ilişkinin kurulduğu anlaşılmaktadır. Davacı ile davalı spor kulübü arasında yapılan 05.12.2011 tarihli sözleşme hükümlerine göre; davacının 25.07.2012 tarihinde 50.000 TL alacağı muaccel hale gelmiş olup, dosya kapsamı itibariyle bu alacağın ödendiğine dair davalı tarafından dosyaya herhangi bir belge ibraz edilememiştir. Davanın basit yargılama usulüne tabi olduğu mahkemece 6100 Sayılı HMK’nın 317/2 maddesine göre davalıya dava dilekçesinin tebliğinden itibaren iki haftalık cevap süresi verildiği, ancak davalı tarafından süresinde cevap verilmediği ve delil sunulmadığı gibi; ek süre için de bir talepte bulunulmadığı dosya içeriğinden anlaşılmaktadır. Davalı tarafça bu borcun ödendiğine ilişkin herhangi bir delil ibraz edilmediğine göre mahkemece davanın kabulüne dair verilen kararın yerinde olduğu ve onanması gerektiği anlaşılmaktadır.” Sinerji İçtihat Bankası. ET: 08.05.2022. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 28.03.2016 tarihli 2015/31806 Esas 2016/8768 Karar sayılı kararı: “*Dava, taraflar arasında yapılan 28.08.2012 tarihli Profesyonel futbolcu sözleşmesinden kaynaklanan alacağın tahsili istemine ilişkindir. Davacı 20.500 TL maç başı ücreti, 22.000 TL peşinat ücreti ve 5.349 TL asgari ücret alacağı olmak üzere toplam 47.849 TL alacağının bulunduğunu ileri sürmüş, davalı ise tüm ücret alacaklarının ödendiğini savunmuştur. Davalı tarafından, alacak kalemleri arasında yer alan asgari ücret alacağının ödendiğine dair dosyaya ibraz edilen ödeme belge içeriklerinin davacının da kabulünde olması itibariyle, asgari ücret alacağının ödendiğinin kabulü gerektiği, nitekim mahkemenin kabulünün de bu yönde olduğu anlaşılmaktadır. Dava konusu diğer alacak kalemleri yönünden mahkemece dosya kapsamında alınan bilirkişi raporunda, davacının sözleşmeye dayalı 20.500 TL maç başı ve 22.000 TL peşinat ücreti alacağının bulunduğunun tespit edilmiştir. Sözleşmeden kaynaklanan bu borcun ödendiğine ilişkin ispat külfeti davalıda olup, davalı tarafından bu borcun ödendiğinin ispatı kapsamında 24.07.2010 tarihli 7.000 TL ve 06.08.2012 tarihli 10.000 TL bedelli “toplu maaş ödemesi” açıklamalı iki ayrı banka ödeme dekontu ile 09.08.2012 tarihli 5.000 TL bedelli çek teslimine dair tekiye makbuzunu ibraz etmiştir. Davalının sunduğu bu ödeme belgelerinin taraflar arasında yapılan 28.08.2012 tarihli futbolcu sözleşmesinin imzalandığı tarihten öncesine ait ödemeler olduğu ve bu belgelerde daha sonra düzenlenen sözleşmeye konu alacağı mahsuben yapılan bir ödeme olduğuna dair herhangi bir açıklama bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda davalının, söz konusu ödemelerin sözleşme alacağına mahsuben yapılan bir ödeme olduğunu ispat etmesi gerekir. Hal böyle olunca mahkemece davalıya bu hususa ilişkin delillerini ibraz etme imkânı verilerek ve varsa davacıdan karşı delilleri sorulup toplanarak, deliller değerlendirildikten sonra hasıl olacak sonuca uygun bir karar verilmelidir. Mahkemenin bu yönü göz ardı ederek yanlış değerlendirme ve eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesis etmiş olması usul ve yasaya aykırıdır.” Sinerji İçtihat Bankası. ET: 08.05.2022.**

PFSTT mükerrer m. 22/III uyarınca gecikmiş ödeme nedeniyle kulübe yaptırım uygulanabilmesi için profesyonel futbolcunun gecikmiş alacağına ilişkin borçlu kulübe noter onaylı yazılı bir ihtar çekmesi ve ekonomik yükümlülüklerini ifa etmesi için en az on günlük süre tanınması gerekmektedir⁵¹⁴.

Bu koşulların gerçekleşmesinin ardından profesyonel futbolcunun, kulübe disiplin cezasının uygulanması amacıyla UÇK'ye başvurması zorunludur⁵¹⁵. Başvuru için herhangi bir süre öngörülmediğinden, profesyonel futbolcu istediği zaman UÇK'ye başvurabilir. Kulüp, profesyonel futbolcunun ihtarından sonra ödeme yapmışsa profesyonel futbolcu gecikme nedeniyle UÇK'ye başvuramaz⁵¹⁶.

UÇK, profesyonel futbolcunun başvurusu üzerine kulüp aleyhine sırasıyla ihtar, kınama, para cezası, transfer yasağı cezaları vermeye yetkilidir. İlgili hükmün ilk ihlalinde ihtar, ikinci ihlalde kınama ve para cezası, üçüncü ihlalde bir transfer ve tescil dönemi boyunca transfer yasağı ve para cezası, üçten fazla sefer ihlal etmesi halinde ise iki transfer ve tescil dönemi boyunca transfer yasağı ve para cezasına kulüp mahkûm edilir^{517,518}.

Kulübün ücret ödemede temerrüde düşmesi durumunda profesyonel futbolcu, PFSTT'de öngörülen şartları gerçekleştirmediği kaydıyla bir taraftan kulübe disiplin yaptırımını

⁵¹⁴ Yılmaz, 334; Petek, "Gecikme", 253; Karabağ Bulut, *Ücret*, 221; Baysal ve Ugan Çatalkaya, 27.

⁵¹⁵ PFSTT mükerrer m.22/XI "Yukarıdaki fıkralar kapsamında gecikmiş alacağı olan futbolcu veya kulüp, yazılı olarak Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na başvurarak borçlu kulüp hakkında yaptırım uygulanmasını talep edebilir."

⁵¹⁶ Petek, "Gecikme", 254.

⁵¹⁷ PFSTT mükerrer m.22/IV "Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, bu madde kapsamında yükümlülüklerini yerine getirmeyen kulüplere aşağıda belirtilen yaptırımları uygulamaya yetkilidir:

- a) ihtar,
- b) kınama,
- c) para cezası,
- d) bir veya iki tam ve birbirini takip eden transfer ve tescil dönemi boyunca transfer yasağı.

V) Bu maddede öngörülen yükümlülüğün ihlalinde borçlu kulübe:

- a) ilk ihlalde ihtar,
- b) ikinci ihlalde kınama ve para cezası,
- c) üçüncü ihlalde, bir transfer ve tescil dönemi boyunca transfer yasağı ve para cezası,
- d) ihlalin üçten fazla tekrarı halinde iki transfer ve tescil dönemi boyunca transfer yasağı ve para cezası, verilir."

⁵¹⁸ PFSTT mükerrer madde 22 hükmünde ihlallerin aynı profesyonel futbolcu bakımından mı yoksa kulüpteki her futbolcu için mi uygulanacağına ilişkin düzenleme yer almamaktadır. Petek her profesyonel futbolcu başvurusunun ihlal bakımından farklı değerlendirilmesi gerektiği hatta sözleşmenin yenilenmesi durumunda yeni sözleşmede ihlalin sıfırlanacağını savunmaktadır. Fakat hükmün profesyonel futbolcuların ve diğer kulüplerin alacaklarının vadesinde ödenmesini sağlama ve bu sayede futbol piyasasını düzenleme rolü nedeniyle ihlal durumunun tüm takım için göz önünde bulundurulması gerektiği kanaatindeyim. Bkz. Petek, "Gecikme", 256-7.

uygulanması amacıyla UÇK'ye başvurabilecek diğer taraftan da borcun ödenmemiş olması ihtimalinde sözleşmeyi fesih hakkını kullanabilecektir⁵¹⁹.

3.7.5.5. Zamanaşımı

TBK'nin 146 maddesinde kural olarak on yıllık zamanaşımı öngörülmüşse de m. 147/I hükmünde ücret gibi dönemsel edimlerin beş yıllık zamanaşımına tabi olduğu düzenlenmiştir. Kanun koyucu, ücreti dönemsel edim olması itibarıyla bu düzenlemede örnek olarak saymıştır⁵²⁰.

Zamanaşımı, tüm ödemeler için söz konusu olup nakdi veya ayni ücret olması önemli değildir. Bu durum, işçinin ücreti yanında sözleşme veya kanundan kaynaklanan para ve parayla ölçülmesi mümkün diğer menfaatlerin de aynı kapsamda düzenlenmiş olmasının gereğidir⁵²¹. Zamanaşımı, ücretin muaccel olduğu tarih itibarıyla işlemeye başlar ve iş ilişkisinin devam etmesi zamanaşımının işlemesine engel olmaz. Dolayısıyla ücret alacaklarının her biri için zamanaşımı ayrı ayrı değerlendirilir ve hesap edilir⁵²².

Bununla birlikte profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücretin peşin ödenmesi kararlaştırılmışsa bu ücretler dönemsel edim niteliğinde olmadığından TBK m. 146 uyarınca on yıllık zamanaşımına tabidir⁵²³. Kulübün temerrüde düşmüş olduğu ücretler

⁵¹⁹ PFSTT mükerrer m.22/X "Bu maddenin uygulanması, bu talimat kapsamında sözleşme ilişkisinin tek taraflı olarak feshedilmesi halinde öngörülen diğer önlemlerin uygulanmasına engel teşkil etmez."

⁵²⁰ Yavuz, 505; Karabağ Bulut, Ücret, 212.

⁵²¹ Süzek, İş Hukuku, 380; Mollamahmutoğlu, Astarlı ve Baysal, 602; Çopuroğlu, 201.

⁵²² Süzek, İş Hukuku, 380; Oğuzman ve Öz, 628; Çopuroğlu, 201; Karabağ Bulut, Ücret, 212.

⁵²³ Karabağ Bulut, Ücret, 212. Aynı yönde TFF Tahkim Kurulu kararı için bkz. "TBK'nin 146. maddesinde "Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, her alacak on yıllık zamanaşımına tabidir." hükmüne yer verilmiştir. TBK'nin 147. maddesinde ise beş yıllık zamanaşımına tâbi alacaklar hüküm altına alınmış olup, bu alacaklar arasında "kira bedelleri, anapara faizleri ve ücret gibi diğer dönemsel edimler" yer almaktadır. Bu hükümde beş yıllık zamanaşımına tâbi olduğu belirtilen alacaklar "dönemsel edim" niteliğindeki alacaklardır; kira bedelleri, anapara faizleri ve ücret, dönemsel edime örnek olarak zikredilmiştir. Diğer bir anlatımla TBK m. 147 bent (1) hükmü uyarınca beş yıllık zamanaşımına tâbi olan alacakların belirleyici unsuru "dönemsel edim" olmalarıdır. Bir kira sözleşmesi uyarınca her ay doğan kira bedeli borcu ya da ödünç sözleşmesi uyarınca düzenli aralıklarla ödenecek faiz borcu gibi borçlanılan edimin zaman içinde düzenli aralıklarla doğacak olması halinde "dönemsel edim" söz konusudur. Ancak kira sözleşmesinde kira bedelinin toptan (örneğin yıllık) ödeneceği kararlaştırılmışsa kira bedeli borcu dönemsel edim niteliğinde olmadığı gibi, anaparaya eklenerek ödenecek faiz de dönemsel edim olarak nitelenemez. Bu hallerde dönemsel edim niteliğinde olmayan kira bedeli ve faiz alacağı beş yıllık zamanaşımına değil, on yıllık zamanaşımına tâbidir. Taraflar arasındaki sözleşmede davacı futbolcuya ödeneceği taahhüt edilen 2011-2012 ve 2012-2013 futbol sezonları ile ilgili olarak peşinat ücreti olarak belirlenen ücretlerin tamamının taraflar arasındaki sözleşmenin "Ödemeler ve Özel Hükümler" başlıklı maddesinde [...] ve [...] tarihinde ödeneceği kararlaştırılmıştır. Peşinat ücreti, (müsabaka kadrosunda yer almak ya da ilk onbirde yer almak ya da sonradan oyuna girmek suretiyle müsabakada oynamak gibi) bir şarta bağlı olmaksızın taahhüt edilen ücrettir. Sözleşmede bu ücretin tamamının hangi tarihlerde ödeneceği hususu da kararlaştırıldığına göre dönemsel edim olmadığı; dolayısıyla da TBK m. 147 bent (1) uyarınca

bakımından işleyecek olan temerrüt faizi de on yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Fakat faizin asıl alacağına bağlı fer'i alacak niteliğinde olması nedeniyle TBK m. 152 hükmü uyarınca asıl alacağın zamanaşımına uğraması halinde faiz alacağı da zamanaşımına uğrar⁵²⁴. Profesyonel futbolcunun sözleşmenin feshi ile hak kazandığı tazminat alacağı da TBK m. 146 uyarınca on yıllık zamanaşımına tabidir⁵²⁵.

beş yıllık zamanaşımına değil, TBK m. 146 uyarınca on yıllık zamanaşımına tâbi olduğu açıktır. Buna göre itiraz edilen UÇK kararında talep edilen alacakların; sadece ücret alacağı olduğu gerekçesiyle beş yıllık zamanaşımına tâbi olduğunun kabulü TBK m. 147 bent (1) hükmüne aykırıdır. Davacı futbolcunun sözleşmesinden kaynaklanan; 2011-2012 Futbol Sezonunda ödenmesi kararlaştırılan peşinat alacağı [...] tarihinde ve 2012-2013 Futbol Sezonunun ilişkin olarak kararlaştırılan peşinat alacağı ise [...] tarihinde muaccel hale gelmiştir. Dava, [...] tarihinde on yıllık zamanaşımı süresi dolmadan açılmıştır.”
[https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/7-\(Anonimlestirilmis\).pdf](https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/Tahkim%20Kurulu%20Gerekceli%20Kararlari/7-(Anonimlestirilmis).pdf) ET: 26.12.2021

⁵²⁴ Oğuzman ve Öz, 643; Kılıçoğlu, 1132.

⁵²⁵ Karabağ Bulut, Ücret, 212.

SONUÇ

Türkiye Futbol Federasyonu özel hukuka tabi, personel ve mali açıdan özerk bir kamu tüzel kişisidir. 5894 sayılı Kanun'un 1. maddesinde TFF'nin özerk bir kurum olduğu vurgulanmıştır. Ülkemizde futbol alanında tüm yetki yönetim ve mali yapısı özerk konumda olan TFF'ye verilmiştir.

TFF 1923 yılından beri FIFA'nın 1962 yılından beri ise UEFA'nın üyesi olup futbolun gelişmesini ve yurt çapında yayılmasını sağlama görevinin yanında FIFA ve UEFA kurallarının ülkemizde uygulanmasını sağlamak üzere talimatlar hazırlamak ve ülkemizi futbol ile ilgili konularda uluslararası mecrada temsil etmekle de görevlidir.

Profesyonel futbolcular için özel hüküm niteliğinde olan PFSTT başta olmak üzere TFF tarafından çıkarılan talimatlar, profesyonel futbolcular açısından genel hükümlere kıyasla öncelikli olarak uygulama alanı bulacaktır. TFF tarafından çıkarılan talimatların kanunlara aykırı olması durumunda uygulanabilmesi ise mümkün değildir.

Profesyonel, icra ettiği spor faaliyetini zevk için veya heves dolayısıyla değil, kazanç sağlamak amacıyla yapan kişidir. Amatör sporcu ise yaptığı spor dalını meslek olarak seçmemiş ve sporu devamlı gelir elde etmek amacıyla yapmayan sporcudur. Profesyonel ile amatör sporcuyu ayıran temel unsur spor faaliyeti karşılığında sarf ettiğiinden daha fazla gelir elde ediyor olmasıdır.

TFF ile profesyonel futbolcu arasında lisans ilişkisi bulunmaktadır. Profesyonel futbolcu ile TFF arasındaki lisans ilişkisini sui generis sözleşme olarak nitelendirmek gerekir. Lisans ilişkisi, profesyonel futbolcuya mesleğini, ulusal ve uluslararası federasyonların koymuş olduğu kurallar çerçevesinde ifa etme hak ve yükümlülüğünü yükler. Lisans ilişkisinin kurulmasıyla TFF, profesyonel futbolcunun statü ve talimatlara aykırı hareketleri karşısında, statü ve ilgili talimatları vasıtasıyla belirlemiş olduğu yaptırımları profesyonel futbolcuya uygulama yetkisini kazanır.

Profesyonel futbolcu sözleşmesi; futbolcunun edim borcu olan futbol faaliyetini, ilgili mevzuatın aradığı şartlara göre kurulmuş olan bir spor kulübüne bağlı olarak, futbol için yaptığı harcamalardan fazla olacak ve asgari ücretten az olmayacak bir ücret karşılığında, belirli bir süre boyunca ifa etmeyi üstlendiği iki tarafa borç yükleyen iş görme sözleşmesidir.

Profesyonel futbolcular ile kulüpler arasındaki sözleşme ilişkisi, iş görme, ücret ve bağımlılık unsurlarını içerdiğinden bir iş ilişkisi olup bu sözleşmelere TBK'nin hizmet sözleşmesine ilişkin hükümleri uygulanacaktır.

Profesyonel futbolcunun profesyonel futbolcu sözleşmesinde iş görme borcu futbol faaliyetinde bulunmaktır. Futbol faaliyetinde bulunmak, profesyonel futbolcunun müsabakalara, antrenmanlara, kamplara, eğitimlere katılması fiillerini kapsamaktadır. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin unsurlarından biri olan işveren konumundaki kulübün asli edim borcudur. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin diğer unsuru ise bağımlılıktır. Profesyonel futbolcu, kulübün kontrolü altında futbol faaliyetinde bulunacak; profesyonel futbolcunun çalışma şekli, işin görüleceği yer, işin zamanı, katılacağı resmi ya da özel karşılaşmaların tümü kulüp tarafından tayin edilecektir.

TBK'de hizmet sözleşmesine ilişkin herhangi bir şekil şartı yer almamaktadır. Her ne kadar profesyonel futbolcunun TFF, FIFA ve UEFA nezdinde düzenlenen futbol karşılaşmalarında oynayabilmesi için profesyonel futbolcu sözleşmesinin TFF tarafından tescil edilmiş olması şart olsa da profesyonel futbolcunun iş görme borcunun karşılığı sadece maçlara katılmak olmadığından diğer faaliyetlere katılması için tescil edilmesi şart değildir. Sonuç olarak profesyonel futbolcu ile kulüp arasındaki hizmet sözleşmesinin kurulması için tip sözleşme yapılması, TFF tarafından tescil edilmesi, yazılı sözleşme yapılması şart değildir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde kulübün, profesyonel futbolcuyu çalıştırma, gözetme ve ücret ödeme; profesyonel futbolcunun ise iş görme, sadakat ve talimatlara uyma borcu bulunmaktadır. Kulüp, profesyonel futbolcuyu gözetme borcu kapsamında profesyonel futbolcunun kişiliğini korumak ve kişilik haklarına saygı duymak zorundadır. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde profesyonel futbolcunun asli edim borcu iş görmedir. Kulüp, profesyonel futbolcuyu kişisel özelliklerinden yola çıkarak seçtiği için profesyonel futbolcu borcunu bizzat ifa etmekle yükümlüdür. Profesyonel futbolcu ile kulüp arasındaki kişisel ilişki nedeniyle, profesyonel futbolcunun kulübün menfaatlerini koruması ve zararlarını önlemeye çalışması sadakat borcunun gereğidir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde, profesyonel futbolcunun kulüpteki düzenlemelere ve kulübün talimatlarına uyma borcu olup işin teknik ve profesyonel futbolcunun fiziğine endeksli olması nedeniyle bu borç oldukça önemlidir.

Ücret, profesyonel futbolcu sözleşmesinin esaslı unsurlarından olup ücret söz konusu olmadıkça hizmet sözleşmesinin varlığından söz edilemeyeceği gibi ücretin yer almadığı bir sözleşmenin TFF nezdinde tescil edilebilmesi de mümkün değildir. Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde aylık ücret, garanti ücret, maç başı ücreti, prim, imza parası ve sadakat bonusu ücret türleri olarak kararlaştırılmaktadır.

Aylık ücret, profesyonel futbolcunun gösterdiği mesleki faaliyetin karşılığında hak kazandığı, koşula bağlı olmayan ve asgari ücretin altında kararlaştırılmayan ücret türüdür. Garanti ücret ise profesyonel futbolcunun sözleşme süresince, göstereceği performanstan bağımsız olarak alacağı ücrettir. Garanti ücretin iş görme ediminin karşılığında verilmesi sebebiyle imza parasından farklı olup, sözleşmenin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde profesyonel futbolcunun iş görmediği kısımlar için garanti ücrete hak kazanamaz.

Maç başı ücreti profesyonel futbolcunun, maç kadrosuna dahil olduğu her bir maç bakımından hak kazanacağı kararlaştırılan ücrettir. Uygulamada maç başı ücreti, maç kadrosunda olma, ilk onbirde başlama, sonradan oyuna girme gibi durumlara göre oransal olarak kararlaştırılmaktadır. Prim ise profesyonel futbolcunun bireysel yahut takım performansına bağlı olarak kararlaştırılan şarta bağlı ücret ekidir. Şampiyonluk, ligde kalma, gol atma, kaleciler için gol yemeden maçı bitirme gibi çeşitli prim uygulamaları söz konusudur.

İmza parası, diğer kulüpler yerine sözleşme imzalamayı kabul ettiği kulüple sadece sözleşme imzaladığı için profesyonel futbolcuya ödenen ücrettir. Profesyonel futbolcunun imza parasına hak kazanabilmesi için kulüple sözleşme imzalaması yeterli olup iş görme borcunun karşılığı değildir, bu yönüyle imza parası bağlanma parası niteliğindedir. Sadakat bonusu ise bir sporcunun kulübüyle imzaladığı sözleşmede yer alan; sporcunun sözleşme süresi boyunca kulüpte kalmayı taahhüt etmesi ve bu taahhüdüne sadık kalması halinde kulübü tarafından kendisine ödenecek ilave ücrettir.

Profesyonel futbolcunun hak kazandığı ücret kulüp tarafından ödenebileceği gibi üçüncü kişiler tarafından da ödenebilir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücret kural olarak bizzat kendisine ödenir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde 32 sayılı Karar'ın hizmet sözleşmesindeki düzenlemeler gereğince ücretin yabancı para olarak kararlaştırılabilmesi mümkün değildir fakat yabancı statüdeki profesyonel futbolcular bu sınırlandırmaya tabi değildir.

Kulübün, profesyonel futbolcunun ücreti ile kendisinin profesyonel futbolcudan olan alacaklarını takas edebilmesi için profesyonel futbolcunun rızası şarttır. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde, profesyonel futbolcu lehine sözleşmede düzenlenmiş olan ücretler ibra sınırlandırmasına tabidir.

Kulübün ücret ödeme borcunu zamanında yapmaması halinde borçlu temerrüdüne düşmesi söz konusu olabilir. Kulübün borçlu temerrüdüne düşmesi için ücret borcunun muaccel olması, profesyonel futbolcunun ifayı kabule hazır olması, kulübe ihtar çekilmesi, kulübün ifadan kaçınma hakkının bulunmaması, edimin ifasının mümkün olması gerekmektedir.

Kulübün borçlu temerrüdüne düşmesi halinde profesyonel futbolcu faiz talep edebileceği gibi faizin zararını karşılamaması durumunda aşkın zararı için de talepte bulunabilir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde faiz oranının kararlaştırılabilmesi mümkündür. Faiz oranının kararlaştırılmaması halinde uygulanacak faiz oranı ise %9'dur. Temerrüt faizi, borçlunun temerrüde düşmüş olduğu günü izleyen günden itibaren işlemeye başlar. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücretin ödeneceği tarih net olarak belirlenmişse belirlenen tarihin geçmesinin akabinde kulüp temerrüde düşmüş olacaktır. Profesyonel futbolcunun zararının temerrüt faizinden fazla ve kulüp bu durumda kusurlu ise profesyonel futbolcu aşkın zararın tazminini talep edebilir.

PFSTT m. 28 uyarınca kulübün profesyonel futbolcunun ücretini ödemediğinde temerrüde düşmesi halinde profesyonel futbolcu, sözleşmesini feshetmek istiyorsa kulübe ve TFF'ye noterden keşide edeceği ihtarname ile ücretin ödenmesi için kulübe 30 gün süre vermek zorundadır. Verilen bu süre içerisinde kulübün ücret ödeme borcunu ifa etmemesi halinde ise profesyonel futbolcu, sözleşmeyi 7 gün içerisinde feshedebilecektir. Profesyonel futbolcunun kulübe PFSTT m. 28 uyarınca ihtarname gönderdikten sonra kulübün otuz günlük süre içerisinde ödeme yapması halinde profesyonel futbolcunun haklı fesih hakkı ortadan kalkacaktır.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin feshedilmesinin ardından profesyonel futbolcu serbest statüye geçecektir. Profesyonel futbolcunun serbest kalması, kulübü ile sözleşmesi sona eren profesyonel futbolcunun herhangi bir mali yükümlülük altında kalmadan ve eski kulübüne herhangi bir bedel ödenmeden dilediği kulüple yeni sözleşme yapabilecek duruma gelmesidir.

Profesyonel futbolcu, ücretinin ödenmemesi sebebiyle sözleşmesini feshettiğinde, kulübün temerrüde düşmekte kusuru mevcutsa sözleşmenin süresinden önce sona ermesi sebebiyle uğranılan zararın giderilmesini de talep edebilir. Sözleşmenin profesyonel futbolcu tarafından haklı nedenle feshedilmesinin ardından profesyonel futbolcu, sözleşme süresi sonuna kadar olan ücreti tazminat olarak talep edebilecek, zikredilen bu tazminattan profesyonel futbolcunun yapmaktan kurtulduğu masraflar ile yeni bir kulüple anlaşması halinde kazandığı gelirler veya kazanmaktan kasten kaçındığı gelirler indirilecektir.

Futbol, yapısı gereği kulüplerin birbirleri ile rekabet halinde olduğu ve diğer mesleklere kıyasla oldukça sınırlı sayıda iş imkânı olan bir alandır. Profesyonel futbol faaliyetinin süre açısından kısılalığı da göz önünde bulundurulduğunda profesyonel futbolcunun çalışma özgürlüğünü rekabet yasağı sözleşmesi ile sınırlamak, hakkaniyete ve futbolun rekabetçi yapısına ters düşeceğinden profesyonel futbolcu ile kulüp arasında kararlaştırılan rekabet yasağı kaydı geçersizdir.

Hizmet sözleşmelerinde işveren aleyhine tek taraflı ceza koşulu kararlaştırılmasının önünde herhangi bir engel olmasa da TBK m. 420 uyarınca hizmet sözleşmelerinde sadece işçi aleyhine ceza koşulu kararlaştırılması yasaklanmıştır. Buna rağmen mesleki eğitim karşılığında bir süre çalışma şartı getiren hizmet sözleşmelerinin geçerli olduğu kabul edilir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde de kulüplerin profesyonel futbolcuların gelişimi için ciddi yatırım yapıyor olması sebebiyle profesyonel futbolcu aleyhine tek taraflı ceza koşulunun geçerlidir.

Kulübün ücret ödeme borcunu ihlal etmesi halinde PFSTT mükerrer m. 22/III uyarınca kulübe disiplin cezası uygulanabilir. Bunun için profesyonel futbolcunun muaccel alacağı için kulübe ihtar çekmesi, ekonomik yükümlülüklerini ifa etmesi için on günden az olmayacak bir süre tanımış olması ve disiplin cezası verilmesi için TFF'ye talepte bulunması zorunludur.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde kararlaştırılan dönemsel edimler beş yıllık, dönemsel edim niteliğinde olmayan ücretler ise on yıllık zamanaşımına tabidir.

KAYNAKÇA

- Agergaard, Sine ve Jahn Kar Sørensen. “The Dream of Social Mobility: Ethnic Minority Players in Danish Football Clubs”. *Soccer&Society* 10, S. 6 (2009): 766-80.
- Ağar, Serkan. “Türk Spor İdaresinde Türkiye Futbol Federasyonu’nun Yeri ve İşlevi”. *TBB Dergisi* 63 (2006): 271-320.
- Akbulut, Emincan. “İş Hukuku Bağlamında Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Temel Unsurları”. *İş ve Hayat Dergisi* 3, S.5 (2017): 356-77.
- Akın, Levent. “Maaş ve Ücret Haczi”. *AÜHFD* 44, S.1 (1995): 335-64.
- Akıncı, Şahin. “Covid 19’un Borç İlişkilerine ve Bazı Borçlar Hukuku Sözleşmelerine Etkisi”. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Covid-19 Hukuk Özel Sayısı* 38, S. 2 (2020): 62-103.
- Akıntürk, Turgut ve Derya Ateş Karaman. *Borçlar Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınevi, 2022.
- Akipek, Jale G., Turgut Akıntürk ve Derya Ateş Karaman. *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri – Kişiler Hukuku, Cilt: I*. İstanbul: Beta Yayınevi, 2021.
- Akkanat, Halil. “İfada Gecikme ve Borçlu Temerrüdü”. Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman’ın Anısına Armağan. İstanbul: Beta Yayınevi, 2000.
- Aksoy, Onur. “Profesyonel Futbolcunun İş Sözleşmesi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Akşar, Tuğrul ve Kutlu Merih. *Futbol Yönetimi*. İstanbul: Literatür Yayınları, 2008.
- Akşar, Tuğrul. *Finansal Futbol*. İstanbul: Literatür Yayınevi, 2020.
- Aktay, Ahmet Nizamettin, Kadir Arıcı ve Emine Tuncay Senyen Kaplan. *İş Hukuku*. Ankara: Gazi Kitabevi, 2013.
- Akünel, Teoman. *Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler*. İstanbul: Beta Yayınevi, 1995.
- Akyıldız, Ali. “Sporun Hukuku ve Yargısı”, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013.
- Akyılmaz, Bahtiyar, Murat Sezginer ve Cemil Kaya. *Türk İdare Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020.
- Akyiğit, Ercan. *İş Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2021.
- Akyiğit, Ercan. “Ücreti Geciken İşçinin Çalışmaktan Kaçınması”. *LEGAL İHSGHD*, S. 5 (2005):16-26.

- Alpagut, Gülsevil. “İşçinin Sadakat Borcu ve Türk Borçlar Kanunu ile Getirilen Düzenlemeler”. Sicil İHD, S. 25, (2012): 23-32.
- Alpagut, Gülsevil. Belirli Süreli Hizmet Sözleşmesi. İstanbul: TÜHİS, 1998.
- Altay, Serhan M. “Türk Hukukunda Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Kulübün Ücret Ödememesi Nedeniyle Futbolcu Tarafından Feshedilmesi ve Sonuçları”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 3, S. 1 (2021): 89-115.
- Aral, Fahrettin ve Hasan Ayrancı. Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri. Ankara: Yetkin Yayınevi, 2021.
- Aral, İrem. Şirketler Hukuku. Ed. Sami Karahan. Konya: Mimoza Yayınları, 2012.
- Arıcı, Kadir. Türk İş Hukuku-I Ferdi İş İlişkileri Hukuku. Ankara: Gazi Kitabevi, 2022.
- Arslan, Türker ve Ümit Kocasakal. TFF Tahkim Kurulu Örnek Kararları, 19.01.2006-14.02.2008 Dönemi. İstanbul: Bahar Matbaa, 2008.
- Asker, Serkan. “1982 Anayasası’nın 59. Maddesi Bağlamında Spor Tahkim Kurulu Kararlarının Denetimi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Atay, Ender Ethem. İdare Hukuku. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Avcı, Mustafa. “Spor Federasyonlarının Hukuki Niteliği, İdari Teşkilat İçindeki Konumu ve Bağımsızlığı Sorunu”. İÜHFM 70, S. 2 (2012): 3-20.
- Aydın, Ufuk ve Seher Demirkaya. “Profesyonel Futbolcular Bakımından Hizmet Tespit Davaları”. Karatahta İş Yazıları Dergisi, S.8 (2017): 35-52.
- Aydın, Ufuk, Verda Canbey Özgüler, Dilek Yalız Solmaz, Hakan Katırcı, Seher Demirkaya, Arif Yüce ve Hilmi Etc. “Türkiye’de Profesyonel Sporcuların Çalışma Koşulları ve Örgütlenme Eğilimleri”. Çalışma ve Toplum, S. 4 (2017): 1873-912.
- Aydın, Ufuk. Profesyonel Sporda Sendikalaşma, PFA Örneği ve Türkiye. Ankara: Türk-İş Yayınları, 2007.
- Aydın, Zübeyt. “Bağımsız Federasyonların Hukuki Yapısı (Yapılanması)”, Ankara Barosu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı. Ed. Tacar Çağlar, Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013.
- Aydınlı, İbrahim. “İşçinin Kişiliğinin Korunmasına Yönelik Düzenlemeler ve Borçlar Kanunu Tasarısının Konuyla İlgili Maddelerinin Değerlendirilmesi”. TÜHİS 19, S. 6 (2005): 21-42.
- Aydos, Oğuz Sadık. “Sporcu Sözleşmesinin Feshi”. AÜHFD 62, S. 3 (2013): 643-90.

- Aydos, Oğuz Sadık. “Futbolda Şike ve Teşvik Primine Kavramsal Yaklaşım ve Hukuki Düzenlemelerin Değerlendirilmesi”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 1, S. 2 (2019): 107-19.
- Ayrancı, Hasan. “Para Borçlarında Temerrüt Faizi” Ankara Barosu Hukuk Gündemi Dergisi 5, (2006): 100-5.
- Ayrancı, Hasan. Türk Borçlar Hukukunda Munzam Zarar. Ankara: Yetkin Yayınları, 2006.
- Bahtiyar, Mehmet. Ortaklıklar Hukuku. İstanbul: Beta Yayınevi, 2020.
- Balcı, Murat, Turan, Emrullah Alparslan Aydın, Buse Alpay ve Emek Karakoç, CAS ve Yargıtay Kararları Işığında Futbolda Hukuki Uyuşmazlıklar. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Barnes, Matthew J. “Alcohol: Impact on Sports Performance and Recovery In Male Athletes”. Sports Medicine 44, S. 7 (2014): 909-19.
- Başbuğ, Aydın ve Mehtap Yücel Bodur. İş Hukuku. İstanbul: Beta Yayınevi, 2021.
- Başbüyük, Betül Erkanlı. “İş Görmekten Kaçınma Sebebi Olarak İşyerinde Cinsel Taciz”, LEGAL İHSGHD. S. 61 (2019): 127-80.
- Baştürk, Faruk. “Sosyal Sigortalar Uygulamasında Profesyonel Futbolcular”. Legal İHSGHD, S. 8 (2005): 1603-8.
- Baştürk, Faruk. İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu. Ankara: Yetkin Yayınevi, 2007.
- Baycık, Gaye, “İş Hukukunda Cezai Şart”. İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar III, Ed. Tankut Centel, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Baysal, Başak ve Deniz Ugan Çatalkaya, “Profesyonel Futbolcu Hizmet Sözleşmesinin Sona Erdirilmesi”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 2, S. 2 (2020): 3-33.
- Baysal, Ulaş. “Kişisel Veri Olarak Ücret ve Ücretin Gizliliği”. Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Konferans Serisi, S. 7, Temmuz 2018.
- Berk, Kahraman. “Türkiye Futbol Federasyonunun Türk İdare Teşkilatındaki Yeri”. İÜHFM 64, S. 2 (2006): 3-24.
- Bezen, Serdar, Yeşim Bezen, Zekican Samlı, Tuğcan Akalın ve Salih Kartal, “Football: Extension of Players Contract in Turkey due to the Covid-19 Pandemics”. Sports Law&Taxation 11, N. 2 (2020): 46-8.
- Bingöl, Hülya, Şükrü Bingöl ve İsmail Öner, “Covid-19’un Spor Sektörüne Etkisi”, Journal of History School 13, S. 46 (2020): 1890-909.

- Bostancı, Yalçın. “Futbol Kulüplerinin İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Yükümlülüklerinin Değerlendirilmesi”. Ankara Barosu Av. İsmail İnan Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013.
- Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz. “Mevzuatımızda Çocuk ve Genç İşçilerin Çalışma Yaşamında Korunmasına İlişkin Düzenlemelere Genel Bir Bakış”. DEÜHFD 15, Özel Sayı (2013): 481-546.
- Bulut, Nil Karabağ. “Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Peşinat Ücreti ve Garanti Ücret”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 1, S. 2 (2019): 23-63.
- Canbolat, Talat ve Ebru Erener. “Asgari Süreli İş Sözleşmelerinde Cezai Şart”. İş ve Hayat 3, S. 5 (2017): 228-55.
- Cem, Çağrı. Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- Cengiz, Recep. “Profesyonel Futbol Kulübü Yöneticilerinin Dönüşümsel Liderlik Stilleri İle Kulüplerinin Örgüt Sağlığı ve Futbolcuların Yıldırma (Mobbing) Yaşamaları Arasındaki İlişki”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2008.
- Centel, Tankut. “Türk Borçlar Kanunu’nda İşverenin Ücret Borcu”. SİCİL İHD, S. 23 (2011): 5-14.
- Centel, Tankut. İş Hukukunda Ücret. İstanbul: Türkiye Denizciler Sendikası Yayını, 1988.
- Çağlar, Tacar. “Profesyonel Futbolcu Sözleşmelerine İlişkin Olarak 2021 Yılında Verilen Bazı Yargıtay Kararları”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 4, S. 1 (2022): 131-40.
- Çelebi, Ferhat “Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi, 2015.
- Çelik, Nuri, Nurşen Caniklioğlu ve Talat Canbolat. İş Hukuku Dersleri. İstanbul: Beta Yayınevi, 2017.
- Çenberci, Mustafa. İş Kanunu Şerhi. Ankara: Olgaç Yayınları, 1986.
- Çeviker, Emirhan. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Sona Ermenin Sonuçları. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Çil, Şahin. “İbra Sözleşmesi ile İkale Sözleşmesinin İş Güvencesine Etkileri”. Sicil İHD, S. 7 (2007): 25-35.
- Çil, Şahin. “İşçi Ücretinin Ödenmemesinin Sonuçları”. Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, Ed. Süleyman Başterzi, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2011.
- Çoban, Dilek. “Profesyonel Futbolcu Sözleşmeleri”. İstanbul Barosu Dergisi, Spor Hukuku Özel Sayısı, Özel Sayı 3 (2007): 103-05.

- Çolak, İlker. “Türkiye Futbol Federasyonu’nun Özerkliği ve İdari Denetim”. Hukuki Perspektifler Dergisi. S. 9 (2006): 135-46.
- Çolakoğlu, Tekin ve Esra Esin Erturan. “Spor Federasyonlarının Özerkleşmeleri ve Hukuksal Boyutunda Spor Hukuku Gereksinimleri”. Electronic Journal of Social Sciences, S. 27 (2009): 323-35.
- Çolakoğlu, Tekin ve Serdar Solmaz. “Spor Federasyonlarında Uygulanan Bağımsızlık Paradoksu”. Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 19, S. 3 (2017): 24-35.
- Çopuroğlu, Çağlar. Ücret ve Korunması. Ankara: Turhan Kitabevi, 2013.
- Demircioğlu, A. Murat. “İş Hukukunda Cezai Şart”. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Prof Dr. Ali Güzel’e Armağan. Ed. Talat Canbolat, İstanbul: Beta Yayınevi, 2010.
- Devecioğlu, Sebahattin. “Türkiye Futbol Federasyonunun Özerkliği”. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 8, S. 3 (2003): 49-58.
- Devecioğlu, Sebahattin. Bilal Çoban ve Yunus Emre Karakaya, “Futbol Yönetimi ve Organizasyonlarının Görünümü”. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi 5, S. 1 (2014): 35-48.
- Doğan Yenisey, Kübra. “İş Hukukunda Cezai Şart”. Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş Hukukunda Güncel Sorunlar Semineri, İstanbul, MKO (2012).
- Doğu, Hakkı Mert. “Sadakat Bonusu”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 2, S. 1 (2020): 83-96.
- Dorukkaya, Şakir. “Futbol Kulüpleri ve Vergi”. Vergi Dünyası, S. 211 (1999): 20-30.
- Dural, Mustafa ve Tufan Ögüz. Türk Özel Hukuku, Cilt II, Kişiler Hukuku. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2011.
- Ege, Önder. Türk Medeni Kanunu’na Göre Spor Kulüpleri. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2021.
- Ekşi, Nuray. “AİHM’in Ali Rıza ve Diğerleri v. Türkiye Davasında Verdiği 28 Ocak 2020 Tarihli Kararın Özeti”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 2, S. 2 (2020): 215-29.
- Ekşi, Nuray. “Futbol Dışında Kalan Diğer Spor Dallarına İlişkin Disiplin Yargılaması”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 4, S. 2 (2022): 3-31.
- Elmas, Safer. “Bi’ Futbolcu Olursak...” Futbolda Profesyonellik, Sınıf Atlama ve Hayal Kırıklığı. İstanbul: İletişim Yayınları, 2017.
- Eren, Fikret. Borçlar Hukuku Genel Hükümler. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Eren, Fikret. Borçlar Hukuku Özel Hükümler. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2021.

- Ergün, Ömer. Borçlar Hukuku (Özel Hükümler) Ders Notları. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2018.
- Ertaş, Şeref ve Hasan Petek. Spor Hukuku. Ankara: Yetkin Yayınevi, 2017.
- Erten, Rifat. “Türk Sporunda Futbol Faaliyetlerinin Yerine Dair Değerlendirmeler”. Futbol Hukuku Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı, Bursa: Lykeion Yayınevi, 2018.
- Esener, Turhan. İş Hukuku. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, 1978.
- Evren, Öcal Kemal, İş Hukukunda Ücret ve Uygulaması. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2011.
- Eyrenci, Öner. “4857 Sayılı İş Kanunu İle Getirilen Yeni Düzenlemeler”. LEGAL İHSGHD 1, (2004): 15-54.
- Furtun, Burcu. “Türk Hukukunda Sporcuların İş Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi”. Ankara Barosu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013.
- Galeano, Eduardo. Gölgede ve Güneşte Futbol. Çev. Ertuğrul Önalp ve Mehmet Necati Kutlu, İstanbul: Can Yayınları, 2021.
- Gemalmaz, H. Burak. “TFF Tahkim Kurulunun Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı Meselesi: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Ali Rıza ve Diğerleri v. Türkiye Kararı”. <https://blog.lexpera.com.tr/tff-tahkim-kurulunun-bagimsizligi-ve-tarafsizligi-meselesi/> ET: 12.06.2022.
- Gerçekler, Hasan. “Ceza Hukuku ile Spor Hukuku İlişkisi Hukuk Boyutunda Doping”. Ankara Barosu Av. Akın Ataksoy Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2015.
- Göksel, Ali Gürel. “Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Spor Organizasyonlarına Etkisi ve Sporda Normalleşme Süresi”. Turkish Studies 15, S. 4. (2020): 451-62.
- Göksel, Merve. “Ücretin Haciz, Devir ve Temlik İşlemlerine Karşı Korunması”. Ali Güneren’e Armağan, İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2010.
- Gözler, Kemal ve Gürsel Kaplan. İdare Hukuku Dersleri. Bursa: Ekin Yayınevi, 2021.
- Güman, Nihat. “CAS’ın Zurab Khizanishvili ile Kayserispor Arasındaki Hizmet Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlığa İlişkin 15 Haziran 2015 Tarihli Kararının Tercümesi”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 2, S. 2 (2020): 123-45.
- Gümüş, Mustafa Alper. 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’na göre Borçlar Hukuku Özel Hükümler Cilt I. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.
- Günel, A. Nadi ve Erkan Küçükgüngör. “Türk Spor Teşkilatının Hukuki Yapısı”. TBB Dergisi, 3 (1998): 1035-65.

- Güner, Uğur. “Kavramsal Olarak Şike ve Teşvik Primi”. Ankara Barosu Av. Türker Arslan Armağanı, Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2022.
- Güneysu, Gökhan ve Nazlı Yılmaz, “Küresel İdare Hukuku ve Lex Sportiva Bağlamında Wada’nın Rusya’yı Olimpiyatlardan Men Etmesi Kararı”. Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, S. 2 (2020): 47-82.
- Güran, Sait. “Türkiye Futbol Federasyonunun İdare Hukuku İle İlişkisi”. Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan, Cilt 2, Ed. Baki İlkay Engin, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2010.
- Gürsoy, Anıl. “Professional Football Players’ Contracts Under Turkish Law”. Ankara Bar Review 1, S. 1 (2008): 19-29.
- Gürten, Kadir ve Ege Erenel. “Lex Sportiva: Spor Hukukunun Küreselliği”. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 3, S. 1 (2012): 295-316.
- Güzel, Ali. “İş Hukukunda “Yetki” ve “Özgürlük”. İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Turhan Esener’e Armağan 15, S. 1 (2016): 93-126.
- Güzel, Ali. “İşçinin Ücretinin Ödenmemesi Nedeniyle İş Görme Edimini Yerine Getirmekten Kaçınması ve Çalışmadığı Süre İçin Ücret Talep Edememesi” Karar İncelemesi. Çalışma ve Toplum 2 (2005): 123-46.
- Hardal, Şekip. “Spor Sözleşmeleri”. İstanbul Barosu Dergisi, Spor Hukuku Özel Sayısı, Özel Sayı 3 (2007): 93-102.
- Heper, Hande. “Düşünceyi Açıklama Hakkının Çalışma Yaşamındaki Görünümü: İşçinin İfade Özgürlüğü”. Çalışma ve Toplum 3, (2022): 1901-34.
- Horky, Thomas. “No Sports, No Spectators – No Media, No Money? The Importance of Spectators and Broadcasting for Professional Sports During Covid-19”. Soccer&Society 22, S. 1 (2021): 96-102.
- Hürmüz, Peyman. “Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümünde Yargı Yolu”. Ankara Barosu Av. Akın Ataksoy Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2015.
- İmamoğlu, Ahmet Faik, Ercan Karaoğlu ve Esin Esra Erturan. “Türkiye’de Spor Kulüplerinin Yasal Nitelikleri ve Temel Problemleri”. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 12, S. 3 (2007): 35-61.
- İyem, Cemal. Kramponlu İşçiler: Bir Boş Zaman Çalışanı Olarak Futbolcular. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2016.
- Johnson, James. “Sporda Rekabetin Kısıtlanması”. Ankara Barosu Av. İsmail İnan Armağanı, Çev. Kerem Öz, Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013.
- Kaplan, Emine Tuncay. “İşverenin Koruma ve Gözetme Borcu”. İş Hukuku ve İktisat Dergisi 7, S. 2 (2003): 2-16.

- Karabağ Bulut, Nil. “TFF ile Profesyonel Futbolcu Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 3 S. 1 (2021): 41-61.
- Karabağ Bulut, Nil. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Ücret. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Keleş, Ergin. Nasıl Yıldız Olunmaz?. İstanbul: İletişim Yayınevi, 2022.
- Keser, Burcu Melekoğlu. İ kale ve İbra Sözleşmeleri. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2018.
- Keser, Hakan. “İş Sözleşmelerinde Kararlaştırılan Cezai Şartlara İlişkin Bir Değerlendirme”. SİCİL İHD, S. 35 (2016): 17-42.
- Keser, Hakan. “Temerrüt Durumunda Ücret ve İkramiye Alacaklarına Uygulanacak Faiz Oranı ve Faizin Başlangıcına İlişkin Yargıtay Kararının İncelenmesi”. SİCİL İHD, S. 17 (2010): 229-43.
- Kılıçoğlu, Ahmet. Borçlar Hukuku Genel Hükümler. Ankara: Turhan Kitabevi, 2021.
- Kılınç, Elif Ezgi. “Covid-19’un Spor Sektörüne ve Özellikle Profesyonel Futbolcu Sözleşmelerine Etkileri”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 4, S. 1 (2022): 3-49.
- Kızılkaya, Yakub. Profesyonel Futbolcunun İş İlişkinin Sona Ermesi ve Sonuçları. İstanbul: Beta Yayınevi, 2019.
- Kocasakal, Hatice Özdemir. Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS). İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.
- Kocasakal, Ümit. “Spor Hukukunun Özellikleri Çerçevesinde Tahkim Yargılaması ve Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu”. İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı, (2007): 41-56.
- Kovancı, Nuray. “Türk İş Hukukunda Rekabet Yasağı Sözleşmesi”. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 31 (2017): 769-800.
- Kutal, Metin. Asgari Ücret. İstanbul: Sermet Matbaası, 1969.
- Küçükgüngör, Erkan ve Barış Akgül. “Futbol Kulüplerinin Halka Açılması”. Ankara Barosu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013.
- Küçükgüngör, Erkan. “Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu”. Ankara Barosu Dergisi, S. 1 (1999): 39-52.
- Küçükgüngör, Erkan. “Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu”. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2, S. 2 (1998): 127-39.
- Küçükgüngör, Erkan. “Türkiye’de Spor İle İlgili Mevzuatın Değerlendirilmesi”. Spor Hukuku Dersleri, Ed. Kısmet Erkiner, Ed. Yardımcısı Ali Soysüren, İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Yayınları, 2007.

- Makas, Recep. “Türk Borçlar Kanunu ve İş Kanunu’na Göre İşçinin Özen Borcu ve Borca Aykırılığın Hukuki Sonuçları”. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 16; S. 4 (2012): 149-80.
- McManus, John. “Cehennemden Öte”, Türkiye Futbolunun Ruhunu Arayış. Çev. Emir Güney, İstanbul: İthaki Yayınları, 2022.
- Memiş Kartal, Pınar. “Türk Ceza Hukukunda Şike Suçu”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 1, S. 2 (2019): 87-105.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi, Muhittin Astarlı ve Ulaş Baysal. İş Hukuku. Ankara: Lykeion Yayınevi, 2022.
- Mosturoğlu, Şekip. “Profesyonel Futbolculara Verilen Para Cezası”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 1, S. 2 (2019): 65-85.
- Narmanlıoğlu, Ünal. “Kanuni Süresinde Ücreti Ödenmeyen İşçinin İş Görmekten Kaçınabilme Hakkı (İmkânı)”. DEÜHFD 12, Özel Sayı (2010): 607-33.
- Oğuzman, M. Kemal ve M. Turgut Öz. Borçlar Hukuku: Genel Hükümler, C. 1. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021.
- Oğuzman, M. Kemal, Özer Seliçi ve Saibe Oktay Özdemir. Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler). İstanbul: Filiz Kitabevi, 2021.
- Orhan, Ümit ve Emin Özkurt. “Liglerin Ertelenmesinin Sporcu ve Antrenörlerin Süresi Biten Sözleşmelerine Etkileri”. Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi 12, S. 2 (2020): 47-58.
- Orhan, Ümit. “Sporcuyla Yapılan Hizmet Sözleşmesinde Sporcunun Kişilik Haklarının İhlali”. SİCİL İHD, S. 42 (2019): 91-109.
- Orhan, Ümit. Profesyonel Sporcu Sözleşmelerinin Değerlendirilmesi. İstanbul: Aristo Yayınevi, 2020.
- Orhan, Ümit. Sporcu Sözleşmelerinde Opsiyon Uygulamaları. İstanbul: Aristo Yayınevi, 2021.
- Öğüz, Tufan. “Çocuk ve Genç İşçiler ile Özürlülerin İş Sözleşmesi Yapma Ehliyetine İlişkin Esaslar”. SİCİL, S. 9 (2008): 23-6.
- Özay, İl Han. “Futbolda Özelleştirme”. İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi 11, S. 1-3 (1990): 31-7.
- Özaydın, Selçuk. “Turkish Football After Covid-19”. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 15, S. 2 (2021): 192-200.
- Özcan, Cem. “Küresel Bir Hukuk Düzeni Olarak Lex Sportiva”. İzmir Barosu Dergisi 82, S. 1 (2017): 177-91.

- Özdemir, Mehmet Serhan. “İş Mahkemeleri Kanununda Yapılan Değişiklikten Sonra Sporcuların Hukuki Durumuna İlişkin Değerlendirmeler ve Arabuluculuk”, Ankara Barosu Av. Türker Arslan Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2022.
- Özdemir, Mehmet Serhan. “Sporcu Alacağı Davaları”. Ankara Barosu Av. Akın Ataksoy Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2015.
- Özdirekcan, Bülent. “Doping ve Doping Mücadelenin Mağdurları: Sporcular”. Av. Kısmet Erkiner Armağanı Spor Hukuku Yazıları, İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2014.
- Özel, Çağlar ve Erol Cansel. “Türk Borçlar Hukukunda Ceza Koşulu”. Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan, Yaşar Üniversitesi Dergisi 8, Özel Sayı (2013): 713-33.
- Özelçi, Aytaç. Türkiye Futbol Federasyonu’nun Türk Hukukundaki Yeri. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2010.
- Özen, Mustafa. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi (Profesyonelliğe Geçiş ve Transfer) ve Sözleşmeden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Ulusal ve Uluslararası Çözüm Mercii ve Yolları. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Özkaraca, Ercüment. “Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın İş Sözleşmelerinde Uygulama Alanı”. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 25, S. 1 (2019): 185-202.
- Pak, Gürkan. Profesyonel Futbolcu Sözleşmeleri Uyuşmazlıklarında FIFA Yargılama Usulü. İstanbul: Platon Plus Yayıncılık, 2021.
- Palamut Çağan, İpek. “Covid-19 Sürecinin Spor Hukukuna Yansımaları”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 4, S. 1 (2022): 51-87.
- Pant, Gaurav ve Prateek Ghosh. “Effect of Alcohol on Sports Performance in Athletes”, International Journal of Yoga, Physiotherapy and Physical Education 2, S. 3 (2017): 11-2.
- Pekşen, Miraç Şamil. “Ücretin Süresinde Ödenmemesi Sebebiyle İşçinin Çalışmaktan Kaçınma Hakkı”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
- Pektaş, Ahmet. Eser Sözleşmesinde Ceza Koşulu. Ankara: Gazi Kitabevi, 2021.
- Petek, Hasan ve Evrim Erişir. “Türkiye Futbol Federasyonunun Hukuki Niteliği”. Terazi Hukuk Dergisi 3, S. 19 (2008): 197-205.
- Petek, Hasan. “Futbolcu ile Kulübü ve Milli Takım Arasındaki Hukuki İlişkiler”. MÜHFHAD, Cevdet Yavuz’a Armağan 22, S. 3 (2016): 2407-34.
- Petek, Hasan. “Profesyonel Futbolcuya Yapılacak Ödemelerin Gecikmesi”. Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 12, S. 149-150 (2017): 233-66.

- Petek, Hasan. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi. Ankara: Yetkin Yayınevi, 2002.
- Pulaşlı, Hasan. Şirketler Hukuku Genel Esaslar. Ankara: Adalet Yayınevi, 2015.
- Reisoğlu, Safa. Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2012.
- Remzi, Mehmet ve Sezer Aydın. Borçlar Hukuku Özel Hükümler. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Sarı, Suat. Vekalet Sözleşmesinin Tek Taraflı Olarak Sona Erdirilmesi. İstanbul: Beşir Kitabevi, 2004.
- Sarıhan, Banu Bilge. “Türk Borçlar Hukukunda ve İş Hukukunda İbranın Hukuki Boyutu”. NEÜHFD 3, S. 1 (2020): 99-119.
- Sevimli, K. Ahmet ve Yakub Kızılkaya. “Profesyonel Futbolcunun İş İlişkisinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümünde Uygulanacak Kurallar ve Yetkili Merciler”. Legal İHSGHD 16, S. 63 (2019): 1029-58.
- Sevimli, K. Ahmet. “Türk Borçlar Kanunu m.417 ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Işığında Genel Olarak İşçinin Kişiliğinin Korunması”. Çalışma ve Toplum, S. 36 (2013): 107-48.
- Sevimli, K. Ahmet. İşçinin Özel Yaşamına Müdahalenin Sınırları. İstanbul: Legal Yayınevi, 2006.
- Soyer, Polat. “İşletme Rizikosu Teorisi ve Türk İş Hukuku”. DEÜHFD 2, S. 2 (1981): 101-26.
- Sümer, Haluk Hadi. İş Hukuku. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020.
- Süzek, Sarper. “İş Akdini Fesih Hakkının Sınırlandırılması”. Yargıç Dr. Aydın Özkul’a Armağan, Kamu-İş 6, S. 4 (2002): 73-94.
- Süzek, Sarper. “İşçi Ücretlerinin Ödenmemesinin Hukuki Sonuçları”. AÜHFD 56, S. 4 (2007): 207-21.
- Süzek, Sarper. “Yeni Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde İşçinin Rekabet Etmeme Borcu”. Prof. Dr. Berin Ergin’e Armağan, İÜHFM 72, S. 2 (2014): 457-67.
- Süzek, Sarper. İş Hukuku. İstanbul: Beta Yayınevi, 2021.
- Şahankaya, Sarp. “Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
- Şahlanan, Fevzi. “Rekabet Yasağı Sözleşmesinin Kurulması Geçerlilik Şartları Hükümleri ve Sona Ermesi”. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Prof Dr. Ali Güzel’e Armağan. Ed. Talat Canbolat. İstanbul: Beta Yayınevi, 2010.

- Şahin, Onur. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Bundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Sportif Yargı Yoluyla Çözümü. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Şen, Murat. “6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’na Göre İş Hukukunda İbra Sözleşmesi”, SİCİL İHD, S. 24 (2011): 74-83.
- Tahan Orhan, Duygu. Roma Hukukunda Sportif Faaliyetlerden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk ve Türk Hukukuna Yansımaları. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Taşkent, Savaş ve Mahmut Kabakçı. “Rekabet Yasağı Sözleşmesi”. SİCİL İHD, S. 16 (2009): 21-46.
- Taşkent, Savaş, Öner Eyrenci ve Devrim Ulucan. Bireysel İş Hukuku. İstanbul: Beta Yayınevi, 2019.
- Thorpe, David. “Sporcular ve İşverenlerinin Karşılıklı Sadakat Yükümlülükleri”. Ankara Barosu Av. İsmail İnan Armağanı, Ed: Tacar Çağlar, Çev. Ezgi Çufadar ve Sibel Büyükkılıç, Ankara: Ankara Barosu Yayını.
- Tiftik, Mustafa ve Ayşe Adıgüzel. “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’na Göre Genel Hizmet Sözleşmesinde İşverenin İşçiyi Koruma Borcu”. Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, S. 1 (2016): 319-56.
- Tokmak, Emrullah. “CAS’ın Futbolcunun Sözleşmeyi Haklı Nedenle Feshi Sebebiyle Hükmedilen Tazminata Karşı Kulüp Tarafından Yapılan Temyize İlişkin 5.7.2016 Tarihli Kararının Tercümesi”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 3, S. 2 (2021): 187-211.
- Topuz, Gökçen. “Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun Yargı Yetkisi Üzerine Düşünceler”. Prof. Dr. Şeref Ertaş’a Armağan DEÜHFD 19, Özel Sayı (2017): 1901-26.
- Tuncay, Aziz Can. “Rekabet Yasağı Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları (Bir Yargıtay Kararı Üzerine)”. İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 15, S. 1 (2016): 473-98.
- Tuncay, Aziz Can. “Ücretin Ödenmemesinin Sonuçları (İşçinin İş Görmekten Kaçınma Hakkı), Karar İncelemesi”. LEGAL İHSGHD 2 S. 6 (2005): 647-54.
- Tunçomağ, Kenan. Türk Borçlar Hukuku, I. Cilt, Genel Hükümler. İstanbul: Sermet Matbaası, 1976.
- Tunçomağ, Kenan. Türk Hukukunda Cezai Şart. İstanbul: Baha Matbaası, 1963.
- Tunçomağ, Kenan ve Tankut Centel. İş Hukukunun Esasları. İstanbul: Beta Yayınevi, 2003.

- Turan, Kağan. “Covid-19 Salgınının Profesyonel Futbolcu Sözleşmelerine Etkisi”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 4, S. 2 (2022): 33-151.
- Tutar, Ali. “Yargıtay Kararları Işığında Antrenör Sözleşmelerinin Belirli Süreli Yapılması Sorunu Üzerine Bir Değerlendirme”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi, 3, S. 1 (2021): 63-88.
- Türe, Gökhan. “Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Haksız Feshi”. Futbol Hukuku Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı. Bursa: Lykeion Yayınevi, 2018.
- Türkkan, Adnan. “Türkiye Futbol Federasyonu Hukuk Kurulları (Disiplin, Uyuşmazlık ve Tahkim Kurulları)”. Ankara Barosu Av. İsmail İnan Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013.
- Türkkan, Adnan ve Serap Amasya. TFF Tahkim Kurulu Örnek Kararları, 14.2.2008 – 29.6.2011 Dönemi, C.: I, İstanbul: TFF Yayını.
- Türkmen, Mutlu ve Arif Özseri. “Covid-19 Salgını ve Spor Sektörüne Etkileri”, International Journal of Sports Culture and Science 8, S. 2 (2020): 55-67.
- Uluslan, İlhan. Özellikle Borçlar Hukuku ve İş Hukuku Açısından İşverenin İşçiyi Gözetme Borcu ve Bundan Doğan Hukuki Sorumluluk. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, 1990.
- Urhanoglu Cengiz, İhtar. “4857 Sayılı İş Kanununa Göre Çocuk ve Genç İşçilerin İş Sözleşmesi Ehliyetlerinin Sınırlandırılmasına Yönelik Düzenlemeler”. TBB Dergisi, S. 98 (2012): 203-30.
- Uşan, Fatih ve Canan Erdoğan. İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020.
- Uşan, Fatih. İş ve Sosyal Sigorta Uygulamasında Parça Başına Ücret. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2003.
- Üçışık, H. Fehim. “Amatör Sporcuların Sosyal Güvenliği”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 1, S. 2 (2019): 3-21.
- Ünlü, Taner. “Sporcuların Yetiştirme ve Dayanışma Ödemesi”. Ankara Barosu Av. Akın Ataksoy Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2015.
- Üzeltürk, Hakan. “Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesi”. SİCİL İHD, S. 13 (2009): 220-6.
- Yağcıoğlu, Burcu. “Bağlanma Parası, Cayma Parası, Bunların Ceza Koşuluyla Benzerlikleri ve Farklılıkları”. Prof. Dr. Şeref Ertaş’a Armağan, DEÜHFD 19, Özel Sayı (2017): 1207-70.
- Yalçın, Yasemin. “CAS Hakem Kararlarının Kamu Düzeni Açısından Denetimi”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 2, S. 2 (2020): 91-120.

- Yangın, Dilek Dulay. “Ücretin Ödenmemesi Sebebiyle İşçinin İş Görmekten Kaçınma Hakkı”. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 10, (2012): 205-36.
- Yaşar, Mert. “İlk Derece Mahkemeleri, Bölge Adliye Mahkemeleri ve Yargıtay’ın Sporla İlişkin Olarak 2020 Yılında Verdiği Bazı Kararlar”. İstanbul Spor Hukuku Dergisi 3, S. 2 (2021): 215-55.
- Yavuz, Cevdet. Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler. İstanbul: Beta Yayınevi, 2016.
- Yayvak Namlı, İrem. İş Hukukunda Cezai Şart. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2017.
- Yenerer Çakmut, Özlem. “Sporda Yolsuzluk: Şike ve Teşvik Primi Suçu”. Ankara Barosu Av. İsmail İnan Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2013.
- Yılmaz, Alper Çağrı. FIFA ve CAS Kuralları Çerçevesinde Uluslararası Nitelikli Futbolcu Sözleşmesinin Feshi. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Yurtcan, Erdener. “Ulusal ve Uluslararası Boyutta Futbol Hukuku – Yeni Gelişmeler”, İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı. Özel Sayı 3 (2007): 9-15.
- Yürekli, Sabahattin. Türk Borçlar Kanunu’na Göre Hizmet Sözleşmesinin Sona Ermesi. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2016.
- Zevkliler, Aydın ve K. Emre Gökyayla. Borçlar Hukuku- Özel Borç İlişkileri. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Ali TUTAR	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fakülte	Hukuk Fakültesi
Bölümü	Hukuk
Makale ve Bildiriler	
1. Tutar, Ali. “Yargıtay Kararları Işığında Antrenör Sözleşmelerinin Belirli Süreli Yapılması Sorunu Üzerine Bir Değerlendirme”, İstanbul Spor Hukuku Dergisi 3, S. 1 (2021): 63-88.	